

FORMULARZ NOMINACYJNY DLA TRANSGRANICZNEGO REZERWATU BIOSFERY [Styczeń 2013]

WSTĘP

Rezerваты biosfery to tereny lądowych, przybrzeżnych/morskich ekosystemów lub ich kombinacji, które są postrzegane na szczeblu międzynarodowym jako element programu UNESCO “Człowiek i Biosfera” (MAB). Są one powoływane w celu promowania i pokazywania zrównoważonych relacji pomiędzy człowiekiem i biosferą. Rezerваты Biosfery są wyznaczane przez Międzynarodową Radę Koordynującą Programu MAB na prośbę zainteresowanego Państwa. Poszczególne Rezerваты Biosfery pozostają pod wyłącznym zwierzchnictwem państwa w którym są położone. Łącznie wszystkie Rezerваты Biosfery tworzą Światową Sieć, w której uczestnictwo danego Państwa jest dobrowolne.

Strategia Sewilska (1995) rekomenduje, że <<tworzenie Transgranicznych Rezerwatów Biosfery jako sposobu ochrony gatunków, ekosystemów i zasobów genetycznych, wychodzi poza granice i powinno być popierane. Nie mniej jednak ani Strategia Sewilska ani Ramowy Statut nie definiuje kryteriów dla TRB. Zostały one zdefiniowane na Międzynarodowym spotkaniu ekspertów w ramach wdrażania Strategii Sewilskiej, 5 lat później (w październiku 2000) w Pamplonie, w Hiszpanii, gdzie przyjęto rekomendacje/zalecenia dla powoływania i funkcjonowania Transgranicznych Rezerwatów Biosfery.

TRB jest oficjalnie uznany z woli politycznej dwu lub większej liczby Państw w celu współpracy nad kluczowymi kwestiami związanymi z ochroną przyrody i zrównoważonym użytkowaniem ekosystemów poprzez wspólne zarządzanie. Reprezentuje również zobowiązanie tych krajów do wspólnego stosowania się do założeń i celów Strategii Sewilskiej. Należy mieć na uwadze, że chociaż rezerваты biosfery wprowadzają generalne założenia Strategii w życie w kontekście transgranicznym, sytuacja na świecie może zmieniać się z miejsca na miejsce, dlatego też umiejętność dostosowania się jest potrzebna nawet bardziej niż w kontekście krajowym. Dlatego też ten formularz nominacyjny jest komplementarny, ale nie zastępuje krajowego Formularza Nominacyjnego, który musi być wypełniony dla każdego z rezerwatów biosfery będących częścią TRB. Ten formularz nominacyjny bazuje na zaleceniach z Pampeluny i skupia się jedynie na aspekcie transgranicznym proponowanego rezerwatu biosfery.

Informacje zaprezentowane w formularzu nominacyjnym będą używane przez UNESCO w następujący sposób:

- Do oceny przez Międzynarodowy Komitet Doradczy do spraw Rezerwatów Biosfery oraz przez Biuro Międzynarodowej Rady Koordynacyjnej Programu MAB;
- Do użytku światowego systemu dostępu do informacji, w szczególności dla sieci UNESCO – MAB i publikacji, ułatwiając komunikację i interakcje pomiędzy ludźmi zainteresowanymi Rezerwatami Biosfery na całym świecie.

Prosimy określić czy którakolwiek część niniejszego raportu powinna pozostać poufna.

Formularz składa się z trzech części:

- Część pierwsza jest streszczeniem uwidaczniającym jak proponowany obszar odpowiada rekomendacjom z Pamplony dla wyznaczania i funkcjonowania TRB;
- Część druga jest bardziej opisowa i szczegółowa, odnosi się do bieżącej i planowanej realizacji rekomendacji z Pamplony, włączając w to aspekty finansowe i instytucjonalne;
- Część trzecia zawiera aneksy. Pierwszy zostanie użyty do zaktualizowania katalogu Sieci rezerwatów biosfery MAB, kiedy obszar zostanie zaakceptowany jako TRB. Aneks II zostanie użyty w celu wprowadzenia materiałów promocyjnych i komunikacyjnych. Aneks III obejmuje rekomendacje z Pampeluny.

Proszę podać jak najwięcej danych ilościowych, jak to możliwe, jak również dokumentację wspierającą w celu uzupełnienia wprowadzonych informacji, w szczególności:

- Mapy jasno obrazujące system strefowania proponowanego TRB;
- Porozumienia w sprawie współpracy dla TRB, w stosownych przypadkach;
- Oficjalne porozumienie pomiędzy władzami rządowymi;
- Wspólny plan pracy pomiędzy krajami.

Formularz należy wypełnić w języku Angielskim, Francuskim lub Hiszpańskim. Dwa egzemplarze należy przesłać do Sekretariatu, w następujący sposób:

1. Oryginalny wydruk zawierający podpisy, mapę strefowania oraz dokumenty uzupełniające, powinien zostać przesłany do Sekretariatu za pośrednictwem oficjalnych kanałów UNESCO, np. przez Komitet ds UNESCO i/ lub Delegaturę ds UNESCO.
2. Wersja elektroniczna (dyskietka, płyta CD, itp.) formularza przeglądu okresowego oraz map (zwłaszcza map z systemem strefowania) może zostać przesłana bezpośrednio do Sekretariatu MAB.

UNESCO
Division of Ecological and Earth Sciences
1, rue Miollis
F-75732 Paris Cedex 15, France
Tel: +33 (0)1 45 68 40 67
Fax: +33 (0)1 45 68 58 04
E-mail: mab@unesco.org
www.unesco.org/mab

TRANSGRANICZNY REZERWAT BIOSFERY „ROZTOCZE”

FORMULARZ NOMINACYJNY

**POLSKA-UKRAINA
2015**

FORMULARZ NOMINACYJNY
TRANSGRANICZNEGO REZERWATU BIOSFERY
„ROZTOCZE”

Polska – Ukraina

Redaktor:	Tadeusz Grabowski
Redaktor kartograficzny :	Krzysztof Kalamucki
Redaktor prowadzący:	Zdzisław Strupieniuk
Współpraca redakcyjna:	Przemysław Stachyra, Alina Urbańska
Recenzenci:	Marian Harasimiuk, Bogusław M. Kaszewski, Bogdan Lorens, Zdzisław Michalczyk, Roman Soja
Autorzy:	Oleksiy Balytskiy, Mikhaylo Bilyak, Yaroslav Bovt, Teresa Brzezińska-Wójcik, Lucyna Drożdżel, Małgorzata Flaga, Tadeusz Grabowski, Wioletta Kalamucka, Krzysztof Kalamucki, Marcin Kozieł, Irena Lublienec, Inesa Shemlynets, Ewa Skowronek, Myroslawa Soroka, Przemysław Stachyra, Halyna Stryamets, Alina Urbańska, Jurij Zinko
Opracowanie autorskie map:	Jan Buraczyński, Paweł Cebrykow, Tadeusz Grabowski, Leszek Grzechnik, Wioletta Kalamucka, Krzysztof Kalamucki, Mirosław Krukowski, Mirosław Meksuła, Bogusław Radliński, Volodymyr Shushniak, Przemysław Stachyra,
Autorzy fotografii:	Paweł Marczakowski, Przemysław Stachyra, Tadeusz Grabowski
Opracowanie logo TRB:	Elżbieta Grabowska
Zlecający opracowanie formularza nominacyjnego:	 MINISTERSTWO ŚRODOWISKA Ministerstwo Środowiska Wawelska 52/54, 00-922 Warszawa tel.: (+48 22) 57-92-400, 57-92-222, faks: 57-92-224 info@mos.gov.pl
Opracowanie projektu:	 Roztoczański Park Narodowy ul. Plażowa 2, 22-470 Zwierzyniec tel/fax: 84 6872 066, 84 6872 286, faks: 84 687 21 22 e-mail: sekretariat@roztoczanski.pn.pl www. roztoczanski.pn.pl
Dofinansowano ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	 Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie Konstruktorska 3a, 02-673 Warszawa tel.: (+48 22) 45 90 000, 22 45 90 00, faks : 22 45 90 101 fundusz@nfosigw.gov.pl

SPIS TRESCI

CZĘŚĆ I: STRESZCZENIE	7
CZĘŚĆ II: OPIS	10
1. TRANSGRANICZNY REZERWAT BIOSFERY:	10
2. PODZIAŁ NA STREFY	17
3. WSPÓLNY PLAN DZIAŁANIA:	26
4. CEL I: REZERWATY BIOSFERY W OCHRONIE RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ I KULTUROWEJ.....	26
5. CEL II: UŻYTKOWANIE REZERWATÓW BIOSFERY, JAKO MODELI ZARZĄDZANIA TERENEM I PODEJŚCIA DO ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU.....	30
6. CEL III: UŻYTECZNOŚĆ REZERWATÓW BIOSFERY W BADANIACH, MONITORINGU, EDUKACJI I SZKOLENIACH, PAMPELUNA (2000).....	43
7. ASPEKTY INSTYTUCJONALNE I FINANSOWE TRANSGRANICZNEGO REZERWATU BIOSFERY:	55
8. PODSUMOWANIE	62
9. DOKUMENTY UZUPEŁNIAJĄCE	62
10. ADRESY	63
Aneks I Katalog Sieci Rezerwatów Biosfery	64
Aneks II: Materiały promocyjne i informacyjne.....	77

WYKAZ SKRÓTÓW

GIOŚ - Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
GIS – System Informacji Geograficznej
JKR – Józefowska Kawaleria Rowerowa
JPPN - Jaworowski Przyrodniczy Park Narodowy
KSRG – Krajowy System Ratowniczo Gaśniczy
KUL – Katolicki Uniwersytet Lubelski
LGD - Lokalna Grupa Działania
LP - Lasy Państwowe
MŚ – Ministerstwo Środowiska
NFOŚiGW – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
NGO'S - Organizacje pozarządowe
OEM - Ośrodek Edukacyjno-Muzealny
OSP – Ochotnicza Straż Pożarna
OTOP - Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków
OZE - Odnawialne źródła energii
PAN - Państwowa Akademia Nauk
PK - Parki krajobrazowe
PL - Polska
PTB - Polskie Towarzystwo Botaniczne
PTTK - Polskie Towarzystwo Turystyczno Krajoznawcze
PZR – Przyrodniczy Zapovednik Roztocze
RB - Rezerwat biosfery
RCNE - Roztoczańskie Centrum Naukowo - Edukacyjne
RDLP - Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych
RDOŚ - Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
RN – Rada Naukowa
RP - Rzeczpospolita Polska
RPN - Roztoczański Park Narodowy
TRB - Transgraniczny rezerwat biosfery
UA - Ukraina
UAM - Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu
UE - Unia Europejska
UIF – Uniwersytet im. Iwana Franki we Lwowie
UM – Urząd Marszałkowski
UMCS - Uniwersytet Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie
WIOŚ - Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
ZamToP - Zamojskie Towarzystwo Przyrodnicze
ZMŚP - Zintegrowany Monitoring Środowiska Przyrodniczego

CZĘŚĆ I: STRESZCZENIE

a) Proponowana nazwa Transgranicznego Rezerwatu Biosfery:

Transgraniczny Rezerwat Biosfery „Roztocze”

Logo symbolizuje Roztocze, jako dział wodny pomiędzy zlewiskiem Morza Bałtyckiego i Morza Czarnego na pograniczu Polski i Ukrainy (symbole flag narodowych).

b) Kraje i poszczególne Rezerwaty Biosfery:

Polska/Ukraina

Krajowy Rezerwat Biosfery „Roztochya” na Ukrainie powstał w 2011 roku i wpisany został do Światowej Sieci Rezerwatów Biosfery w 2011 roku podczas 23 sesji Międzynarodowej Rady Koordynacyjnej Programu UNESCO-MAB w Dreźnie (Niemcy).

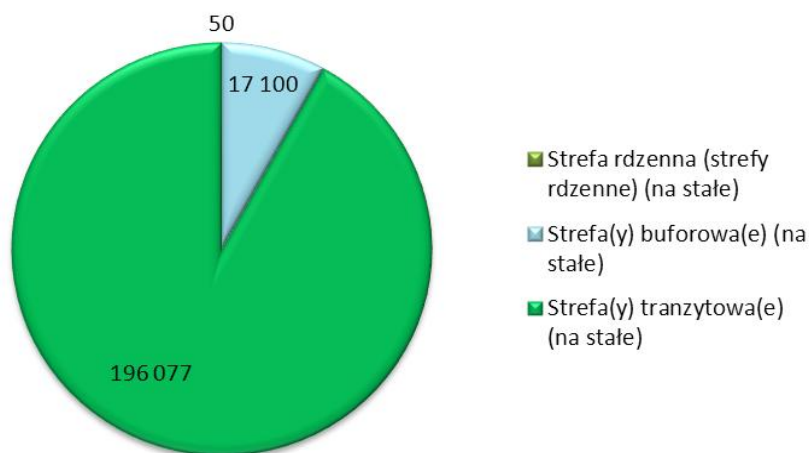
Proponowany obszar dla Transgranicznego Rezerwatu Biosfery "Roztocze" po stronie polskiej nie posiada statusu rezerwatu biosfery.

c). Współrzędne geograficzne Transgranicznego Rezerwatu Biosfery (odzworowanie w układzie WGS 84):

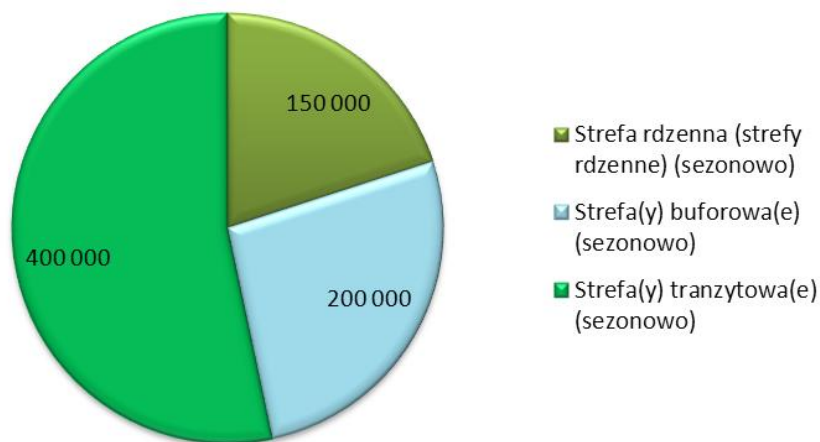
Punkty główne	szerokość	długość
Punkt centralny:	50° 21' 6''N	23° 12' 23''E
Punkt wysunięty na północ:	50° 51' 29''N	22° 39' 02''E
Punkt wysunięty na południe:	50° 08' 39''N	23° 21' 28''E
Punkt wysunięty na zachód:	50° 46' 30''N	22° 32' 15''E
Punkt wysunięty na wschód:	50° 23' 27''N	23° 44' 17''E

d). Populacja TRB (w oparciu o dane krajowe)

Strefa rdzenna (strefy rdzenne) (na stałe i sezonowo)	50/150 000
Strefa(y) buforowa(e) (na stałe i sezonowo)	17 100/200 000
Strefa(y) tranzytowa(e) (na stałe i sezonowo)	196 077/400 000

Ryc. 1. Populacja TRB (na stałe)

Ryc. 2. Populacja TRB (sezonowo)

e). Szacunkowy budżet dla działań i inicjatyw transgranicznych (główne źródła finansowania, specjalne fundusze inwestycyjne) i międzynarodowych, regionalnych lub krajowych istotnych projektów/inicjatyw ukończonych lub prowadzonych obecnie.

L.p.	Tytuł programu	Wartość w EUR
1.	Program EEA Grants, Obszar programowy nr 2 dla Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2009-2014: „Różnorodność biologiczna i działania na rzecz ekosystemów” (Wydawnictwa: monografia, mapa Roztocza, wydawnictwa edukacyjne, wystawa Roztocze, warsztaty dla specjalistów, EKO TOUR).	220 900
2.	Monitoring biotyczny i abiotyczny Roztocza finansowany ze środków NFOŚiGW w układzie 4 letnich umów	370 500
Razem		591 400

f). Szacunkowy/przybliżony budżet dla struktury koordynującej.

Obecny budżet	Przyszły budżet (szacowany)
ok. 900 EUR/miesiąc ok. 10 800 EUR/rok	ok. 900 EUR/miesiąc ok. 10 800 EUR/rok

W tabeli powyżej przedstawiono koszty utrzymania sekretariatu Komitetu Sterującego. Obejmują one płace i koszty administracyjne związane z finansowaniem dwu etatów sekretarza w Roztoczańskim Parku Narodowym (Polska) i Przyrodniczym Zapovedniku Roztocze (Ukraina). W kosztach nie ujęto budżetu spotkań Komitetu Sterującego, które będą pokrywane przez instytucje zatrudniające uczestników posiedzenia Komitetu.

CZĘŚĆ II: OPIS

1. TRANSGRANICZNY REZERWAT BIOSFERY:

1.2. Kraje i poszczególne Rezerваты Biosfery:

Polska/Ukraina

W obszarze Roztocza – regionu podzielonego granicą polsko – ukraińską funkcjonuje Rezerwat Biosfery „Roztochya”, wpisany do Światowej Sieci Rezerwatów Biosfery w 2011 roku podczas 23 sesji Międzynarodowej Rady Koordynacyjnej Programu UNESCO-MAB w Dreźnie (Niemcy), jako część międzynarodowego Rezerwatu Biosfery „Roztocze”.

Proponowany obszar dla Transgranicznego Rezerwatu Biosfery "Roztocze" po stronie polskiej nie posiada statusu rezerwatu biosfery.

1.3. Proszę podać szczegółowy opis procesu ubiegania się o tę nominację.

Formalny proces ubiegania się o wpisanie regionu Roztocza do Światowej Sieci Rezerwatów Biosfery w ramach programu UNESCO “Człowiek i Biosfera” (MAB), odbywał się równolegle po stronie polskiej jak i ukraińskiej i można podzielić go na cztery etapy:

- Lata 2001-2004 – opracowanie wniosku aplikacyjnego Rezerwatu Biosfery „Roztocze - Puszcza Solska”. Po stronie polskiej opracowano dokumentację i formularz aplikacyjny, który jednak, ze względu na duże zaangażowanie przy tworzeniu sieci NATURA 2000, nie został przedłożony do UNESCO,
- Lata 2005-2010 - organizacja polsko-ukraińskich spotkań konferencji, warsztatów, wymiana doświadczeń mająca na celu zacieśnienie współpracy pomiędzy samorządami, uczelniami i instytucjami zajmującymi się organizacją ochrony przyrody w obszarze Roztocza, popularyzacja idei rezerwatów biosfery po obu stronach granicy.
- 2011 rok – wpisanie Roztocza na Ukrainie do Światowej Sieci Rezerwatów Biosfery, jako Rezerwat Biosfery „Roztochya”.
- Od 2013 roku – zintensyfikowanie wspólnych polsko-ukraińskich prac na rzecz utworzenia Transgranicznego Rezerwatu Biosfery "Roztocze" i przedłożenie Ministrowi Środowiska Rzeczypospolitej Polskiej w 2014 roku formularza nominacyjnego TRB „Roztocze”.

Opis szczegółowy:

Idea utworzenia międzynarodowego rezerwatu biosfery na Roztoczu ma dość długą tradycję, opartą na współpracy między ośrodkami naukowymi z Lublina i Lwowa, przede wszystkim UMCS z Uniwersytetem Leśno-Technicznym i Uniwersytet Ivana Franko we Lwowie. W roku 1995 pomiędzy UMCS w Lublinie i Uniwersytetem Leśno-Technicznym we Lwowie podpisana została umowa, dotycząca realizacji "Programu Roztocze" obejmująca dwuletnie badania terenowe, organizowane celem wykonania pełnej dokumentacji obiektów przyrody na terenie Roztocza w celu utworzenia międzynarodowego rezerwatu biosfery. Wynikiem przeprowadzonych badań było opracowanie wykonane pod red. Z. Michalczyka z 1997 roku pt.: "Kompleksowe badania środowiska przyrodniczego Roztocza". Nawiązane kontakty naukowe, rozpoczęte pomiary po obu stronach granicy oraz promocja walorów naukowych, przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych przyczyniły się do lepszego poznania regionu, a także zwróciły uwagę na konieczność ochrony całego regionu, ze wszystkimi jego elementami.

Formalny proces starań o utworzenie międzynarodowego rezerwatu biosfery w regionie Roztocza sięga roku 2001, kiedy rozpoczęła się współpraca pomiędzy przedstawicielami służb ochrony przyrody Polski i Ukrainy na rzecz nadania obszarowi Roztocza statusu rezerwatu

biosfery.

W czerwcu 2002 roku w Zwierzyńcu pomiędzy Wicewojewodą Lubelskim, Dyrektorem Roztoczańskiego Parku Narodowego i Rektorem Uniwersytetu Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie podpisane zostało porozumienie o współpracy w celu utworzenia Międzynarodowego Rezerwatu Biosfery "Roztocze". Koncepcja utworzenia polsko-ukraińskiego Rezerwatu Biosfery „Roztocze” wpisana została w Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego w roku 2002 oraz w Strategię Krótkoterminową na lata 2004 – 2006 Programu Ochrony Środowiska Województwa Lubelskiego.

Prace nad dokumentacją rezerwatu biosfery, pod nazwą „Roztocze - Puszcza Solska” rozpoczęte zostały w 2003 roku na zlecenie Wojewody Lubelskiego przez zespół ekspertów pod kierunkiem prof. T. J. Chmielewskiego. Zespół ten w latach 2003 – 2004 opracował projekt dokumentacji naukowej Rezerwatu Biosfery "Roztocze-Puszcza Solska". W 2004 roku projekt ten został poddany opiniowaniu, uzyskując aprobatę Wojewódzkiej Rady Ochrony Przyrody, Rady Naukowej Roztoczańskiego Parku Narodowego, a także Rady Miasta i Gminy Zwierzyniec. Równolegle prace projektowe prowadzone były również po stronie ukraińskiej.

8 października 2004 roku we Lwowie zostało podpisane memorandum dotyczące współpracy pomiędzy Lwowską Obwodową Administracją Państwową, Wojewodą Lubelskim i Wojewodą Podkarpackim w sprawie utworzenia Międzynarodowego Rezerwatu Biosfery „Roztocze”.

Z uwagi na fakt wstąpienia Polski do Unii Europejskiej w maju 2004 roku i rozpoczęcia wdrażania w Polsce Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 oraz zmian organizacyjnych, jakie zostały wprowadzone w strukturze służb ochrony przyrody w Polsce i kompetencjach tych organów, prace nad utworzeniem Rezerwatu w polskiej części Roztocza zostały zawieszone.

W 2006 roku odbyła się konferencja pt. "Projekt rezerwatu biosfery Roztocze - Puszcza Solska - przykład harmonii przyrody i kultury oraz wieloaspektowej współpracy transgranicznej" zorganizowana przez Wojewodę Lubelskiego, Wojewodę Podkarpackiego i Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie, w której udział wzięli przedstawiciele strony ukraińskiej. Postanowiono wznowić prace nad utworzeniem transgranicznego rezerwatu biosfery.

Od 2007 roku w ramach dwustronnej umowy pomiędzy RPN i JPPN, dotyczącej między innymi prowadzenia działań sprzyjających utworzeniu Międzynarodowego Rezerwatu Biosfery "Roztocze" odbywały się spotkania robocze Parków, których tematem były kwestie dotyczące utworzenia Rezerwatu.

Istotnym wydarzeniem przyczyniającym się do zintensyfikowania prac nad znowelizowanym projektem Rezerwatu było wpisanie w roku 2011 do Światowej Sieci Rezerwatów Biosfery, jako części transgranicznego rezerwatu biosfery w regionie Roztocza (Ukraina – Polska) Rezerwatu Biosfery "Roztochya" na Ukrainie.

Nowym otwarciem w pracach nad utworzeniem Rezerwatu stało się spotkanie zorganizowane z inicjatywy Burmistrza Tomaszowa Lubelskiego w czerwcu 2013 roku, w którym uczestniczyli: Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie, Radca Ministra Środowiska, Dyrektor Roztoczańskiego Parku Narodowego, naukowcy z Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, przedstawiciele organizacji pozarządowych: Lokalnej Organizacji Turystycznej Roztocze i Biura Turystycznego Quand oraz pracownicy Starostwa Powiatowego w Tomaszowie. Stronę Ukraińską reprezentował Dyrektor Jaworowskiego Przyrodniczego Parku Narodowego, naukowcy z Lwowskiego Narodowego Uniwersytetu im Ivana Franki oraz przedstawiciele Rady Miasta Rawa Ruska. W listopadzie 2013 r. na Wydziale Zamiejscowym Nauk Prawnych i Ekonomicznych w Tomaszowie Lubelskim odbyła się polsko - ukraińska konferencja pt: "Roztocze: pogranicze - ludzie - wielokulturowość", na której Burmistrz Tomaszowa Lubelskiego wygłosił wykład o rezerwacie biosfery i szansach na rozwój wynikających z jego utworzenia.

W 2014 prace przygotowawcze zostały zintensyfikowane. Powołano zespół ekspertów do opracowania wniosku aplikacyjnego dla TRB "Roztocze". Przeprowadzono ponownie szereg konsultacji społecznych, konferencji i warsztatów. Na stronie internetowej RPN zamieszczono informacje o idei i założeniach Programu UNESCO „Człowiek i Biosfera” (MAB). Kluczowymi były kolejne spotkania organizowane przez Dyrektora RPN w siedzibie Parku.

W spotkaniu w Ośrodku Edukacyjno-Muzealnym RPN w marcu wzięli udział przedstawiciele administracji samorządowej: burmistrzowie Zwierzyńca i Tomaszowa Lubelskiego, naukowcy z Uniwersytetu Marie Curie Skłodowskiej w Lublinie, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie oraz partnerzy z ukraińskiego rezerwatu biosfery. Na spotkaniu przedłożono propozycję kolejnych działań na rzecz utworzenia Rezerwatu.

W dniu 9 maja 2014 roku w Roztoczańskim Centrum Naukowo-Edukacyjnym w Zwierzyńcu odbyła się konferencja z udziałem przedstawicieli administracji samorządowej, przedstawicieli Ministerstwa Środowiska RP, instytucji zajmujących się ochroną przyrody, Lasów Państwowych, naukowców z UMCS w Lublinie, stowarzyszeń, organizacji pozarządowych (NGO-S) i pozarządowych organizacji proekologicznych, poświęcona projektowi Transgranicznego Rezerwatu Biosfery "Roztocze". Na konferencji przedstawiono założenia projektu strefowania oraz procedury związane z ustanawianiem rezerwatów biosfery. Zidentyfikowano interesariuszy, do których skierowano list intencyjny wyrażający wolę poparcia dla idei utworzenia TRB „Roztocze”. Miesiąc później w dniach 3-6 czerwca w RCNE na polsko-ukraińskiej konferencji naukowej pt. „Ocena stopnia przeobrażeń obszarów cennych przyrodniczo” zorganizowanej w ramach obchodów Światowego Dnia Środowiska i 40 lecia RPN dla szerokiego gremium (ok. 400 osób) wygłoszony został referat pt. Transgraniczny Rezerwat Biosfery „Roztocze”, a w sesji posterowej zaprezentowany został Rezerwat Biosfery „Roztochya”. Odbyło wiele rozmów, konsultacji zarówno z przedstawicielami organizacji rządowych, samorządowych i NGO-S.

W lipcu 2014 roku na spotkaniu zorganizowanym w OEM RPN w Zwierzyńcu zaprezentowano założenia dla utworzenia TRB "Roztocze", projekt zasięgu granic Rezerwatu oraz koncepcję podziału na strefy o różnych reżimach ochronnych uwzględniających obszary Natura 2000. Dyskutowano nad funkcjonowaniem rezerwatu biosfery w uwarunkowaniach formalno-prawnych w Polsce i na Ukrainie.

W dniach 1-3 października 2014 roku w Użoku na Ukrainie odbyła się konferencja poświęcona rozwojowi rezerwatów biosfery na Ukrainie, podczas której ustalony został skład Komitetu Sterującego projektowanego Rezerwatu po stronie ukraińskiej.

W dniach 27 – 28 października 2014 roku w RCNE w Zwierzyńcu odbyło się kolejne polsko-ukraińskie spotkanie poświęcone utworzeniu Rezerwatu, na którym zaprezentowano opracowanie kartograficzne i projekt wniosku aplikacyjnego.

Przez cały okres procesu nominacyjnego informacja o podejmowanych działaniach umieszczana była na stronie internetowej RPN i przekazywana przez lokalne media (radio, prasę, biuletyny elektroniczne).

Efektem w/w działań było przedłożenie Ministrowi Środowiska RP formularza nominacyjnego dla TRB „Roztocze” wraz z załącznikami.

1.3.1. Którzy interesariusze zostali zaangażowani?

W proces konsultacji i popularyzacji idei utworzenia TRB "Roztocze" w różnym stopniu zaangażowani zostali zarówno w Polsce jak i na Ukrainie przedstawiciele administracji rządowej, samorządowej, instytucje zajmujące się ochroną przyrody, organizacje pozarządowe oraz sektor prywatnych przedsiębiorców zajmujący się świadczeniem różnego rodzaju usług turystycznych.

Wiodącą rolę w pracach nad Rezerwatem po 2013 roku przejął Roztoczański Park Narodowy, pełniąc funkcję Centrum Koordynacyjnego Ochrony Przyrody transgranicznego rezerwatu biosfery, któremu ze środków Ministerstwa Środowiska zlecone zostało opracowanie formalnej dokumentacji Rezerwatu wg formularza nominacyjnego UNESCO-MAB. RPN był

głównym organizatorem spotkań i konferencji odbywających się w ramach konsultacji społecznych. W prace nad utworzeniem Rezerwatu po stronie polskiej zaangażowani zostali przedstawiciele Ministerstwa Środowiska RP, organy administracji rządowej i samorządowej, które wykazywały dużą aktywność w propagowaniu idei utworzenia Rezerwatu, instytucje zajmujące się ochroną przyrody, przedstawiciele Lasów Państwowych, w tym: Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Lublinie i Krośnie, Nadleśnictw z obszaru Rezerwatu, stowarzyszeń i organizacji pozarządowych z terenu projektowanego Rezerwatu oraz naukowcy z UMCS w Lublinie. Zainteresowanie ideą rezerwatu biosfery wyraził również sektor prywatnych przedsiębiorców szczególnie świadczących różnego rodzaju usługi turystyczne. Przez cały okres procesu nominacyjnego utrzymywana była ścisła współpraca z koordynatorami Rezerwatu Biosfery „Roztochya” na Ukrainie, jednostkami administrującymi obszarem ukraińskiego rezerwatu biosfery oraz naukowcami z Narodowego Uniwersytetu Lwowskiego im Iwana Franki oraz Uniwersytetu Leśno-Technicznego we Lwowie.

1.3.2. Jaka metodologia została zastosowana w celu zaangażowania w proces zainteresowanych stron (np. warsztaty, spotkania, konsultacje z ekspertami)?

W procesie współpracy pomiędzy poszczególnymi interesariuszami oraz w celu zainteresowania stron ideą TRB "Roztocze" stosowano różne metody. Organizowano: konferencje, spotkania, seminaria, warsztaty, sesje terenowe, dni otwarte, pokazy. Informacja o prowadzonych działaniach docierała do interesariuszy za pomocą poczty tradycyjnej i e-mail. Do szerokiego grona odbiorców informacja przekazywana była poprzez lokalną prasę, radio, telewizję, stronę internetową RPN oraz elektroniczny biuletyn internetowy Lokalnej Organizacji Turystycznej LOT "Roztocze".

Prace nad tworzeniem transgranicznego rezerwatu biosfery prowadzone były w sposób umożliwiający zapewnienie przepływu idei, dostarczenie odpowiedniej informacji, konsultowanie założeń z lokalnymi uczestnikami (władze samorządowe, instytucje i organizacje działające na Roztoczu, przedstawiciele przedsiębiorców). Stosowano różne formy prezentacji i przekazu informacji. Konsultacje społeczne odbywały się z udziałem wszystkich zainteresowanych podmiotów reprezentujących głównych interesariuszy TRB.

W pierwszej fazie prac nad utworzeniem Rezerwatu organizowane były liczne spotkania informacyjne, warsztaty i konferencje skierowane do administracji samorządowej i społeczności lokalnych oraz spotkania robocze w RPN, na których wraz z przedstawicielami JPPN omawiane były kwestie dotyczące utworzenia Rezerwatu. Prowadzone były konsultacje z ekspertami naukowymi: Radą Naukową RPN i partnerem Parku UMCS w Lublinie. Od początku procesu nominacyjnego na różnego rodzaju warsztatach projekt rezerwatu biosfery "Roztocze-Puszcza Solska" omawiany był podczas prezentacji multimedialnych zarówno podczas spotkań grup roboczych jak i spotkań dla administracji samorządowej i organizacji pozarządowych z obszaru projektowanego Rezerwatu. Po roku 2012 w trakcie spotkań, konferencji i konsultacji z ekspertami przedstawiany i omawiany był projekt znowelizowanego Rezerwatu uwzględniający w swojej strukturze przestrzennej obszary Natura 2000.

Zespół wykonawczy został zorganizowany przez RPN - koordynatora projektu, który po wnikliwej analizie uwarunkowań przestrzennych, funkcjonalnych i administracyjnych określił wszystkich udziałowców TRB „Roztocze”. Szkic projektu został poddany weryfikacji w odniesieniu do Strategii Współpracy Transgranicznej Województwa Lubelskiego, Obwodu Lwowskiego, Obwodu Wołyńskiego i Obwodu Brzeskiego na lata 2014 – 2020, Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014 - 2020 oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, Planów Urządzania Lasu, Planu Ochrony RPN, jak również odpowiadających im planów zarządzania na Ukrainie, planów zadań ochronnych Natura 2000. Należy podkreślić, że transgraniczny rezerwat biosfery nie jest usankcjonowany zarówno w prawie polskim jak i ukraińskim w związku z tym nie podlega klasycznym procedurom planowania w układzie administracyjnym. Tworzenie TRB jest przede wszystkim spójnym zestawieniem możliwych propozycji drogi rozwoju zgodnie z zasadami zrównoważonego

rozwoju określonymi w programie „Człowiek i Biosfera”. Założenie to brano pod uwagę wykorzystując różną metodologię w procesie tworzenia rezerwatu biosfery.

1.3.3. Ile spotkań, warsztatów itp. odbyło się w trakcie procesu nominacyjnego?

W trakcie procesu nominacyjnego od 2001 zorganizowanych zostało w sumie kilkadziesiąt konferencji, spotkań roboczych, warsztatów, spotkań z ekspertami naukowymi dla wszystkich zainteresowanych interesariuszy z obszaru projektowanego Rezerwatu zarówno po polskiej jak i ukraińskiej stronie.

1.3.4. Czy cieszyły się dużym zainteresowaniem, czy każda z grup była w pełni reprezentowana?(Opisz uczestników i zainteresowane strony)

Spotkania organizowane w latach 2001 – 2014 w trakcie procesu nominacyjnego spotkały się z dużym zainteresowaniem i zaangażowaniem zarówno instytucji zajmujących się ochroną przyrody, które wyraziły swoje poparcie dla idei utworzenia Rezerwatu, jak również przedstawiciele administracji samorządowej zarówno po polskiej jak i ukraińskiej. W spotkaniach brali także udział przedstawiciele stowarzyszeń i organizacji pozarządowych funkcjonujących w granicach projektowanego Rezerwatu. Poszczególne grupy interesariuszy były w pełni reprezentowane. Informację kierowano do wszystkich grup odbiorców, w równym stopniu do mężczyzn jak i kobiet, różnowierców, z zachowaniem tolerancji i szacunku.

W 2014 prace przygotowawcze zostały zintensyfikowane. Powołano zespół ekspertów do opracowania wniosku aplikacyjnego dla TRB "Roztocze". Przeprowadzono ponownie szereg konsultacji społecznych, konferencji i warsztatów. Na stronie internetowej RPN zamieszczono informacje o idei i założeniach Programu UNESCO „Człowiek i Biosfera” (MAB). Kluczowymi były kolejne spotkania organizowane przez Dyrektora RPN w siedzibie Parku.

W spotkaniu w Ośrodku Edukacyjno-Muzealnym RPN w marcu wzięli udział przedstawiciele administracji samorządowej: burmistrzowie Zwierzyńca i Tomaszowa Lubelskiego, naukowcy z Uniwersytetu Marie Curie Skłodowskiej w Lublinie, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie oraz partnerzy z ukraińskiego rezerwatu biosfery. Na spotkaniu przedłożono propozycję kolejnych działań na rzecz utworzenia Rezerwatu.

W dniu 9 maja 2014 roku w Roztoczańskim Centrum Naukowo-Edukacyjnym w Zwierzyńcu odbyła się konferencja z udziałem przedstawicieli administracji samorządowej, przedstawicieli Ministerstwa Środowiska RP, instytucji zajmujących się ochroną przyrody, Lasów Państwowych, naukowców z UMCS w Lublinie, stowarzyszeń, organizacji pozarządowych (NGO-S) i pozarządowych organizacji proekologicznych, poświęcona projektowi Transgranicznego Rezerwatu Biosfery "Roztocze". Na konferencji przedstawiono założenia projektu strefowania oraz procedury związane z ustanawianiem rezerwatów biosfery. Zidentyfikowano interesariuszy, do których skierowano list intencyjny wyrażający wolę poparcia dla idei utworzenia TRB „Roztocze”. Miesiąc później w dniach 3-6 czerwca w RCNE na polsko-ukraińskiej konferencji naukowej pt. „Ocena stopnia przeobrażeń obszarów cennych przyrodniczo” zorganizowanej w ramach obchodów Światowego Dnia Środowiska i 40 lecia RPN dla szerokiego gremium (ok. 400 osób) wygłoszony został referat pt. Transgraniczny Rezerwat Biosfery „Roztocze”, a w sesji posterowej zaprezentowany został Rezerwat Biosfery „Roztochya”. Odbyło wiele rozmów, konsultacji zarówno z przedstawicielami organizacji rządowych, samorządowych i NGO-S.

W lipcu 2014 roku na spotkaniu zorganizowanym w OEM RPN w Zwierzyńcu zaprezentowano założenia dla utworzenia TRB "Roztocze", projekt zasięgu granic Rezerwatu oraz koncepcję podziału na strefy o różnych reżimach ochronnych uwzględniających obszary Natura 2000. Dyskutowano nad funkcjonowaniem rezerwatu biosfery w uwarunkowaniach formalno-prawnych w Polsce i na Ukrainie.

W dniach 1-3 października 2014 roku w Użańsku na Ukrainie odbyła się konferencja poświęcona rozwojowi rezerwatów biosfery na Ukrainie, podczas której ustalony został skład Komitetu Sterującego projektowanego Rezerwatu po stronie ukraińskiej.

W dniach 27 – 28 października 2014 roku w RCNE w Zwierzyńcu odbyło się kolejne polsko-ukraińskie spotkanie poświęcone utworzeniu Rezerwatu, na którym zaprezentowano opracowanie kartograficzne i projekt wniosku aplikacyjnego.

Jako przykład podać można wspomnianą już konferencję naukową zorganizowaną z okazji 40-lecia RPN w czerwcu 2014 r., na której przedstawiony został projekt Rezerwatu, a w której uczestniczyło około 400 osób, zarówno świata nauki, administracji rządowej, samorządowej, Lasów Państwowych i proekologicznych organizacji pozarządowych oraz Dzień Otwarty RPN, podczas którego pracownicy Parku informowali turystów i miejscową ludność o aspektach formalno-prawnych tworzenia rezerwatów biosfery.

W spotkaniach udział brali przedstawiciele: administracji rządowej (woj. lubelskie, woj. podkarpackie – Polska, woj. lwowskie – Ukraina), administracji samorządowej reprezentowanej przez przedstawicieli 5 powiatów z polskiej części TRB i 3 powiatów z części ukraińskiej oraz gmin roztoczańskich w Polsce i kilku rad obwodowych na Ukrainie. Przedstawiciele: NGO'S, w tym stowarzyszenia zajmujące się działalnością proekologiczną, promocją i turystyką na Roztoczu, sektora prywatnego reprezentowanego przez przedsiębiorców z branży turystycznej (agroturystyka, kwatery prywatne, biura turystyczne).

W trakcie polsko-ukraińskiego spotkania w RCNE posadzono "Dąb Wolność" w 25 rocznicę pierwszych wolnych wyborów w Polsce.

Spotkanie polsko-ukraińskie (28-29.10.2014r.)

Spotkanie konsultacyjne (9.05.2014r.)

Konferencja w Użoku dotycząca RB na Ukrainie (1-3.10.2014r.)

Spotkanie w OEM (27-28.03.2014r.)

W międzynarodowej konferencji z okazji Jubileuszu 40 lecia RPN prezentowano ok. 400 osobom m.in.TRB Roztocze (4-6. 06.2014r.)

Sesja referatowa we Lwowie
Uniwersytet im. Iwana Franki (6.06.2014r.)

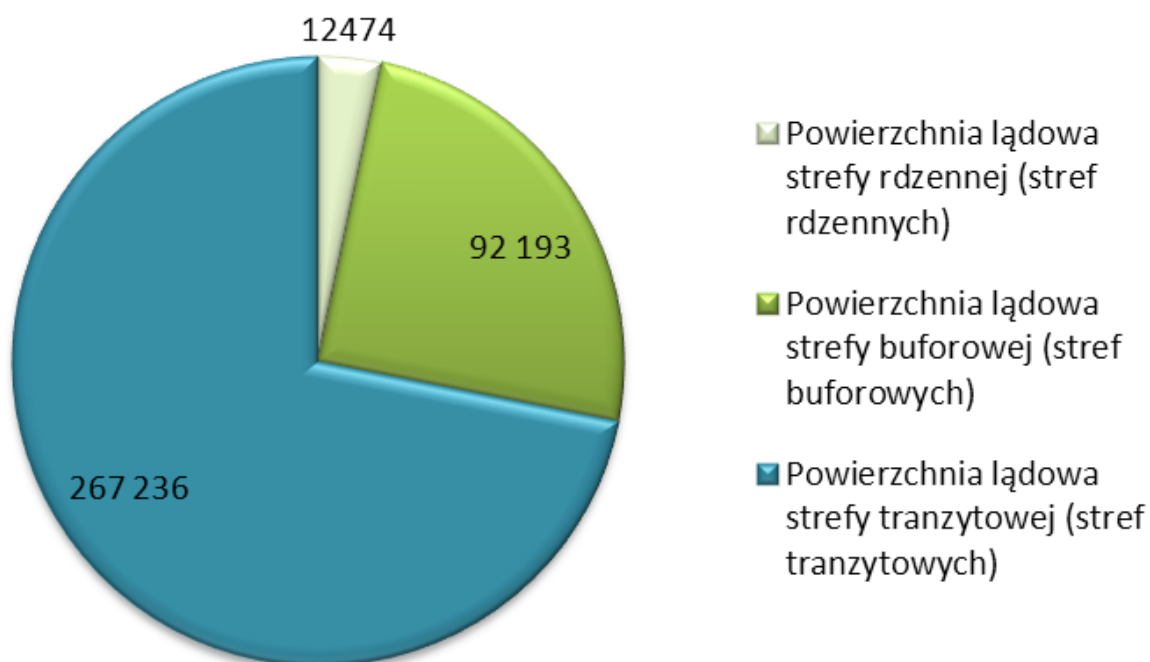
W procesie tworzenia TRB "Roztocze" zorganizowano kilkadziesiąt spotkań.

2. PODZIAŁ NA STREFY

2.1. Proszę wprowadzić (zaktualizowane) mapy podziału na strefy na warstwie topograficznej, dokładnej lokalizacji i wytyczonymi granicami trzech stref Transgranicznego Rezerwatu Biosfery. (Mapa(y) muszą być dostarczone w wersji papierowej i elektronicznej). Formaty plików graficznych (również w układzie WGS 84), użyte do sporządzenia map muszą być dołączone do kopii formularza w wersji elektronicznej. Jeśli to możliwe wprowadź link, aby uzyskać dostęp do map w internecie – (np. mapy Google, strony internetowe...)

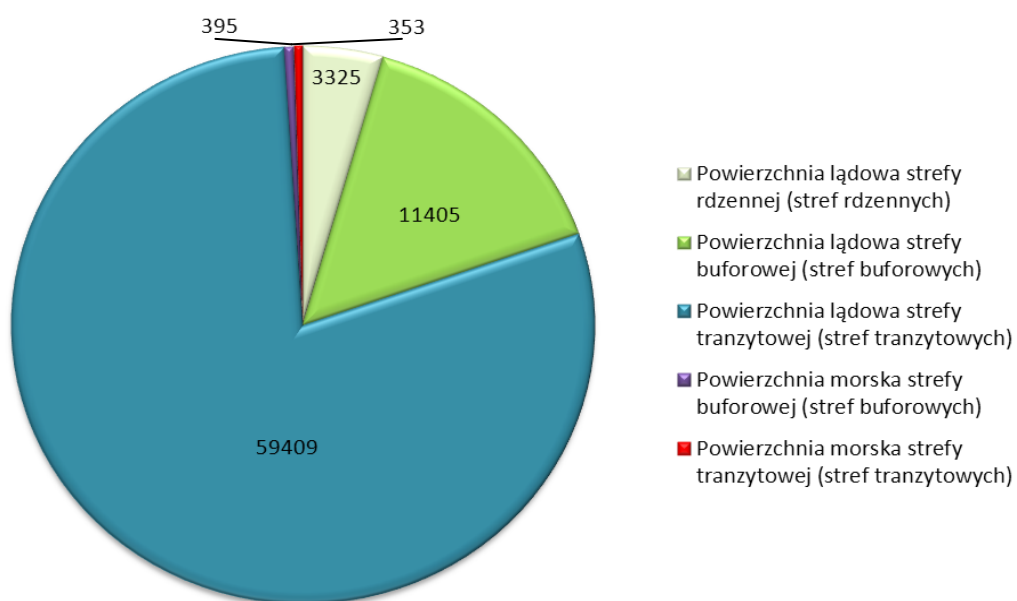
2.2. Obszar i konfiguracja przestrzenna Transgranicznego Rezerwatu Biosfery:

Powierzchnia całkowita (ha)	371 902
Powierzchnia lądowa strefy rdzennej (stref rdzennych)	12474
Powierzchnia lądowa strefy buforowej (stref buforowych)	92 193
Powierzchnia lądowa strefy tranzytowej (stref tranzytowych)	267 236
Powierzchnia morska strefy rdzennej (stref rdzennych)	nie dotyczy (0,0)
Powierzchnia morska strefy buforowej (stref buforowych)	nie dotyczy (0,0)
Powierzchnia morska strefy tranzytowej (stref tranzytowych)	nie dotyczy (0,0)

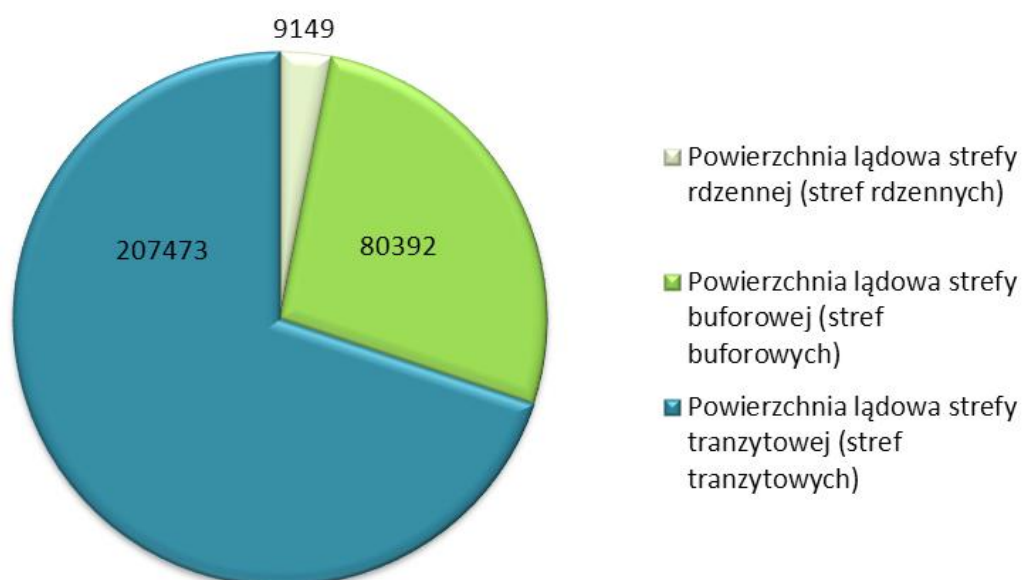
Ryc. 3. Powierzchnia całkowita transgranicznego rezerwatu biosfery (ha)

Powierzchnia całkowita Rezerwat Biosfery "Roztochya" UA (ha)	74887
Powierzchnia lądowa strefy rdzennej (stref rdzennych)	3325
Powierzchnia lądowa strefy buforowej (stref buforowych)	11405
Powierzchnia lądowa strefy tranzytowej (stref tranzytowych)	59409
Powierzchnia morska strefy rdzennej (stref rdzennych)	nie dotyczy (0,0)
Powierzchnia morska strefy buforowej (stref buforowych)	395
Powierzchnia morska strefy tranzytowej (stref tranzytowych)	353

Ryc. 4. Powierzchnia całkowita Rezerwatu Biosfery "Roztochya" UA (ha)

Powierzchnia całkowita projektowany TRB "Roztocze" część PL (ha)	297015
Powierzchnia lądowa strefy rdzennej (stref rdzennych)	9149
Powierzchnia lądowa strefy buforowej (stref buforowych)	80392
Powierzchnia lądowa strefy tranzytowej (stref tranzytowych)	207473
Powierzchnia morska strefy rdzennej (stref rdzennych)	nie dotyczy (0,0)
Powierzchnia morska strefy buforowej (stref buforowych)	nie dotyczy (0,0)
Powierzchnia morska strefy tranzytowej (stref tranzytowych)	nie dotyczy (0,0)

Ryc. 5. Powierzchnia całkowita projektowany TRB "Roztocze" część PL (ha)

2.3. Krótkie uzasadnienie strefowania i oddziaływanie pomiędzy trzema strefami.

TRB Roztocze obejmuje swoim zasięgiem całość regionu Roztocza w układzie transgranicznym, w celu ukazania jego specyfiki wynikającej z położenia na pograniczu regionów geologiczno-przyrodniczych, na granicy państw i kultur, na granicy Unii Europejskiej. Granica zewnętrzna poprowadzona została tak by w jego obszarze znalazły się wszystkie podregiony: Roztocze Gorajskie, Szczepreszyńskie, Tomaszowskie, Rawskie i Lwowskie oraz podregiony funkcjonalnie z nimi powiązane w układzie przyrodniczym, sieci obszarów chronionych, ale też w układzie administracyjnym, komunikacyjnym i gospodarczym. Granicęewnętrzną poprowadzono granicami gmin, powiatów, obszarów chronionych, dolinami rzek lub drogami zamykając roztoczański (polski i ukraiński) system ochrony przyrody wraz z siecią Natura 2000 po stronie polskiej.

Obszar rdzenny obejmuje najwyższe formy ochrony przyrody przewidziane prawem obu państw. Po stronie polskiej Roztoczański Park Narodowy, rezerваты przyrody: Debry, Święty Roch położone na terenie Krasnobrodzkiego PK, Czartowe Pole, Nad Tanwią, Bukowy Las położone na terenie PK Puszczy Solskiej oraz Źródła Tanwi i Jalinka położone na terenie Południoworoztoczańskiego PK, zaś po ukraińskiej Przyrodniczy Zapovednik Roztocze, Jaworowski Przyrodniczy Park Narodowy, Uroczysko „Niemirowskie” oraz wybrane obszary Regionalnego Parku Krajobrazowego „Roztocze Rawskie”. Strefę rdzenną porastają lasy bukowe, bukowo-jodłowe, grądowe (lipowo-grabowe i dębowe), ols, łęgi oraz bory sosnowe w pełnym spektrum wilgotnościowym, w tym bory bagienne i towarzyszące im torfowiska śródlądne. Drzewostany te stanowią najcenniejsze ekosystemy leśne Roztocza i sąsiadującej Puszczy Solskiej – jednego z największych kompleksów leśnych Polski. Strefa ta obejmuje najcenniejsze refugia florystyczne i faunistyczne obszaru z wieloma gatunkami rzadkimi i zagrożonymi. Strefa rdzenna jest obszarem o największych walorach przyrodniczo-krajobrazowych, który zamieszkuje zaledwie ok. 50 osób.

Wytaczając strefę buforową uwzględniono istniejące formy ochrony przyrody. Głównym kryterium połączeń pomiędzy strefami są korytarze ekologiczne (głównie leśne i mokradłowe) oraz panoramy widokowe istotne dla zachowania harmonijnego, kulturowego krajobrazu Roztocza. W strefie tej znajdują się jedne z najważniejszych refugium florystyczno-faunistycznych ekosystemów leśnych i mokradłowych (lasów liściastych, mieszanych i borów) oraz najcenniejsze obiekty historyczno-kulturowe zaświadcujące o położeniu Roztocza na pograniczu regionów i kultur. Po stronie polskiej obejmuje ona 4 parki krajobrazowe: Szczepreszyński PK, Krasnobrodzki PK, PK Puszczy Solskiej i Południoworoztoczański PK, po stronie ukraińskiej zaś otulinę Przyrodniczego Zapovednika Roztocze, strefę rekreacyjną Jaworowskiego Przyrodniczego Parku Narodowego, Park Krajobrazowy Roztocze Rawskie.

Strefę tranzytową ustanowiono w obszarze o największej ilości mieszkańców. Znajdują się w niej wsie i miasteczka oraz najistotniejsza dla regionu infrastruktura turystyczna i przemysłowa. Półenklawę po stronie ukraińskiej, uniemożliwiającą włączenie centralnej części Roztocza Rawskiego do Rezerwatu zajmuje Jaworowski Poligon Wojskowy. Strefa tranzytowa oprócz opisanej funkcji, stanowi również obszar, w którym wyodrębniają się ważne ostoje flory i fauny, zwłaszcza związane z borami (w tym borami bagiennymi i torfowiskami) oraz dolinami rzek. Strefowanie z jednej strony uwypukla znaczenie stref rdzennych i podkreśla potrzebę zachowania korytarzy ekologicznych w celu swobodnego przemieszczania się gatunków roślin i zwierząt, z drugiej zaś uwzględnia potrzeby człowieka i konieczność korzystania ze środowiska na zasadach zrównoważonego rozwoju. Wdrożenie modelu i uzyskanie zamierzonych jednorodnych dla Polski i Ukrainy celów jest trudne, dlatego, że poziom życia społeczno-gospodarczego w Polsce i na Ukrainie znacznie się różni.

Przyjęte strefowanie w obrębie transgranicznego Rezerwatu, w zróżnicowanym, choć wyodrębnionym przyrodniczo regionie, o bardzo dużych dysproporcjach w rozwoju gospodarczym i społecznym, stwarza płaszczyznę do dialogu dla tworzenia harmonii pomiędzy biosferą, socjosferą i technosferą oraz daje szansę na promowanie trwałego zrównoważonego rozwoju w układzie transgranicznym.

Buczyna karpacka

Bór jodłowy

Głównym bogactwem strefy rdzennej TRB Roztocze są lasy

Roztocze Tomaszowskie - fragment widoku z pól wsi Obrocz na Lasy RPN

Rez. Bukowa Góra dal początek ochronie przyrody na terenie Roztocza

Śródlądne rozlewisko w obszarze ochrony ścisłej w RPN

Strefę rdzenną Transgranicznego Rezerwatu Biosfery „Roztocze” stanowią różnorodne lasy o naturalnym charakterze

Progi skalne w rezerwacie Nad Tanwią

Stawy i założenie architektoniczne w Iwano-Frankowe

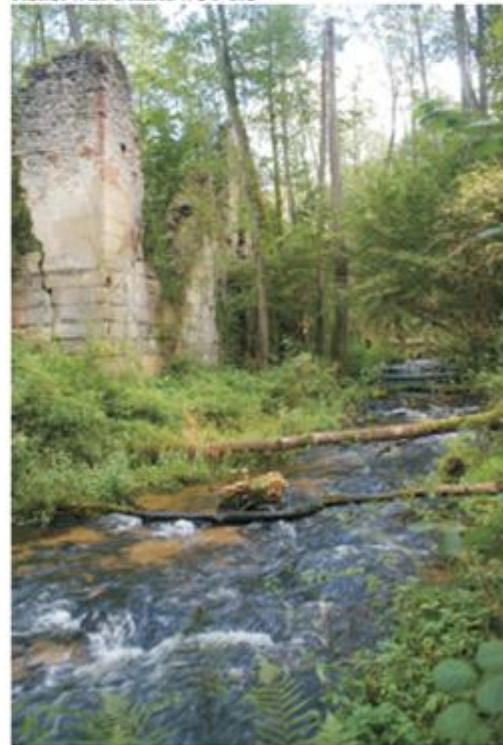
Pieczary w Stradczu

Kamieniołom i wieża widokowa w Józefowie

Rezerwat Czartowe Pole

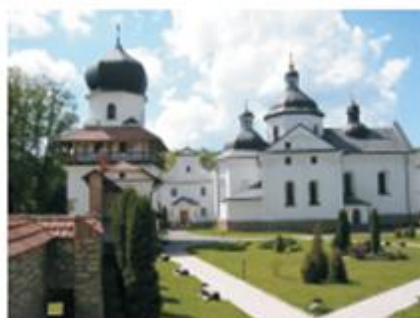

W strefie rdzennej i buforowej TRB Roztocze znajdują się najcenniejsze obiekty przyrodnicze

Dawna synagoga w Józefowie

Kościół w Tomaszowie Lubelskim

Monaster w Krechowie

Kościół rzymskokatolicki w Iwano-Frankowie

Cerkiew grekokatolicka w Iwano-Frankowie

Cerkiew w Potyliczu
wpisana na Listę Światowego Dziedzictwa Kultury UNESCO

W TRB Roztocze znajduje się wiele obiektów dowodzących, że Roztocze to region pogranicza kulturowego

Harmonijny kulturowy krajobraz Roztocza

Pola wsi Sochy na Roztoczu Tomaszowskim

Dolina rzeki Wieprz w RPN

W obszarze TRB Roztocze znajdują się najcenniejsze w skali Europy krajobrazy

3. WSPÓLNY PLAN DZIAŁANIA:

Główne wspólne cele i środki proponowanego TBR, jak opisano we wspólnym(ch) planie(nach) współpracy, w tym harmonogram, wizję, cele i zadania oraz czas jego trwania (Proszę dodać kopię).

Wspólny plan działania stanowi załącznik nr 1. do formularza nominacyjnego.

4. CEL I: REZERWATY BIOSFERY W OCHRONIE RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ I KULTUROWEJ

(W odniesieniu do postępu i osiągnięć dla wspólnie kooperujących programów dążących do ochrony bioróżnorodności na poziomie krajobrazu i/lub funkcji ekologicznych, które wprowadzają dobra i usługi ekosystemowe w proponowanym TRB. Dynamika ekosystemu występuje w różnej skali przestrzennej w TRB i poza nim. [Proszę zwrócić uwagę na to jak fenomen tych zjawisk koresponduje ze sobą].

4.1 Podjęte działania i programy współpracy trwające obecnie lub planowane w głównych typach siedlisk, ekosystemach, w odniesieniu do gatunków i ich odmian o kluczowym znaczeniu dla TRB.

Programy współpracy i działania związane z diagnozą stanu oraz ochroną najważniejszych typów siedlisk i związanych z nimi gatunków, realizowane są od chwili podjęcia starań o utworzenie w obszarze projektowanego TRB parków narodowych – Roztoczańskiego Parku Narodowego i Jaworowskiego Przyrodniczego Parku Narodowego. I jakkolwiek miały one rangę lokalną, to stanowiły przyczynek do stopniowego rozwoju zakresu zarówno tematycznego jak i terytorialnego tych działań i programów, których efektem było stworzenie na Roztoczu doskonale rozbudowanego systemu obszarów chronionych w obu państwach.

Programy i działania odnoszące się do terenu proponowanego TRB Roztocze – w zakresie odnoszącym się do jego granic, rozpoczęto na początku XXI wieku. Pierwszym działaniem było opracowanie koncepcji wyznaczenia sieci ostoi ptaków o znaczeniu międzynarodowym, które w Polsce koordynowało Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków – pod auspicjami Międzynarodowej Federacji BirdLife International. Proces wyznaczania ostoi ptaków o randze międzynarodowej zrealizowany został również na Ukrainie, w oparciu o te same kryteria naukowe, co w Polsce, przez Ukraińskie Towarzystwo Ochrony Ptaków. W ten sposób, zarówno Polska jak i Ukraina posiadają spójną sieć ostoi ptaków o randze międzynarodowej na Roztoczu i terenach przyległych. System ostoi ptaków jest w obu państwach na bieżąco monitorowany i aktualizowane są dane nt. stanu zachowania, kierunków zmian w tych obszarach oraz wskazywane są postulaty i potrzeby wdrażania działań ochronnych.

Sieć ostoi ptaków w Polsce stanowiła trzon dla wyznaczenia na terenie TRB Roztocze 6 obszarów specjalnej ochrony ptaków (ostoi ptasich) sieci Natura 2000. Kolejnym etapem było wyznaczenie systemu 12 specjalnych obszarów ochrony (ostoi siedliskowych) sieci Natura 2000. Proces wyznaczania obszarów Natura 2000 w obszarze TRB Roztocze – został zakończony w roku 2009. W obszarze TRB Roztocze istnieje obecnie ponad 20 obszarów Natura 2000 i stan ten uznany jest za optymalny. Od roku 2009 rozpoczął się proces opracowywania dokumentacji w randze planów zadań ochronnych dla wszystkich obszarów Natura 2000 (ptasich i siedliskowych) w TRB Roztocze, którego zakończenie planowane jest do roku 2015. Aktualnie, spośród istniejących obszarów Natura 2000 w obszarze TRB, ustanowiony plan zadań ochronnych ma obszar siedliskowy Natura 2000 Horyniec w województwie podkarpackim. Pozostałe obszary posiadają projekty tych dokumentów poddane stosownym konsultacjom i uzgodnieniom.

Konik polski

Wilk

Rzekotka drzewna

Obuwik pospolity

Ropucha zielona

Orlák krzykliwy

Rohatyniec nosorożec

TRB "Roztocze" to region odznaczający się wielką różnorodnością biologiczną.

Wdrożenie działań dotyczących wyznaczenia sieci Natura 2000 i ustanowienia planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 – było najważniejszym kompleksowym projektem oceny wartości i ochrony najważniejszych typów ekosystemów i gatunków w projektowanym TRB, ale dotyczy ona tylko terytorium Polski. Oprócz wdrażania sieci Natura 2000, w obszarze TRB zrealizowano również programy ochronne dedykowane siedliskom i gatunkom, wdrażane przede wszystkim z kompleksie leśnym Puszczy Solskiej. Dotyczyły one ochrony gatunków ptaków i ich siedlisk, występujących w obszarze Natura 2000 Puszcza Solska. Efektem tego działania było opracowanie przez sztab interesariuszy (przedstawiciele służb ochrony przyrody, lasów państwowych, samorządów i NGO's) Programu Lokalnej Współpracy dla ochrony siedlisk i gatunków w ostoi o randze międzynarodowej Puszcza Solska.

4.2. Czy istnieją zintegrowane plany zarządzania, plany ochrony w celu ochrony bioróżnorodności (dot. krajobrazów/ekosystemów). Jeśli tak, proszę je wymienić.

W obszarze TRB Roztocze istnieją aktualnie trzy rodzaje dokumentów planistycznych, mających na celu ochronę bioróżnorodności: plany ochrony parków narodowych, plany zadań ochronnych obszarów Natura 2000 oraz plany urządzenia lasów poszczególnych nadleśnictw, których elementarną składową jest program ochrony przyrody. Pozostałe formy ochrony przyrody istniejące w projektowanym TRB (rezerwaty przyrody i parki krajobrazowe) – nie posiadają dokumentów planistycznych odnoszących się do ochrony ich bioróżnorodności i ochrony krajobrazowej. Ważnymi opracowaniami w kontekście ochrony bioróżnorodności są też dokumenty planistyczne rangi regionalnej i lokalnej. Obszar TRB Roztocze w granicach województwa lubelskiego, posiada projekt dokumentu dotyczący zagospodarowania przestrzennego województwa lubelskiego, w którym zawarte są zapisy odnoszące się do funkcjonowania i zarządzania projektowanym Rezerwatem. Obszar TRB "Roztocze" został również uwzględniony w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego i projekcie jego zmiany. Dokumenty planistyczne gmin (miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego oraz studia uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego) również odnoszą się w zapisach w planowaniu przestrzennym do sfery przyrodniczej i krajobrazowej, stąd też ich ranga w planowaniu ochrony i zarządzaniu obszarem jest istotna, zwłaszcza, że główną składową tych dokumentów są opracowania ekofizjograficzne oraz inwentaryzacje przyrodnicze, jednakże tylko nieliczne gminy z obszaru projektowanego Rezerwatu po stronie polskiej takie opracowania posiadają.

4.3 Opisz, jeśli to możliwe główne założenia przyszłego zarządzania i współpracy, w tym główne czynniki mające wpływ na sukces przyszłego zarządzania i współpracy w odniesieniu do proponowanego TRB. Jakie nowe konkretne działania transgraniczne będą rozpatrywane w celu poprawy ochrony?

Zarządzanie systemem obszarów chronionych na Ukrainie i w Polsce będzie odbywać się zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa krajowego. Z racji odmiennego poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego, w dłuższej perspektywie czasowej można rozpatrywać ujednolicenie sposobu zarządzania i ochrony w obu państwach. Transgraniczny rezerwat biosfery, jako platforma wymiany informacji może przyczynić się do lepszej koordynacji działań związanych z zarządzaniem, współpracą i bezpieczeństwem funkcjonowania obszarów chronionych w układzie transgranicznym. Planowane są do wdrażania wspólne działania związane z realizacją monitoringu, który ma stanowić podstawę do podejmowania działań w zakresie poprawy stanu środowiska.

4.4. Jeśli zasadne, inne komentarze/uwagi dotyczące ochrony z perspektywy TRB.

Projektowany TRB "Roztocze" swoim zasięgiem obejmuje główne pasmo roztoczańskie, jednak znaczna jego część po stronie ukraińskiej nie została włączona do funkcjonującego od 2011 roku Rezerwatu Biosfery "Roztochya", ani projektowanego TRB "Roztocze" z uwagi na usytuowany tutaj największy europejski poligon - Jaworowski Wojskowy Poligon, który do celów ćwiczebnych i taktycznych wykorzystuje powierzchnię 29 700 ha. W obszar projektowanego Rezerwatu wpisuje się system krajowych form ochrony przyrody w Polsce i na Ukrainie funkcjonalnie związany z Roztoczem korytarzami ekologicznymi, które stanowią strefę swobodnego przemieszczania się roślin i zwierząt.

Roztocze to region pogranicza przyrodniczego i krajobrazowego. To pasmo wzniesień o długości 180 km i zaledwie kilkunastu kilometrów szerokości, deniwelacjach dochodzących do 120 m, wyraźnie zaznacza się w krajobrazie. Jest to jedyny region w Unii Europejskiej, na obszarze którego, zgodnie z geobotaniczną mapą Europy, sąsiadują ze sobą trzy prowincje geobotaniczne: niżowo-wyżynna, górską środkowoeuropejską i pontyjsko-panońską. Roztocze to granica geologiczna pomiędzy starą platformową Europą Wschodnią i młodą fałdową Europą Zachodnią - przebiega tędy linia Tessera-Tornquist. Ze względu na wewnętrzną zmienność środowiska przyrodniczego oraz fakt, że Roztocze jest swoistym węzłem pomiędzy nizinami, wyżynami, górami i stepami – jest ono ważnym korytarzem ekologicznym o randze europejskiej.

W TRB Roztocze dominują ekstensywnie użytkowane pola, a także łąki i pastwiska (stanowiące 52%) oraz lasy zajmujące ok. 42% jego powierzchni. Dominacja tych dwóch typów ekosystemów, dodatkowo zróżnicowanych wewnętrznie, stanowi o istnieniu dwóch podstawowych rodzajów korytarzy ekologicznych: leśnych (wraz z siecią wód płynących) oraz nieleśnych, których trzonem są kserotermy wraz z ekstensywnie użytkowanymi polami na rozłogach i fragmentami dolin rzecznych. Spośród leśnych korytarzy ekologicznych wyodrębniają się dwa podstawowe ciągi, które są obszarami występowania siedlisk przyrodniczych, oraz którymi przemieszczają się gatunki: lasy Roztocza wraz z sąsiadującą mozaiką siedlisk nieleśnych obejmujące kompleksy leśne Roztocza Gorajskiego między Batorzem a Zwierzyńcem wraz ze Szczebrzeszyńskim Parkiem Krajobrazowym, następnie lasy Roztoczańskiego Parku Narodowego i Krasnobrodzkiego Parku Krajobrazowego na Roztoczu Tomaszowskim, lasy Roztocza Rawskiego z Południoworoztoczańskim Parkiem Krajobrazowym łączące się z lasami Roztocza Lwowskiego z Jaworowskim Przyrodniczym Parkiem Narodowym i Zapovednikiem Roztocze. Drugim ciągiem korytarza leśnego są lasy Puszczy Solskiej na Równinie Biłgorajskiej z Parkiem Krajobrazowym Puszczy Solskiej. Obydwa ciągi leśne, korespondują z Lasami Janowskimi, Lasami Sieniawskimi oraz Puszcą Sandomierską stanowiąc jeden z najważniejszych korytarzy leśnych Polski wschodniej.

Korytarz nieleśny obejmuje swym zasięgiem tereny otwarte pomiędzy lasami Roztocza oraz północny i południowy skraj projektowanego TRB. Obszary te charakteryzują się znacznym urozmaicheniem biocenotycznym nieleśnych ekosystemów lądowych, wśród których dominującymi są kserotermy w części północnej, ekstensywnie użytkowane rozłogi Roztocza Szczebrzeszyńskiego i Tomaszowskiego oraz doliny rzeczne Równiny Biłgorajskiej.

Nad obszarem TRB zdefiniowano również ważne korytarze migracji ptaków. W generalnym ujęciu, kluczowymi trasami migracji są doliny rzeczne (z buforem obszarowym po obu stronach dolin), zwłaszcza Poru, Gorajca, Wieprza, Sołokiji, Tanwi i Wirowej oraz ciągi agrocenoz przyległych od wschodu do doliny Sołokiji.

W celu zobrazowania układu przestrzennego systemu obszarów chronionych w TRB „Roztocze” załączono mapę: nr 7. Sieć NATURA 2000 w TRB „Roztocze” – po stronie polskiej przedstawia mapa nr 8. Mapa nr 9 przedstawia występowanie roślin i siedlisk Natura 2000 oraz gatunków zagrożonych. Najważniejsze refugia wybranych gatunków fauny przedstawiono na mapie nr 10.

5. CEL II: UŻYTKOWANIE REZERWATÓW BIOSFERY, JAKO MODELI ZARZĄDZANIA TERENEM I PODEJŚCIA DO ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU.

(W odniesieniu do wspólnych programów, które dotyczą zagadnień zrównoważonego rozwoju na poziomie jednostek indywidualnych oraz społecznym, włączając w to trendy gospodarcze w różnych sektorach, co wprowadza potrzebę innowacji i / lub dostosowania, głównych strategii adaptacyjnych realizowanych w ramach transgranicznego rezerwatu biosfery jak również inicjatyw mających na celu rozwijanie nowych sektorów, aby zrekompensować straty w pozostałych sektorach oraz zatrudnieniu i dobrobycie społecznym.)

5.1 Opisz krótko panujące trendy w aspekcie społecznym i kulturowym w TRB, jeśli są one istotne w aspekcie transgranicznym.

Obszar Rezerwatu posiada znaczny potencjał, aby rozwijać stosunki społeczne, gospodarcze i kulturowe w obrębie TRB po obu stronach granicy. Zróżnicowany poziom rozwoju społeczno-gospodarczego określa inne podejście do wielu zagadnień w tym do zrównoważonego rozwoju. Ważnym czynnikiem w rozwoju obszarów przygranicznych jest stała aktywizacja współpracy i tworzenie wspólnych programów gospodarczych, środowiskowych i społecznych. Główne kwestie, które należy rozwiązać w ramach współpracy transgranicznej to przepływ osób i informacji oraz wymiana towarów, w celu koordynacji działań w dziedzinie ochrony środowiska, wspólnej współpracy gospodarczej, kulturalnej i koordynacji kryzysowej na granicy UE.

Roztocze posiada olbrzymi potencjał kulturowy, który nie jest wykorzystany w aspekcie transgranicznym. Na terenie projektowanego Rezerwatu podejmowanych jest wiele działań, jak np. realizowanie wspólnych projektów z zakresu ogólnie pojętej promocji regionu w obszarze turystyki transgranicznej, dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego, wymiany doświadczeń na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich i rolnictwa czy edukacji zdrowotnej. Przykładowe projekty transgraniczne realizowane w latach 2004 - 2014 zestawiono w tabeli poniżej.

Projekt	Beneficjent	Partnerzy	Cele i działania
„Współpraca na rzecz promocji transgranicznego Centralnego Szlaku Rowerowego Rostocza Kraśnik - Lwów” (NEB/BUG/05/96)	Samorząd Województwa Lubelskiego	UMCS w Lublinie, RPN, Gmina Lubycza Królewska, Stowarzyszenie „Józefowska Kawaleria Rowerowa” w Józefowie, PTTK Oddział w Biłgoraju, Obwodowa Lwowska Administracja Państwowa	Rozwój potencjału ekonomicznego rejonów przygranicznych poprzez promowanie turystyki aktywnej na Rostoczu; działania promujące Centralny Szlak Rowerowy Rostocza (podzielony na trzy odcinki Kraśnik-Zwierzyniec, Zwierzyniec-Hrebenne, Hrebenne-Lwów): wydanie map turystycznych, stworzenie strony internetowej (www.szlakirowerowe.lubelskie.pl) wystawa prezentująca walory turystyczne Rostocza, konferencja na temat rozwoju turystyki aktywnej na Rostoczu oraz impreza integracyjna
„Rostocze, które łączy” – cykl imprez promujących dziedzictwo kulturowe regionu Rostocza” (NEB/BUG/05/97)	Związek Młodzieży Wiejskiej Zarząd Wojewódzki w Lublinie	Centrum Informacji Turystycznej w Żółkwi, Dom Kultury w Żółkwi, Jaworowska Rejonowa Administracja Państwowa, Urząd Gminy w Suścu, Sołectwo Ruda Żurawicka, Ochotnicza Straż Pożarna w Rudzie Żurawickiej, Koło Gospodyń Wiejskich w Rudzie Żurawickiej, Stowarzyszenie Wspierania Działalności Zespołu Pieśni i Tańca „Rostocze”, Stowarzyszenie „Zielony Domek”, Zamojski Ośrodek Informacji Turystycznej w Zamościu, Wojewódzki Ośrodek Kultury w Lublinie, Zamojski Ośrodek Kultury w Zamościu, Gminny Ośrodek Kultury w Suścu, Stowarzyszenie Samorządów Powiatu Tomaszowskiego	Pokazanie szerokiemu gronu odbiorców wartości kulturowych i przyrodniczych Rostocza; przełamanie świadomości podziału Rostocza na polskie i ukraińskie; utworzenie wspólnej strony internetowej www.e-rostocze.info ; cykl imprez; materiały promocyjne traktujące Rostocze jako wspólny element podziału państwowego
„XXII Międzynarodowy Plener Ilustratorów Zwierzyniec 2006” (NEB/BUG/06/22)	Biuro Wystaw Artystycznych-Galeria Zamojska	Lwowski Pałac Sztuki	Umożliwienie wymiany kulturalnej z partnerem ukraińskim; nawiązanie i utrwalenie kontaktów pomiędzy artystami z Polski i Lwowa; wystawa poplenerowa, która zostanie zaprezentowana w Zamościu i we Lwowie
„III Transgraniczne Lato Artystyczne na Kresach – Tomaszów Lubelski 2007” (NEB/BUG/06/23)	Tomaszowski Dom Kultury	Narodowy Dom Kultury w Żółkwi	Intensyfikacja i pogłębienie nawiązanych kontaktów kulturalnych z Ukrainą; nawiązanie długofalowej i zorganizowanej współpracy opartej na ustalonej wspólnie strategii rozwoju kultury; 5 wydarzeń artystycznych i 6 koncertów przekrojowo obejmujących nurty muzyczne
„Nasze Rostocze - promocja walorów turystycznych i kulturowych pogranicza polsko-ukraińskiego” (NEB/BUG/06/62)	Gmina Zamość	Jaworowski Przyrodniczy Park Narodowy	Utworzenie sieci formalnych i nieformalnych kontaktów oraz inicjatyw transgranicznych w zakresie współpracy turystycznej, kulturowej i promocyjnej Rostocza Środkowego i Wschodniego; seminarium, wycieczka krajoznawcza oraz impreza plenerowa „Dzień Susła”
„Rozwój wymiany doświadczeń pomiędzy instytucjami działającymi na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich i rolnictwa” (NEB/BUG/05/2)	Europejskie Centrum Integracji i Współpracy Samorządowej „Dom Europy”	Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Końskowoli, Stowarzyszenie Samorządów Rejonu Żółkiewskiego, Obwodowa Lwowska „Doradca Służba”	Wymiana pomysłów i sposobów na walkę z biedą i bezrobociem na terenach wiejskich; podnoszenie poziomu wiedzy z zakresu nowoczesnych technologii produkcji, ekonomiki i marketingu; poznanie organizacji i struktur doradztwa rolniczego w obu krajach; promocja przedsiębiorczości na terenach wiejskich, agroturystyki, ekologii i odnawialnych źródeł energii
„Różowa Rewolucja – aktywność kobiet szansą na zdrowie” (NEB/BUG/05/40)	Stowarzyszenie Kobiet Po Leczeniu Raka Piersi „Amazonki”	Samodzielny Publiczny Szpital Wojewódzki im. Papieża Jana Pawła II, Lwowski Klub „Amazonki”, Zakarpaska Obwodowa Organizacja „Amazonki Zakarpacia”	Promocja edukacji zdrowotnej dotyczącej raka piersi, sposobów profilaktyki, leczenia oraz rehabilitacji na terenach Polski i Ukrainy, podniesienie świadomości społecznej na temat chorób nowotworowych, zagrożeń i możliwości leczenia, zmniejszenie śmiertelności z powodu chorób nowotworowych; szkolenia profesjonalistów (fizjoterapeutów, psychologów), wydanie poradnika na temat rehabilitacji, przeprowadzenie szkoleń wolontariuszek i warsztatu kobiet po leczeniu raka piersi; dwie imprezy kulturalno-edukacyjne: „Piknik Różowej Wstążki” oraz „Różowa Rewolucja”
„Budowa centrum e-informacji o transgranicznym dziedzictwie kulturowym i turystyczno-inwestycyjnym Polski i Ukrainy” (NEB/BUG/05/56)	Lubelska Fundacja Odnowy Zabytków w Lublinie	Politechnika Lubelska, Zakład Remontów i Konserwacji Zabytków Instytut Budownictwa i Architektury Wydział Inżynierii Budowlanej i Sanitarnej, Urząd Ochrony Zabytków Miasta Lwowa, Fundacja Ochrony dziedzictwa historyczno - architektonicznego Lwowa	Stworzenie warunków do rozwoju społeczno-gospodarczego na obszarze przygranicznym, wraz z zachęceniem do współpracy społeczeństwa Polski i Ukrainy w wymianie kulturalnej i turystycznej oraz handlu; wzmacnianie obustronnej świadomości na temat sąsiedztwa oraz wzajemnego powiązania w tym wspólnych korzeni kulturowych i turystycznych; szkolenia, wizyty instytucji społecznych, edukacyjnych i kulturalnych; trzy konferencje dotyczące wymiany nowoczesnych technologii, trzy panele tematyczne; 10 publikacji oraz strona internetowa www.e-centrum.org zawierająca bazę zabytków, turystyczną oraz inwestycyjną

„Odnawialne źródła energii - recepta na poprawę jakości środowiska naturalnego na obszarze powiatu lubaczowskiego i rejonu jaworowskiego” (IPBU.02.01.00-18-156/100)	Powiat Lubaczowski	Jaworowska Rada Rejonowa	Poprawa stanu środowiska naturalnego poprzez zmniejszenie emisji substancji szkodliwych powstałych w wyniku produkcji energii cieplnej na terenie powiatu lubaczowskiego i rejonu jaworowskiego; zakup specjalistycznego sprzętu do pozyskiwania drewna z poboczy w gminie Lubaczów, które następnie wykorzystane będą jako biomasa do ogrzania jednostki organizacyjnej powiatu lubaczowskiego Zespołu Szkół w Oleszycach; wykonanie instalacji solarnej na potrzeby wytwarzania ciepłej wody użytkowej dla pralni i kuchni w szpitalu w Nowojaworowsku
„Poprawa skuteczności transgranicznego systemu reagowania na zagrożenia środowiska: Tomaszów Lubelski – Żółkiew – Sokal” (IPBU.02.01.00-06-048/10)	Powiat Tomaszowski	Komenda Państwowej Straży Pożarnej w Tomaszowie Lubelskim, Żółkiewska Rada Rejonowa, Sokalska Rada Rejonowa	Stworzenie systemu wspólnego reagowania w sytuacjach kryzysowych, sytuacjach katastrof naturalnych i technicznych, awarii i innych sytuacjach stanowiących zagrożenie dla zdrowia i życia mieszkańców; poprawa bezpieczeństwa obszaru przygranicznego; przeprowadzenie szkoleń dotyczących działania w sytuacjach kryzysowych dla policjantów; stworzenie sieci współpracy; zakup i wykorzystanie specjalistycznego sprzętu do przeprowadzania operacji ratowniczych
„Lubaczów - Jaworów dwa potencjały, wspólna szansa” (IPBU.01.02.00-18-054/10)	Rada Miejska Lubaczowa	Rada Miejska Jaworowa	Zwiększenie liczby turystów, poprawa zaniedbanej infrastruktury zabytkowej i kulturowej oraz przestrzeni publicznej; przebudowa i rewitalizacja rynku w Lubaczowie i Jaworowie; remont Domu Narodowego i sceny letniej w Jaworowie; utworzenie centrów informacji turystycznej; utworzenie promocyjnych stron internetowych obu miast; uczestnictwo w targach turystycznych; organizacja przygranicznych spotkań obu miast
„Transgraniczne barwy Rostocza – Współpraca Tomaszowa Lubelskiego i Rawy Ruskiej”	Miasto Tomaszów Lubelski	Rawa Ruska Miejska Rada	Intensyfikacja współpracy i podtrzymywanie wspólnych tradycji kulturowych pomiędzy społecznościami miejscowości Tomaszowa Lubelskiego i Rawy Ruskiej; utrwalenie wiedzy dotyczącej tradycji wśród społeczności lokalnej po stronie polskiej i ukraińskiej; nawiązanie współpracy pomiędzy środowiskami sztuki tradycyjnej; zacieśnianie więzi i integracji społecznej pomiędzy partnerami biorącymi udział w projekcie; promocja współpracy miast partnerskich; zorganizowanie warsztatów etnograficznych (wierzeń i magii ludowej, tańca tradycyjnego, rzeźby ludowej, garncarstwa), Przygranicznego Jarmarku - Barwy Rostocza, konferencji podsumowującej oraz wystawy fotograficznej
„Rostocze – Transgraniczny Obszar Rozwoju”	Centrum Badawczo-Szkoleniowe oraz Centrum Informacji Europejskiej „Europe Direct” Wyższej Szkoły Zarządzania i Administracji w Zamościu	Agencja Rozwoju Regionalnego Trans-Trakt w Żółkwi, Zamojską Izba Gospodarcza	Aktywizacja gospodarcza przygranicznych obszarów polsko-ukraińskiego Rostocza; przygotowanie grupy przedsiębiorców ukraińskich zdolnych do rozwijania współpracy gospodarczej z partnerami z UE, opartej o rynkowe i konkurencyjne zasady; promocja i rozwój współpracy transgranicznej na obszarach przygranicznych Ukrainy i Polski, jako jednej z ważniejszych „ścieżek” przyspieszenia rozwoju słabych gospodarczo terenów przygranicznych; organizacja Szkoły Menedżerów, organizacja Study - Tour dla przedsiębiorców ukraińskich, opracowanie i wydanie „Transgranicznego poradnika gospodarczego”, w języku polskim i ukraińskim
„Stworzenie modułu funkcjonalnego "Filtracja przejścia granicznego" na międzynarodowym, samochodowym przejściu granicznym Rawa Ruska, wyposażenie przejść granicznych "Krakowiec", "Szeginie" i "Jagodzin" (PBU/LSP/09/007)	Państwowa Służba Celna Ukrainy	Lubelski Zarząd Obsługi Przejść Granicznych	Poprawa infrastruktury przejść granicznych poprzez stworzenie nowoczesnych metod kontroli pozwalających zwalczać nielegalny przepływ towarów i pojazdów przez granicę celną pomiędzy Polską i Ukrainą; zwiększenie przepustowości przejść granicznych w Rawie Ruskiej, Krakowcu, Szeginie i Jagodzinie; budowę i rekonstrukcję budynków na przejściach granicznych w Rawie Ruskiej oraz zakup wyposażenia; szkolenia i wymianę doświadczeń z partnerem z Polski
„Transfer dobrych praktyk z Gminy Lubaczów na rzecz rozwoju gminy Niemirów” (Program polskiej pomocy rozwojowej MSZ RP284/2011)	Gmina Lubaczów	Gmina Niemirów	Podniesienie umiejętności tworzenia strategii turystycznej, w tym wykorzystania istniejącego potencjału kulturowego, przyrodniczego i uzdrowiskowego Gminy Niemirów; stworzenie produktów turystycznych, zachęcających do odwiedzenia tej części pogranicza polsko-ukraińskiego; warsztaty z zakresu budowania marki turystycznej (wykorzystującej lokalne produkty i agroturystykę) dla samorządowców, liderów społecznych i mieszkańców Niemirowa; zorganizowanie popularyzacyjno-naukowej konferencji w Niemirowie na temat uwarunkowań rozwoju turystyki ziemi lubaczowskiej i niemirowskiej zwłaszcza w przypadku uruchomienia przejścia

			granicznego Budomierz-Hruszów wyznaczenie szlaków śladami dziedzictwa Jana III Sobieskiego, wiodących przez tereny obu gmin i dawne powiaty jaworowski, rawski i żółkiewski (m. in. przebiegające bezpośrednio przez obszar projektowanego TRB lub w jego najbliższym sąsiedztwie szlaki: oleszycki, starodzikowski, cieszanowski, narolski, horyniecki, niemirowski, jaworowski, rawski, żółkiewski); stworzenie polsko-ukraińskiej strony internetowej (www.sobieski.lubaczow.pl); wydanie publikacji „Na szlakach dziedzictwa Jana III Sobieskiego” (udostępnionej w Urzędzie Gminy Lubaczów i Urzędzie Gminy Niemirów)
"Rozwój polsko-ukraińskiej współpracy na płaszczyźnie samorządowej-kontynuacja działań związanych z utworzeniem turystycznego szlaku transgranicznego Bełzec - Bełz - Bełzec" (Program polskiej pomocy rozwojowej MSZ Nr 816/SAM/2009/2)	Gmina Bełzec, miasto Bełz	-	Opracowanie i wytyczenie szlaku (przebiega częściowo przez obszar projektowanego TRB: Bełzec-Lubycza Królewska-Hrebenne-Rawa Ruska w fazie początkowej oraz Łaszcówka i Tomaszów Lubelski w fazie końcowej; ponadto zakłada możliwość zjazdu z pętli głównej za pomocą tzw. „sięgaczy” do innych ważnych i ciekawych z perspektywy turystyki krajoznawczej i kulturowej miejsc na Roztoczu: Narola, wzniesień Kragły Goraj, Długi Goraj oraz Wielki Dział, bunkrów linii Mołotowa w Dębach, Siedlisk i Potylicza w rejonie żółkiewskim); stworzenie polsko-ukraińskiej strony internetowej www.belzec-belz.pl wydanie materiałów promocyjnych: „Bełzec - Bełz Turystyczny Szlak Transgraniczny”, przewodnik po turystycznym szlaku transgranicznym BBB, ulotka o szlaku BBB; film promocyjny przedstawiający walory szlaku turystycznego Bełzec – Bełz - Bełzec

5.2. Opisz wspólne społeczne i kulturalne działania w odniesieniu do proponowanego TRB i jego celów. (Programy, imprezy/wydarzenia kulturalne, konferencje w ramach TRB).

Na obszarze projektowanego Rezerwatu organizowany jest szereg cyklicznych imprez i wydarzeń kulturalnych o zasięgu ponadregionalnym i lokalnym, zaliczyć do nich można:

Wydarzenia kulturalne o charakterze transgranicznym:

- Transgraniczny Festiwal Pieśni o Roztoczu, promujący dziedzictwo kulturowe i turystyczne regionu z udziałem zespołów z miast i gmin Roztocza oraz Ukrainy, organizowany przez Wójta Gminy Susiec i Gminny Ośrodek Kultury w Suścu,
- Letnie Międzynarodowe Koncerty Organowe w Sanktuarium Maryjnym w Krasnobrodzie,
- „Dzień otwarty w Roztoczańskim Parku Narodowym” organizowany przez RPN we współpracy z Zespołem Szkół Drzewnych i Ochrony Środowiska ze Zwierzyńca oraz Zespołem Szkół Leśnych z Biłgoraja, Jaworowskim Przyrodniczym Parkiem Narodowym, Roztoczańską Konną Strażą Ochrony Przyrody oraz przedstawicielami Lokalnej Organizacji Turystycznej i przewodnikami turystycznymi. Głównym celem wydarzenia jest promocja regionu i prezentowanie walorów przyrodniczo-kulturowych RPN turystom i lokalnej społeczności, rozpowszechnianie informacji o ochronie przyrody, obszarach Natura 2000 i zrównoważonym rozwoju regionu. W festynie biorą udział lokalne organizacje, stowarzyszenia oraz przedsiębiorcy i artyści prezentujący ofertę turystyczno-edukacyjną i produkty regionalne.
- Międzynarodowy Rajd Centralnym Szlakiem Rowerowym Roztocza od Kraśnika do Lwowa, organizowany przez miasto Kraśnik.
- Międzynarodowy Roztoczański Rajd Rowerowy, Lubycza Królewska-Rawa Ruska, organizowany przez Wójta Gminy Lubycza Królewska - Rajd dwudniowy o charakterze turystyczno- krajoznawczym.
- Letnia Akademia Filmowa w Zwierzyńcu, organizowana od 2000 roku przez Gminę Zwierzyniec i Zwierzyniecki Ośrodek Kultury i Rekreacji.
- Światowy Dzień Roślin, organizowany przez RPN i ZamToP.
- Międzynarodowe Dni Ptaków organizowane przez OTOP, RPN i ZamToP.
- Wielka Roztoczańska Majówka - impreza rozpoczynająca sezon turystyczny na Roztoczu, organizowana przez Lokalną Organizację Turystyczną Roztocze we współpracy z Biurem Turystycznym QUAND oraz samorządami Roztocza.

Wydarzenia kulturalne o charakterze lokalnym:

- Roztocze Country, festiwal organizowany przez Zwierzyniecki Ośrodek Kultury i Rekreacji.
- Festiwal Pieśni Maryjnej w Górecku Kościelnym.
- „EUROFOLK” w Szczepieszynie.
- Konkurs Piosenki Turystycznej w Józefowie.
- Festiwal Kultury Ekologicznej, organizowany przez Miejski Ośrodek Kultury w Józefowie.
- Eko Dni Lubyczy Królewskiej, organizowane przez Wójta Gminy Lubycza Królewska i Gminną Bibliotekę Publiczną.
- Jarmark Św. Wawrzyńca, organizowany przez Wójta Gminy Bełzec i Gminny Ośrodek Kultury w Bełcu.
- Lubelskie Spotkania z Tradycją i Kulturą Łowiecką w RPN, organizowane przez Departament Rolnictwa i Środowiska Urzędu Marszałkowskiego w Lublinie.

- Majówka Roztoczańska - impreza promująca Roztocze, organizowana przez Urząd Miejski w Krasnobrodzie, Centrum Szkolenia i Rekreacji „Energetyk” w Krasnobrodzie, Krasnobrodzki Dom Kultury oraz Towarzystwo Regionalne Miasta i Gminy Krasnobród.
- Ogólnopolski Gwieździsty Rajd Rowerowy "Wzgórze Polak", organizowany corocznie przez biłgorajski oddział PTTK, Starostwo Powiatowe w Biłgoraju i RPN dla uczczenia pamięci powstańców styczniowych będących uczestnikami bitwy pod Panasówką.
- Rajd rowerowy "Szlakiem geoturystycznym Roztocza Środkowego", organizowany przez Józefowską Kawalerię Rowerową, Gminy: Józefów, Krasnobród i Susiec, Nadleśnictwo Józefów oraz Roztoczański Park Narodowy.
- Rajd rowerowy "Złota jesień na Roztoczu z Radiem Lublin", organizowany przez Józefowska Kawalerię Rowerową i Radio Lublin.

W ramach Transgranicznego Rezerwatu Biosfery organizowany jest szereg konferencji i sympozjów naukowych zarówno o charakterze krajowym jak i międzynarodowym.

Konferencje i sympozja (w układzie chronologicznym):

- Sympozjum Naukowe pt. „Inwazyjne gatunki obcego pochodzenia zagrożeniem dla rodzimej przyrody” 3 – 6 wrzesień 2014 r. Wigry, zorganizowane w ramach projektu „Ochrona rodzimej flory przed gatunkami roślin obcego pochodzenia na obszarach Natura 2000 „Ostoja Wigierska”, „Sandr Brdy” i „Roztocze Środkowe”, zorganizowane przez Stowarzyszenie „Człowiek i Przyroda”, Wigierski Park Narodowy, Roztoczański Park Narodowy i Park Narodowy „Bory Tucholskie” (Rezerwat Biosfery "Bory Tucholskie").
- Międzynarodowa konferencja „Rozwój zrównoważony w obszarach wiejskich i regionach peryferyjnych” 10 – 12 lipca 2014 r. Zwierzyniec, zorganizowana przez Zakład Geografii Rozwoju i Planowania Przestrzennego Wydziału Geografii i Studiów Regionalnych Uniwersytetu Warszawskiego, Zakład Kartografii i Geomatyki Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, El Centro de Investigación de Geografía Aplicada de la Pontificia Universidad Católica del Perú en Lima, Perú, Polskie Towarzystwo Geograficzne - Oddział Lubelski, Dyrekcję Roztoczańskiego Parku Narodowego.
- Międzynarodowa konferencja naukowa „Ocena stopnia przeobrażeń obszarów cennych przyrodniczo” 3 – 6 czerwca 2014 r. Zwierzyniec, w ramach Wojewódzkich Obchodów Światowego Dnia Środowiska oraz 40-lecia Roztoczańskiego Parku Narodowego, zorganizowana przez Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego, RPN, UMCS, Komitet Nauk Geograficznych PAN.
- Konferencja Naukowo - Techniczna "Ekologiczne i inżynierskie aspekty ochrony środowiska na terenach chronionych i cennych krajobrazowo" 11 - 13 września 2013 r. Lublin - Roztoczański Park Narodowy, pod patronatem JM Rektora ks. prof. dr hab. Antoniego Dębińskiego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego.
- Konferencja w sprawie utworzenia polskiej części Międzynarodowego Rezerwatu Biosfery "Roztocze", Tomaszów Lubelski 27 czerwca 2013 r.
- XV Interdyscyplinarne Seminarium Naukowe „Sacrum w Krajobrazie” 25-27 września 2012 r. Lublin, Roztocze, zorganizowane przez Komisję Krajobrazu Kulturowego PTG, UMCS i Oddziałem Lubelskim Polskiego Towarzystwa Geograficznego.
- Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Zarządzanie Systemami Krajobrazowymi” 24 – 26 maj 2012 r. RCNE Zwierzyniec, zorganizowana przez UP w Lublinie, Komisję Ochrony i Kształtowania Środowiska Przyrodniczego PAN O/Lublin, Polską Asocjację Ekologii Krajobrazu, Instytut Agrofizyki im. B. Dobrzańskiego PAN w Lublinie i Roztoczański Park Narodowy.
- Konferencja połączona z otwarciem Roztoczańskiego Centrum Naukowo-Edukacyjnego w Zwierzyńcu pt. "Monitoring Środowiska Przyrodniczego" w Białym Słupie, 12 października 2011 r., zorganizowana przez RPN.

- III Ogólnopolska Konferencja Metodyczna "Problematyka pomiarów i opracowań elementów meteorologicznych" 25-28 września 2011 r., zorganizowana przez RPN, Zakład Meteorologii i Klimatologii UMCS, Polskie Towarzystwo Geofizyczne - Oddział Lubelski, Wydział Nauk o Ziemi i Nauk Górniczych Lubelskiego Towarzystwa Naukowego.
- Międzynarodowe sympozjum: 5-th International Symposium on Gully Erosion, 20-24 kwietnia 2010 r. Lublin, zorganizowane przez Wydział Biologii i Nauk o Ziemi UMCS.
- Międzynarodowa konferencja naukowa „Ochrona dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego Rostocza”, Zwierzyniec, 9-10 września 2009 r.
- Ogólnopolska Konferencja naukowa biologia i ekologia populacji roślin „Skąd przychodzimy, – dokąd zmierzamy”?, 23 – 26 czerwca 2008 r., zorganizowana przez Sekcję Biologii i Ekologii Populacji Roślin Komitetu Ekologii PAN, Zakład Ekologii Instytutu Biologii UMCS w Lublinie oraz Lubelski oddział PTB.
- Konferencja naukowa „Rola człowieka w kształtowaniu i funkcjonowaniu gleb wybranych ekosystemów Lubelszczyzny” Lublin, 3-5 październik 2008 r., zorganizowana przez UMCS w Lublinie.
- Międzynarodowa konferencja „Obszary przyrodnicze Lwowa: stan i perspektywy” zorganizowana z okazji 15 rocznicy utworzenia Jaworowskiego Przyrodniczego Parku Narodowego.
- Międzynarodowa naukowo-praktyczna konferencja "Parki Narodowe są już w Econet: aktualny stan, problemy i perspektywy" 4 lipca 2008 r.
- Seminarium „Ocena efektywności zarządzania obszarami chronionymi na terytorium Ukrainy” zorganizowanej przez Ministerstwo Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych Ukrainy i World Wildlife Fundation (WWF) - maj 2008 r., Brzuchowice.
- Szkolenia i wymiana doświadczeń w zarządzaniu przyrodniczymi obszarami chronionymi o znaczeniu krajowym – kwiecień 2008 r., Puszcza Wodnyia.
- Wspólne posiedzenie przedstawicieli instytucji ochrony przyrody i Towarzystwa Naukowego im. T. G. Szewczenki nt. „Prezentacja arkusza aplikacyjnego Rezerwatu Biosfery „Rostocze” – marzec 2008 r., Iwano - Frankowe.
- Konferencja naukowa „Stan i różnorodność biologiczna ekosystemów Szackiego Narodowego Parku Przyrodniczego” – wrzesień 2007 r. Szack.
- Międzynarodowe naukowo-praktyczne seminarium na temat "Ochrony środowiska i rozwoju turystyki w Europie Środkowej i Wschodniej - promocja turystyki i wartości kulturowych na granicy polsko-ukraińskiej, Zamość 27-29 lipca 2007 r.
- Międzynarodowa konferencja naukowa „The permanent European Conference for the Study of the Rural Landscape” (PECSRL), Berlin 3-9 września 2006 r. sesja wyjazdowa na terenie Rostocza.
- Konferencja „Współczesne problemy rezerwatów przyrody” – wrzesień 2006 r.
- Spotkanie w Rostoczańskim Parku Narodowym "Projekt Centralnego Szlaku Rowerowego Rostocza" 17-18 sierpnia 2006 r.
- Konferencja - Projekt Rezerwat Biosfery Rostocze - cele i kierunki współpracy międzynarodowej 2-3 czerwca 2006 r.
- V posiedzenie międzyrządowej polsko-ukraińskiej Rady Koordynacyjnej dla współpracy międzyregionalnej we Lwowie, 20 marca 2006 r.
- Spotkanie w Departamencie Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych w obwodzie lwowskim na rzecz utworzenia Międzynarodowego Rezerwatu Biosfery "Rostocze" 28 marca 2005 r.
- Spotkanie Lwowskiej Obwodowej Administracji Państwowej dot. intensyfikacji prac nad utworzeniem polsko-ukraińskiego rezerwatu biosfery "Rostocze" 10 września 2004 r.
- Okrągły Stół polskich i angielskich partnerów do rozwijania dokumentacji projektowej utworzenia Rostoczańskiego Rezerwatu Biosfery 05-06 luty 2003 r.

- Międzynarodowa Konferencja naukowo - praktyczna "Rezerwat Biosfery, jako model zrównoważonego rozwoju obszarów i obiektów chronionych" 4-5 lipiec 2003 r.
- Międzynarodowa konferencja naukowa „Pollen Monitoring Programme, 4th international meeting, Lublin – Guciów”, 25-30 września 2002 r.
- Międzynarodowa konferencja naukowo-praktyczna "Roztoczańskie spotkania - 2000" 16-17 listopad 2000 Jaworowskie Centrum Szkoleniowe na Ukrainie.
- Międzynarodowa konferencja naukowo - praktyczna "Problemy i perspektywy ochrony obiektów środowiskowych na Rztoczu" 6-7 lipiec 2000 r., Szkło.

5.3 Opisz krótko trendy panujące w każdym z głównych sektorów gospodarki Transgranicznego Rezerwatu Biosfery (np. zarządzanie gospodarką leśną (zgodnie z ustawą o lasach) i rolną, zasoby odnawialne, zasoby nieodnawialne, produkcja i budownictwo, turystyka i inne usługi), jeśli specyficzne dla aspektów transgranicznych.

Poziom rozwoju społeczno-gospodarczego na Rztoczu w Polsce i na Ukrainie jest różny. Jednak w obu przypadkach życie gospodarcze bazuje na wykorzystaniu potencjału zasobów naturalnych Rztocza. Jest ono uwarunkowane obecnością lub bezpośrednią bliskością złóż surowców (głównie siarki, węgla i gazu ziemnego), kompleksów leśnych, agrocenoz a także funkcjonowaniem ośrodków miejskich oraz poligonu w części ukraińskiej Rztocza. Rozwój gospodarczy, pomimo granicy UE, jest powiązany z wykorzystaniem sieci transportowej, komunikacji, obiektów infrastruktury pogranicza polsko-ukraińskiego. Kompleksowy kierunek działań związany jest z aktywizacją transportowo-tranzytową oraz innej przygranicznej serwisowo-usługowej działalności. Nadzieję upatruje się jednocześnie w rozwoju małego i średniego biznesu w dziedzinie przetwórstwa, przemysłu, turystyki i rekreacji. W rozwoju turystyki upatruje się szansę na zrównoważony rozwój społeczno-ekonomiczny regionu.

Podstawę struktury gospodarki Rztocza można określić, jako rolniczo-leśną i powiązaną z tymi sektorami działalność przetwórczą. Podstawą gospodarki regionu w polskiej części projektowanego Rezerwatu jest rolnictwo, co wynika z korzystnych warunków przyrodniczych dla funkcjonowania tej formy działalności oraz tradycji rolniczych regionu. Przeważającą formą wykorzystania gruntów w gminach rztoczańskich są użytki rolne. Dominującą kategorią wśród użytków rolnych są grunty pod zasiewami. W strukturze zasiewów zasadniczą rolę odgrywają zboża podstawowe wraz z mieszankami zbożowymi, następnie ziemniaki, a w grupie roślin przemysłowych dominuje rzepak i rzepik, zasiewany w szczególności dużej ilości w rztoczańskich gminach powiatu tomaszowskiego i zamojskiego. Wzrastający areal upraw rzepaku i rzepiku wynika z wykorzystania tych surowców w produkcji biopaliw. Ograniczeniu uległa natomiast powierzchnia upraw buraków cukrowych. Większy udział w zasiewach posiadają one w nielicznych pojedynczych gminach. W niektórych gminach utrzymała się także uprawa tytoniu i owoców jagodowych.

Użytki zielone, czyli łąki i pastwiska są drugą, co do znaczenia formą rolniczego użytkowania ziemi. W obszarach trwałych użytków zielonych wdrażane są programy wsparcia dla rolnictwa, wśród których wiodącym jest Program Rozwoju Obszarów Wiejskich. Głównym trzonem tego programu jest tzw. Program rolnośrodowiskowy, którego celem nadrzędnym jest prowadzenie gospodarki łkowej z uwzględnieniem potrzeb ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt. Spośród upraw trwałych podstawowe znaczenie posiadają sady, których większe powierzchnie posiada kilka gmin w zachodniej i centralnej części regionu. W hodowli zwierząt gospodarskich przeważa trzoda chlewna, zaś mniejszą rolę odgrywa bydło i drób. Niewielkie znaczenie ma obecnie hodowla koni wykorzystywanych jako siła pociągowa. Natomiast w kilku gminach, charakteryzujących się wysokimi walorami turystycznymi, prowadzona jest hodowla koni w celach rekreacyjnych, sportowych lub terapeutycznych. W ukraińskiej części Rezerwatu również dominującą uprawą są zboża, warzywa (ziemniaki, kapusta, ogórki). W hodowli zwierząt gospodarskich przeważa hodowla bydła, trzody chlewnej i drobiu.

Działalność rolnicza jest generalnie prowadzona w sposób tradycyjny, ma charakter ekstensywny i niskotowarowy. Szansą dla rozwoju rolnictwa jest produkcja zdrowej żywności, rozwój pszczelarstwa, agroturystyki, zielarstwa oraz tradycyjnych upraw np. lnu oraz upraw pracochłonnych np. tytoniu. Zmiany demograficzne zachodzące na wsi są jednak niekorzystne. Starzenie się społeczeństwa i odpływ ludności powodują, że wiele gruntów jest ugorowanych. Realnym zagrożeniem dla krajobrazu wiejskiego Roztocza, po obu stronach granicy jest ugorowanie pól i w rezultacie sukcesja leśna. Zmiany te mają charakter wielkoobszarowy i są odzwierciedleniem zachodzących procesów społecznych.

Lasy w obszarze TRB w zdecydowanej większości powierzchni są lasami skarbu państwa obu krajów, na których administrują nadleśnictwa. W Polsce, część lasów stanowi własność prywatną, nad którą nadzór pełnią starostwa powiatowe. W lasach państwowych, gospodarkę leśną prowadzi się zgodnie z ustawą o lasach, w oparciu o dziesięcioletnie plany urządzenia lasu. W lasach prywatnych gospodarka leśna realizowana jest na bieżąco na podstawie wniosków właścicieli dotyczących pozyskania drewna lub oparta jest o uproszczone plany urządzeniowe. Gospodarka leśna realizowana jest z uwzględnieniem ochrony różnorodności biologicznej, zwłaszcza ochrony siedlisk oraz gatunków rzadkich i zagrożonych. Pomimo intensyfikacji gospodarki leśnej wynikającej z rosnącego zapotrzebowania na surowiec, wdrażane są jednocześnie działania zmierzające do trwałego zachowania fragmentów ekosystemów leśnych, kluczowych i ważnych dla ochrony ginących gatunków i siedlisk przyrodniczych. Większość nadleśnictw w TRB po stronie polskiej i na Ukrainie, posiada certyfikat gospodarki leśnej FSC FM (Forest Management). Lasy z certyfikatem FSC zarządzane są zgodnie z najwyższymi światowymi standardami ochrony środowiska, poszanowaniem wartości społecznych miejscowej ludności oraz jednoczesnym zachowaniu zasad ekonomicznych prowadzenia gospodarki leśnej. Leśnictwo to oprócz rolnictwa podstawowe źródło dochodów i przychodów ludzi żyjących w obszarze TRB oraz funkcjonujących instytucji. Oparte w założeniu na zasadach zrównoważonego użytkowania zasobów leśnych pozyskuje cenny surowiec, jakim jest drewno dla branży budowlanej, meblarskiej, papierniczej, energetycznej. Jednocześnie leśnictwo jest podstawą funkcjonowania drobnej przedsiębiorczości i sfery usługowej opartej na gospodarowaniu w lasach. Poza funkcją gospodarczą i ochronną, sfera działalności leśnej dotyczy również działań zmierzających do wzrostu lesistości, zwłaszcza poprzez zalesianie obszarów niewykorzystywanych rolniczo.

Roztocze po obu stronach granicy znajdujące się na różnym etapie rozwoju gospodarczego i posiada zróżnicowany potencjał rozwoju, co determinuje w dużej mierze rozwój turystyki po obu stronach granicy. Dzięki sprzyjającym walorom środowiska przyrodniczego, niskiemu zanieczyszczeniu oraz obiektom dziedzictwa kulturowego – Roztocze posiada wysoki potencjał związany z rozwojem turystyki.

Roztocze to jednak region, w skali Polski i Ukrainy wykazujący się słabym wykorzystaniem zasobów turystycznych. Odwiedza go max. 700 tys. osób w ciągu roku. Związane jest to często z niezajomością Roztocza i jego generalnie niewystarczającym zagospodarowaniem turystycznym, co hamuje rozwój nowych form turystyki. Niedocenione jest również położenie polskiej części Roztocza jako bazy wypadowej na Roztocze Ukrainie i do Lwowa. Istniejący potencjał pozwala dostrzec możliwości kształtowania oferty turystycznej regionu z uwzględnieniem takich form, jak turystyka: kwalifikowana (piesza, rowerowa, kajakowa, narciarska, jeździecka, łowiecka, wędkarska), przyrodnicza (geoturystyka, sylwanoturystyka, enoturystyka, turystyka ornitologiczna), kulturowa (etniczna, przemysłowa, militarna, kulinarna, eventowa.), kulinarna, przygodowa, hobbystyczna, zdrowotna (spa i wellness). W obszarze projektowanego Rezerwatu po obu stronach granicy polsko-ukraińskiej położonych jest pięć miejscowości uzdrowiskowych: sanatoria w Krasnobrodzie, Horyńcu Zdroju, Niemirowie, Szkle oraz Brzuchowicach. Istniejące uzdrowiska stanowią ważny element oferty turystycznej, bazując na cennych zasobach lokalnych, takich jak borowiny i wody mineralne z wysoką zawartością siarkowodoru. Powołanie TRB „Roztocze” może przyczynić

się do większej popularności sanatorium w Horyńcu Zdroju i Krasnobrodzie w polskiej części Roztocza.

Walory przyrodnicze i kulturowe Roztocza są podstawą rozwoju turystyki. Obszar TRB Roztocze w większości objęty jest wszystkimi formami ochrony przyrody, jakie przewiduje polskie i ukraińskie prawo. Parki narodowe, rezerваты przyrody i parki krajobrazowe cieszą się dużym zainteresowaniem turystów, tak jak i obiekty dziedzictwa kulturowego: kościoły, dawne synagogi, cerkwie, które zaświadczać o wielokulturowości regionu. O zamieszkających tu Grekach, Ormianach, Żydach, Niemcach, Włochach, Węgrach zaświadczać dziś nazwy wpisane w roztoczański krajobraz, cmentarze oraz zabytki kultury materialnej, które ocalały z wojennej zawieruchy. W obszarze projektowanego TRB „Roztocze” znajdują się dwie drewniane cerkwie Św. Paraskewy w Radrużu i Cerkiew Św. Ducha w Potyliczu wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa Kultury UNESCO, podobnie jak Stare Miasto w Zamościu, zespół staromiejski Lwowa oraz Cerkiew Trójcy Świętej w Żółkwi, położone w bliskim sąsiedztwie Rezerwatu.

Głównym problemem w zintegrowanym rozwoju turystyki w układzie transgranicznym jest:

- Brak pakietu usług turystycznych pod hasłem „Roztocze”,
- Brak zintegrowanego obszarowego produktu turystycznego (jak dotąd nie został wdrożony projekt „Geopark Kamienny Las na Roztoczu”,
- Brak rozwiniętej na odpowiednim poziomie infrastruktury turystycznej – bazy noclegowo-usługowej, informacji turystycznej,
- Brak „magistrali roztoczańskiej”, kolejowej i drogowej, z wykorzystaniem Centralnego Szlaku Rowerowego Roztocza, korytarza drogowego służącego zwiększeniu dostępności regionu w układzie transgranicznym, umożliwiającego turystom łatwiejsze dotarcie do najcenniejszych obiektów przyrodniczych i kulturowych, a lokalnej społeczności lepszą komunikację. Nieprzystosowanie przejścia drogowego Hrebenne-Rawa Ruska (ok 2 mln osób w ciągu roku przekracza granicę) do ruchu pieszego i rowerowego. Zły stan dróg lokalnych, szczególnie po stronie ukraińskiej,
- Niewystarczający rozwój nowych produktów turystycznych związanych np. z uprawą winorośli, Inu, pszczelarstwem, popularyzacją lokalnej wielokulturowej kuchni, tradycyjnych upraw roślinnych na cele lecznicze i spożywcze,
- Brak wizerunku Roztocza przyciągającego inwestorów w turystyce, oraz przemysłu „nieinwazyjnym”,
- Różne regulacje prawne i podejście do turystyki, zrównoważonego wykorzystania zasobów przyrodniczych i kulturowych oraz krajobrazu,
- Funkcjonowanie Lwowskiego Centrum Doświadczalnego Przykarpackiego Okręgu Wojskowego w części ukraińskiej Roztocza (poligon).
- Procedury związane z przekraczaniem granicy polsko-ukraińskiej, która jest jednocześnie granicą UE,
- Niestabilna sytuacja społeczno-gospodarcza Ukrainy (konflikt zbrojny na wschodzie Ukrainy).

Komunikacja w obrębie polskiego i ukraińskiego Roztocza odbywa się przez przejście graniczne Hrebenne-Rawa Ruska, które ma statut przejścia osobowo-towarowo-kolejowego, Werchrata-Rawa Ruska – przejście kolejowe, Budomierz-Hruszów (od 2013 r) – osobowo-towarowe, położone na południe od Roztocza przejście osobowo-towarowe Korczowa-Krakowiec oraz pozostałe 6 przejść granicznych Polski z Ukrainą.

Przemysł w TRB „Roztocze” związany jest z eksploatacją i przetwórstwem miejscowych surowców:

- produktów rolnych – przemysł rolno-spożywczy (młyny, browar, piekarnie, masarnie, elewatory, chłodnie i przetwórnice owoców),

- drewna – (tartaki, stolarnie, fabryki mebli, okien) – racjonalna gospodarka leśna daje szansę, że zasoby te eksploatowane będą w poszanowaniu przyrody,
- zasobów nieodnawialnych: skał miejscowych, złóż piasku, piaskowców, wapieni, gliny (cegielnie, kopalnie piasku, kamieniołomy, zakłady produkujące eurobruk).

Przemysł surowców budowlanych powoduje punktowe przeobrażenie środowiska przyrodniczego Roztocza. Potencjalnym zagrożeniem dla obszaru TRB może być wznowienie eksploatacji siarki w strefie przylegającej od południowego-wschodu do Roztocza oraz eksploatacja gazu łupkowego.

Warunki geograficzne, przyrodnicze i społeczne w szczególny sposób sprzyjają wspieraniu przedsięwzięć z zakresu szeroko rozumianych „zielonych” technologii. Region charakteryzuje się dużą liczbą godzin słonecznych w roku, co sprawia, że jedną z najkorzystniejszych form rozwoju "zielonych technologii" jest energetyka słoneczna i budowa farm fotowoltaicznych.

W RPN realizowane są zadania mające na celu poprawę efektywności energetycznej. W 2011 roku w Parku wykonana została termomodernizacja z zastosowaniem OZE w Roztoczańskim Centrum Naukowo-Edukacyjnym. W obiekcie funkcjonuje system hybrydowy zaopatrzenia w ciepło i energię elektryczną, kolektory słoneczne, pompy ciepła, kocioł na biomasę oraz baterie paneli fotowoltaicznych. W 2012 roku w ośmiu leśniczówkach wykonano termomodernizację z zastosowaniem OZE w tym instalacje solarne i pompy ciepła. W 2013 kontynuowano zastosowanie OZE w Parku:

1. Uporządkowano gospodarkę-wodno ściekową w 6 obiektach: powstały trzy hybrydowe hydrofitowe (wierzba, manna, trzcina) oczyszczalnie oraz instalacja do gromadzenia i wykorzystywania wód opadowych przy siedzibie Dyrekcji Parku.
2. Zainstalowano układy ogniw fotowoltaicznych oraz instalacje solarne na budynkach administracyjnych Parku.

W gminie Józefów w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego województwa lubelskiego na lata 2007 - 2013 zainstalowane zostały instalacje solarne dla ogrzewania wody użytkowej w ponad 400 budynkach prywatnych i czterech budynkach użyteczności publicznej.

W powiecie tomaszowskim zawiązane zostało partnerstwo energetyczne "Duży może więcej", którego celem jest realizacja dobrych praktyk w zakresie wykorzystania potencjału odnawialnych źródeł energii i poprawy efektywności energetycznej. W ramach partnerstwa realizowany jest projekt "Partnerskie współdziałanie na rzecz promocji Roztocza Tomaszowskiego, jako atrakcji turystycznej Unii Europejskiej", którego liderem jest Powiat tomaszowski a partnerami gminy: Lubycza Królewska, Susiec, Tyszowce, Tomaszów Lubelski oraz Lokalna Organizacja Turystyczna "Roztocze". Misją Partnerstwa jest wspólne pozyskiwanie środków zewnętrznych: krajowych i zagranicznych w celu poprawy efektywności energetycznej i wykorzystania potencjału OZE, ochrona środowiska naturalnego, obniżenie emisji CO₂ i innych zanieczyszczeń do atmosfery.

Aktualnie Powiat tomaszowski realizuje projekt - Termomodernizacja sześciu zespołów obiektów użyteczności publicznej powiatu tomaszowskiego. Prawie każda gmina będąca członkiem Partnerstwa planuje termomodernizację obiektów, zakładanie paneli fotowoltaicznych, wymianę oświetlenia na oszczędne.

5.4 Opisz rozwój ekonomicznych inicjatyw społecznych w ramach proponowanego TRB. Jakie istnieją wspólne programy w celu promowania kompleksowych strategii dla rozwoju gospodarki (innowacji ekonomicznych), zmian i dostosowań oraz stopnia, w jakim są one wdrożone w TRB?

Pomiędzy gminami leżącymi na obszarze projektowanego Rezerwatu nawiązywana jest ścisła współpraca w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych m.in. na rozwój turystyki. Gmina Zwierzyniec i gmina Narol współpracuje w ramach porozumienia międzygminnego o stałym charakterze pn. „Bramy Roztocza”. W ramach współpracy realizowany jest projekt „Zwierzyniec i Narol liderami rozwoju kultury i turystyki Roztocza”.

W 2008 roku na terenie projektowanego Rezerwatu utworzone zostały Lokalne Grupy Działania:

- LGD „Nasze Roztocze” obejmuje 5 gmin: Adamów, Krasnobród, Zamość, Zwierzyniec, Józefów. Dla tego obszaru opracowana została Lokalna Strategia Rozwoju. Głównymi jej założeniami jest promocja i rozwój turystyki, odnowa i rozwój wsi, zrównoważony rozwój gospodarczy oraz odnowa i zachowanie dziedzictwa przyrodniczego, kulturowego i historycznego.

- LGD „Roztocze Tomaszowskie” skupia 6 gmin wiejskich powiatu tomaszowskiego: Lubycę Królewską, Tomaszów Lubelski, Susiec, Tarnawatkę, Bełzec, Krynice i składa się z przedstawicieli sektora publicznego, gospodarczego i społecznego. Do celów Stowarzyszenia należy wspieranie i upowszechnianie zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich, wspieranie trwałego i zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego gmin leżących na obszarze działania Stowarzyszenia, rozwój turystyki wiejskiej, w tym agroturystyki, rozwój gospodarki opartej na wiedzy.

W latach 2009/2010 realizowany był projekt „EkoRoztocze” zrealizowany przez Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II Wydział Zamiejscowy Nauk Prawnych i Ekonomicznych w Tomaszowie Lubelskim w partnerstwie z Europejskim Centrum Integracji i Współpracy Samorządowej „Dom Europy” w ramach Priorytetu VIII. Regionalne Kadry Gospodarki. Był współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Europejskiego. Projekt był przedsięwzięciem stanowiącym zbiór priorytetowych zadań do realizacji w sektorze turystycznym na obszarze Roztocza do roku 2012. Zakładał wsparcie zdolności przystosowawczych pracowników i przedsiębiorstw, funkcjonujących na obszarach powiatów zamojskiego, biłgorajskiego, hrubieszowskiego i tomaszowskiego w zakresie ekoturystyki wobec EURO 2012.

W latach 2009-2010 gminy: Tomaszów Lubelski, Bełzec, Krynice, Lubycza Królewska, Susiec i Tarnawatka zrealizowały wspólny projekt, Poprawa skuteczności działań ratownictwa ekologicznego jednostek OSP KSRG z terenu gmin Powiatu Tomaszowskiego”. Głównym celem projektu było zapobieganie degradacji środowiska naturalnego w wyniku awarii i katastrof o charakterze ekologicznym.

Kolejnym projektem realizowanym przez powiat tomaszowski z partnerami ukraińskimi był projekt pn. ”Utworzenie transgranicznego systemu reagowania na zagrożenia środowiska naturalnego powiatu tomaszowskiego, rejonu żółkiewskiego i sokalskiego na Ukrainie”. Realizowany był w ramach Narodowego Programu dla Polski 2003 PL 2003/004-379.03.02 – Fundusz Małych Projektów Infrastrukturalnych Small Infrastructure Project Found SIPF/2003/19. Działanie 1.2. Rozwijanie i wzmacnianie współpracy pomiędzy społecznościami w zakresie ochrony środowiska naturalnego. Celem projektu był rozwój i wzmocnienie współpracy transgranicznej instytucji odpowiedzialnych za reagowanie na zagrożenia środowiska naturalnego w powiecie tomaszowskim z partnerami w rejonach żółkiewskim i sokalskim na Ukrainie oraz zwiększenie skuteczności działań służb ratowniczych w zakresie ochrony środowiska w strefie przygranicznej. Osiągnięcie celu zostało zrealizowane poprzez opracowanie i wdrożenie procedury postępowania w zakresie rozpoznania i likwidacji zagrożeń

środowiska naturalnego w regionie przygranicznym oraz wdrożenie nowoczesnych rozwiązań technicznych w zakresie koordynacji i prowadzenia związanych z tym działań ratowniczych.

W tym celu zostało podpisane porozumienie pomiędzy władzami powiatu tomaszowskiego oraz Rejonu żółkiewskiego i sokalskiego na Ukrainie w sprawie dwustronnej wymiany informacji na temat nadzwyczajnych zagrożeń środowiska naturalnego na terenach przygranicznych.

W 2008 roku pomiędzy rejonem jaworowskim i powiatem lubaczowskim zrealizowany został projekt "Edukacja samorządu terytorialnego, jako okazja do rozwoju obszaru Jaworowskiego". Projekt finansowany był w ramach pomocy zagranicznej Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP. W ramach projektu grupa 15 osób - pracowników z różnych agencji dzielnic Jaworowa uczestniczyła w szkoleniu dotyczącym pisania projektów grantowych.

W 2011 roku pomiędzy rejonem Jaworowskim i powiatem lubaczowskim zrealizowany został projekt "Poprawa efektywności usług publicznych w obszarze Jaworowskim", który finansowany był ze środków pomocy zagranicznej Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.

5.5 Lokalne przedsięwzięcia i inne inicjatywy ekonomicznego rozwoju w ramach proponowanego TRB. Czy podjęto wspólne/specyficzne „tzw. zielone” alternatywne rozwiązania skierowane na kwestię zrównoważonego rozwoju? Związek, (jeśli istnieje) wśród tych inicjatyw.

W ramach projektowanego TRB podejmowane są wspólne inicjatywy mające na celu wdrażanie zasad zrównoważonego rozwoju w zakresie odnawialnych źródeł energii. W latach 2011/2013 w układzie transgranicznym pomiędzy Radą powiatu Jaworowskiego i powiatem lubaczowskim realizowany był projekt "Energia odnawialna - przepis na poprawę jakości środowiska w powiecie lubaczowskim i jaworowskim." Finansowany był ze środków Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2007-2013. Rezultatem projektu było zainstalowanie kolektorów słonecznych w szpitalu w Jaworowie.

Niezależnie od przedstawionego projektu po stronie polskiej prowadzonych jest wiele inicjatyw mających na celu wdrożenie odnawialnych źródeł energii, termomodernizacji obiektów, likwidacji eternitu, selektywnej zbiórki odpadów jak opisano w pkt. 5.4.

5.6 Opisz główne cele dla przyszłej współpracy w TRB. Jakie nowe strategie lub cele/sposoby podejścia będą rozważone?

Główne cele współpracy w ramach TRB „Roztocze” zarówno w układzie krajowym Polski i Ukrainy jak i w układzie transgranicznym, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju w równym stopniu dotyczą „człowieka i przyrody”, zaliczono do nich:

- Zachowanie różnorodności walorów naturalnych i kulturowych,
- Opracowanie modeli, koordynację zagospodarowania przestrzennego i zarządzania na zasadzie zrównoważonego rozwoju w Polsce i na Ukrainie,
- Dążenie do wyrównania rozwoju i poziomu społeczno-gospodarczego, w tym wspieranie i wdrożenie wspólnej polityki turystycznej i promocji,
- Rozwój badań naukowych, monitoringu i edukacji ekologicznej,
- Budowanie tożsamości regionalnej Rostocza na turystycznej mapie Europy.
- Wdrożenie projektu „Geopark Kamienny Las na Rostoczku” i zgłoszenie do ewaluacji w UNESCO European Geoparks NET.

W sferze przyrodniczej:

- Zachowanie różnorodności walorów naturalnych i kulturowych, w tym krajobrazu,
- Koordynację działań w zakresie udostępniania obszarów cennych przyrodniczo dla turystyki w sposób niewpływający negatywnie na stan środowiska przyrodniczego oraz prowadzenie działań związanych z edukacją przyrodniczą,

- Opracowywanie wspólnych skoordynowanych strategii dla zagrożonych i chronionych gatunków i ekosystemów, gatunków wędrownych, a także kontrola inwazyjnych gatunków obcych występujących na Roztoczu,
- Wspieranie działań na rzecz pozyskiwania środków z zewnętrznych funduszy celowych na realizację zadań związanych z aktywną i bierną ochroną przyrody, działalność edukacyjną, udostępnianie obszarów chronionych.

W sferze ekonomiczno-gospodarczej:

- Dążenie do wyrównania rozwoju i poziomu społeczno-gospodarczego,
- Wspieranie działań na rzecz opracowania „Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego i ochrony dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego Roztocza”,
- Opracowanie i wspieranie wdrażania wspólnej polityki turystycznej,
- Wspieranie promocji regionu, badań naukowych, monitoringu, edukacji i organizacji szkoleń w celu przeciwdziałania zjawiskom niekorzystnym z punktu widzenia przyrodniczego, społecznego i gospodarczego.

W sferze społecznej:

- Budowanie tożsamości regionalnej Roztocza,
- Rozwój istniejących i budowa nowych produktów turystycznych Roztocza łatwych do identyfikacji na turystycznej mapie Europy.
- Wspieranie szkolenia kadr, wymiana doświadczeń.

5.7 Inne komentarze/obserwacje w kwestii rozwoju z perspektywy TRB.

6. CEL III: UŻYTECZNOŚĆ REZERWATÓW BIOSFERY W BADANIACH, MONITORINGU, EDUKACJI I SZKOLENIACH, PAMPELUNA (2000)

(Odnosi się do programów, które zwiększają zdolności osób i organizacji (w RB) w celu rozwiązania problemów, zarówno w zakresie ochrony środowiska i rozwoju na rzecz zrównoważonego rozwoju, jak również badań, monitoringu, projektów i edukacji niezbędnej do radzenia sobie ze szczególnymi warunkami rezerwatu biosfery.)

6.1. Badania naukowe i monitoring

Rezerwat biosfery, – jako teren skupiający zarówno formy ochrony przyrody, obiekty kulturowe i historyczne oraz regionalną specyfikę społeczną i gospodarczą, stanowi obszar o wybitnych walorach. Stąd też rola rezerwatów biosfery, jako obszarów skupiających potencjał i środki na wdrażanie i realizację badań i monitoringu jest bezdyskusyjna i oczywista. W ramach tematyki badawczej należy dokładnie zdiagnozować zarówno sferę przyrodniczą (w tym geologiczną, krajobrazową) jak i społeczną (w tym kulturową i historyczną) – dążąc do osiągnięcia stanu referencyjnego kluczowych komponentów przyrodniczych i społecznych. Stan ten będzie punktem wyjściowym we wdrażanym monitoringu wymienionych aspektów, opartym o metodologię opracowaną wg naukowych standardów i zgodnym z kierunkami monitoringu, wyznaczonymi przez instytucje odpowiedzialne na szczeblu krajowym.

Badania naukowe są podstawą wiedzy i w granicach obecnego projektu TRB Roztocze, realizowane są od 2 poł. XIX w. Pierwsze badania prowadzone były w latach 80 tych XIX w. przez naukowców z ośrodków lwowskiego, krakowskiego i warszawskiego. W latach 30 tych XX w. badania prowadzili naukowcy z ośrodka poznańskiego, wtedy to właśnie pojawiły się postulaty dotyczące ochrony pewnych obiektów przyrodniczych na omawianym terenie. W latach 60 i 70 tych XX w. kompleksowe badania przyrody regionu prowadził ośrodek lubelski i lwowski oraz w mniejszym stopniu ośrodek krakowski, warszawski i kijowski. Tematycznie badania objęły wszystkie najważniejsze dziedziny związane z uwarunkowaniami przyrodniczymi. Z biegiem lat oraz w zależności od sytuacji

geopolitycznej, do sfery przyrodniczej dołączano w aspekcie badawczym również sferę historyczno-kulturową oraz społeczno-ekonomiczną. Obecnie badania Roztocza prowadzi przede wszystkim uczelnie wyższe z ośrodka lubelskiego i lwowskiego.

Badania naukowe są podstawową i wciąż realizowaną formą diagnozy stanu, zwłaszcza uwarunkowań przyrodniczych z uwagi na bogactwo świata grzybów, roślin i zwierząt Roztocza. I pomimo wieloletniego procesu poznawczego, wciąż niektóre elementy spośród wymienionych grup organizmów są rozpoznane w stopniu niedostatecznym. Dlatego też mając na uwadze zakres posiadanej wiedzy oraz potrzeby dalszego rozwoju badań ukierunkowanych na uzupełnienie stanu wiedzy, kontynuacja badań jest nieodzowna i powinna być realizowana niezależnie przez oba kraje, jak również w ramach wspólnych projektów transgranicznych. Zasięg badań uzależniony będzie od tematyki oraz stopnia rozpoznania elementów przewodnich, które w obu krajach zdiagnozowane są w stopniu niejednolitym.

Niezależnie od zakresu i zasięgu realizowanych i planowanych badań naukowych, w TRB wykonywany jest monitoring przyrodniczy oraz społeczno-ekonomiczny bazujący na podstawach uzyskanych podczas badań naukowych. Zakres monitoringu w układzie tematycznym jest w Polsce i na Ukrainie zróżnicowany, przy czym głównymi trzonami są aspekty abiotyczny i biotyczny. W ukraińskiej części TRB monitoring skupia się, w zakresie monitoringu abiotycznego, na klimatologicznym, hydrologicznym oraz przyrodniczym, obejmującym głównie:

- przeprowadzenie okresowego (co 10 lat) opisu taksacyjnego;
- stałe badania ornitologiczne ptaków gniazdujących, sezonowych i migrujących;
- inwentaryzację roślinności;
- inwentaryzację zwierząt;
- monitorowanie stanu populacji rzadkich gatunków roślin i zwierząt;
- monitorowanie mikropopulacji ssaków i ptaków;
- coroczne obserwacje fenologiczne na terenie Rezerwatu „Roztocze”, Jaworowskiego Przyrodniczego Parku Narodowego i terenach przyległych;
- badanie rzadkich roślin i zwierząt oraz stanu fitocenoz lasów i łąk;
- zintegrowaną ocenę ekologicznego i geomorfologicznego napięcia i sytuacji geoekologicznej;
- analizę stanu ekologicznego komponentów środowiska oraz ocenę ich zmian pod wpływem różnych form użytkowania zasobów naturalnych.

Ponadto przeprowadzane są statystyczne badania społeczno-gospodarcze struktury demograficznej mieszkańców oraz warunków ich życia.

Za realizację i wykonanie monitoringu odpowiedzialne są przede wszystkim instytucje zajmujące się ochroną przyrody oraz jednostki naukowe – zwłaszcza Narodowy Uniwersytet Leśnictwa Ukrainy, Jaworowski Przyrodniczy Park Narodowy, Przyrodniczy Zapovednik "Roztocze".

Monitoring przyrodniczy w polskiej części TRB Roztocze jest usankcjonowany zakresem Państwowego Monitoringu Środowiska opracowanym przez instytucję odpowiedzialną – Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie. W ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, realizowane są w obszarze TRB cztery podstawowe programy, obejmujące szereg podprogramów:

1. Monitoring jakości powietrza.
2. Monitoring wód,
 - Monitoring wód powierzchniowych,
 - Monitoring wód podziemnych.
3. Monitoring hałasu.
4. Monitoring przyrody,
 - Monitoring ptaków,
 - Monitoring gatunków i siedlisk przyrodniczych,
 - Monitoring lasów,
 - Zintegrowany Monitoring Środowiska Przyrodniczego.

Prace monitoringowe wykonywane są w oparciu o sieć stałych powierzchni i punktów badawczych rozmieszczonych w obszarze TRB Rostocze, przez instytucje i podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych zadań: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Lublinie, Rostoczański Park Narodowy, Instytut Ochrony Przyrody PAN w Krakowie, Muzeum i Instytut Zoologii PAN w Warszawie, Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków oraz Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Lublinie. Spośród poszczególnych programów monitoringowych, w zależności od potrzeb, opracowywane są zakresy uszczegóławiające dane zagadnienia, za wykonanie których odpowiedzialne są przede wszystkim jednostki naukowe-badawcze, zwłaszcza Uniwersytet Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie i Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie oraz RDOŚ w Lublinie (w zakresie monitoringu siedlisk i gatunków Natura 2000 wnikającego z planów zadań ochronnych).

Na Ukrainie istnieje blisko 30 powierzchni punktów badawczych i monitoringowych, w tym powierzchni leśnych, botanicznych, herpetologicznych, ornitologicznych, teriologicznych i fenologicznych. Za wdrażanie i realizację odpowiedzialne są Ministerstwo Edukacji i Nauki Ukrainy oraz instytucje naukowe i związane z ochroną przyrody: Narodowy Uniwersytet Leśnictwa Ukrainy, Uniwersytet Lwowski, Ukraiński Uniwersytet Leśno-Techniczny we Lwowie, Jaworowski Przyrodniczy Park Narodowy oraz Przyrodniczy Zapowiednik Rostocze.

System monitoringu Rostocza po stronie polskiej obejmuje istnienie dwóch kompleksowo wyposażonych terenowych stacji naukowych (Stacji Bazowej Zintegrowanego Monitoringu Środowiska Przyrodniczego Rostocze w RPN oraz Rostoczańskiej Stacji Naukowej UMCS w Guciowie), stacji monitoringu powietrza WIOŚ oraz sieć kilkudziesięciu stałych powierzchni badawczych i punktów ujętych w systemie monitoringu GIOŚ. Monitoring realizowany jest przez specjalistów poszczególnych dziedzin, zarówno pracowników instytucji odpowiedzialnych za wykonanie prac jak i zespoły naukowców niezależnych, wykonujących prace na zlecenie tych instytucji. Ważne jest, iż monitoring realizowany jest wyłącznie przez wykwalifikowanych naukowców, w oparciu o ujednoliconą metodykę badawczą. Aktualnie większość projektów monitoringowych realizowanych w TRB Rostocze, dotyczy monitoringu siedlisk i gatunków sieci Natura 2000, która to sieć w TRB zajmuje największą powierzchnię. Modelowym przykładem systemu monitoringu szczegółowego, jest zakres monitoringu usankcjonowany w projekcie planu ochrony Rostoczańskiego Parku Narodowego.

Rozwój i zakres realizowanych w obszarze TRB Rostocze badań naukowych i monitoringu prowadzony aktualnie (wg zaleceń GIOŚ) oraz planowany do wdrożenia (wynikający z funkcjonowania parku narodowego i obszarów Natura 2000) wychodzi naprzeciw potrzebom wynikającym z istnienia modelowego systemu obszarów chronionych Rostocza. System ten, wyróżniający Rostocze na tle sąsiednich regionów unikalnością uwarunkowań przyrodniczych oraz społeczno-kulturowych, ma zagwarantowany nadzór poprzez rozbudowany system monitoringu – realizowany i wdrażany we wszystkich rodzajach form ochrony.

6.1.1 Krótki opis i lista publikacji wspólnych badań naukowych i/lub monitoringu/programów lub częściowo wdrożonych badań oraz/lub programów monitoringu/programów w odniesieniu do proponowanego TRB.

Zakres dotychczasowych publikacji naukowych dotyczących badań, realizowany był przez państwa w obszarze TRB niezależnie. Naukowcy po stronie polskiej i ukraińskiej, wdrażali i realizowali projekty badawcze o randze krajowej, budując podstawy do realizacji programów i badań o charakterze międzynarodowym. Podstawową pozycją dotyczącą tego zagadnienia jest przygotowywana obszerna monografia Rostocza – omawiająca kompleksowo całą sferę przyrodniczą (abiotyczną i biotyczną) i społeczno-ekonomiczną makroregionu Rostocza po stronie polskiej i ukraińskiej. W projekt ten zaangażowani są przedstawiciele instytucji zarządzających obszarem oraz instytucji naukowych – ze strony polskiej i ukraińskiej. Diagnoza stanu uwarunkowań przyrodniczych, krajobrazowych, społecznych i ekonomicznych

przedstawiona w powstającym opracowaniu, będzie stanowiła podstawę podjęcia długofalowych i uszczegółowionych badań i programów bądź projektów badawczych realizowanych przez zespoły międzynarodowych ekspertów pracujących w obszarze TRB Roztocze.

Dotychczas z obszaru projektowanego Rezerwatu opublikowano kilkaset pozycji w postaci monografii, opracowań, artykułów w czasopismach naukowych dotyczących rozpoznania środowiska przyrodniczego tego regionu.

Listę publikacji wydanych po 2000 r. dotyczących badań naukowych, monitoringu i opracowań kartograficznych zawiera załącznik nr. 3 do formularza nominacyjnego.

6.1.2 Krótki opis prowadzonych wspólnych badań naukowych/ lub programów monitoringu/ lub planowanych badań oraz/lub programów monitoringu w odniesieniu do proponowanego TRB (proszę odnieść się do zmiennych w Aneksie I).

W ramach prowadzenia wspólnych badań naukowych w obrębie Roztocza pomiędzy Uniwersytetem Marii Curie Skłodowskiej i Ukraińskim Uniwersytetem Leśno-Technicznym podpisane zostało porozumienie dotyczące kompleksowych badań środowiska przyrodniczego Roztocza. Badania realizowane były w trzech zakresach: inwentaryzacji obiektów przyrodniczych Roztocza celem utworzenia międzynarodowego rezerwatu biosfery, monitoringu stanu przyrody Roztocza oraz współczesnych procesów przyrodniczych Roztocza.

UMCS i UIF współpracują w ramach różnych programów w zakresie: poznania mechanizmów obiegu materii i energii w geosystemach wyżynnych, rozpoznania uwarunkowań i dynamiki procesów morfogenetycznych, identyfikacji długookresowych trendów związanych ze zmianami klimatycznymi, zmianami użytkowania ziemi oraz zmianami wielkości i rodzaju zanieczyszczeń, opracowania modeli prognostycznych funkcjonowania geosystemów wyżynnych. W badania te włączone są grupy studentów z obydwu uniwersytetów w ramach staży i wymiennych praktyk.

RPN wraz z PZR i JPPN planuje współpracę w zakresie zintegrowanego monitoringu środowiska przyrodniczego szczególnie w zakresie badań hydrologicznych, hydrobiologicznych i klimatologicznych. W zakresie biotycznym zaś w obszarze monitoringu siedlisk oraz gatunków roślin i zwierząt ginących, zagrożonych i rzadkich.

6.1.3 Czy wspierano wymianę naukową? (np. sprzęt, odwzorowania kartograficzne, personel)

W obszarze TRB „Roztocze”, istnieje stały obszar współpracy naukowej instytucji koordynujących oraz naukowych – zarówno w zakresie wymiany krajowej jak i międzynarodowej. Zakres tego rodzaju współpracy dotyczy przede wszystkim wizyt i eksploracji o charakterze logistycznym i roboczym, które mają na celu opracowanie wspólnych strategii długofalowej współpracy dotyczącej przede wszystkim realizacji projektów ochrony o randze transgranicznej. Najbardziej zaawansowaną formą wymiany są cykliczne, coroczne spotkania pracowników parków narodowych obu państw (Roztoczańskiego i Jaworowskiego) oraz kadry naukowej i studentów z UMCS i UIF. Wymiana studentów pomiędzy uniwersytetami odbywa się corocznie od 15 lat.

6.1.4 Wskaż główne cele dla przyszłej współpracy naukowej i monitoringu w TRB. Jakie nowe strategie lub podejścia będą rozważane?

W 2014 roku do Komisji Europejskiej złożony został projekt w ramach działań Marie Curie Skłodowskiej "Research and innovation staff exchange" programu Horyzont 2020 dotyczący monitoringu lasów całego Roztocza. W projekcie udział biorą PAN w Warszawie, PAN Ukrainy, RPN, Uniwersytet Lwowski, Uniwersytet Leśno-Techniczny, Politechnika Lwowska, Uniwersytet w Kijowie, Uniwersytet w Jenie, Ukraińskie Stowarzyszenie

Zarządzające Lasami, Zapowiednik Roztocze oraz Szacki Rezerwat Biosfery. Założeniem projektu jest opracowanie aktualnego stanu naturalnych krajobrazów i ekosystemów wzdłuż transektu od Bałtyku do Morza Czarnego, na terytorium Polski i Ukrainy. Głównymi celami projektu jest m.in. poprawa obecnego stanu wiedzy na temat użytkowania gruntów - pokrycia terenu w obu krajach (lasy, użytki rolne, procesy gospodarcze i społeczne), ocena stanu krajobrazów naturalnych, ich struktury i stabilności w pejzażach, oszacowanie antropogenicznych emisji do atmosfery oraz oceny ich wpływu na funkcjonowanie ekosystemów lądowych (zwłaszcza lasów), ocena głównych funkcji ekosystemów leśnych i rolniczych.

Celem współpracy jest również zastosowanie narzędzi GIS w ramach współpracy naukowo-badawczej i ochrony przyrody.

W końcowej fazie opracowania autorskiego i redakcyjnego znajduje się wspólna monografia całości Roztocza, podsumowująca ten obszar zarówno pod kątem ochrony przyrody, kultury, historii, osadnictwa jak i działalności człowieka. Autorami wydawnictwa są naukowcy z UMCS w Lublinie, UP w Lublinie, Uniwersytetu im. Iwana Franki we Lwowie oraz pracownicy Roztoczańskiego Parku Narodowego i Zapowiednika Roztocze. Planuje się opublikowanie informatora o TRB "Roztocze", który opracowany zostanie na bazie w/w opracowania.

Efektom prac przy tworzeniu TRB "Roztocze" było podpisanie w dniu 20 lutego 2015 r. na spotkaniu konsultacyjnym dot. projektu TRB "Roztocze" porozumienia w sprawie współpracy pomiędzy: Wydziałem Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, reprezentowanym przez Dziekana prof. dra hab. Radosława Dobrowolskiego, a Roztoczańskim Parkiem Narodowym w Zwierzyńcu, reprezentowanym przez Dyrektora mgr inż. Zdzisława Strupieniuka.

Porozumienie zostało podpisane z uwagi na potrzebę prowadzenia szczegółowych badań środowiskowych, działań edukacyjnych i dydaktycznych oraz popularyzacji unikalnych walorów przyrodniczych, krajobrazowych i historyczno-kulturowych Roztoczańskiego Parku Narodowego i Roztocza. Sygnatariusze zobowiązali się do prowadzenia wspólnych działań w zakresie:

1. monitoringu oraz oceny stanu jakości i zmian środowiska przyrodniczego (biotycznego i abiotycznego), społecznego i kulturowego Roztocza, realizowanych w oparciu o istniejące porozumienia oraz dokumenty powołujące pracowników Wydziału, jako naukowych koordynatorów regionalnych z zakresu monitoringu GIOŚ,
2. badań naukowych, poznania, popularyzacji i ochrony walorów przyrodniczych, krajobrazowych, historyczno-kulturowych oraz edukacji i turystyki Parku i Roztocza jako regionu pogranicza,
3. wspierania rozwoju zaplecza naukowo-dydaktycznego, badań naukowych, edukacji i dydaktyki oraz strategii informacyjnej i GIS Parku.

Na tym samym spotkaniu podpisano również umowę o współpracy pomiędzy Roztoczańskim Parkiem Narodowym i Lwowskim Narodowym Uniwersytetem Agrarnym w Dublanach. Celem umowy jest połączenie wysiłków w kierunku:

- udoskonalenia nauczania, prac badawczych i ich późniejszego zastosowania w rolnictwie, życiu społecznym i pokrewnych dziedzinach,
- rozszerzenie wymiany międzynarodowych doświadczeń,
- prowadzenie projektu "Roztocze jedność w różnorodności" i innych.

Planuje się również podpisanie porozumienia w sprawie współpracy pomiędzy: Uniwersytetem im. Iwana Franki we Lwowie, a Roztoczańskim Parkiem Narodowym.

6.2 Wspólna edukacja, szkolenia i programy podnoszenia świadomości społecznej

6.2.1 Opisz rodzaje trwającej i planowanej wspólnej współpracy w odniesieniu do edukacji i podnoszenia świadomości społeczeństwa.

Pomiędzy Roztoczańskim Parkiem Narodowym a Przyrodniczym Zapovednikiem Roztocze już od 1988 r., a z Jaworowskim Przyrodniczym Parkiem Narodowym od 1999 r. utrzymywana jest ścisła współpraca w oparciu o stałe umowy. Jednym z jej założeń jest prowadzenie współpracy w zakresie udostępniania parków narodowych dla nauki i edukacji ekologicznej poprzez tworzenie ośrodków edukacyjnych i ekologicznych, turystyki i rekreacji oraz wymiana doświadczeń w zakresie udostępniania Parków. W ramach współpracy prowadzony był międzynarodowy program RIDGE – Roztocze, którego uczestnikami były samorządy i parki narodowe z Polski, Ukrainy, Niemiec i Wielkiej Brytanii.

Ośrodek Edukacyjno-Muzealny RPN współpracuje z placówkami oświatowymi leżącymi na terenie Parku i otuliny, realizując wiele programów edukacyjnych dla uczniów m.in. „Roztoczański Park Narodowy i My”. Jedną z form edukacji są konkursy m.in. fotograficzny i poetycki o zasięgu ogólnopolskim. W Ośrodku odbywają się również warsztaty dla nauczycieli, których celem jest poznanie nowoczesnych metod edukacji ekologicznej oraz szkolenia dla grup specjalistycznych i przewodników.

Roztoczański Park Narodowy od wielu lat współpracuje z Zarządem Okręgu LOP w Chełmie w zakresie edukacji ekologicznej dzieci i młodzieży, organizując m.in. obozy przyrodnicze w Guciowie, z Roztoczańską Konną Strażą Ochrony Przyrody w zakresie kultywowania tradycji kawalerskiej i udzielania informacji o udostępnianiu Parku. Wspólnie z władzami i społecznością lokalną uczestniczy w wielu projektach jak np. utworzeniu trasy rowerowej od Kraśnika do Lwowa pn. "Centralny Szlak Rowerowy Roztocza" zrealizowany z Urzędem Marszałkowskim w Lublinie, promujący turystykę rowerową, czy też "Szlak Geoturystyczny Roztocza Środkowego" we współpracy z Nadleśnictwami Zwierzyniec i Józefów oraz gminami Zwierzyniec, Józefów, Krasnobród i Susiec.

Na terenie projektowanego Rezerwatu dla uczniów organizowane są tzw. "zielone szkoły" przede wszystkim w Zwierzyncu, Krasnobrodzie i Suścu oraz wyjazdy na lwowskie uczelnie artystyczne i wyjazdy do szkoły artystyczno-rzemieślniczej do Iwano-Frankowe.

W ramach współpracy zagranicznej od roku 2003 pomiędzy Gminą Zwierzyniec i Gminą partnerską Iwano Frankowe na Ukrainie prowadzone są wspólne programy naukowe, edukacyjne i wymiana młodzieży szkolnej. Odbywają się też wizyty studyjne np. urzędników, radnych, członków straży pożarnej, nauczycieli, młodzieży szkolnej, mające na celu zapoznanie się z funkcjonowaniem analogicznych jednostek w Polsce. Kontakty pomiędzy gminami nawiązane zostały w ramach realizacji programu UE TACIS, promującego integrację Roztocza i utworzenie Międzynarodowego Rezerwatu Biosfery.

Pomiędzy Gminą Zamość i Gminą Iwano-Frankowe w 2008 roku zawarta została umowa partnerska, a współpraca została zapoczątkowana w 2006 roku w ramach projektu polsko-ukraińskiego „Nasze Roztocze promocja walorów turystycznych i kulturowych pogranicza polsko-ukraińskiego”. Współpraca pomiędzy gminami dotyczy: rozwoju i współpracy gospodarczej, gospodarki komunalnej, ochrony środowiska naturalnego, oświaty, wychowania i edukacji, kultury, rekreacji, sportu, turystyki, lecznictwa uzdrowiskowego, zadań o charakterze ogólnospołecznym i promocji regionów.

Najbliższa współpraca administracji powiatowej w Iwano-Frankowe na Ukrainie prowadzona jest z sąsiadującymi powiatami lubaczowskim i jarosławskim, w ramach umowy o współpracy z powiatem lubaczowskim podpisanej w 2000 roku i powiatem jarosławskim z 1999 roku (z automatycznym przedłużeniem na każde następne 5 lat). Regularnie odbywają się wspólne sesje rad dzielnic i oficjalne delegacje grup artystycznych i sportowych biorących udział w uroczystościach i innych wydarzeniach odbywających się w partnerskich powiatach.

W Przyrodniczym Zapovedniku Roztocze i Jaworowskim Przyrodniczym Parku Narodowym realizowane są programy edukacyjne oraz programy nauczania studentów, opracowywane zgodnie z wymaganiami „kształcenia ekologicznego”. Pracownicy Parku

i Zapowiednika prowadzą ekologiczne kółka dla młodzieży oraz regularnie organizują pogadanki tematyczne w szkołach w regionie. Przeprowadzane są również masowe akcje ekologiczne, wśród których wymienić można: „Czyste Środowisko”, „Babie Lato”, „Dzień Ochrony Środowiska”, „Dzień Ptaków”, „Dzień Drzewa”, „Marsz Rezerwatów i Parków”, „Ptak Roku”.

6.2.2 Wskaż czy istnieją wspólne udogodnienia dla edukacji i szkoleń, wymiany między szkołami lub środowiskami akademickimi, jak również centra dla odwiedzających.

Głównym zapleczem edukacyjnym o znaczeniu ponadregionalnym w projektowanym Rezerwacie jest Ośrodek Edukacyjno-Muzealny Roztoczańskiego Parku Narodowego funkcjonujący od 1994 roku. Co roku Ośrodek odwiedzany jest przez ok. 30 tys. osób, które mogą skorzystać z bogatej oferty edukacyjnej skierowanej do różnych grup odbiorców. Ośrodek posiada sale ekspozycji stałej, sale wystaw zmiennych, salę przyrodniczą do prowadzenia kameralnych zajęć edukacyjnych, salę prelekcyjną wyposażoną w sprzęt audiowizualny, bibliotekę i pokoje pracy. Obiekt przystosowany jest dla osób niepełnosprawnych. Pracownia przyrodnicza wyposażona jest w nowoczesny sprzęt: komputer, sprzęt audiowizualny, rzutnik multimedialny oraz filmy o tematyce przyrodniczej, okazy zwierząt i roślin, gry dydaktyczne. Ośrodek prowadzi także zajęcia w terenie na ścieżkach dydaktycznych, gdzie do dyspozycji uczniów są lupy, lornetki, sprzęt pomiarowy i przewodniki do oznaczania gatunków. Programy edukacyjne i opracowywane scenariusze zajęć dostosowane są dla różnych grup wiekowych.

Edukacja prowadzona jest również w oparciu o Roztoczańskie Centrum Naukowo-Edukacyjne, funkcjonujące od 2011 r., gdzie organizowane są warsztaty i szkolenia dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych i studentów dotyczące teoretycznych i praktycznych podstaw i zasad ochrony przyrody, funkcjonowania systemu obszarów chronionych Roztocza na przykładzie parku narodowego oraz zajęcia praktyczne, podczas których młodzi ludzie są zaznajamiani z pracą służb ochrony przyrody. W RCNE prowadzone są także szkolenia z zakresu :

- odnawialnych źródeł energii skierowane do uczniów, studentów i okolicznych mieszkańców,
- szkolenia dla lokalnych animatorów przyrodniczych,
- szkolenia otwarte w zakresie Systemu Geograficznej Informacji Przestrzennej (GIS) dla pracowników Parku oraz wszystkich zainteresowanych instytucji.

W RCNE znajdują się: Stacja Bazowa Zintegrowanego Monitoringu Środowiska Przyrodniczego RPN (funkcjonująca w systemie metodologicznym GIOŚ) z laboratorium i pokojami pracy, 2 sale prelekcyjne wyposażone w nowoczesne multimedia, gdzie organizowane są konferencje, sympozja naukowe, warsztaty, spotkania naukowe, edukacyjne i szkoleniowe. RCNE stanowiąc wewnętrzną jednostkę Parku, stanowi jednocześnie punkt gromadzenia informacji nt. systemu ochrony przyrody Roztocza, a zwłaszcza sieci Natura 2000. Fakt ten jest zdeterminowany tym, iż RPN opracował pierwszy w regionie przestrzenny system korytarzy ekologicznych oparty na argumentach merytorycznych stanowiący schemat powiązań systemu obszarów chronionych Roztocza i obszarów sąsiednich.

W mniejszym stopniu edukacja na terenie Parku prowadzona jest w oparciu o terenowe bazy edukacyjno - turystyczne: Izbę Leśną we Floriancie, gdzie prezentowana jest wystawa etnograficzna i Gajówkę Komanówkę. Odwiedzający Park mają do dyspozycji 9 ścieżek edukacyjnych: na Bukową Górę, na Piaseczną Górę, do Stawów Echo, po wydmie do Stawów Echo, historyczno - przyrodniczą na Wzgórzu Polak, historyczno - przyrodniczą do Wojdy, aleją Aleksandry Wachniewskiej, dendrologiczną i krajobrazową we Floriancie. Mała architektura taka jak wieże widokowe, platformy widokowe, systemy tablic informacyjnych, deszczochrony czy stojaki na rowery stanowią uzupełnienie dla infrastruktury tras turystycznych na terenie Parku. Dodatkowo w punktach recepcyjnych znajdują się punkty informacji turystycznej oraz parkingi z sanitariatami.

Nadleśnictwa z terenu projektowanego Rezerwatu po stronie polskiej prowadzą edukację w oparciu o dziesięcioletnie programy edukacji leśnej społeczeństwa i zarządzenie Dyrektora Generalnego LP z dnia 9 maja 2003 r. w sprawie wytycznych prowadzenia edukacji leśnej społeczeństwa w Lasach Państwowych. W ramach edukacji organizowane są wycieczki z przewodnikiem, lekcje terenowe, lekcje w izbach edukacyjnych, zajęcia na ścieżkach edukacyjnych oraz spotkania w szkołach prowadzone przez leśników. Nadleśnictwa prowadzą edukację przyrodniczo-leśną dla szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych. Organizują konkursy i wystawy o tematyce przyrodniczej. Jedną z form edukacji przyrodniczo – leśnej jest projekt leśnego wortalu „Las Rysia eRysia” współfinansowany ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Wortal skierowany jest do trzech grup odbiorców: uczniów szkół podstawowych i gimnazjów oraz nauczycieli. Celem projektu jest upowszechnianie wiedzy o środowisku leśnym i gospodarce leśnej jak również podnoszenie świadomości społeczeństwa w racjonalnym korzystaniu z funkcji lasu.

Nadleśnictwa z terenu Rezerwatu posiadają infrastrukturę umożliwiającą prowadzenie edukacji w terenie, na ścieżkach przyrodniczych oraz w obiektach zamkniętych. W pobliżu siedziby Nadleśnictwa Tomaszów od roku 2013 funkcjonuje Arboretum będące elementem ścieżki edukacyjnej „Siwa Dolina”, izba edukacyjna w budynku Nadleśnictwa, gdzie prezentowane są m.in. dioramy, zbiory owadów, eksponaty zwierząt, narzędzia leśników oraz punkt edukacji przyrodniczej w leśnictwie szkółka Bełzec.

Prowadzenie edukacji przyrodniczej społeczeństwa oraz współdziałanie w zakresie ochrony przyrody i krajobrazu oraz edukacji przyrodniczej z jednostkami organizacyjnymi, osobami prawnymi i fizycznymi to jedno ze statutowych działań Parków Krajobrazowych w obszarze projektowanego Rezerwatu. Edukacja przyrodnicza skierowana jest zarówno do młodzieży, studentów, mieszkańców gmin, członków stowarzyszeń przyrodniczych i turystycznych oraz wszystkich zainteresowanych osób prywatnych. Edukacja ekologiczna prowadzona jest zarówno w terenie, jak i placówkach oświatowych, ośrodkach akademickich, gminnych ośrodkach kultury oraz podczas różnego rodzaju imprez kulturalnych jak: ekopikniki czy dożynki. Prowadzone zajęcia edukacyjne przyjmują wiele form od pogadanek, prelekcji, wykładów i warsztatów do wycieczek czy rajdów.

W Przyrodniczym Zapovedniku „Roztocze” zapleczem dla prowadzonej edukacji jest Izba Edukacyjno-Ekologiczna. W Jaworowskim Przyrodniczym Parku Narodowym edukacja ekologiczna prowadzona jest w oparciu o ścieżki edukacyjne oraz Centrum Edukacyjno-Ekologiczne, w którym znajduje się ekspozycja przyrodnicza oraz izba poświęcona I i II wojnie światowej.

W JPPN funkcjonuje 6 ścieżek ekologiczno - edukacyjnych:

1. Ścieżka Ivano-Frankowe,
2. Święte miejsca Krehowa,
3. Piesza ekologiczno – poznawcza ścieżka „Lelechiwka”, przedstawiająca typowe i unikatowe kompleksy naturalne Roztocza,
4. Piesza ekologiczno – poznawcza ścieżka „Gołębie” dla zwiedzających klasztor w Krechowie, która daje możliwość odpoczynku na łonie natury i podziwiania krajobrazów Roztocza.
5. Piesza ścieżka turystyczna „Wereszczyca” ukazująca pełne spektrum naturalnych kompleksów leśnych,
6. Ścieżka "Wzdłuż Europejskiego Działu Wodnego".

Na terenie JPPN znajdują się również centra rekreacyjne dla zwiedzających:

1. Kozul'ka - strefa rekreacyjna w południowej części Parku, gdzie znajdują się jeziora udostępnione do pływania oraz wędkarstwa.
2. Wereszczycza- strefa rekreacyjna w zachodniej części Parku, z infrastrukturą mieszkalną dla turystów, dwoma jeziorami do pływania, wędkowania, atrakcjami wodnymi i centrum informacji.
3. "Oselya Roztochya" - kompleks turystyczno-rekreacyjny z ogrodem. Wizytówką tego miejsca są koniki polskie potomkowie dzikich koni leśnych-tarpanów, sprowadzone do JPPN z Roztoczańskiego Parku Narodowego. Odwiedzający mogą skorzystać z jazdy konnej oraz

nauki malowania na drewnie, haftu i robienia lalek. Kompleks zlokalizowany jest we wschodniej części Parku.

4. "Lelechiwka " - leśna strefa rekreacyjna, znajduje się w południowej części Parku. Stanowi idealne miejsce dla wypoczynku rodzinnego, wyposażona jest w plac zabaw i drewniane rzeźby bohaterów Franko, które wspólnie tworzą bajkową atmosferę.

W 2001 roku w Jaworowskim Przyrodniczym Parku Narodowym odbył się plener malarski, w którym udział wzięła młodzież gimnazjalna z terenu PKPS i PPK z Polski oraz powiatu jaworowskiego z Ukrainy. W 2004 roku na terenie Jaworowskiego Parku Narodowego odbyło się IV integracyjne spotkanie młodzieży polskiej i ukraińskiej. Podczas spotkania odbył się plener malarski, w którym uczestniczyła młodzież z gimnazjów w: Cieszanowie, Narolu, Horyńcu Zdroju i Rudzie Różanieckiej. W 2005 roku w Narolu odbyło się V spotkanie integracyjne młodzieży polsko - ukraińskiej. Uczestniczyło w nim ok. 50 gimnazjalistów oraz przedstawiciele służb JPPN, starostwa jaworowskiego i lubaczowskiego, gmin roztoczańskich oraz władz wojewódzkich. W 2006 roku w ramach współpracy pomiędzy Zachodnio-Ukraińskim Towarzystwem Ornitologicznym i Przyrodniczym Towarzystwem "Bocian" z Polski, przy wsparciu finansowym "Edukacja dla Demokracji" studenci z Jaworowa, wzięli udział w programie edukacyjnym "Bocian". Celem współpracy była wymiana doświadczeń i poznawanie kultury i tradycji sąsiadujących narodów.

Na terenie projektowanego Rezerwatu od roku 1979 działa Róztoczańska Stacja Naukowa Uniwersytetu Marii Curie Skłodowskiej zlokalizowana w miejscowości Guciów w odległości 7 km od Zwierzyńca pełniąca funkcję jednostki naukowo-dydaktycznej. Stanowi ona bazę dla ćwiczeń i badań terenowych oraz zawodowych praktyk studenckich. W stacji organizowane są obozy integracyjne dla studentów kierunków Geografia, a od niedawna również kierunku turystyka i rekreacja. Baza lokalowa Stacji umożliwia przyjęcie jednorazowo grupy 20-30 osobowej wraz z prowadzącymi.

W roku 2009 pomiędzy UMCS w Lublinie i Uniwersytetem im. Iwana Franki we Lwowie zawarta została umowa o współpracy w celu prowadzenia wymiany akademickiej oraz podjęcia współpracy w dziedzinie nauki, kultury i edukacji. Pomiedzy uczeniami w latach 2008–2010 realizowana była wymiana studentów i doktorantów w ramach programu Erasmus Mundus External Cooperation Window, która jest kontynuowana w ramach edycji 2012-2016.

Ośrodek Edukacyjno-Muzealny RPN

Roztoczańskie Centrum Naukowo-Edukacyjne

Izba leśna we Floriance

Siedziba Dyrekcji RPN

Fragment Ścieżki Wereszczyca w JPPN

Wejście do Muzeum i Dyrekcji Zapowiednika Roztocze

Monitoring i edukacja ekologiczna realizowana jest głównie przez Roztoczański Park Narodowy, Przyrodniczy Zapowiednik Roztocze oraz Jaworowski Przyrodniczy Park Narodowy

Turystyka rowerowa jest sztandarową formą turystyki na Roztoczu

Konik polski hodowany w RPN i JPPN jest jedną z głównych atrakcji turystycznych

Zajęcia edukacyjne kierowane są do różnych grup odbiorców
Wystawę stałą "W krainie jodły, buka i tarpana"
w OEM RPN rokrocznie odwiedza około 30 tys. osób

Głównym odbiorcą zajęć edukacyjnych w RPN i JPPN
są dzieci i młodzież.

TRB "Roztocze" daje szansę na skuteczniejszą promocję Roztocza na turystycznej mapie Europy.
Zintegrowana w ramach rezerwatu biosfery edukacja ekologiczna przyczynia się do budowania
tożsamości regionalnej Roztocza.

6.3 Wewnętrzne i zewnętrzne kanały informacyjne oraz media w proponowanym TRB:

6.3.1 Czy istnieje strona internetowa dla TRB? Jeśli tak, jaki jest jej kanał URL?

Informacje o projektowanym Rezerwacie zamieszczane są na stronie internetowej Roztoczańskiego Parku Narodowego www.roztozczanski.pn.pl w zakładce TRB „Roztocze” [www.roztozczanski.pn.pl/TRB/Prezentacja_TRB.pdf], gdzie prezentowane są m.in. informacje o stanie przygotowań dokumentacji dla utworzenia TRB "Roztocze", jak również zagadnienia dotyczące Programu UNESCO Człowiek i Biosfera (MAB).

Wspólna strona internetowa dla TRB „Roztocze” jest planowana do utworzenia.

Strony internetowe posiadają wszystkie Instytucje wchodzące w skład Komitetu Sterującego po stronie polskiej i ukraińskiej oraz wszystkie podmioty włączone w zarządzanie projektowanym Rezerwatem (listę stanowi załącznik nr 4 do formularza nominacyjnego).

6.3.2 Czy istnieje wspólny biuletyn elektroniczny? Jeśli tak, jak często jest wydawany?

Wspólny biuletyn elektroniczny jest planowany do utworzenia. Publikowany będzie raz na kwartał na stronie internetowej Rezerwatu. Obecnie rolę tę spełnia Biuletyn LOT „Roztocze” www.roztozczewita.pl/prasa/biuletyn-lot-roztocze.

6.3.3 Czy TBR należy do portali społecznościowych (Facebook, Twitter itp.)?

Do portalu społecznościowego Facebook należy Roztoczański Park Narodowy pełniący funkcję Sekretariatu projektowanego Transgranicznego Rezerwatu Biosfery „Roztocze” po stronie polskiej.

Planowane jest utworzenie profilu dla całego projektowanego Rezerwatu na Facebook’u oraz na kanale YouTube gdzie zamieszczane będą filmy promocyjne dotyczące przyrody i działalności projektowanego Rezerwatu.

6.3.4 Czy istnieją inne (wspólne) systemy/kanały komunikacyjne? Jeśli tak, opisz je.

Wymiana i przepływ informacji pomiędzy poszczególnymi interesariuszami Rezerwatu odbywa się za pomocą poczty elektronicznej, tradycyjnej oraz drogą telefoniczną. Informacja jest przekazywana w sposób zwyczajowo przyjęty np. tablice ogłoszeń, słupy informacyjne.

W przyszłości planuje się utworzyć elektroniczny bank danych dla TRB "Roztocze". Zawierać on będzie bazy zawierające zbiór informacji o wynikach badań naukowych i prowadzonym monitoringu przyrodniczym, publikacjach naukowych i wydawnictwach realizowanych w ramach TRB "Roztocze".

6.3.5 Czy strategia komunikacji przewidziana dla TRB dotycząca różnych metod i narzędzi ukierunkowana jest na społeczność i/lub zabieganie o wsparcie zewnętrzne?

Strategia komunikacji wpisana będzie w realizację poszczególnych działań i związana będzie z identyfikacją Roztocza na turystycznej mapie Europy i budowaniem tożsamości regionu.

7. ASPEKTY INSTYTUCJONALNE I FINANSOWE TRANSGRANICZNEGO REZERWATU BIOSFERY:

7.1 Wskaż czy została podpisana oficjalna umowa/porozumienie dotycząca transgranicznego rezerwatu biosfery pomiędzy władzami rządowymi: wprowadź podpisy i daty (dołącz kopię porozumienia).

Utworzenie transgranicznego rezerwatu biosfery w regionie Roztocza zostało zawarte w programie współpracy Rzeczypospolitej Polskiej i Ukrainy na lata 2013 – 2015. Na spotkaniu, które odbyło się w dniu 7 października 2013 roku w Krakowie prezydenci Rzeczypospolitej Polskiej i Ukrainy określili priorytety polsko-ukraińskiego partnerstwa strategicznego na lata 2013 – 2015. W priorytecie VII: Współpraca przygraniczna i międzyregionalna, jako jeden z punktów wymieniono „Utworzenie polsko-ukraińskiego Transgranicznego Rezerwatu Biosfery w regionie Roztocza” (zał. nr 2 do formularza nominacyjnego).

Ważnym dokumentem podpisanym w dniu 7 maja 2014 r na zamku Lubelskim w Lublinie przez przedstawicieli władz Województwa Lubelskiego, Obwodu Lwowskiego, Obwodu Wołyńskiego i Obwodu Brzeskiego jest Strategia Współpracy Transgranicznej Województwa Lubelskiego, Obwodu Lwowskiego, Obwodu Wołyńskiego i Obwodu Brzeskiego na lata 2014 – 2020. (zał. nr 6 do formularza nominacyjnego).

7.2. Struktura koordynująca w proponowanym TRB.

7.2.1. Nazwij tę strukturę, podaj nazwiska jej członków oraz opisz jej funkcjonowanie (finansowanie i personel). Jaki organ odpowiada za koordynację/zarządzanie w proponowanym TRB. Czy posiada stały sekretariat i kim są osoby wyznaczone do kontaktu/koordynacji w poszczególnych rezerwatach biosfery?

W wyniku przeprowadzonych konsultacji ustalono, że podmioty zainteresowane utworzeniem Rezerwatu nie są zainteresowane tworzeniem wspólnej instytucji koordynującej prace, która obligowałaby poszczególne podmioty do jej utrzymywania. Żaden z podmiotów zainteresowanych utworzeniem Rezerwatu nie jest skłonny do przejęcia roli lidera i ponoszenia kosztów organizacyjnych i finansowych związanych z funkcjonowaniem Rezerwatu. Partnerzy natomiast zainteresowani są wieloletnią trwałością Rezerwatu i widzą dla siebie miejsce w działaniach *ad hoc* w oparciu o akcyjną (projektowaną) inicjatywę zainteresowanych podmiotów.

W celu wypracowania systemu koordynacji podejmowanych działań oraz wspólnego modelu działań transgranicznych istnieje konieczność powołania nieinstytucjonalnej struktury koordynującej w postaci Komitetu Sterującego. Komitet składać się będzie z przedstawicieli instytucji, samorządów, stowarzyszeń, które zadeklarowały udział w pracach Rezerwatu.

Mamy świadomość, że rozwiązanie to może być jednak nieefektywne, ponieważ Komitet Sterujący, jako ciało nieinstytucjonalne, nie będzie wyposażony w niezbędny potencjał organizacyjny, finansowy oraz niezbędne kompetencje i możliwości ich egzekwowania. Biorąc pod uwagę powyższe zakłada się, że Komitet będzie w pierwszym etapie platformą wymiany informacji pomiędzy poszczególnymi partnerami, szczególnie w układzie transgranicznym. Niemniej jednak zakłada się, że w układzie wieloletnim Komitet będzie miał wpływ na:

- Zrównoważony rozwój Roztocza w układzie transgranicznym,
- Zrównaniu rozwoju społeczno-gospodarczego po obu stronach granicy,
- Zachowanie dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego Roztocza,
- Podniesienie poziomu świadomości ekologicznej mieszkańców,
- Promocję i wdrażanie odnawialnych źródeł energii,
- Koordynację różnego rodzaju działań w regionie w celu np. tworzenia identyfikacji regionu na turystycznej mapie Polski i Ukrainy,

Docelowo zadaniem Komitetu będzie również:

- Wnioskowanie o ułatwienie pozyskiwania środków na ochronę przyrody i dziedzictwa kulturowego oraz działania prośrodowiskowe realizowane z funduszy krajowych po obu stronach granicy oraz środków Unii Europejskiej.
- Wymiana doświadczeń związanych z organizacją życia społecznego, gospodarczego rozwojem produktów turystycznych, działań prośrodowiskowych.
- Formowanie rekomendacji do administracji rządowej w zakresie działań i inicjatyw podejmowanych przez poszczególnych partnerów.
- Lobbowanie na rzecz opracowania strategii rozwoju Roztocza w ramach Rezerwatu, jako obszaru funkcjonalnego.
- Wzmocnienie rozwoju współpracy polsko-ukraińskiej na rzecz zachowania i ochrony dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego.
- Wzmacnianie potencjału przyrodniczego i kulturowego oraz jego wykorzystanie dla rozwoju turystyki.
- Opracowanie transgranicznych produktów turystycznych.
- Wspieranie i popularyzacja działań na rzecz ochrony światowego dziedzictwa kultury.
- Wspieranie i koordynowanie transgranicznych imprez kulturalnych.
- Sprzyjanie tworzeniu transgranicznych sieci współpracy instytucji i organizacji zajmujących się środowiskiem naturalnym, kulturą i turystyką.
- Wspieranie działań na rzecz opracowania materiałów informacyjnych dotyczących walorów przyrodniczych i kulturowych w układzie transgranicznym w tym np. stworzenia interaktywnej mapy szlaków turystycznych (pieszych, rowerowych, samochodowych, wodnych, konnych), albumów, wystaw, map.
- Wypracowanie docelowego modelu zarządzania Rezerwatem (klastra) opartego na formie organizacyjnej stowarzyszenia lub fundacji działającej jako np. Lokalna Organizacja Produktowa lub innej.
- Wspieranie i kierowanie w obszar Rezerwatu szkoleń, badań naukowych, eksperckich, monitoringu środowiska.
- Internacjonalizacja działań z zakresu edukacji, turystyki, ochrony środowiska itp.
- Popularyzacja idei Rezerwatu Biosfery.

W celu realizacji w/w celów powołano Komitet Sterujący.

Po stronie polskiej w składzie:

1. Zastępca Dyrektora Departamentu Leśnictwa i Ochrony Przyrody w Ministerstwie Środowiska RP Polska, 00-922 Warszawa , Wawelska 52/54 tel. (+48 22) 36-92-580 e-mail: anna.klisowska@mos.gov.pl	10. Starosta Zamojski Polska, 22-400 Zamość, ul. Przemysłowa 4 tel.: (+48) 84 530 09 00 e-mail: starostwo@powiatzamojski.pl
2. Dyrektor Roztoczańskiego Parku Narodowego Polska, 22-470 Zwierzyniec, ul. Plażowa 2 tel. (+ 48) 84 687 20 66 e-mail: sekretariat@roztoczanski.pn.pl	11. Starosta Lubaczowski Polska, 37-600 Lubaczów, ul. Jasna 1 tel.: (+48) 16 632 87 00 e-mail: starostwo@lubaczow.powiat.pl
3. Dyrektor Departamentu Rolnictwa i Środowiska UM w Lublinie Polska, 20-029 Lublin, ul. Marii Curie Skłodowskiej 3 tel. (+48) 81 44 16 738 e-mail: dris@lubelskie.pl	12. Burmistrz Miasta i Gminy Zwierzyniec Polska, 22-470 Zwierzyniec, ul. Rynek 1 tel.: (+48) 84 687 20 11 e-mail: um@zwierzyniec.info.pl
4. Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Lublinie Polska, 20-144 Lublin, ul. Bazylianówka 46 tel: (+48) 81 71-06-500, 81 71-06-501 e-mail: sekretariat@rdos.lublin.pl	13. Burmistrz Miasta Tomaszów Lubelski Polska, 22-600 Tomaszów Lubelski, ul. Lwowska 57 tel.: (+48) 84 664-37-40/ 84 664-22-43 e-mail: umtomaszow@tomaszow-lubelski.pl
5. Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie Polska, 35-001 Rzeszów, al. Józefa Piłsudskiego 38 tel. (+48) 17 78-50-044 e-mail: sekretariat.rzeszow@rdos.gov.pl	14. Burmistrz Józefowa Polska, 23-460 Józefów, ul. Kościuszki 37 tel.: (+48) 84 6878133 e-mail: jozefow@ejozefow.pl
6. Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Lublinie Polska, 20-950 Lublin, ul. Czechowska 4 e-mail: jan.kraczek@lublin.lasy.gov.pl tel. (+48) 81 532 87 18	15. Przedstawiciel naukowych doradców Kierownik Zakładu Ochrony Środowiska UMCS w Lublinie Polska, 20-718 Lublin, ul. Kraśnicka 2CD tel.: (+48) 81 537 68 62 e-mail: marian.harasimiuk@poczta.umcs.lublin.pl
7. Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie Polska, 38-400 Krosno, ul. Bieszczadzka 2 tel. (+48) 13 43 73 901 e-mail: boguslaw.famielec@krosno.lasy.gov.pl	16. Przedstawiciel naukowych doradców Dziekan Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej UMCS Polska, 20-718 Lublin, ul. Kraśnicka 2CD tel.: (+48) 81 537 68 43 e-mail: rdobro@poczta.umcs.lublin.pl
8. Dyrektor Zespołu Lubelskich Parków Krajobrazowych Polska, 20-072 Lublin, ul. Czechowska 4 tel. (+48) 81 532 70 17 e-mail: sekretariat.zlpk@lubelskie.pl	17. Przewodniczący Zarządu Lubelskiego Towarzystwa Ornitologicznego Polska, 23-200 Kraśnik, ul. Mieszka I 12 tel. (+48) 663502134, 60506437 e-mail: lto@op.pl
9. Dyrektor Zespołu Parków Krajobrazowych w Przemyślu Polska, 37-700 Przemyśl, ul. Wybrzeże Ojca Św. Jana Pawła II 24 tel.: (+48) 16 670-48-74 e-mail: zpkprzem@pro.onet.pl	18. Prezes Lokalnej Organizacji Turystycznej „Roztocze” Polska, 22-600 Tomaszów Lubelski, ul. Kościelna 9 tel. (+48) 84 665 85 05 e-mail: biuro@lot.roztocze.com
10. Właściciel P.P. QUAND Polska, 22-600 Tomaszów Lubelski, ul. Zamojska 2 Tel.: (+48) 665 89 90 e-mail: tomaszow@quand.com.pl	19. Sekretarz TRB Roztocze po stronie polskiej Polska, 22-470 Zwierzyniec, ul. Plażowa 2 tel. (+ 48) 84 687 20 66 e-mail: aurbansla@roztoczanski.pn.pl

ze strony Ukrainy w składzie:

1. Dyrektor Departamentu Rozwoju Obszarów Chronionych w Ministerstwie Ekologii i Zasobów Naturalnych Ukrainy Ukraina, 03035 Kijów, ul. Metropolity Wasyla Lipkowskiego 35 tel.: +380442062192 e-mail: parks@menr.gov.ua	7. Starosta Żółkiewski Ukraina, 80300, region Lwowski, Żółkiew, ul. Lwowska 40 tel. +380686802085 e-mail: swvol@mail.ru
2. Dyrektor Departamentu Ekologii i Zasobów Naturalnych Lwowskiej Regionalnej Administracji Państwowej Ukraina, 79026 Lwów, ul. Stryjska 98 tel.: +380322387383/ +380979863090 e-mail: terenkur@gmail.com	8. Zastępca Dyrektora Administracji Obwodowej Lwowskiej Ukraina, 81000, Region Lwowski, Jaworów, ul. Iwana Franki 8 tel. +380677674561 e-mail: petrovmykola90@gmail.com
3. Dyrektor Regionalnego Parku Krajobrazowego "Roztocze Rawske" Ukraina, 80136 Region Lwowski, Obwód Żółkiewski, Rawa Ruska, ul. Projekt 2 tel.: +380325242141, +380974515983 e-mail: ravskeroztocchya@mail.ru	9. Dyrektor NGO "Ekogefond" Ukraina, 79000, Lwów, ul. Doroszenki 41 tel. +380322394628, +380509598847 e-mail: o_shevchuk@franko.lviv.ua
4. Dyrektor Jaworowskiego Przyrodniczego Parku Narodowego Ukraina, 81070, Region Lwowski, Obwód Jaworowski, Iwano-Frankowe, ul. Zielona 23 tel. +380325933135, +380637276830 e-mail: yavorivskiypp@gmail.com	10. Przedstawiciel naukowych doradców Przyrodniczy Zapowiednik "Roztocze" Ukraina, 81070, Region Lwowski, Obwód Jaworowski, Iwano-Frankowe, ul. Siczowych Strzelców 7 tel. +380 32 5933391, +380 0935308260 e-mail: ihorban@yahoo.com
5. Dyrektor Przyrodniczego Zapowiednika "Roztocze" Ukraina, 81070, Region Lwowski, Obwód Jaworowski, Iwano-Frankowe, ul Siczowych Strzelców 7 tel. +380 32 5933391, +380 0673407017 e-mail: zaproz25@gmail.com	11. Przedstawiciel naukowych doradców Uniwersytet im. Iwana Franki we Lwowie Ukraina, 79000, Lwów, ul. Doroszenki 41 e-mail: shushniak@gmail.com tel. +380676702277
6. Z-ca Dyrektora Przyrodniczego Zapowiednika "Roztocze" Ukraina, 81070, Region Lwowski, Obwód Jaworowski, Iwano-Frankowe, ul Siczowych Strzelców 7 tel. +380 32 5933391, +380 097 5879420 e-mail: zaproz25@gmail.com	12. Przedstawiciel naukowych doradców Narodowy Uniwersytet Leśnictwa Ukrainy Ukraina, 79057, Lwów, ul. Czuprynki 103 e-mail: myroslava_soroka@yahoo.com tel. +380322392700

W początkowej fazie TRB Roztocze posiadać będzie dwa sekretariaty:

Po stronie polskiej w Roztoczańskim Parku Narodowym rolę sekretarza Komitetu Sterującego pełnić będzie pracownik Parku posiadający samodzielne stanowisko ds. ochrony przyrody. Jest to Pani Alina Urbańska.

Po stronie ukraińskiej w Przyrodniczym Zapowiedniku Roztocz rolę sekretarza Komitetu Sterującego pełnić będzie pracownik pełniący funkcje Zastępcy Dyrektora. Jest to Pani Galina Stryamets.

Komitet Sterujący opracuje regulamin obrad zakłada się jednak, że:

- Może tworzyć plany i programy wspólnych działań związanych z celami TRB - pod warunkiem jednomyślności wszystkich stron.
- Zakres i sposoby współpracy muszą respektować obowiązujące w poszczególnych krajach normy prawne.
- Za przestrzeganie krajowych norm prawnych przy realizacji wspólnych przedsięwzięć odpowiadają: na terenie Polski - polskie instytucje tworzące TRB Roztocze, na terenie Ukrainy - ukraińskie instytucje tworzące TRB Roztocze
- Posiedzenia Komitetu Sterującego TRB Roztocze odbywać się będą nie rzadziej niż raz w roku, na zmianę w Polsce i na Ukrainie

- Przewodniczącym posiedzenia będzie dyrektor instytucji będącej „gospodarzem” spotkania.
- Miejsce i termin kolejnego spotkania Komitetu Sterującego wyznaczany będzie na wcześniejszym posiedzeniu Komitetu Sterującego TRB Roztocze.
- Koszty jednodniowych lub ewentualnie dwudniowych spotkań opłacać będzie Instytucja będąca „gospodarzem”.
- Z posiedzeń Komitetu Sterującego, sporządzane będą niezależnie dwa jednobrzmiące protokoły w języku polskim i ukraińskim, sporządzane przez krajowych koordynatorów d/s TRB Roztocze, które wraz z tłumaczeniami w języku angielskim, zostaną niezwłocznie przesłane do „gospodarza”.
- Na podstawie w/w dwóch protokołów „gospodarz” zredaguje w języku angielskim, dwa dokumenty: „Syntetyczny protokół wspólnych uzgodnień” i „Syntetyczny protokół rozbieżności”, które będą przesyłane do sprawdzenia i podpisu przez wszystkich członków Komitetu Sterującego. Ewentualne nieporozumienia w dokumentach wyjaśniane będą pocztą komputerową przed ich podpisaniem.
- Wyłącznie „Syntetyczny protokół wspólnych uzgodnień” po podpisaniu przez wszystkich członków Komitetu Sterującego będzie uważany za dokument programowy i stanowić będzie podstawą wspólnego działania.
- Komitet Sterujący będzie koordynował przygotowywaniem dla UNESCO wspólnego raportu do okresowej oceny TRB Roztocze.
- Wspólny okresowy raport TRB Roztocze podlega analizie i ocenie przez Komitet Sterujący.
- Pozytywnie oceniony raport, poświadczają swoimi podpisami członkowie Komitetu Sterującego.

7.2.2 Inne mechanizmy konsultacji i koordynacji pośród różnych udziałowców/interesariuszy w TRB, w tym mechanizmy zaangażowania lokalnych społeczności we wspólnych działaniach i programach proponowanego TRB.

(Wskaż jak i do jakiego stopnia społeczność lokalna żyjąca w/ lub w pobliżu rezerwatu biosfery uczestniczy w procesach decyzyjnych i zarządzaniu zasobami).

Stopień zaangażowania lokalnej społeczności w życie społeczne jest uwarunkowany poziomem rozwoju społeczno-gospodarczego w Polsce i na Ukrainie. Jest on zróżnicowany nie tylko w obszarze poszczególnych państw, ale też w poszczególnych gminach/radach. Istnieje wiele mechanizmów konsultacji i koordynacji tych działań.

W układzie administracyjnym wszelkie dokumenty planistyczne dotyczące funkcjonowania danej jednostki administracyjnej (strategii, studium zagospodarowania przestrzennego, plany miejscowe) lub obszaru chronionego (roczne zadania ochronne, plany ochrony) są poddawane społecznym konsultacjom, w ramach, których lokalna administracja i społeczność ma możliwość wypowiedzenia się na temat zakresu podejmowanych działań zgodnie z obowiązującym prawem w Polsce i na Ukrainie. Informacja przeznaczona do publicznej wiadomości przekazywana jest w sposób zwyczajowo przyjęty na danym obszarze: tablice ogłoszeń w urzędach, wolnostojące słupy ogłoszeniowe, poprzez Biuletyn Zamówień Publicznych, strony internetowe.

W układzie poza administracyjnym miejscowa ludność uczestniczy w procesach decyzyjnych i zarządzaniu zasobami poprzez zrzeszanie się w różnego rodzaju stowarzyszeniach. Przedstawiciele tych grup wpływają na kierunki rozwoju uczestnicząc w pracach różnego rodzaju gremiów kształtujących życie społeczne i gospodarcze regionu.

Informacja o interesariuszach i podejmowanych przez nich działaniach jest przekazywana lokalnej społeczności za pośrednictwem lokalnej prasy, radia i telewizji.

7.3 Źródła finansowania i roczny budżet struktury koordynującej TRB oraz planu pracy i wspólnych programów, wspólnego personelu, odpowiednio: budżet i personel, w tym przybliżone średnie roczne kwoty (lub przedział od roku do roku), główne źródła finansowania (w tym partnerstw finansowych ustalonych (prywatny / publiczny), innowacyjne systemy finansowe); specjalne fundusze społeczne (jeśli dotyczy), liczba pracowników w pełnym/ niepełnym wymiarze czasu pracy; wkład personelu; wkład czasu wolontariuszy lub inne źródła wsparcia.

7.3.1 Dla struktury koordynującej:

Zgodnie z przyjętymi założeniami:

Koszty utrzymania sekretariatów TRB Roztocze w Przyrodniczym Zapowiedniku Roztocze na Ukrainie i Roztoczańskim Parku Narodowym w Polsce ponoszą niezależnie Zapowiednik i Park w ramach kosztów własnych. Koszty te szacuje się miesięcznie na poziomie ok. 900 EUR. Obejmują one odpowiednio koszty funkcjonowania stanowiska pracy, materiały eksploatacyjne, ½ etatu, itp. Dla uproszczenia rząd kosztów podano w układzie symetrycznym – po połowie w Polsce i na Ukrainie.

Roztoczański Park Narodowy jest jednym z 23 parków narodowych w Polsce. Został utworzony na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 maja 1974 roku w sprawie utworzenia Roztoczańskiego Parku Narodowego. 18 lutego 2013 roku Minister Środowiska nadał statut Roztoczańskiemu Parkowi Narodowemu. Park jest Państwową osobą prawną, którego budżet rokrocznie kształtuje się na poziomie ok. 10 mln zł (EUR 23 669).

Stanowisko Dyrektora Roztoczańskiego Parku Narodowego sprawuje Zdzisław Strupieniuk powołany na w/w stanowisko na mocy art. 101. Ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz.U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220 j.t. – z późn. zm.) przez Ministra Środowiska Andrzeja Kraszewskiego na okres 5 lat, z dniem 25 lipca 2011 roku, tj. do dnia 25 lipca 2016 roku (decyzja BKiSk-77/30858/06/jo).

Koszty spotkań Komitetu Sterującego w ramach środków własnych zabezpiecza „gospodarz” miejsca, w którym odbywa się zebranie. Szacuje się, że rocznie wynosić one będą ok. 2 000 EUR.

7.3.2 Dla planu pracy i wspólnych programów:

L.p.	Tytuł programu	Partnerzy	Finansowanie Czas realizacji	Wartość w EUR	Opis zadania
1.	Wydawnictwo „Roztocze”	RPN, Uniwersytety: UMCS w Lublinie, Iwana Franki we Lwowie, Jaworowski Przyrodniczy Park Narodowy, Gminy z Roztocza	RPN w ramach programu EEA Grants Obszar programowy nr 2 dla Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru	57 000	Charakterystyka wszystkich elementów środowiska przyrodniczego, kulturowego, osadnictwa i gospodarki Roztocza w tym TRB Roztocze
2.	Roztocze TOUR czyli Rowerowa EKO majówka	RPN, JPPN, stowarzyszenia z Roztocza zajmujące się turystyką rowerową, podmioty gospodarcze	Gospodarczego 2009-2014: „Różnorodność biologiczna i działania na rzecz ekosystemów”.	17 600	Popularyzacja turystyki rowerowej na Roztoczu. Przejazd projektowanym TRB od RPN do JPPN
3.	Mapa turystyczno- przyrodnicza	RPN, UMCS, Przyrodniczy Zapowiednik	2015 rok	24 800	Prezentacja dziedzictwa przyrodniczo-

	Roztocza	Roztocze			kulturowego TRB Roztocze
4	Warsztaty przeznaczone są dla pracowników parków narodowych w Polsce i na Ukrainie oraz osób i instytucji wspierających i współpracujących z parkami narodowymi.	RPN, wybrane rezerwy biosfery w Polsce i UE, podmioty gospodarcze		28 500	Wymiana doświadczeń, zarządzania formami ochrony przyrody, rezerwatami biosfery na przykładzie krajów UE i Ukrainy
5	Multimedialna wystawa Roztocze	RPN, UMCS, JPPN, sektor prywatny		48 000	Prezentacja Roztocza jako regionu o wielkiej bioróżnorodności położonego na pograniczu regionów, państw i kultur
6.	Działania edukacyjne realizowane przez RPN i JPPN	JPPN RPN, szkoły i stowarzyszenia współpracuje z parkami	Stale formy pracy finansowane ze środków parków narodowych	45 000	Interdyscyplinarne pakiety edukacyjne kierowane do różnych grup odbiorców
7.	Zintegrowany Monitoring Środowiska Przyrodniczego	RPN, ZMŚP, UMCS, WIOŚ Lublin, UAM w Poznaniu, JPPN, Uniwersytet im. Iwana Franki we Lwowie	Monitoring biotyczny i abiotyczny Roztocza finansowany ze środków NFOŚiGW w układzie 4 letnich umów	277 400	Zintegrowany monitoring obejmuje analizę wybranych elementów środowiska przyrodniczego Roztocza zgodnie ze standardami krajowej sieci ZMŚP
8.	Monitoring Siedlisk i Gatunków Sieci Natura 2000	RPN, RDOŚ w Lublinie, RDOŚ w Rzeszowie	Monitoring finansowany ze środków NFOŚiGW w układzie ciągłym	93 100	Monitoring Siedlisk i Gatunków Sieci Natura 2000 zgodnie z Dyrektywami UE
RAZEM:				591 400	w EUR

7.4 Czy proponowany TRB utrzymuje współpracę z innymi Transgranicznymi Rezerwatami Biosfery (wymiana informacji i personelu, wspólne programy, itp.?)

Partnerzy, którzy podpisali list intencyjny na rzecz tworzenia TRB Roztocze utrzymują kontakty ze swoimi odpowiednikami w innych rezerwach biosfery. Roztoczański Park Narodowy w Polsce jak i Jaworowski Przyrodniczy Park Narodowy w układzie instytucjonalnym utrzymują kontakty polegające na wymianie doświadczeń szczególnie z zakresu nauki, edukacji, ochrony przyrody z rezerwatami biosfery w Polsce i na Ukrainie.

W październiku 2014 roku RPN wziął udział w warsztatach dotyczących funkcjonowania rezerwatów biosfery w Polsce, zorganizowanych w Kampinoskim Rezerwacie Biosfery, a wraz z partnerami z Ukrainy w konferencji zorganizowanej w Użhąńsku nt. funkcjonowania rezerwatów biosfery na Ukrainie. Administracja samorządowa współpracuje ze swoimi miastami i gminami partnerskimi. Uniwersytety, zarówno Iwana Franki we Lwowie jak i Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie prowadzą badania i organizują konferencje naukowe dotyczących obszarów położonych w rezerwach biosfery nie tylko w Polsce i Ukrainie, ale też w całej Europie.

8. PODSUMOWANIE

Twoim zdaniem, co zapewni, że zarówno funkcjonowanie transgranicznego rezerwatu biosfery i "struktury" na miejscu będzie zadowalające? Wyjaśnij dlaczego i jak, w szczególności w odniesieniu do wspólnego zarządzania ekosystemami w odniesieniu do trzech funkcji rezerwatów biosfery (ochrona, rozwój, logistyka) oraz udziału społeczności lokalnych?

Dotychczasowe doświadczenia i długoletnia współpraca pomiędzy Służbami i Organami Ochrony Przyrody oraz RPN, JPPN i Przyrodniczym Zapovednikiem Roztocze w zakresie ochrony przyrody, wymiany doświadczeń z zakresu udostępniania Parków dla turystyki i rekreacji oraz prowadzenia edukacji ekologicznej jak też wymiany doświadczeń naukowych jest gwarantem osiągnięcia podstawowych celów funkcjonowania TRB.

Nadrzędnym celem służb i organów odpowiedzialnych za ochronę przyrody, rozwój gospodarczy jest dążenie do zrównoważonego gospodarowania i zarządzania zasobami. Długoletni okres starań o utworzenie TRB Roztocze pomiędzy Parkami i instytucjami rządowymi i samorządowymi dwóch państw oraz prowadzenie wspólnych projektów m.in. z zakresu ochrony przyrody, turystyki transgranicznej czy inicjowania tzw. zielonych inicjatyw dobrze wpisuje się w trzy kluczowe funkcje, jakie mają spełniać rezerваты biosfery.

Wyrażona wielokrotnie wola utworzenia TRB, dotychczasowa współpraca instytucjonalna i personalna, wspólna, czasami bolesna historia, pozwala rokować, że TRB „Roztocze” jako wspólna platforma wymiany informacji wpisze się w ochronę i rozwój regionu i przyczyni się do większego udziału społeczności lokalnych w życiu społecznym i gospodarczym.

9. DOKUMENTY UZUPEŁNIAJĄCE

(Lista aneksów przedłożonych z raportem przeglądu okresowego)

(1) Mapa lokalizacji i strefowania z podanymi współrzędnymi geograficznymi

[Wprowadź współrzędne geograficzne (wszystkie w układzie WGS 84). Wprowadź mapę topograficzną precyzyjnej lokalizacji, z wyznaczonymi trzema strefami TRB (Mapa(y) powinny być wprowadzone zarówno w wersji papierowej i elektronicznej). Pliki shape (również w układzie WGS 84) potrzebne do utworzenia mapy muszą być dołączone do kopii elektronicznej. Jeśli to możliwe wprowadź link, aby uzyskać dostęp do map w internecie – mapy Google, strony internetowe..)]

(1) Wspólny plan działania (załącznik nr. 1.)

(2) Plany współpracy i wspólny plan/plany robocze.

(Lista istniejących planów użytkowania terenu i zarządzania / współpracy (z datami i numerami referencyjnymi) dla obszaru administracyjnego (obszarów administracyjnych) w ramach proponowanego transgranicznego rezerwatu biosfery. Wprowadź kopie tych dokumentów. Zaleca się, aby wprowadzić syntezę/ streszczenie jej zawartości oraz tłumaczenia najbardziej istotnych przepisów w języku angielskim, francuskim lub hiszpańskim.)

Miejscowe plany, studia, plany urządzania lasu (załącznik nr. 7.)

(3) Oficjalna umowa/porozumienie pomiędzy władzami państw, jeśli zasadne

Program współpracy Rzeczypospolitej Polskiej i Ukrainy na lata 2013 - 2015 (załącznik nr. 2.)

(4) Lista głównych pozycji bibliografii (załącznik nr. 3)

(Wprowadzić wykaz głównych wspólnych publikacji i artykułów istotnych dla proponowanego transgranicznego rezerwatu biosfery.)

(5) Dalsze dokumenty uzupełniające

Wykaz instytucji zarządzających i administrujących poszczególnymi strefami w TRB „Roztocze” (załącznik nr. 4).

Lista wraz z danymi adresowymi Instytucji, stowarzyszeń i podmiotów gospodarczych, które podpisali List intencyjny TRB „Roztocze” (załącznik nr. 5).

Strategia Współpracy Transgranicznej Województwa Lubelskiego, Obwodu Lwowskiego, Obwodu Wołyńskiego i Obwodu Brzeskiego na lata 2014 – 2020 (załącznik nr. 6)

Porozumienie w sprawie funkcjonowania i zarządzania Transgranicznym Rezerwatem Biosfery „Roztocze” (załącznik nr. 8.)

10. ADRESY

(Adresy kontaktowe proponowanego transgranicznego rezerwatu biosfery dla całej oficjalnej korespondencji.)

10.1 Adres kontaktowy proponowanego TRB:

Nazwa: Roztoczański Park Narodowy
Ulica lub skrzynka pocztowa: ul. Plażowa 2
Miasto kod pocztowy: Zwierzyniec 22-470
Kraj: Polska
Telefon: tel./fax: 84 687 22 86, 84 687 21 22
E-mail: sekretariat@roztoczanski.pn.pl
Strona internetowa: www.roztoczanski.pn.pl

Nazwa: Przyrodniczy Zapowiednik Roztocze
Ulica lub skrzynka pocztowa: ul. Siczowych Strzelców 7
Miasto kod pocztowy: Iwano-Frankowe, Rejon jaworowski, Obwód lwowski, 81070
Kraj: Ukraina
Telefon: tel./fax.: +380 3259 33681/33391
E-mail: zaproz@mail.lviv.ua, galina.stryamets@gmail.com

Aneks I do formularza nominacyjnego Transgranicznego Rezerwatu Biosfery
Styczeń 2013

Dane administracyjne

Kraje: Polska/Ukraina

Nazwa TRB: Transgraniczny Rezerwat Biosfery „Roztocze”

Rok nadania nominacji:

Organy/władze administracyjne: (7)

1. Zastępca Dyrektora Departamentu Leśnictwa i Ochrony Przyrody w Ministerstwie Środowiska RP	11. Starosta Zamojski
2. Dyrektor Roztoczańskiego Parku Narodowego	12. Starosta Lubaczowski
3. Dyrektor Departamentu Rolnictwa i Środowiska UM w Lublinie	13. Burmistrz Miasta i Gminy Zwierzyniec
4. Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Lublinie	14. Burmistrz Miasta Tomaszów Lubelski
5. Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie	15. Burmistrz Józefowa
6. Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Lublinie	16. Przedstawiciel naukowych doradców
7. Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie	17. Przedstawiciel naukowych doradców
8. Dyrektor Zespołu Lubelskich Parków Krajobrazowych	18. Przewodniczący Zarządu Lubelskiego Towarzystwa Ornitologicznego
9. Dyrektor Zespołu Parków Krajobrazowych w Przemyślu	20. Prezes Lokalnej Organizacji Turystycznej „Roztocze”
19. Właściciel P.P. QUAND	20. Sekretarz TRB Roztocze po stronie polskiej

Dyrektor Departamentu Rozwoju Obszarów Chronionych w Ministerstwie Ekologii i Zasobów Naturalnych Ukrainy	Starosta Żółkiewski
Dyrektor Departamentu Ekologii i Zasobów Naturalnych Lwowskiej Regionalnej Administracji Państwowej	Zastępca Dyrektora Administracji Obwodowej Lwowskiej
Dyrektor Regionalnego Parku Krajobrazowego "Roztocze Rawskie"	Dyrektor NGO "Ekogeofond
Dyrektor Jaworowskiego Przyrodniczego Parku Narodowego	Przedstawiciel naukowych doradców Przyrodniczy Zapowiednik "Roztocze"
Dyrektor Przyrodniczego Zapowiednika "Roztocze"	Przedstawiciel naukowych doradców Uniwersytet im. Iwana Franki we Lwowie
Przedstawiciel naukowych doradców Narodowy Uniwersytet Leśnictwa Ukrainy	

Osoba do kontaktu:

Alina Urbańska –sekretarz Komitetu Sterującego po stronie polskiej
Galina Stryamets – sekretarz Komitetu Sterującego po stronie ukraińskiej

Adres kontaktowy:

Nazwa: Roztoczański Park Narodowy
Ulica lub skrzynka pocztowa: ul. Plażowa 2
Miasto kod pocztowy: Zwierzyniec 22-470
Kraj: Polska
Telefon: tel./fax: 84 687 20 66, 84 687 21 22
E-mail: aurbanska@roztoczanskipn.pl
Strona internetowa: www.roztoczanskipn.pl

Nazwa: Przyrodniczy Zapowiednik Roztocze
Ulica lub skrzynka pocztowa: ul. Siczowych Strzelców 7
Miasto kod pocztowy: Iwano-Frankowe, Rejon jaworowski, Obwód lwowski, 81070
Telefon: tel./fax.: +380 3259 33681/33391
E-mail: zaproz@mail.lviv.ua, galina.stryamets@gmail.com

Powiązane linki (strony internetowe): zostanie utworzona

Portale społecznościowe: zostanie utworzony na Facebook'u

Opis

Opis ogólny:

TRB Roztocze położony jest na Roztoczu – regionie pogranicza przyrodniczo-kulturowego, w bezpośrednim sąsiedztwie Lwowa (Ukraina) i Zamościa (Polska) – miast wpisanych na listę Światowego Dziedzictwa Kultury UNESCO. Region geograficzny podzielony jest granicą Polsko-Ukraińską, która jest jednocześnie granicą Unii Europejskiej. Jest to obszar cenny ze względu na walory przyrodnicze jak i kulturowe. Znajdują się tu dwa parki narodowe: RPN po stronie polskiej i JPPN na Ukrainie. Towarzyszą im wszystkie formy ochrony przyrody, jakie przewiduje polskie i ukraińskie prawo. Roztocze to pogranicze państw, regionów i kultur. O wielokulturowości i zamieszkałych tu grekach, ormianach, żydach, Niemcach, Włochach, Węgrach zaświadcza dziś nazwy wpisane w roztoczański krajobraz, cmentarze oraz zabytki kultury materialnej, które ocalały z wojennej zawieruchy. Dziś region zamieszkują w przeważającej części Polacy i Ukraińcy. Liczbę ludności TRB Roztocze szacuje się na ok 213 tys. osób. Jest to obszar, który wpisuje się dopiero na turystyczną mapę Polski i Ukrainy, rokrocznie odwiedza go ok 700 tys. turystów. Granicę polsko-ukraińską, poprzez roztoczańskie przejście graniczne Hrebenne Rawa-Ruska, przekracza ok 2 mln osób. Różnice w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego w Polsce i na Ukrainie określają nieco inne podejście do zagadnień związanych np. z ochroną przyrody, gospodarką leśną rozwojem gospodarczym w tym turystyki.

TRB wyznaczono w obszarze funkcjonalnym Roztocza. Strefa rdzenna obejmuje najcenniejsze obszary porośnięte głównie lasami w RPN, wybranych rezerwach przyrody, JPPN, PZR (12747 ha). Strefę buforową (92193 ha) stanowią głównie obszary leśne, w Polsce parki krajobrazowe, na Ukrainie obszary ochronne wokół JPPN, PZR i sanatorium w Niemirowie. Strefa tranzytowa (267236 ha) to w większości obszary o wysokich walorach krajobrazowych, w których prowadzona jest rozdrobniona gospodarka rolna, rozwijany jest przemysł bazujący na miejscowym potencjale ludzkim i surowcowym. Ze względu na położenie i posiadane walory przyrodnicze i kulturowe Roztocze to region o olbrzymim potencjale na dynamiczny rozwój.

Główne typy ekosystemów:

Ekosystemy leśne: lasy liściaste, bory (typowe formacje wyżynne oraz prezentujące wszystkie spektra wilgotnościowe), jako rozległe i zwarte kompleksy oraz kompleksy izolowane i rozproszone;

Ekosystemy mokradłowe: ciekły stały i okresowy, zbiorniki wodne (naturalne i sztuczne), doliny rzeczne (terasy zalewowe) – w tym torfowiska niskie, torfowiska wysokie i przejściowe;

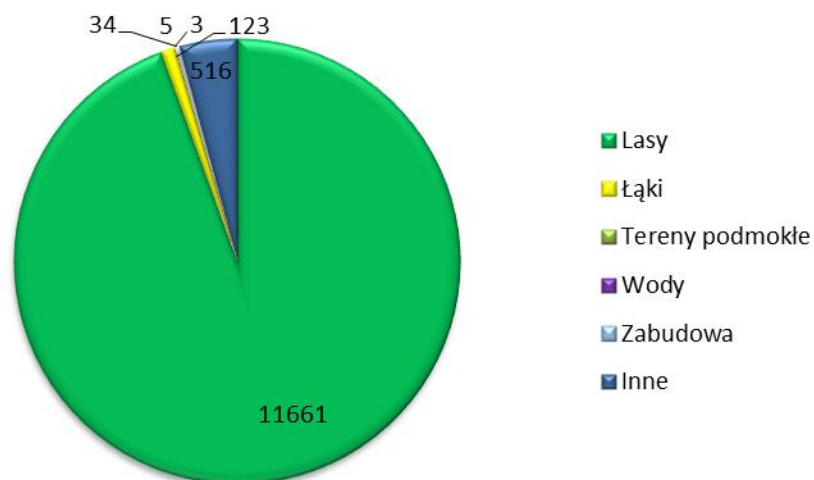
Ekosystemy nieleśne lądowe: agrocenozy (w tym ugory), kserotermy;

Obszary zurbanizowane: miasta, wsie (w tym zabudowa rozproszona i pojedyncze siedliska), infrastruktura komunikacyjna (drogi i koleje) i energetyczna (linie elektroenergetyczne i telekomunikacyjne oraz maszyny komunikacyjne).

Główne typy siedlisk i typy pokrycia terenu:

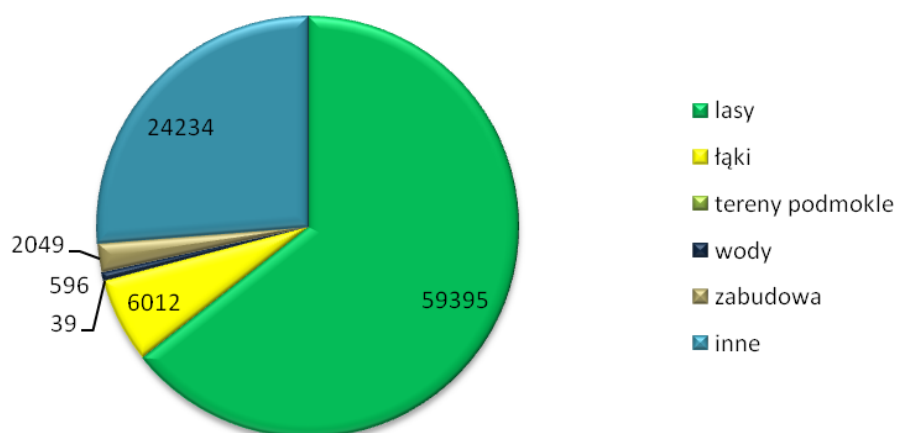
Typy pokrycia terenu:

TYP	Ukraina			Polska		
	Strefa tranzytowa	Strefa buforowa	Strefa rdzenna	Strefa tranzytowa	Strefa buforowa	Strefa rdzenna
Lasy	23517	9320	2984	62556	49943	8677
Łąki	371	16	38	22401	5996	85
Podmokłe	456	39	5	462	0	0
Wody	353	395	3	1600	200	0
Zabudowa	3718	352	12	8374	1697	22
Inne	31347	1678	282	112079	22556	234
Suma	59762	11800	3325	207473	80392	9149

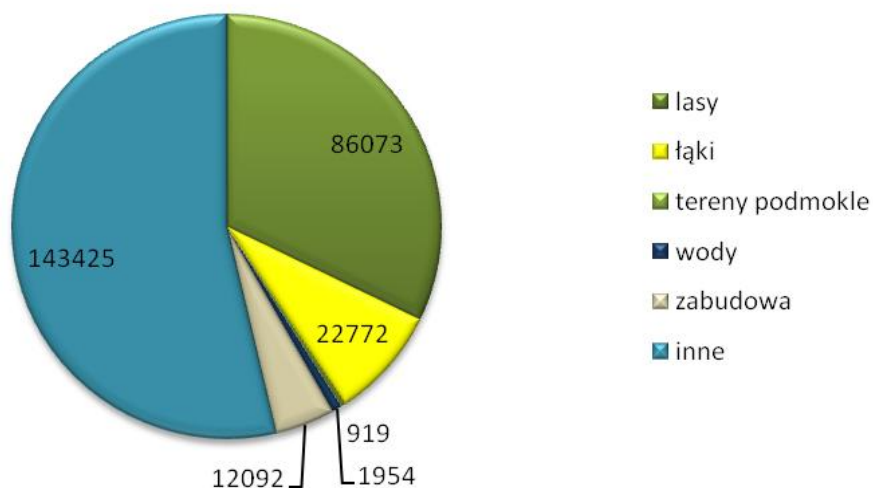
Ryc. 6. Typy pokrycia terenu w strefie rdzennej

strefa buforowa

Ryc. 7. Typy pokrycia terenu w strefie buforowej

strefa tranzytowa

Ryc. 8. Typy pokrycia terenu w strefie tranzytowej

Region bioklimatyczny:

Według podziału biogeograficznego TRB Roztocze znajduje się w strefie lasów liściastych i mieszanych oraz lasostepu strefy umiarkowanej. Według podziału zoogeograficznego jest to kraina palearktyczna, podkraina borealno-europejsko-syberyjska, podprowincja europejsko-zachodnio-podsyberyjska, okręg wschodnio-europejski. Wg podziału bioklimatycznego Polski T. Kozłowskiej-Szczęsnej analizowany obszar leży w Regionie V, południowo-wschodnim o wysokiej liczbie dni uciążliwych (od 30 do 40% w roku).

Lokalizacja (szerokość i długość):

Punkty główne	szerokość	długość
Punkt centralny:	50° 21' 6''N	23° 12' 23''E
Punkt wysunięty na północ:	50° 51' 29''N	22° 39' 02''E
Punkt wysunięty na południe:	50° 08' 39''N	23° 21' 28''E
Punkt wysunięty na zachód:	50° 46' 30''N	22° 32' 15''E
Punkt wysunięty na wschód:	50° 23' 27''N	23° 44' 17''E

Powierzchnia całkowita (ha): 371 902 ha
 Strefa rdzenna (strefy rdzenne): 12474 ha
 Strefa buforowa (strefy buforowe): 92193 ha
 Strefa przejściowa (strefy przejściowe): 267236 ha

Inny istniejący podział na strefy:

Strefa rdzenna TRB „Roztocze” położona jest na terenie form ochrony przyrody przewidzianych polskim i ukraińskim prawem. W jej skład wchodzi Roztoczański Park Narodowy i rezerwaty przyrody Debry, Święty Roch, Czartowe Pole, Nad Tanwią, Bukowy Las oraz Źródła Tanwi i Jalinka, Przyrodniczy Zapovednik Roztocze, Jaworowski Przyrodniczy Park Narodowy oraz ściśle chronione obszary w Parku Krajobrazowym Roztocze Rawskie. Strefę buforową tworzą natomiast 4 parki krajobrazowe: Szczepreszyński, Krasnobrodzki, Południworoztoczański i Park Krajobrazowy Puszczy Solskiej po stronie polskiej, po stronie ukraińskiej otulina Przyrodniczego Zapovednika Roztocze, strefa rekreacyjna Jaworowskiego Przyrodniczego Parku Narodowego, Park Krajobrazowy Roztocze Rawskie. Strefa tranzytowa to obszary funkcjonalnie powiązane z Roztoczem.

Przedział wysokości (m. n. p. m.):

Najwyższe wzniesienie „Buława” - 414 m n.p.m (6 km od wsi Dubrownica) na Ukrainie, najniższy punkt – 179 m n.p.m. (ujście lewobrzeżnego dopływu rzeki Tanew, w miejscowości Króle, przy drodze wojewódzkiej nr 835) w Polsce. Różnica wysokości wynosi 235 m.
 Mapa nr 14. Przedstawia ukształtowanie terenu.

Mapa(y) strefowania (patrz rozdział 2.1.):**Główne cele Transgranicznego Rezerwatu Biosfery****Krótki opis**

Zachowanie różnorodności walorów naturalnych i kulturowych. Opracowanie modeli, koordynacja zagospodarowania przestrzennego i zarządzania na zasadzie zrównoważonego rozwoju w Polsce i na Ukrainie. Dążenie do wyrównania rozwoju i poziomu społeczno-gospodarczego, w tym wspieranie i wdrożenie wspólnej polityki turystycznej i promocji. Rozwój badań naukowych, monitoringu, edukacji ekologicznej. Budowanie tożsamości regionalnej Roztocza na turystycznej mapie Europy.

Badania

Krótki opis

Rozwój badań naukowych ukierunkowanych na dziedziny dotyczące sfery przyrodniczej i krajobrazowej oraz społecznej i kulturowej. Wykorzystanie w badaniach naukowych potencjału uczelni regionów, w których położony jest TRB oraz istniejącego zaplecza naukowego, w tym ośrodków naukowych i terenowych stacji naukowych. Centrami naukowymi TRB powinny być jednostki mające rangę koordynującą, czyli parki narodowe wraz z istniejącym zapleczem i potencjałem kadrowym. Podejmowanie realizacji projektów naukowych o randze międzynarodowej.

Monitoring

Krótki opis

Realizacja i rozwój monitoringu dotyczącego sfery przyrodniczej i ochrony środowiska według kryteriów instytucji odpowiedzialnych za monitoring środowiska w skali danego kraju i według opracowanych na kanwie kryteriów naukowych metodyk badawczych. Określenie strategii i zakresu monitoringu, uwzględniające w pierwszym rzędzie najbardziej wrażliwe komponenty środowiska, włącznie z opracowaniem szczegółowego poradnika do realizacji monitoringu. Wykorzystanie w realizacji monitoringu istniejącej sieci stacji monitoringowych oraz powierzchni i punktów monitoringowych.

Zmienne/wartości szczegółowe (wypełnij poniższą tabelę i zaznacz odpowiednie parametry)

Abiotic		Biodiversity	
Abiotic factors	+	Afforestation/Reforestation	
Acidic deposition/Atmospheric factors		Algae	
Air quality	+	Alien and/or invasive species	
Air temperature	+	Amphibians	+
Climate, climatology	+	Arid and semi-arid systems	
Contaminants	+	Autoecology	
Drought		Beach/soft bottom systems	
Erosion	+	Benthos	+
Geology	+	Biodiversity aspects	+
Geomorphology	+	Biogeography	
Geophysics		Biology	+
Glaciology		Biotechnology	
Global change		Birds	+
Groundwater	+	Boreal forest systems	
Habitat issues	+	Breeding	+
Heavy metals	+	Coastal/marine systems	
Hydrology	+	Community studies	
Indicators	+	Conservation	+
Meteorology	+	Coral reefs	
Modeling	+	Degraded areas	+
Monitoring/methodologies	+	Desertification	
Nutrients		Dune systems	
Physical oceanography		Ecology	+
Pollution, pollutants		Ecosystem assessment	+
Siltation/sedimentation		Ecosystem functioning/structure	+
Soil	+	Ecosystem services	+
Speleology	+	Ecotones	
Topography	+	Endemic species	
Toxicology		Ethology	
UV radiation		Evapotranspiration	
		Evolutionary studies/Palaeoecology	
		Fauna	+
		Fires/fire ecology	+

	Fishes	+
	Flora	+
	Forest systems	+
	Freshwater systems	+
	Fungi	+
	Genetic resources	
	Genetically modified organisms	
	Home gardens	
	Indicators	+
	Invertebrates	+
	Island systems/studies	
	Lagoon systems	
	Lichens	+
	Mammals	+
	Mangrove systems	
	Mediterranean type systems	
	Microorganisms	+
	Migrating populations	+
	Modeling	
	Monitoring/methodologies	+
	Mountain and highland systems	
	Natural and other resources	+
	Natural medicinal products	
	Perturbations and resilience	
	Pests/Diseases	
	Phenology	
	Phytosociology/Succession	
	Plankton	
	Plants	+
	Polar systems	
	Pollination	
	Population genetics/dynamics	
	Productivity	
	Rare/Endangered species	+
	Reptiles	+
	Restoration/Rehabilitation	
	Species (re) introduction	+
	Species inventorying	+
	Sub-tropical and temperate rainforest systems	
	Taxonomy	
	Temperate forest systems	
	Temperate grassland systems	
	Tropical dry forest systems	
	Tropical grassland and savannah systems	
	Tropical humid forest systems	
	Tundra systems	
	Vegetation studies	
	Volcanic/Geothermal systems	
	Wetland systems	
	Wildlife	

Socio-economic		Integrated monitoring	
Agriculture/Other production systems	+	Biogeochemical studies	
Agroforestry	+	Carrying capacity	
Anthropological studies	+	Climate change	
Aquaculture		Conflict analysis/resolution	
Archaeology	+	Ecosystem approach	
Bioprospecting		Education and public awareness	
Capacity building		Environmental changes	+
Cottage (home-based) industry		Geographic Information System (GIS)	
Cultural aspects	+	Impact and risk studies	
Demography	+	Indicators	+
Economic studies	+	Indicators of environmental quality	+
Economically important species		Infrastructure development	
Energy production systems		Institutional and legal aspects	
Ethnology/traditional practices/knowledge		Integrated studies	+
Firewood cutting		Interdisciplinary studies	+
Fishery		Land tenure	
Forestry		Land use/Land cover	+
Human health		Landscape inventorying/monitoring	+
Human migration		Management issues	
Hunting	+	Mapping	+
Indicators	+	Modeling	+
Indicators of sustainability		Monitoring/methodologies	+
Indigenous people's issues		Planning and zoning measures	
Industry	+	Policy issues	
Livelihood measures		Remote sensing	
Livestock and related impacts		Rural systems	
Local participation		Sustainable development/use	
Micro-credits		Transboundary issues/measures	
Mining		Urban systems	
Modeling	+	Watershed studies/monitoring	
Monitoring/methodologies			
Natural hazards			
Non-timber forest products			
Pastoralism			
People-Nature relations	+		
Poverty			
Quality economies/marketing			
Recreation			
Resource use			
Role of women			
Sacred sites			
Small business initiatives			
Social/Socio-economic aspects			
Stakeholders' interests			
Tourism	+		
Transports	+		

**Załącznik II do Formularza Nominacyjnego Transgranicznego
Rezerwatu Biosfery**

Styczeń 2013

Materiały promocyjne i komunikacyjne

Proszę przedstawić materiały promocyjne dotyczące obszaru, zwłaszcza zdjęcia o wysokiej jakości i / lub krótkie filmy z obszaru projektowanego Rezerwatu tak, aby umożliwić Sekretariatowi przygotowanie odpowiednich plików do konferencji prasowych. W związku z tym, należy wybrać fotografie w wysokiej rozdzielczości (300 dpi), z podpisami zdjęć i nagrań wideo, bez jakichkolwiek uwag lub podtytułów, w profesjonalnej jakości - CAM DV lub BETA.

Dodatkowo, należy zwrócić podpisaną kopię następujących umów dotyczących praw niewyłącznych na zdjęcia i filmy.

Umowa udzielenia praw niewyłącznych

Adnotacja

1. a). Ja, niżej podpisany, właściciel praw autorskich do w/w zdjęć niniejszym udzielam UNESCO bezpłatnie niewyłączne prawo do korzystania, publikowania, reprodukowania, komunikowania się publicznie w jakiegokolwiek formie i na dowolnym nośniku, w tym cyfrowym, wszystkich lub część fotografii i licencjonowanie tych praw na rzecz osób trzecich na podstawie praw przysługujących UNESCO

2. b). Prawa te są przyznawane UNESCO dla terminu prawnego praw autorskich na całym świecie.

3. c) Nazwisko fotografa będzie cytowane obok UNESCO gdy jego / jej praca będzie wykorzystywana w jakiegokolwiek formie.

4. Oświadczam, że:

a) Jestem jedynym właścicielem praw autorskich do fotografii i jestem właścicielem praw przyznanych na mocy niniejszej umowy oraz innych praw przyznanych mi przez ustawodawstwa krajowe i stosowne międzynarodowe konwencje dotyczące praw autorskich i że mam pełne prawo do zawarcia niniejszej umowy.

b) Zdjęcia w żaden sposób nie naruszają jakiegokolwiek istniejącego prawa autorskiego lub licencji, i nie zawierają obscenicznych, zniesławiających lub oszczerczych treści.

Nazwisko i adres:

podpis

data

(Podpis, zwrócenie do UNESCO umowy w dwóch egzemplarzach i zatrzymanie oryginału)

Mailing address: 7 Place Fontenoy, 75352 Paris 07 SP, Direct Telephone: 00331 – 45681687

Direct fax: 00331 – 45685655; e-mail: photobank@unesco.org; mab@unesco.org

UNESCO Photo Library

Bureau of Public Information

AGREEMENT GRANTING NON-EXCLUSIVE RIGHTSReference:

1. a) I, Pavle Marasichinski, the undersigned, copyright-holder of the above mentioned photo(s) in nomination form of TBR ROSIOWE hereby grant to UNESCO free of charge the non-exclusive right to exploit, publish, reproduce, diffuse, communicate to the public in any form and on any support, including digital, all or part of the photograph(s) and to licence these rights to third parties on the basis of the rights herein vested in UNESCO
2. b) These rights are granted to UNESCO for the legal term of copyright throughout the world.
3. c) The name of the photographer will be cited alongside UNESCO's whenever his/her work is used in any form.
4. I certify that:
 - a) I am the sole copyright holder of the photo(s) and am the owner of the rights granted by virtue of this agreement and other rights conferred to me by national legislation and pertinent international conventions on copyright and that I have full rights to enter into this agreement.
 - b) The photo(s) is/are in no way whatever a violation or an infringement of any existing copyright or licence, and contain(s) nothing obscene, libellous or defamatory.

Name and Address: Pavle Marasichinski, ul. Biskupa 3
22-470 Zargueli, RUANDA

Signature: Pavle Marasichinski

Date: 20.06.2015r.

(Sign, return to UNESCO two copies of the Agreement and retain the original for yourself)

Mailing address: 7 Place Fontenoy, 75352 Paris 07 SP, Direct Telephone: 00331 – 45681687

Direct fax: 00331 – 45685655; e-mail: photobank@unesco.org; mab@unesco.org

UNESCO Photo Library

Bureau of Public Information

AGREEMENT GRANTING NON-EXCLUSIVE RIGHTS

Reference:

1. a) I *P. Stachyra* the undersigned, copyright-holder of the above mentioned photo(s) *To the nomination form of TBR, Poland* hereby grant to UNESCO free of charge the non-exclusive right to exploit, publish, reproduce, diffuse, communicate to the public in any form and on any support, including digital, all or part of the photograph(s) and to licence these rights to third parties on the basis of the rights herein vested in UNESCO
2. b) These rights are granted to UNESCO for the legal term of copyright throughout the world.
3. c) The name of the photographer will be cited alongside UNESCO's whenever his/her work is used in any form.
4. I certify that:
 - a) I am the sole copyright holder of the photo(s) and am the owner of the rights granted by virtue of this agreement and other rights conferred to me by national legislation and pertinent international conventions on copyright and that I have full rights to enter into this agreement.
 - b) The photo(s) is/are in no way whatever a violation or an infringement of any existing copyright or licence, and contain(s) nothing obscene, libellous or defamatory.

Name and Address:

*Promyślna Stachyra, Lwów 22400
ul. Makuszyńskiego 4*

Signature :

Date :

20 06 2015

(Sign, return to UNESCO two copies of the Agreement and retain the original for yourself)

Mailing address: 7 Place Fontenay, 75352 Paris 07 SP, Direct Telephone: 00331 – 45681687

Direct fax: 00331 – 45685655; e-mail: photobank@unesco.org; mab@unesco.org

UNESCO Photo Library

Bureau of Public Information

AGREEMENT GRANTING NON-EXCLUSIVE RIGHTS

Reference:

1. a) I *Tadeusz Grabowski* the undersigned, copyright-holder of the above mentioned photo(s) *to nomination form of TBR authors* hereby grant to UNESCO free of charge the non-exclusive right to exploit, publish, reproduce, diffuse, communicate to the public in any form and on any support, including digital, all or part of the photograph(s) and to licence these rights to third parties on the basis of the rights herein vested in UNESCO
2. b) These rights are granted to UNESCO for the legal term of copyright throughout the world.
3. c) The name of the photographer will be cited alongside UNESCO's whenever his/her work is used in any form.
4. I certify that:
 - a) I am the sole copyright holder of the photo(s) and am the owner of the rights granted by virtue of this agreement and other rights conferred to me by national legislation and pertinent international conventions on copyright and that I have full rights to enter into this agreement.
 - b) The photo(s) is/are in no way whatever a violation or an infringement of any existing copyright or licence, and contain(s) nothing obscene, libellous or defamatory.

Name and Address: *Tadeusz Grabowski*

*ul. Bukowid 5
22-470 Inierzyniec
Polina*

Signature:

Date: *20.06.2015r*

(Sign, return to UNESCO two copies of the Agreement and retain the original for yourself)

Mailing address: 7 Place Fontenoy, 75352 Paris 07 SP, Direct Telephone: 00331 – 45681687

Direct fax: 00331 – 45685655; e-mail: photobank@unesco.org; mab@unesco.org

**Załącznik III do formularza nominacyjnego
transgranicznego rezerwatu biosfery
styczeń 2013
Zalecenia z Pampeluny (Hiszpania, 2000)**

ZALECENIA

**Dla utworzenia i funkcjonowania
Transgranicznych Rezerwatów Biosfery**

Ponieważ granice pomiędzy państwami są polityczne a nie ekologiczne, ekosystemy często występują wzdłuż granic państw i mogą podlegać różnym, a nawet sprzecznym/konfliktowym, metodom/praktykom zarządzania i użytkowania gruntów/terenów. Transgraniczne Rezerваты Biosfery (TRB) dostarczają narzędzi do wspólnego zarządzania. TRB jest oficjalnie uznany na szczeblu międzynarodowym i instytucji ONZ, z woli politycznej, do współpracy w zakresie ochrony i zrównoważonego użytkowania przez wspólne zarządzanie. Jest on również zobowiązaniem dwóch lub większej liczby państw do wspólnego stosowania Strategii Sewilskiej dla rezerwatów biosfery i ich celów. Odpowiada ona na rosnące uznanie zasadności do wprowadzania podejścia ekosystemowego, dla ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej.

Zalecenia przedstawione poniżej związane są z ustanowieniem TRB, środki, które mogą być podjęte zgodnie z zasadami MAB, a w szczególności są to cele szczegółowe strategii z Sewilli i zapewnienie, że TBR działa sprawnie. Należy jednak mieć na uwadze, że chociaż rezerwat biosfery wprowadza ogólne założenia dla działań podejmowanych w obszarach transgranicznych, rzeczywiste sytuacje będą się różnić bardzo z miejsca na miejsce, a umiejętność dostosowania się do panującej sytuacji jest konieczna, nawet bardziej niż w kontekście krajowym.

Proces prowadzący do oficjalnego wyznaczenia TBR może zawierać wiele form współpracy między istniejącymi obszarami po obu stronach granicy. Formy te stanowią podstawę do sformalizowania wniosku TBR i powinny być wspierane.

Procedura utworzenia TRB

Do tej pory, wszystkie istniejące TBR, zanim zostały powołane, jako TRB były wyznaczone w poszczególnych krajach, jako odrębne rezerваты biosfery. Jednak można sobie wyobrazić, że w przyszłości TBR mogą być ustanowione wspólnie przez zainteresowane kraje w jednym etapie. W obu przypadkach, ostatecznym celem powinno być, aby stały się one jednym rezerwatem biosfery.

W tych dwóch różnych scenariuszach, zaleca się podjęcie następujących procedur:

- **Utworzenie rezerwatów biosfery po obydwu stronach granicy;**
- lub, gdy TBR jest ustanowiony w jednym etapie, zdefiniowanie podziału na strefy, zgodnie z ogólnymi kryteriami wyznaczenia rezerwatów biosfery.
- Identyfikacja lokalnych i krajowych partnerów i powołanie grupy roboczej w celu określenia podstaw i zidentyfikowania kluczowych zagadnień dla współpracy.
- Podpisanie oficjalnej umowy między organami rządowymi w sprawie TBR.
- Powołanie poszczególnych części przez właściwe organy państwowe;
- lub, gdy TBR ustanawiany jest w jednym etapie, wspólną nominację dla całego obszaru przez zainteresowane organy państwowe.
- W obydwu scenariuszach, wskazanie głównych elementów planu współpracy w przyszłości.
- Oficjalna nominacja przez ICC MAB

Funkcjonowanie TRB

Pośród innych zalecanych do skuteczniejszego funkcjonowania TBR, priorytet należy nadać:

- Opracowaniu i przyjęciu planu podziału na strefy dla całego obszaru i wdrażanie (poprzez podział na strefy) ścisłej ochrony w strefie rdzennej, wyznaczenie granic stref buforowych i skoordynowanych celów dla stref przejściowych; oznacza to, że zainteresowane kraje mają wiedzę na temat charakterystyki każdej strefy, i że podejmują podobne środki kontroli/zarządzania dla każdej strefy.
- Kiedy zostanie przygotowany plan strefowania, należy wydać wspólną mapę z podziałem na strefy.
- Określenie wspólnych celów i działań, planu pracy, harmonogramu i wymaganego budżetu, powinno być procesem samonapędzającym się, na podstawie dostrzegalnych potrzeb lub wymagań w zakresie zarządzania. Niniejszy plan pracy powinien uwzględniać elementy określone w ramach celów szczegółowych strategii z Sewilli, jak opisano poniżej.
- Identyfikacja potencjalnych źródeł finansowania planu pracy i wspólnego lub jednoczesnego stosowania tych środków.
- Ustalenie sposobu komunikacji między osobami koordynującymi/kierownictwem w różnych częściach TBR, w tym poczty elektronicznej, jeśli istnieje taka możliwość.
- Wysiłki w kierunku zharmonizowania struktur zarządzania po obydwu stronach.

Mechanizm instytucjonalny

TRB nie może funkcjonować bez wspólnej struktury poświęconej jego koordynacji. Pomimo tego, że struktura ta może się znacznie różnić w poszczególnych TRB, można polecić zastosowanie następujących punktów:

- Struktura koordynująca jest przedstawicielem różnych urzędów i rad naukowych, jak również organów odpowiedzialnych za obszary chronione, przedstawicieli społeczności lokalnych, zainteresowanych grup, w tym młodzieży i sektora prywatnego.
- Sektor organizacji pozarządowych na obszarze proponowanego TRB jest również reprezentowany w strukturze.
- Struktura posiada stały sekretariat oraz budżet przeznaczony na jego funkcjonowanie.
- Osoba odpowiedzialna za współpracę wyznaczona jest po każdej stronie TRB.
- Ogólne i regularne spotkania struktury koordynującej są uzupełniane przez grupy tematyczne, na zasadzie *ad hoc*, w celu stworzenia platformy do dyskusji między zainteresowanymi stronami z krajów, których dotyczy postępowanie, w celu wspierania wymiany poglądów i wiedzy.
- Wspólne zespoły pracowników są powoływane w celu realizacji konkretnych działań.
- Stowarzyszenie powoływane w konkretnym celu (do promocji TRB).

Odpowiedź na główne cele Strategii Sewilskiej

Cel I: Rezerваты Biosfery w ochronie różnorodności biologicznej i kulturowej

W celu rozwijania zgodnej strategii na rzecz ochrony, można polecić następujące środki:

- Koordynowanie działań regulacyjnych w zakresie ochrony, w przypadku niezgodności, ich harmonizacja.
- Wspólna lub skoordynowana strategia dla zagrożonych i chronionych gatunków i ekosystemów, gatunków migrujących, a także w celu kontroli gatunków inwazyjnych.
- Wspólna lub skoordynowana strategia dla odnowienia i przywrócenia obszarów zdegradowanych.
- Skoordynowane działania przeciwko nielegalnej działalności, takiej jak kłusownictwo i nielegalne pozyskiwanie drewna.

Cel II: Wykorzystanie rezerwatów biosfery, jako modeli zarządzania terenem i podejścia do zrównoważonego rozwoju

Czynnik ludzki w RB i jego rola w promowaniu podejścia do zrównoważonego rozwoju, może prowadzić do różnych form współpracy, poczynając od wykorzystania zasobów naturalnych, a kończąc na ochronie dziedzictwa kulturowego. Spośród środków, które można zalecić dla TRB można wymienić:

- Koordynacja praktyk zarządzania, np. w leśnictwie, pozyskiwaniu drewna, regeneracji lasu, lub w zakresie kontroli zanieczyszczeń.
- Identyfikacja potencjalnych nieuczciwych inicjatyw i promowanie wariantów możliwych do osiągnięcia.
- Opracowanie i wspieranie wdrażania wspólnej polityki turystycznej.
- Promowanie współpracy wśród różnych grup interesariuszy mających wspólny interes.
- Promowanie uczestnictwa lokalnych społeczności, w tym lokalnych organizacji pozarządowych w TRB.
- Promocja wspólnych imprez kulturalnych oraz wspieranie współpracy dla zachowania dziedzictwa kulturowego i historycznego.
- Rozwijanie wspólnych strategii w oparciu o badania i monitoring.

Cell III: Służenie badaniom naukowym, monitoringowi środowiska, edukacji ekologicznej społeczeństwa i szkoleniu kadr.

Wspólne działania w zakresie badań i monitoringu powinny być prowadzone przez rady naukowe i planowane we wspólnych sesjach, czynności te mogą być wykonywane zgodnie z poniższymi wytycznymi:

- Zdefiniowanie i wdrożenie wspólnych programów badawczych.
- Opracowanie wspólnych formatów gromadzenia danych, wskaźników, monitorowania i metod oceny.
- Wymiana istniejących danych, włącznie z mapami i systemem informacji geograficznej, udostępnianie wyników badań.
- Wymiana informacji naukowych, poprzez organizowanie warsztatów, konferencji itp.
- Wymiana sprzętu.
- Wspólne publikacje wyników bieżących badań
- Opracowanie wspólnego systemu map i GIS.

Zalecić można wiele wspólnych działań w dziedzinie kształcenia i prowadzenia szkoleń np.:

- Organizowanie wspólnych szkoleń i spotkań technicznych dla kierowników i pracowników terenowych.
- Promowanie wymiany personelu
- Promocja w celu zrozumienia kultury sąsiadujących krajów.
- Organizowanie szkoleń językowych.
- Wymiany naukowców pomiędzy uniwersytetami, akademiami i instytutami badawczymi każdego z krajów.
- Wymiany pomiędzy szkołami.
- Uruchomienie programów szkoleniowych dla różnych grup interesariuszy.

Informowanie i świadomość społeczna są szczególnie istotne by rozwijać porozumienie i budować wsparcie w spełnianiu celów dla TRB przez różnych interesariuszy. Dlatego racjonalne uzasadnienie i cele TRB powinny być wyjaśniane różnym grupom docelowym (organom decyzyjnym, społecznościom lokalnym, odwiedzającym, szkołom, naukowcom, kierownictwu itp.). Pośród innych, zaleca się:

- Opracowanie wspólnej strategii PR, w celu podnoszenia świadomości i promowania TRB.
- Opracowanie materiałów informacyjnych, broszur, książek.
- Organizacja wystaw i wydarzeń kulturalnych na terenie TRB.
- Opracowanie logo dla TRB oraz wspólnego projektu dla publikowanych materiałów.
- Wdrażanie wspólnych projektów pokazowych.
- Utworzenie wspólnej strony internetowej.

Załącznik nr. 1. do formularza nominacyjnego TRB "Roztocze".
Wspólny plan działania.

Plan działania dla Transgranicznego Rezerwatu Biosfery „Roztocze” wg Rekomendacji z Pamplony (Hiszpania, 2000) i zaleceniami dla ustanowienia i funkcjonowania transgranicznego rezerwatu biosfery.

Roztocze to jedyny w Unii Europejskiej region położony na styku stepu, gór oraz zalesionych wyżyn Europy Środkowej o wielkim znaczeniu przyrodniczo-kulturowym. Region pogranicza państw i kultur, rozdzielający – granicą Unii Europejskiej Polskę od Ukrainy. Różny poziom rozwoju społeczno-gospodarczego w Polsce i na Ukrainie decyduje o tym, że istnieją tu różne rozwiązania w zarządzaniu środowiskiem oraz rozwojem poszczególnych regionów w ujęciu społecznym i gospodarczym.

Plan działania TRB „Roztocze” ustanawia ogólne ramy (cele) dla działań o charakterze transgranicznym. Konkretnie rozwiązania będą się różnić w zależności od kraju, stąd też zakłada się, że elastyczne podejście do założonych celów i konieczność ich adaptacji do sytuacji np. prawnej w poszczególnych krajach.

Harmonogram realizacyjny:

Rekomendacja do UNESCO TRB „Roztocze”	
<i>Cel strategiczny:</i> Przygotowanie aplikacji polsko-ukraińskiej w celu powołania przez UNESCO TRB „Roztocze”.	
<i>Cele taktyczne:</i>	<i>Cele operacyjne:</i>
Przygotowanie formularza aplikacyjnego	1. Zlecenie przez Ministra Środowiska (Polska) Dyrektorowi Roztoczańskiego Parku Narodowego (RPN) przygotowania formularza aplikacyjnego. 2. Wykonanie przez RPN diagnozy stanu prac nad przygotowaniem formularza aplikacyjnego, 3. Organizacja cyku konsultacji społecznych po obu stronach granicy, 4. Pozyskanie dokumentacji Ukraińskiego Rezerwatu Biosfery Roztocze, 5. Wykonanie strefowania TRB „Roztocze”, 6. Ustalenie listy interesariuszy i pozyskanie poparcia dla podjętych działań, 7. Opracowanie map i załączników do formularza aplikacyjnego 8. Wyłonienie z grona sygnatariuszy TRB „Roztocze” Komitetu Sterującego, 9. Wskazanie głównych elementów planu współpracy w przyszłości, 10. Ostateczna redakcja formalna i językowa formularza aplikacyjnego 11. Oficjalna nominacja przez ICC MAB

Funkcjonowanie TRB „Roztocze”	
<i>Cel strategiczny:</i> Zachowanie różnorodności walorów naturalnych i kulturowych, szczególnie w strefie rdzennej TRB.	
<i>Cele taktyczne:</i>	<i>Cele operacyjne:</i>
1. Prowadzenie działań ochronnych w ekosystemach zmierzających do: a) zachowania różnorodności biologicznej, zasobów, tworów i składników przyrody nieożywionej i walorów krajobrazowych, b) przywrócenie właściwego stanu zasobów i składników przyrody, c) odtworzenie zniekształconych siedlisk przyrodniczych, siedlisk roślin, siedlisk zwierząt lub siedlisk grzybów, 2. Udostępnianie dla turystyki w sposób nie wpływający negatywnie na stan środowiska przyrodniczego 3. Prowadzenia działań związanych z edukacją przyrodniczą.	Działania realizowane przez Roztoczański Park Narodowy (RPN), Lasy Państwowe (LP) (Polska) oraz Jaworowski Przyrodniczy Park Narodowy (JPPN) i Przyrodniczy Zapowiednika „Roztocze” (PZR) w strefie rdzennej, zgodnie z własnymi planami przyjętymi dla poszczególnych podmiotów – działania stałe lub w oparciu o specjalne programy (<i>działania ad hoc</i>): • Utrzymanie oraz zapewnienie niezakłóconego przebiegu procesów ekologicznych; utrzymanie stabilności ekosystemów; • Zachowanie różnorodności biologicznej; • Utrzymanie dziedzictwa geologicznego i paleontologicznego; • Zapewnienie ciągłości istnienia gatunków roślin, zwierząt i grzybów, wraz z ich siedliskami, przez ich utrzymanie lub przywrócenie do właściwego stanu ochrony; utrzymanie walorów krajobrazowych oraz zadrzewień; • Utrzymanie lub przywrócenie do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, a także pozostałych zasobów, tworów i składników przyrody; • Kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody przez edukację, informowanie i promocję w dziedzinie ochrony przyrody; • Zapewnienie niezakłóconego, naturalnego przebiegu procesów przyrodniczych • Rozwój infrastruktury turystycznej, • Sprzyjanie rozwojowi liniowych produktów turystycznych po obu stronach granicy w celu wypracowania wspólnej „roztoczańskiej” oferty turystycznej
2. Koordynowanie działań w zakresie ochrony przyrody, edukacji ekologicznej i turystyki a w przypadku niezgodności harmonizacja tych działań	• Koordynacja pracy; szczególnie Ośrodka Edukacyjno-Muzealnego, Roztoczańskiego Centrum Naukowo-Edukacyjnego Roztoczańskiego Parku Narodowego (Polska) oraz placówek edukacyjnych Zapowiednika i JPPN, • Dostosowanie stałych form pracy do układu transgranicznego, szczególnie: działalności wystawienniczej, aktywnych interdyscyplinarnych form działalności edukacyjnej, programów edukacyjnych skierowanych do różnych grup odbiorców na Roztoczu, zielonych lekcji, oryginalnych form edukacyjnych np.; Ogólnopolski Konkurs fotograficzny „Roztocze w obiektywie”, „Roztoczański Park Narodowy i My”, „Roztaczamy swoje horyzonty”, „Dzień otwarty w Roztoczańskim Parku

	Narodowym”, Przegląd Prac Plastycznych „Śladami Aleksandry Wachniewskiej malarki i orędowniczki ochrony przyrody Roztocza”, Babie Lato, itp Rozwój nowych form współpracy: opracowanie monografii Roztocza, mapy turystycznej Roztocza, Wystawy interdyscyplinarnej dotyczącej walorów przyrodniczych i kulturowych Roztocza, Rajdu Rowerowego Centralnym Szlakiem Rowerowym Roztocza, warsztatów dla specjalistów zajmujących się ochroną oraz udostępnianiem dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego Roztocza oraz jego udostępnianiem dla edukacji i turystyki
3.Opracowywanie wspólnych skoordynowanych strategii dla zagrożonych i chronionych gatunków i ekosystemów, gatunków wędrownych, a także kontrola inwazyjnych gatunków obcych występujących na Roztoczu.	(działania ad hoc) - Aplikowanie o środki zewnętrzne np. z programu Polska-Białoruś-Ukraina w celu opracowania wspólnych działań w celu inwentaryzacji i monitorowania populacji wybranych gatunków objętych ochroną oraz siedlisk przyrodniczych, - Wymiana doświadczeń w zwalczaniu gatunków obcych poprzez organizację warsztatów, wymianę kadr, itp.
3. Szkolenie kadr zajmujących się ochroną oraz udostępnianiem obszarów cennych przyrodniczo.	(działania ad hoc) Organizacja warsztatów, szkoleń, konferencji w oparciu o programy współpracy międzynarodowej (dostępne w Polsce i na Ukrainie) np. RISE
4. Wspieranie działań na rzecz pozyskiwania środków z zewnętrznych funduszy celowych na realizację zadań związanych z aktywną i bierną ochroną przyrody, działalność edukacyjną, udostępnianie obszarów chronionych po obu stronach granicy.	(działania ad hoc) Lobbowanie na rzecz realizacji programów mających na celu: - Standaryzację działań w zakresie edukacji ekologicznej i udostępniania dla turystyki, - Wypracowywanie wspólnego stanowiska w sprawach ochrony przyrody po obu stronach granicy, - Lobbowanie na rzecz budowania tożsamości regionalnej Roztocza – regionu pogranicza przyrodniczo-kulturowego, - Wspieranie i prowadzenie akcji informacyjnych na rzecz zachowania naturalnych krajobrazów Roztocza, lokalnego budownictwa, - Wspieranie działań ograniczających efekt cieplarniany; promowanie i sprzyjanie działaniom związanym z wdrażaniem odnawialnych źródeł energii, - Wymianę doświadczeń w zakresie sprawowanej ochrony przyrody i stosowanych rozwiązań organizacyjno-prawnych po obu stronach granicy
<i>Cel strategiczny:</i> Wykorzystanie Rezerwatu Biosfery jako modelu zarządzania zrównoważonym rozwojem i gruntami.	
<i>Cele taktyczne:</i>	<i>Cele operacyjne:</i>
1. Koordynacja praktyk	Wymiana doświadczeń pomiędzy sygnatariuszami TBR po obu

zarządzania w zakresie zaspokajania zbiorowych potrzeb ludności zamieszkującej TRB Roztocze na zasadzie zrównoważonego rozwoju w poszanowaniu zasobów przyrodniczych i kulturowych Roztocza.	stronach granicy. Cele realizowane w układzie ciągłym w związku w wypełnianiem obowiązków ustawowych w ramach prawa poszczególnych państw. Strefa tranzytowa i buforowa TBR. Dotyczyć one będą: 1. Ładu przestrzennego, ochrony środowiska i przyrody oraz gospodarki wodnej, 2. Ciągów komunikacyjnych (dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego), w tym lobbowanie na rzecz udostępnienia przejścia granicznego Hrebenne-Rawa Ruska dla ruchu pieszego i rowerowego, 3. Wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz, 4. Lokalnego transportu zbiorowego, 5. Ochrony zdrowia i pomocy społecznej, 6. Edukacji publicznej, 7. Kultury, w tym bibliotek gminnych i innych instytucji kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami, 8. Kultury fizycznej i turystyki, w tym terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych, 9. Porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej, 10. Utrzymania gminnych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych, 11. Wspierania i upowszechniania idei samorządowej, w tym tworzenia warunków do działania i rozwoju jednostek pomocniczych i wdrażania programów pobudzania aktywności obywatelskiej, 12. Promocji Roztocza, 13. Współpracy i działalności na rzecz organizacji pozarządowych, 14. Współpracy ze społecznościami lokalnymi i regionalnymi innych państw spoza TRB Roztocze. Działania <i>ad hoc</i> realizowane w oparciu o zewnętrzne programy pomocowe i związane będą z: 1. Utworzeniem transgranicznego systemu reagowania na zagrożenia środowiska naturalnego w obszarze TBR mające na celu rozwój i wzmocnienie współpracy transgranicznej instytucji odpowiedzialnych za reagowanie na zagrożenia środowiska naturalnego. Działania mają na celu: • Wdrożenie procedur współpracy transgranicznej w zakresie rozpoznawania i likwidacji zagrożeń środowiska naturalnego, • Rozbudowę systemów łączności oraz wspomagania dowodzenia działaniami ratowniczymi, • Poprawę podstawowego wyposażenia służb odpowiedzialnych za rozpoznawanie i likwidację zagrożeń środowiska naturalnego, • Unifikację sprzętu w celu przystosowania do działań po obu stronach granicy, • Poprawę warunków zdobywania dodatkowych kwalifikacji poprzez wzmocnienie bazy i zaplecza szkoleniowego, • Organizację konferencji międzynarodowych, co sprzyjać będzie wymianie doświadczeń, umiejętności służb
---	--

	zajmujących się likwidacją zagrożeń środowiska naturalnego z Polski i Ukrainy,
2. Wymianę doświadczeń i w dalszej perspektywie koordynacja praktyk zarządzania trwale zrównoważoną gospodarką leśną w lasach własności Skarbu Państwa – Lasy Państwowe oraz innych własności	Działania <i>ad hoc</i> realizowane będą w oparciu o zewnętrzne programy pomocowe i związane będą z: gospodarką leśną, funkcjonowaniem lasów ochronnych, sporządzaniem i realizacją planów urządzania lasu, zasadami udostępniania lasów,
3. Identyfikacja możliwych „nieuczciwych inicjatyw” (czyli takich, które w założeniach powinny przynosić pozytywne rezultaty, ale w efekcie prowadzą do niekorzystnych czy wręcz szkodliwych zachowań) i promocji zrównoważonych trwale działań	Wg pojawiających się potrzeb
4. Wspieranie działań na rzecz opracowania „Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego i ochrony dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego Roztocza”	Działania <i>ad hoc</i> realizowane w oparciu o zewnętrzne programy pomocowe i związane będą one z programem: • „Aktywne Roztocze” liderem którego jest miasto Tomaszów Lubelski. Program ma na celu wyodrębnienie Roztocza i ukierunkowanie go na rozwój społeczno-gospodarczy w ramach jednorodnego obszaru funkcjonalnego w obszarze TBR „Roztocze”, • Promowanie współpracy między różnymi grupami interesariuszy mających te same zainteresowania, w celu wspólnych projektów w ramach TRB, • Opracowanie wspólnych strategii planowania w oparciu o badania i monitorowanie.
5. Opracowanie i wspieranie wdrażania wspólnej polityki turystycznej;	Działania <i>ad hoc</i> realizowane w oparciu o zewnętrzne programy związane będą z: • Dalszym rozwojem liniowego produktu turystycznego Centralnego Szlaku Rowerowego Roztocza od Kraśnika (Polska) do Lwowa (Ukraina) i towarzyszących mu tras lokalnych, • Tras rowerowych Polski Wschodniej, • Turystki przyrodniczej i kulturowej po obu stronach granicy, • Lobbowaniem na rzecz udostępnienia przejścia granicznego Hrebenne-Rawa Ruska dla ruchu rowerowego i pieszego, • Wspieraniem rozwoju i promocji kuchni regionalnej, idei agroturystyki, • Promocja wspólnych imprez kulturalnych i wspieranie współpracy w sferze zachowania dziedzictwa kulturowego i historycznego; np. Letnia Akademia Filmowa w Zwierzyńcu, Folkowisko w Goraju, Jazz na kresach oraz wielu innych imprez po obu stronach granicy o charakterze regionalnym i ponadregionalnym.

<i>Cel strategiczny:</i> Wykorzystanie obszaru TBR „Roztocze” do promocji, badań naukowych, monitoringu, edukacji i szkoleń	
<i>Cele taktyczne:</i>	<i>Cele operacyjne:</i>
1. Badania i monitoring	Badania naukowe na Roztoczu prowadzone są od ponad 60 lat i wpisane są w funkcjonowanie Uniwersytetu Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie i Uniwersytetu Iwana Franki we Lwowie. Ośrodki te zrealizowały i realizują na Roztoczu wiele programów badawczych, prowadzą wymianę kadr, organizują wiele konferencji, zjazdów, sympozjów, szkoleń i warsztatów czego dowodem jest wiele publikacji naukowych i zrealizowanych programów badawczych. Przedstawiciele świata nauki zasiadają w Radach Naukowych RPN, JPPN i Przyrodniczego Zapovednika Roztocze. Ich udział jest zaplanowany również w Komitecie Sterującym TBR Roztocze. Roztoczański Park narodowy realizuje od 2012 roku zintegrowany program monitoringu środowiska przyrodniczego w układzie Parku wraz z otuliną. Koordynuje prace związane z powstaniem monografii Roztocza oraz mapy turystyczno-przyrodniczej Roztocza. Działania realizowane stale oraz w układzie <i>ad hoc</i> obejmować będą: • Utrwalanie istniejących i opracowanie nowych programów badawczych, • Opracowanie wspólnych metod i formatów zbierania danych oraz wspólnych wskaźników do monitorowania i oceny, • Wymianę istniejących danych, w tym map i informacji geograficznej oraz ułatwienie dostępu do wyników badań, • Udostępniania informacji naukowych, • Udostępniania i wymianę sprzętu, • Publikację wyników wspólnych badań, • Opracowanie wspólnych map i GIS.
2. Edukacji i szkolenia	Wielu interesariuszy TBR Roztocze ma podpisane umowy i prowadzi w ramach własnej działalności współpracę związaną z wymianą doświadczeń. Zintegrowane działania w ramach TBR Roztocze obejmować będą: • Organizowanie wspólnych szkoleń i spotkań technicznych dla menedżerów i pracowników w terenie, • Promocję i wymianę personelu, • Promocję zrozumienia kultury po polskiej i ukraińskiej stronie Rezerwatu, • Organizację szkoleń językowych, • Wymiany naukowców pomiędzy uczelniami i instytucjami naukowymi i badawczymi w poszczególnych krajach,

	• Wymianę doświadczeń w ramach warsztatów, szkoleń i konferencji tematycznych, • Wnioskowanie o realizację programów szkoleniowych dla różnych grup interesariuszy.
3. Budowanie tożsamości regionalnej i promocja idei TBR Roztocze	W celu dotarcia do różnych grup odbiorców planuje się działania mające na celu: • Opracowanie wspólnej strategii „Public Relations” w celu podnoszenia świadomości i promowania TRB „Roztocze”, • Wydanie materiałów informacyjnych, broszury, książki, itp., • Organizowanie wystaw i imprez dotyczących TRB „Roztocze”, • Opracowano wspólnego logo dla TRB „Roztocze”, • Opracowanie wspólnej szaty graficznej, wzoru dla materiałów informacyjnych, • Wdrożenie wspólnych projektów promocyjnych, • Utworzenie wspólnej strony internetowej – działanie zostanie wykonane po uzyskaniu nominacji UNESCO.

Załącznik nr 2 do formularza nominacyjnego „TRB Roztocze”

Program współpracy Rzeczypospolitej Polskiej i Ukrainy na lata 2013 - 2015

PROGRAM
WSPÓŁPRACY RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ I UKRAINY
W LATACH 2013-2015

Prezydenci Rzeczypospolitej Polskiej i Ukrainy w rezultacie spotkania w dniu 7 października 2013 roku w Krakowie, określili następujące priorytety polsko-ukraińskiego partnerstwa strategicznego na lata 2013-2015:

I. Wzmocnienie dialogu dwustronnego

- Rozpatrzenie możliwości przeprowadzenia dwustronnych konsultacji na szczeblu rządowym na temat obecnego stanu i perspektyw rozwoju stosunków dwustronnych;
- Kontynuacja współpracy w ramach istniejących polsko-ukraińskich mechanizmów współpracy i konsultacji dwustronnych;
- Rozwijanie aktywnego dialogu w ramach organizacji międzynarodowych (ONZ, OBWE, Rada Europy, WTO) w kwestiach będących przedmiotem zainteresowania obu stron.

II. Współpraca w zakresie integracji europejskiej Ukrainy

- Współpraca na rzecz szybkiego podpisania i wejścia w życie Umowy Stowarzyszeniowej między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi a Ukrainą;
- Uwzględnienie we współpracy działań wskazanych w dokumentach wyznaczających dalsze kierunki współpracy w dziedzinie sprawiedliwości i spraw wewnętrznych w ramach Partnerstwa Wschodniego przyjętych podczas polskiej Prezydencji w Radzie UE;
- Kontynuacja wspierania implementacji Planu Działań na rzecz liberalizacji wizowej UE-Ukraina, a po jego wdrożeniu – wsparcie wprowadzania ruchu bezwizowego m.in. poprzez:
 - aktywne włączenie się Ukrainy w realizację projektów w ramach Procesu Praskiego (*realizacja Globalnego Podejścia ds. Migracji*);
 - kontynuację działań na rzecz wsparcia instytucjonalnego budowy bezpiecznego środowiska dla migracji w oparciu o wzorce europejskie, w tym w zakresie współpracy policyjnej oraz wzmacniania zdolności organów przestrzegania prawa do efektywnej współpracy z partnerami z UE;

- kontynuację wykorzystania środków finansowych w ramach polskiej pomocy rozwojowej oraz innych dostępnych środków w celu zaangażowania w projekty i programy, które obejmują wykorzystanie doświadczeń polskich z budowy systemów zarządzania oraz tworzenia efektywnych rozwiązań systemowych w zakresie walki z przestępczością, ochrony granic, polityki migracyjnej;

– Współpraca w celu realizacji zapisów Mapy Drogowej Partnerstwa Wschodniego zatwierdzonej na spotkaniu ministrów spraw zagranicznych UE i PW w lipcu 2012 r., w tym szczególnie dotyczących Ukrainy:

W sferze dwustronnej:

- wsparcie Ukrainy w zakresie realizacji Kompleksowego Programu Rozwoju Instytucjonalnego (CIB) w ramach Partnerstwa Wschodniego;
- wsparcie realizacji współpracy w obszarze rolnictwa w ramach programów tematycznych Partnerstwa Wschodniego, w tym realizacji programu ENPARD (*European Neighbourhood Programme for Agriculture & Rural Development*) po jej rejestracji na Ukrainie;
- współpraca w przygotowaniu i wdrażaniu na Ukrainie programów rozwoju regionalnego w ramach Partnerstwa Wschodniego.

W sferze wielostronnej:

- wspieranie udziału Ukrainy we flagowych inicjatywach i innych projektach Partnerstwa Wschodniego, w tym w szczególności:
 - ✓ współpraca w ramach platform tematycznych oraz paneli eksperckich, w tym kontynuacja dialogu w obszarze bezpieczeństwa energetycznego w ramach Platformy 3 PW i realizacja uzgodnionych projektów;
 - ✓ współpraca w implementacji projektów strukturalnych i szkoleniowych w ramach programu Zintegrowanego Zarządzania Granicami (IBM) – inicjatywy flagowej Partnerstwa Wschodniego;
 - ✓ działanie na rzecz efektywnego wdrażania programu szkoleniowego „EuroEast Police” w ramach Partnerstwa Wschodniego dla organów ochrony porządku publicznego;
 - ✓ aktywny udział w realizacji zatwierdzonej w maju 2012 r. „Ramowej strategii współpracy celnej UE – Ukraina”;
 - ✓ współpraca na rzecz rozwoju małego i średniego biznesu ukraińskiego za pomocą instrumentów oferowanych w programie SME Facility w ramach Partnerstwa Wschodniego;
 - ✓ wspieranie wdrażania na Ukrainie programu E5P (*Eastern Europe Energy Efficiency & Environment Partnership*) realizowanego w ramach Partnerstwa Wschodniego;
 - ✓ współpraca we wdrażaniu Programu ds. Kultury Partnerstwa Wschodniego;

- ✓ poparcie działań na rzecz umożliwienia udziału Ukrainy i innych krajów PW w programach wspólnotowych w obszarze edukacji i młodzieży (m.in. „e-Twinning”, „Młodzież w działaniu”), a także kultury i społeczeństwa obywatelskiego (m.in. „Kultura”, „Europa dla Obywateli”);
- ✓ wspieranie otwierania nowej generacji programów wspólnotowych („Erasmus dla Wszystkich”, „Kreatywna Europa”) na udział Ukrainy w latach 2014-20;
- ✓ wsparcie implementacji programu *EaP Youth* na rzecz reformy polityk ws. młodzieży w państwach PW;
- ✓ wsparcie dla działań i projektów podejmowanych przez Forum Społeczeństwa Obywatelskiego PW;
- ✓ zachęcanie przedsiębiorców z obu krajów do udziału w kolejnym Forum Biznesu Partnerstwa Wschodniego, które odbędzie się w czasie litewskiej Prezydencji w Radzie UE;
- ✓ wspieranie rozwoju współpracy regionów w ramach Konferencji Władz Regionalnych i Lokalnych PW (CORLEAP);
- ✓ współdziałanie na rzecz przygotowania ambitnych decyzji III Szczytu Partnerstwa Wschodniego w II połowie 2013 r. i współpraca na rzecz ich wdrożenia;
- ✓ regularne konsultacje ws. kreowania polityki UE wobec państw PW, m.in. w kontekście dorocznych spotkań ministrów spraw zagranicznych państw UE i PW;
- wspieranie trwałego i efektywnego rozwoju współpracy i integracji państw PW z Unią Europejską:
 - ✓ uzgodnienie priorytetowych połączeń transportowych (drogowy i kolejowy transport) oraz punktów połączenia transportowego w ramach pan-europejskiej sieci transportowej TEN-T;
 - ✓ współdziałanie w celu efektywnego wykorzystania instrumentów i programów wspomagających realizację PW, a utworzonych przez EBI i EBOiR, w tym zwłaszcza wspieranie wykorzystania przez przedsiębiorców polskich i ukraińskich programów rozwoju inwestycji w Europie Wschodniej m.in. w oparciu o program *Eastern Partners Facility* (EPF) oraz współpraca na rzecz zwiększenia zdolności absorpcji inwestycyjnej Ukrainy poprzez wykorzystanie funduszy *Eastern Partnership Technical Assistance Trust Fund* (EPTATF);
 - ✓ wsparcie dla wprowadzenia elementów Wspólnej Polityki Bezpieczeństwa i Obrony do współpracy w ramach Partnerstwa Wschodniego;
 - ✓ wspieranie rozwoju współpracy Grupa Wyszehradzka-Ukraina, w tym na szczeblu ministrów spraw zagranicznych w formacie V4 + PW oraz

poprzez działania programu Visegrad 4 Eastern Partnership (V4EaP), w szczególności w ramach polskiej prezydencji w V4 (2012-2013 r.);

- ✓ działanie na rzecz podnoszenia kompetencji zawodowych przedstawicieli administracji ukraińskiej poprzez udział w programach szkoleniowych organizowanych w ramach Akademii Administracji Publicznej Partnerstwa Wschodniego w Warszawie.

III. Współpraca w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony

- Kontynuacja dialogu między Biurem Bezpieczeństwa Narodowego RP a Aparatem Rady Bezpieczeństwa Narodowego i Obrony Ukrainy;
- Wymiana doświadczeń dotyczących współpracy z Sojuszem Północnoatlantyckim, w tym współpraca dwustronna w opracowywaniu Rocznych Programów Narodowych (ANP) oraz wzajemne wsparcie w ramach operacji stabilizacyjnych NATO;
- Kontynuacja prac nad stworzeniem wspólnej polsko-litewsko-ukraińskiej brygady POLUKRLITBRIG;
- Wsparcie Ukrainy we współpracy w sferze realizacji zadań Wspólnej Polityki Bezpieczeństwa i Obrony UE, w tym współpraca i wymiana doświadczeń dotyczących udziału w Grupach Bojowych UE;
- Rozwój współpracy przemysłów obronnych oraz podpisanie Protokołu o wniesieniu zmian do Porozumienia między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Ukrainy o wzajemnych dostawach uzbrojenia, sprzętu wojskowego i świadczenia usług o charakterze wojskowo-technicznym z dnia 10 października 1996 r.

IV. Współpraca gospodarcza

- Organizowanie Szczytów Gospodarczych pod patronatem Prezydentów Polski i Ukrainy naprzemiennie w obu krajach;
- Realizacja zaleceń kolejnych posiedzeń Polsko-Ukraińskiej Komisji Międzyrządowej ds. Współpracy Gospodarczej oraz kontynuacja dialogu w ramach Komisji i jej grup roboczych;
- Przeprowadzenie polsko-ukraińskich konsultacji na szczeblu wiceministrów odpowiednich ministerstw nt. współpracy w następujących sektorach: węglowodory, energia elektryczna, energia atomowa, eksploatacja złóż niekonwencjonalnych i transport nośników energii;
- Kontynuacja procesu wspierania Ukrainy w zakresie wdrażania *Small Business Act* oraz dostosowania ukraińskiego ustawodawstwa dotyczącego MŚP do standardów prawnych Unii Europejskiej;
- Rozpoczęcie prac nad unifikacją dokumentów przewozowych dotyczących przekraczania polsko-ukraińskiej granicy państwowej, będącej jednocześnie zewnętrzną granicą UE, przez środki transportu oraz przewożone towary z uwzględnieniem norm Unii Europejskiej;

– Wspieranie Ukrainy poprzez implementację doświadczeń Polski w obszarze bezpośrednich inwestycji zagranicznych w wybranych obszarach w celu poprawy klimatu inwestycyjnego na Ukrainie;

– Współpraca instytucji finansowych z regulatorami rynku i władzami Ukrainy w zakresie inspirowania działań zwiększających odpowiedzialność dłużników za ich zobowiązania i wprowadzenie rozwiązań eliminujących świadome unikanie spłaty kredytów;

– Wspieranie Ukrainy w ujednoliceniu ukraińskiego ustawodawstwa z zakresu działalności bankowej ze standardami z obszaru UE;

– Kontynuowanie działań w zakresie rozwiązywania problemów inwestorów polskich na Ukrainie i ukraińskich w Polsce;

– Wspieranie rozwoju infrastruktury transportowej na terytorium Ukrainy, która jest istotna z punktu widzenia interesów obu stron, w szczególności drogi samochodowej o parametrach autostrady do połączenia z polską autostradą A4 w przejściu granicznym Korczowa-Krakowiec;

– Wdrażanie stanowiących przedmiot wzajemnego zainteresowania nowych rozwiązań technicznych i technologicznych w dziedzinie transportu kolejowego;

– Dążenie do maksymalnego wykorzystania III Paneuropejskiego Kolejowego Korytarza Transportowego (Berlin-Drezno-Görlitz-Zgorzelec-Wrocław-Opole-Gliwice-Katowice-Kraków-Rzeszów-Przemyśl-Lwów-Kijów) w realizacji kolejowych przewozów towarów w komunikacji Wschód-Zachód-Wschód;

– Zawarcie Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Gabinetem Ministrów Ukrainy o transporcie morskim;

– Rozpoczęcie negocjacji oraz przygotowanie do podpisania nowego Porozumienia między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Gabinetem Ministrów Ukrainy o komunikacji kolejowej przez granicę państwową;

– Dokonanie przez strony analizy możliwości całkowitej liberalizacji przewozów ładunków środkami transportu drogowego, uwzględniając konieczność wprowadzenia zmian do Umowy międzyrządowej o międzynarodowych przewozach drogowych z dnia 18 maja 1992 r.;

– Opracowanie propozycji założeń dwustronnego Porozumienia między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Gabinetem Ministrów Ukrainy o współpracy rozwojowej i finansowej.

V. Współpraca w dziedzinie rolnictwa

– Kontynuacja pomocy eksperckiej ze strony Rzeczypospolitej Polskiej oraz wymiany specjalistów od gospodarki rolnej obu krajów dla podwyższenia instytucjonalnej zdolności sektora rolno-spożywczego, pod warunkiem uzyskania środków z dostępnych programów unijnych lub krajowych;

- Kontynuacja współpracy w zakresie budowy i funkcjonowania systemu doradztwa rolniczego na Ukrainie poprzez udzielanie wsparcia technicznego, a także organizację konferencji i szkoleń na Ukrainie i w Polsce, pod warunkiem uzyskania środków z dostępnych programów unijnych lub krajowych;

- Wymiana informacji na temat rozprzestrzeniania się organizmów szkodliwych dla roślin i produktów roślinnych oraz stosowanych metod zwalczania;

- Kontynuacja wymiany informacji między resortami rolnictwa o organizowanych w obu krajach targach, wystawach i konferencjach dotyczących sektora rolnego, jak również ofertach handlowych;

- Kontynuacja współpracy instytutów badawczych w zakresie tematów, uzgodnionych przez zainteresowane jednostki;

- Kontynuacja współpracy rynków hurtowych w zakresie wymiany handlowej towarami rolno-spożywczymi.

VI. Współpraca w zakresie bezpieczeństwa energetycznego

- Kontynuacja współpracy operatorów przesyłowych w celu zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego w zakresie dostaw gazu ziemnego;

- Zacieśnienie współpracy mającej na celu zapewnienie stabilności tranzytu gazu ziemnego;

- Wsparcie zaangażowania polskich inwestorów w modernizację ukraińskiego systemu transportowania gazu ziemnego zgodnie z ustawodawstwem Ukrainy w dziedzinie zamówień;

- Współpraca w drodze wymiany doświadczeń, w tym w celu promocji projektów, w sferze odnawialnych źródeł energii (biopaliwo, biomasa, wykorzystanie energii wiatrowej, słonecznej itp.) oraz w zakresie efektywności energetycznej m.in. w oparciu o programy Partnerstwa Wschodniego;

- Wymiana doświadczeń dotyczących polityk energetycznych rządów Rzeczypospolitej Polskiej i Ukrainy w zakresie poszukiwania i wydobywania węglowodorów niekonwencjonalnych (w szczególności gazu z łupków), obejmująca administrację państwową, ośrodki naukowo-badawcze i biznes oraz organizacja wizyty studyjnej ekspertów ukraińskich w Polsce;

- Współpraca naukowo-techniczna w zakresie nowych technologii związanych z ochroną środowiska i podnoszeniem efektywności, dotyczących w szczególności alternatywnych sposobów wykorzystania węgla oraz zagospodarowania CO₂;

- Współpraca naukowo-techniczna w zakresie podwyższenia kwalifikacji kadr sektora energii ze szczególnym uwzględnieniem sektora węglowodorów;

- Zacieśnienie współpracy na szczeblu administracji rządowej oraz operatorów systemów przesyłowych na rzecz rozwoju połączeń systemów elektroenergetycznych obu państw w tym uruchomienia linii przesyłowej Chmielnickij-Rzeszów w optymalnym wariantie technicznym;

- Opracowanie mechanizmów obopólnie korzystnej współpracy w sferze energetyki jądrowej;
- Wymiana doświadczeń w zakresie restrukturyzacji i modernizacji górnictwa oraz rozwiązywania problemów obszarów, które pojawiają się po likwidacji przedsiębiorstw przemysłowych;
- Kontynuacja współpracy na szczeblach dwustronnym i wielostronnym w celu nadania projektowi budowy rurociągu Brody-Adamowo, będącemu częścią składową projektu Euroazjatyckiego Korytarza Transportu Ropy Naftowej (EAKTRN), w przyszłości statusu projektu o znaczeniu ogólnoeuropejskim;
- Wsparcie prawne przy wdrażaniu przez Ukrainę prawodawstwa Unii Europejskiej w ramach jej członkostwa we Wspólnocie Energetycznej.

VII. Współpraca przygraniczna i międzyregionalna

- Kontynuacja współpracy transgranicznej między regionami Polski, Ukrainy i Białorusi w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2007-2013 oraz Programu w ramach nowej perspektywy finansowej Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa na lata 2014-2020;
- Wsparcie oraz wymiana doświadczeń w dziedzinie planowania i realizacji polityki regionalnej w Rzeczypospolitej Polskiej i na Ukrainie, oraz sprzyjanie w przygotowaniu i realizacji projektów i programów w ramach polityki Partnerstwa Wschodniego, w tym Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa na lata 2014-2020;
- Kontynuacja współpracy przy przygotowywaniu opracowania wspólnego polsko-ukraińskiego dokumentu planistycznego pt: „*Koncepcja rozwoju przestrzennego obszarów wzdłuż granicy Polski i Ukrainy*”;
- Współdziałanie na rzecz nowelizacji Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Gabinetem Ministrów Ukrainy o małym ruchu granicznym z dnia 28 marca 2008 r. w kierunku ułatwienia procedury pozyskiwania zezwoleń;
- Wprowadzenie w nowych przejściach granicznych odpraw w jednym miejscu przez służby celne i graniczne Polski i Ukrainy;
- Rozdzielenie ruchu osobowego od towarowego w drogowym przejściu granicznym Korczowa-Krakowiec;
- Otwarcie dla ruchu samochodowego przez granicę dwóch nowych przejść granicznych: Dołhobyczów-Uhrynów i Budomierz-Hruszew;
- Kontynuacja działań zmierzających do wybudowania i otwarcia przejścia granicznego Malhowice-Niżankowice;
- Zapewnienie stałych środków łączności pomiędzy służbami celnymi w celu wymiany informacji o zdarzeniach, które mogą mieć wpływ na ograniczenie przemytu lub zwiększenie przepustowości przejść granicznych;

– Zawarcie nowej Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Gabinetem Ministrów Ukrainy o utrzymaniu drogowych granicznych obiektów mostowych na polsko-ukraińskiej granicy państwowej;

– Podjęcie koniecznych działań mających na celu zaprzestanie postoju samochodów oczekujących na odprawę na drogowych granicznych obiektach mostowych;

– Utworzenie polsko-ukraińskiego Transgranicznego Rezerwatu Biosfery w regionie Roztocza;

– Zapewnienie funkcjonowania polsko-ukraińsko-białoruskiego Transgranicznego Rezerwatu Biosfery "Polesie Zachodnie", m.in. opracowanie planu wspólnego zarządzania obszarami Rezerwatu oraz wyznaczenie transgranicznych ścieżek i szlaków ekologicznych;

– Zawarcie Umowy międzyrządowej o realizacji Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym (Konwencji z Espoo).

VIII. Współpraca w dziedzinie kultury, edukacji i kontaktów międzyludzkich

– Zawarcie Porozumienia o współpracy między Ministerstwem Edukacji Narodowej Rzeczypospolitej Polskiej a Ministerstwem Nauki i Oświaty Ukrainy;

– Zawarcie Porozumienia o współpracy między Ministerstwem Nauki i Szkolnictwa Wyższego Rzeczypospolitej Polskiej a Ministerstwem Nauki i Oświaty Ukrainy w dziedzinie szkolnictwa wyższego;

– Wspieranie przez stronę polską projektów polsko-ukraińskiej wymiany młodzieżowej w ramach realizacji zadania publicznego Ministerstwa Edukacji Narodowej Rzeczypospolitej Polskiej „Międzynarodowa Wymiana Młodzieży”, a także ułatwienie pobytu polskich wolontariuszy na Ukrainie w ramach realizacji projektów Wolontariatu Europejskiego (program Młodzież w Działaniu) poprzez wydawanie im długoterminowych wielokrotnych wiz na podstawie zaproszeń wystawianych przez ukraińskie organizacje;

– Wspieranie przez władze obu państw realizacji potrzeb oświatowych mniejszości polskiej i ukraińskiej, w tym:

- realizacja strategii rozwoju mniejszości ukraińskiej w Polsce oraz wypracowanie strategii rozwoju oświaty mniejszości polskiej na Ukrainie;
- wspieranie wymiany i współpracy nauczycieli delegowanych przez Ministerstwo Oświaty i Nauki Ukrainy do pracy w RP oraz przez Ministerstwo Edukacji Narodowej RP do pracy w szkołach publicznych i stowarzyszeniach społecznych na Ukrainie, wraz z wypracowaniem jasnej i sprawnej procedury legalizacji ich pobytu i pracy zgodnie z obowiązującym prawem wewnętrznym krajów;

- zapewnienie przez stronę ukraińską wsparcia dla Metodycznego Centrum Nauczania Języka i Kultury Polskiej Filii Instytutu Innowacyjnych Technologii i Treści Oświaty w Drohobyczu;
- Zapewnienie wsparcia ze strony władz polskich dla działalności organizacji mniejszości ukraińskiej oraz przez władze ukraińskie wsparcia dla organizacji mniejszości polskiej;
- Zapewnienie poparcia przez stronę polską dla wdrożenia nauczania języka ukraińskiego jako obcego w systemie polskiej edukacji z późniejszą możliwością składania egzaminów końcowych z tego przedmiotu w placówkach edukacyjnych w RP oraz przez stronę ukraińską – wdrożenie języka polskiego jako obcego w szkołach ukraińskiego systemu oświaty z późniejszą możliwością składania egzaminów końcowych z tego przedmiotu w placówkach edukacyjnych Ukrainy;
- Realizacja projektów edukacyjnych, skierowanych do środowiska oświatowego na Ukrainie w ramach programów polskiej i europejskiej współpracy rozwojowej;
- Promowanie kontaktów w obszarze oświaty i młodzieży między instytucjami edukacyjnymi, organizacjami pozarządowymi i samorządami terytorialnymi obu krajów;
- Dalsze wspieranie projektu Polsko-Ukraińskiego Centrum Spotkań Młodzieży Akademickiej poprzez określenie źródeł finansowania oraz ustalenie harmonogramu etapów budowy Centrum w Karpatach i rewitalizacji historycznego astronomicznego i meteorologicznego obserwatorium na górze Pop Iwan;
- Kontynuacja współpracy w zakresie ochrony, konserwacji, restauracji i dokumentowania dóbr wspólnego dziedzictwa kulturowego Polski i Ukrainy, w szczególności, w zakresie umożliwienia eksponowania obrazów batalistycznych M. Altomonte w kolegiacie p.w. św. Wawrzyńca w Żółkwi (Ukraina), jako długoterminowego depozytu Lwowskiej Narodowej Galerii Sztuki;
- Sfinalizowanie przez władze ukraińskie działań na rzecz przekazania mniejszości polskiej nieruchomości na Dom Polski we Lwowie;
- Kontynuacja współpracy Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa oraz Państwowej Międzyresortowej Komisji ds. Upamiętnienia Ofiar Wojny i Represji Politycznych w zakresie ukraińskich upamiętnień w Polsce i polskich upamiętnień na Ukrainie, m.in. w Sahryniu (Rzeczpospolita Polska) i w Ostrówkach (Ukraina);
- Wsparcie przedsięwzięć mających na celu upamiętnienie w 2014 roku księcia Daniela Halickiego z okazji 750. rocznicy śmierci, m.in. poprzez podjęcie działań zmierzających do ustalenia przypuszczalnego miejsca pochówku tego władcy na Górze Katedralnej w Chełmie (Rzeczpospolita Polska);

- Wspieranie polskich i ukraińskich inicjatyw naukowych;
- Współpraca instytucji i organizacji obu państw w zakresie informowania obywateli o zasadach i praktyce ułatwionej procedury wydawania wiz oraz przeciwdziałanie zjawiskom nielegalnego pośrednictwa wizowego;
- Kontynuacja dialogu w dziedzinie migracji zarobkowej w celu określenia optymalnych form współpracy w tej dziedzinie.

IX. Inne

– Podjęcie konsultacji w zakresie uregulowania sprawy korzystania z działek ziemi, na których są zlokalizowane placówki dyplomatyczne Ukrainy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i Rzeczypospolitej Polskiej na terytorium Ukrainy.

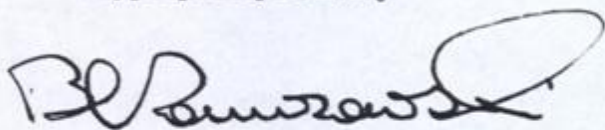
X. Postanowienia końcowe

Realizacja tego Programu będzie koordynowana: z polskiej strony – przez Prezydenta RP we współpracy z Rządem RP, a w szczególności Ministrem Spraw Zagranicznych RP, z ukraińskiej strony – przez Prezydenta Ukrainy i Ministra Spraw Zagranicznych Ukrainy.

Stan realizacji zapisów Programu zostanie włączony do porządku dziennego sesji Konsultacyjnego Komitetu Prezydentów Polski i Ukrainy, a także do politycznych konsultacji na poziomie zastępców Ministrów Spraw Zagranicznych Polski i Ukrainy.

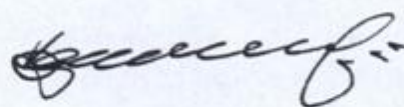
Podpisano w języku polskim i ukraińskim w Krakowie dnia 7 października 2013 r.

**Prezydent
Rzeczypospolitej Polskiej**

Bronisław Komorowski

Prezydent Ukrainy

Wiktor Janukowycz

Załącznik nr 3. Wykaz głównych pozycji bibliografii

1. Bartoszewski S., Michalczyk Z. 2012. Roztoczański Park Narodowy [w:] Bogdanowicz R., Jokiel P., Pociask-Karteczka J. (red.), Wody w parkach narodowych Polski. Wyd. IGiGP UJ, Kom. Hydr. PTG, Kraków: 264-279.
2. Bartoszewski S., Michalczyk Z. 2013. Stosunki wodne RPN [w:] Reszel R., Grądziel T. (red.), Roztoczański Park Narodowy – przyroda i człowiek. Wyd. RPN, Zwierzyniec: 53-60.
3. Bazyuk I. V. 2000. Hryby Chervonoj knyhy Ukrainy z Ukrainskoho Roztochchia. Ukr. Botan. Zhurn. 57 (2): 178-180.
4. Bazyuk I. V. 2003. Aharykoidni hryby lisiv Ukrain's'koho Roztochchia, PhD Thesis, L'viv.
5. Bazyuk-Dubey I. V. 2010. Bazydialni makromitsety Yavorivs'koho natsionalnoho parku. Litopis pryrody Yavorivs'koho NPP 10: 65-83.
6. Biljak M., Plesak I., Marunyak S., Lybynets I. 2009. Jaworowski Przyrodniczy Park Narodowy – jego funkcje i cele oraz znaczenie w systemie ochrony przyrody na Roztoczu Ukraińskim Roztocza [w:] Reszel R., Grabowski T. (red.), Roztocze – region pogranicza przyrodniczo-kulturowego. Materiały polsko-ukraińskiej konferencji naukowej „35 lat ochrony dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego Roztocza – regionu pogranicza”. Wyd. RPN, Zwierzyniec: 132-141.
7. Bramy Roztocza (b.r.): Strategia długoterminowej współpracy Narola i Zwierzyńca „Bramy Roztocza”, Kancelaria Doradcza Synergia, Lublin.
8. Брусак В., Зінко Ю., Майданський Ю., Кричевська Д., Данчук О., Криницький Г., Стрямець Г. 2007. Просторова структура і функціональне зонування української частини проєктованого біосферного резервату "Розточчя". Вісник Львівського ун-ту. Серія географічна, вип.34: 19-30.
9. Brusak W., Zinko J., Sirenko I. 2009. Zabytki przyrody i kultury Roztocza na Ukrainie [w:] Reszel R., Grabowski T. (red.), Roztocze – region pogranicza przyrodniczo-kulturowego. Materiały polsko-ukraińskiej konferencji naukowej „35 lat ochrony dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego Roztocza – regionu pogranicza”. Wyd. RPN, Zwierzyniec: 195-206.
10. Brzezińska-Wójcik T. 2009. Progi skalne w korytach rzek strefy krawędziowej Roztocza, jako ważne obiekty w turystyce poznawczej. [w:] Roztoczańskie Spotkania, T.6. Wyd. Roztoczański Park Narodowy, Zwierzyniec: 181–195.
11. Brzezińska-Wójcik T. 2010. Koryta rzek z progami skalnymi jako ważne obiekty dydaktyczne w geoturystyce strefy krawędziowej Roztocza. Zeszyty Naukowe WSSP, 9: 153–172.
12. Brzezińska-Wójcik T., Harasimiuk M. 2009. Tektoniczne i litologiczne uwarunkowania rozwoju form krasowych na Roztoczu [w:] Szelerewicz M., Urban J., Dobrowolski R. (red.), Materiały 43. Symposium Speleologicznego. Sekcja Speleologiczna Polskiego Towarzystwa Przyrodników im. Kopernika, Zamość: 14–17.
13. Brzezińska-Wójcik T., Harasimiuk M. 2013a. Budowa geologiczna i rzeźba terenu RPN [w:] Reszel R., Grądziel T. (red.), Roztoczański Park Narodowy – przyroda i człowiek.

Wyd. RPN, Zwierzyniec: 41-48.

14. Brzezińska-Wójcik T., Harasimiuk M. 2013b. Park na Roztoczu – regionie pogranicza przyrodniczo-kulturowego [w:] Reszel R., Grądziel T. (red.), Roztoczański Park Narodowy – przyroda i człowiek. Wyd. RPN, Zwierzyniec: 11-18.
15. Buczyńska E. 2006. Chruściki (Trichoptera) Roztoczańskiego Parku Narodowego – stan poznania i perspektywy. Wiad. Entomol. 25, 2: 39-50.
16. Buczyńska E. 2008. The caddisflies (Trichoptera) of springs in the Roztocze Region (south-eastern Poland). Chruściki (Trichoptera) źródeł Roztocza (południowo-wschodnia Polska). Ann. UMCS, sec. C, 63, 2:13 – 22.
17. Buczyński P., Przewoźny M., Zięba P. 2009. Aquatic beetles (Coleoptera: Adephaga, Hydrophiloidea, Staphylinoidea, Byrrhoidea) of the Polish part of the Roztocze Upland. Ann. UMCS, C, 64, 1: 87-112.
18. Buraczyński J. (red.). 2002. Roztocze. Środowisko przyrodnicze. Wyd. Lubelskie, Lublin.
19. Buraczyński J. 2011. Roztocze. Dzieje osadnictwa. Wydawnictwo Akademickie WSSP, Lublin.
20. Buraczyński J. 2013. Rozwój rzeźby Roztocza. Z mapą geomorfologiczną w skali 1:50 000. Lublin.
21. Buraczyński J., Skowronek E., Zinko J. 2001. Zmiany osadnictwa na Roztoczu Rawskim [w:] Jarosz A., Michałowski A. (red.), Roztocze. Problemy ochrony środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego na pograniczu polsko-ukraińskim, t. 2: 283-296.
22. Bursak W., Zinko J., Sirenko I. 2009. Zabytki przyrody i kultury Roztocza na Ukrainie. [w:] T. Grabowski (red.), Roztocze - region pogranicza przyrodniczo – kulturowego, z. 2, Wyd. RPN, Zwierzyniec: 195-206.
23. Cebryk P., Grabowski T., Kałamucka W., Kałamucki K. 2012. Zarządzanie systemami krajobrazowymi w Roztoczańskim Parku Narodowym. Probl. Ekol. Krajoobr. 33: 185-192.
24. Černobaj Ů. M., Rizun W. B., Kapruš I. A. (red.). 2010. Členistonogi prirodnowo zapowiednika „Roztoččâ”. Wyd. Nacjonal. Akad. Nauk. Ukraïny, Dieržawnij prirodoznawčij muzej, Prirodnij zapovidnik „Roztoččâ”, L’viv.
25. Chmielewski T. J. 2013. Roztoczański Park Narodowy w projektowanym Rezerwacie Biosfery „Roztocze -Puszcza Solska” [w:] Reszel R., Grądziel T. (red.), Roztoczański Park Narodowy – przyroda i człowiek. Wyd. RPN, Zwierzyniec: 261-266.
26. Chmielewski T. J., Sowińska B. 2009. Rezerwat Biosfery „Roztocze – Puszcza Solska”. Geneza, walory, projekt systemu ochrony strefowej [w:] Marczakowski P. i in. (red.), Roztoczańskie spotkania. Wykłady otwarte z lat 2006 – 2009. T.6. Wyd. RPN, Zwierzyniec: 120-124 + ilustracje barwne na str. 263.
27. Chmielewski T. J., Sowińska B. 2011. Landscape ecological structure of the Roztocze and Solska Forest regions: a comparative study of models from 1988 and 2011. TEKA Commission of Protection and Formation of Natural Environment PAS Lublin 8: 13-23.
28. Chmielewski T. J., Sowińska-Świerkosz B., Kułak A., Chmielewski Sz. 2014. Krajobrazy Roztocza: dziedzictwo natury i kultury. Monografia naukowa. Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie, Lublin.
29. Chodorowski J., Dębicki R., Klimowicz Z., Melke J., Moszyńska U., 2000a. Mapa gatunków gleb Roztoczańskiego Parku Narodowego, skala 1: 10 000, 8 arkuszy. Opracowanie numeryczne- Gawrysiak L. Druk: IUNG, Puławy.
30. Chodorowski J., Dębicki R., Klimowicz Z., Melke J., Moszyńska U., 2000b. Mapa typów gleb Roztoczańskiego Parku Narodowego, skala 1: 10 000, 8 arkuszy. Opracowanie numeryczne – Gawrysiak L. Druk: IUNG, Puławy.
31. Czarnecka B., Janiec B. 2002. Przełomy rzeczne Roztocza jako modelowe obiekty

- w edukacji ekologicznej. Wyd. UMCS, Lublin.
32. Данчук О.Т., Горбань І.М., Стрямець Г.В., Ференц Н.М., Хомин І.Г., Біляк М.В., Загульський М.М., Кучинська І.В., Любинець І.П., Стельмах С.М. 2007. Лісові екосистеми заповідної зони проектного біосферного резервату "Розточчя". Заповідна справа в Україні. Т. 13, Вип.1-2: 100-105.
 33. Данчук О.Т., Стрямець Г.В., Горбань І.М., Кийко А.О. 2007. Природні передумови формування міжнародного біосферного резервату "Розточчя". Стан і біорізноманіття екосистем Шацького національного природного парку. Мат.наук. конф. Львів: Сполом: 73-78.
 34. Данилків І.С. Мохоподібні Українського Розточчя Данилків І.С., Лобачевська О. В., Мамчур З. І., Сорока М. І. / Ін-т екології Карпат, 2002. – 318 с. – (Препринт / Ін-т екології Карпат, 2002).
 35. Danylkiv I.S., Lobachevs'ka O.V., Mamczur Z.I., Soroka M.I. 2002. Mochopodibni Ukrajin's' koho Roztoččâ. L'viv.
 36. Derev'jany cerkvi. 2011.Derev'jany cerkvi Karpatskoho regionu Ukrajinu i Polsczy, Kompania Gerdan, L'viv.
 37. Dębicki R., Bartmiński P., Chodorowski J., Miśta T. 2013. Gleby [w:] Reszel R., Grądział T. (red.), Roztoczański Park Narodowy– przyroda i człowiek. Wyd. RPN, Zwierzyniec: 49-52.
 38. Dobosz R., Błaik T. 2008. Owady siatkoskrzydłe (Neuroptera) Roztocza – nowe dane i aktualny wykaz gatunków. Acta Entomologica Silesiaca, 16: 5 – 11.
 39. Dobrowolski R., Harasimiuk M., Brzezińska-Wójcik T. 2013. Strukturalne uwarunkowania rzeźby Wyżyny Lubelskiej i Roztocza. Prz. Geol. 62, 1: 51–56.
 40. Dobrowolski R., Terpiłowski S. (red.). 2004. Stan i zmiany środowiska geograficznego wybranych regionów wschodniej Polski. Wyd. UMCS, Lublin.
 41. Fijałkowski D., Izdebski K. 2009. Wartości przyrodnicze oraz osiągnięcia ochronne Roztoczańskiego Parku Narodowego [w:] Reszel R., Grabowski T. (red.), Roztocze region pogranicza przyrodniczo-kulturowego. Materiały polsko-ukraińskiej konferencji naukowej „35 lat ochrony dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego Roztocza – regionu pogranicza”. Wyd. RPN, Zwierzyniec: 17-26.
 42. Flaga M. 2006. Procesy demograficzne oraz ich uwarunkowania w zachodnich obwodach Ukrainy w okresie przemian ustrojowych, Wyd. UMCS, Lublin.
 43. Flaga M. 2010. Tendencje zmian ruchu naturalnego ludności w województwie lubelskim na przełomie XX i XXI w. Annales UMCS, sec. B, 65, 1: 159-174.
 44. Flaga M., Wesołowska M., Chodkowska-Miszczuk J. 2004. Problemy przestrzennego zagospodarowania Roztocza [w:] Dobrowolski R., Terpiłowski S. (red.), Stan i zmiany środowiska geograficznego wybranych regionów wschodniej Polski. Wyd. UMCS, Lublin: 135-146.
 45. Fornal M. 2002. Krajobraz kulturowy Roztocza – problematyka ochrony na wybranych przykładach [w:] Roztoczańskie spotkania, T.3. Wyd. RPN, Zwierzyniec: 171-182.
 46. Gajewski T. 2009. Aleksandra Wachniewska malarka Roztocza. Wyd. RPN, Zwierzyniec.
 47. Giemza J. (red.). 2003. Zachodnio ukraińska sztuka cerkiewna. Muzeum Zamek w Łańcut, Łańcut.
 48. Gorban I. 2009. Fauna naziemnych kręgowców ukraińskiej części Roztocza [w:] Reszel R., Grabowski T. (red.), Roztocze – region pogranicza przyrodniczo-kulturowego. Materiały polsko-ukraińskiej konferencji naukowej „35 lat ochrony dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego Roztocza – regionu pogranicza”. Wyd. RPN, Zwierzyniec: 109-120.
 49. Горбань І.М., Данчук О.Т. 2008. Регіональна система моніторингу тваринного світу у Львівській й області. Екологічний моніторинг регіону: експертна оцінка стану і функціонування. За ред. проф. І.П. Ковальчука. Вид. Львівського університету. Львів: 309-321с.

50. ГорбаньЛ.І. 2003. Червонокнижні види хребетних тварину заповіднику "Розточчя". Біорізноманіття як ключовий елемент збалансованого розвитку: регіональний аспект: Матеріали Всеукр. конф. молодихвчених, 30-31 жовтня 2003 р. Миколаїв: МДУ: 26-30.
51. Gorban L. 2009. Płazy Rezerwatu Natury Roztocze na Ukrainie Roztocza [w:] Reszel R., Grabowski T. (red.), Roztocze – region pogranicza przyrodniczo-kulturowego. Materiały polsko-ukraińskiej konferencji naukowej „35 lat ochrony dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego Roztocza – regionu pogranicza”. Wyd. RPN, Zwierzyniec: 124-131.
52. Grabowski T. 2009. Roztocze – pogranicze państw, regionów i kultur [w:] Grabowski T. (red.), Roztocze – region pogranicza przyrodniczo-kulturowego. Materiały polsko-ukraińskiej konferencji naukowej „35 lat ochrony dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego Roztocza – regionu pogranicza Z.2”. Wyd. RPN, Zwierzyniec: 95-99.
53. Grabowski T., Bielak A. 2013. Przyrodnicza i społeczna otulina Roztoczańskiego Parku Narodowego [w:] Reszel R., Grądziel T. (red.), Roztoczański Park Narodowy – przyroda i człowiek. Wyd. RPN, Zwierzyniec: 231-236.
54. Grabowski T., Grzechnik L., Kałamucki K., Kasiborski P., Krukowski M., Łukasik A., Nieścioruk K. 2011a. Szlak geoturystyczny Roztocza Środkowego. Informator – mapa turystyczna. 1 : 50 000. Wyd. Kartpol, Lublin.
55. Grabowski T., Kałamucka W. 2011. Plan ochrony walorów krajobrazowych Roztoczańskiego Parku Narodowego [w:] Materiały do projektu planu ochrony Roztoczańskiego Parku Narodowego. Wyd. RPN, Zwierzyniec: 189-207
56. Grabowski T., Kałamucka W. 2013a. Wiadomości wstępne o Parku [w:] Reszel R., Grądziel T. (red.), Roztoczański Park Narodowy – przyroda i człowiek. Wyd. RPN, Zwierzyniec: 31-38.
57. Grabowski T., Kałamucka W. 2013b. Zachowanie niepowtarzalnych krajobrazów Roztocza. [w:] Reszel R., Grądziel T. (red.), Roztoczański Park Narodowy – przyroda i człowiek. Wyd. RPN, Zwierzyniec: 205-212.
58. Grabowski T., Kałamucka W., Kałamucki K. 2011. Udostępnianie Roztoczańskiego Parku Narodowego dla turystyki. Studia i Materiały CEPL w Rogowie 13,3 (28): 42-47.
59. Grabowski T., Kałamucki K., Krukowski M. 2012. Roztoczański Park Narodowy. Mapa turystyczno-przyrodnicza. Skala 1:50 000. Wyd. Kartpol, Lublin.
60. Grabowski T., Kotuła Z., Kałamucki K. 2004. Obszary chronione stymulatorem rozwoju turystyki na przykładzie Roztoczańskiego Parku Narodowego [w:] Michalczyk Z. (red.), Badania geograficzne w poznawaniu środowiska. Wyd. UMCS, Lublin: 665-672.
61. Grabowski T., Kuchynska I. 2009. Stan i perspektywy rozwoju turystyki Roztocza na przykładzie Roztoczańskiego Parku Narodowego w Polsce i Jaworowskiego Przyrodniczego Parku Narodowego na Ukrainie [w:] Grabowski T. (red.), Roztocze – region pogranicza przyrodniczo-kulturowego. Materiały polsko-ukraińskiej konferencji naukowej „35 lat ochrony dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego Roztocza – regionu pogranicza. Z. 2.” Wyd. RPN, Zwierzyniec: 80-88.
62. Grabowski T., Stachyra P. 2013. Różnorodność biologiczna Roztocza – obszaru pogranicza przyrodniczego, regionalnego, państwowego i kulturowego [w:] Prirodno-zapovidnij fond L'vivšini, stan ta perspektivi rozbitku. Materiali mižnarodnoi konferenciji, prisivčenoï 15-riččû stvorennâ Javorivs'kogo nacional'nogo prirodnogo parku.
63. Grabowski T., Stachyra P., Michalczyk W. 2011. Korytarze ekologiczne. Plan ochrony Roztoczańskiego Parku Narodowego na lata 2011-2030. Mapa w skali 1:25 000 [w:] Materiały do projektu planu ochrony Roztoczańskiego Parku Narodowego. Wyd. RPN, Zwierzyniec: CD, mapa nr 11.
64. Grądziel T. 2000. Ptaki Roztoczańskiego Parku Narodowego [w:] Anasiewicz A., Chmiel B. (red.), Roztoczańskie spotkania. Wykłady otwarte w Ośrodku Edukacyjno-Muzealnym Roztoczańskiego Parku Narodowego. T.1 (1995–1997). Wyd. RPN,

Zwierzyniec: 291-302

65. Gruszecki T.M., Litwińczuk Z., Patkowski K., Chabuz W., Sawicka-Zugaj W., Słomiany J. 2013. Owca uhruska i bydło białogrzbieta [w:] Reszel R., Grądziel T. (red.), Roztoczański Park Narodowy – przyroda i człowiek. Wyd. RPN, Zwierzyniec: 193-198.
66. Gurba J. 2005. Roztocze w średniowieczu [w:] Banasiewicz-Szykuła E. (red.), Archeologia Roztocza. Krajobraz przyrodniczo-kulturowy. Woj. Urząd Ochrony Zabytków, Lublin: 119-126.
67. Harasimiuk M., Brzezińska-Wójcik T., Dobrowolski R., Mroczek P., Warowna J. (red.). 2007. Budowa geologiczna regionu lubelskiego i problemy ochrony litosfery. Wyd. UMCS, Lublin.
68. Hnatiuk R. 2001. Strukturalny relief Roztoččâ. Arch. Geogr. Fakultet, Univ. I. Franka. L'viv.
69. ІвахЯ. Є. 2000. Еколого-географічна ситуація та проблеми соціально-економічного розвитку Розточчя (історико-географічні аспекти)/Проблеми і перспективи розвитку природоохоронних об'єктів на Розточчі : матеріали міжнар. наук.-практ. конференції. Львів,Логос: 95-97.
70. Izdebski K. 2002. Szata roślinna [w:] Buraczyński J. (red.), Roztocze. Środowisko przyrodnicze. Wyd. Lubelskie: 272-317.
71. Jawor G., Szczygieł R. 2004. Pogranicze Słowiańszczyzny zachodniej i wschodniej w późnym średniowieczu i czasach nowożytnych [w:] Maruszczak H., Michalczyk Z., (red.), Geograficzne problemy pogranicza Europy Zachodniej i Wschodniej, Wyd. UMCS, Lublin: 61-73.
72. Кагало О., Зінько Ю., Татух С., Андреева О., Скібіцька Н., Савка Г., Горбань І. 2008. Яворівський національний природний парк у системі регіональної, національної та загальноєвропейської екомережі. Яворівський національний природний парк (до десятиріччя створення). За ред. проф. Ю. Чорнобай, к.б.н., О. Кагало. Львів. ЗУКЦ: 51-61.
73. Kałamucka W., Grabowski T., Cebrykow P., Kałamucki K. 2011. Walory krajobrazu. Plan ochrony Roztoczańskiego Parku Narodowego na lata 2011-2013. Mapa w skali 1:25 000 [w:] Materiały do projektu planu ochrony Roztoczańskiego Parku Narodowego. Wyd. RPN, Zwierzyniec: CD, mapa nr 8.
74. Kałamucki K., Buk D. 2009. Zmiany infrastruktury turystycznej w wyniku powstania i działalności Roztoczańskiego Parku Narodowego [w:] Grabowski T. (red.), Roztocze – region pogranicza przyrodniczo-kulturowego. Materiały polsko-ukraińskiej konferencji naukowej „35 lat ochrony dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego Roztocza – regionu pogranicza. Z. 2.” Wyd. RPN, Zwierzyniec: 54-69.
75. Kaproń B., Tchórzewski M., Radliński B. 2011. Plan ochrony ekosystemów wodnych Roztoczańskiego Parku Narodowego [w:] Materiały do projektu planu ochrony Roztoczańskiego Parku Narodowego. Wyd. RPN, Zwierzyniec: 63-75.
76. Kaproń M., Stachurska A., Słomiany J. 2013. Potomek tarpana - konik polski [w:] Reszel R., Grądziel T. (red.), Roztoczański Park Narodowy – przyroda i człowiek. Wyd. RPN, Zwierzyniec: 181-192.
77. Karczmarsz K., Bloch M. 2008. Mszaki (Bryophyta) [w:] Uziak S., Turski R. (red.). Środowisko przyrodnicze Lubelszczyzny. Lubelskie Towarzystwo Naukowe, Lublin: 347–353.
78. Kaszewski B.M. 2008a. Klimat [w:] Uziak S., Turski R. (red.), Środowisko przyrodnicze Lubelszczyzny. Lub. Tow. Nauk., Lublin: 74-209.
79. Kaszewski B.M. 2008b. Warunki klimatyczne Lubelszczyzny. Wyd. UMCS, Lublin.
80. Kaszewski B.M., Siwek K. 2013. Klimat RPN [w:] Reszel R., Grądziel T. (red.), Roztoczański Park Narodowy – przyroda i człowiek. Wyd. RPN, Zwierzyniec: 61-66.
81. Kaszewski B.M., Czerniawski M., Mucha B. 2002. Warunki klimatyczne Roztocza [w:] Buraczyński J. (red.), Roztocze. Środowisko przyrodnicze. Wyd. Lubelskie, Lublin: 208-

82. Kłusek M. 2006. Fossil wood from Roztocze region (Miocene, SE Poland) – a tool for paleoenvironmental reconstruction. *Geol. Quarterly* 50(4): 465-474.
83. Kondraciuk P. 2011. Regionalne formy architektury sakralnej Roztocza. *Zeszyty Naukowe WSSP*, 12: 193-205.
84. Kondraciuk P., Urbański A. 2008. Kapliczki, figury i krzyże przydrożne w pejzażu pogranicza. Muzeum Zamojskie, Lublin-Zamość.
85. Косик Н., Косик Л. 2009. Скарби Яворівщини. Львів, Логос.
86. Косик Л. 2007. Результати стаціонарних та напів стаціонарних досліджень сучасних екзогенних геоморфологічних процесів в Українському Розточчі. *Вісник Львівського ун-ту, Серія географічна*, вип.34: 75-83.
87. Косик Л. 2008. Змив ґрунту талими водами на стокових майданчиках Янівського Розточчя. *Вісн. Львів. ун-ту. Сер. геогр.*, Вип. 35: 170–175.
88. Косик Л., Скобало О. 2006. Кліматична та фенологічна характеристика Природного заповідника "Розточчя". Лісове господарство, лісова, паперова і деревообробна промисловість. Міжвідомчий наук.-техн. збірник. Вип. 32, Львів: 82-87.
89. Kotuła Z., Reszel R., Strupieniuk Z. 2009. Trzydzieści pięć lat Roztoczańskiego Parku Narodowego [w:] Reszel R., Grabowski T. (red.), Roztocze region pogranicza przyrodniczo-kulturowego. Materiały polsko – ukraińskiej konferencji naukowej „35 lat ochrony dziedzictwa przyrodniczo – kulturowego Roztocza – regionu pogranicza”. Wyd. RPN, Zwierzyniec: 7-14.
90. Ковальчук І. П. 2003. Геоєкологія Розточчя. І. П. Ковальчук, М. А. Більська. – Львів, Видавничий центр ЛНУ ім. І.Франка.
91. Kozak H., Kozak I. 2009. Drzewa w pieśniach ludowych w regionie Roztocza Ukraińskiego [w:] Reszel R., Grabowski T. (red.), Roztocze – region pogranicza przyrodniczo-kulturowego. Materiały polsko-ukraińskiej konferencji naukowej „35 lat ochrony dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego Roztocza – regionu pogranicza”. Wyd. RPN, Zwierzyniec: 207-216.
92. Krapiec M., Jankowski L., Margielewski W. Krapiec P. 2010. Roztoczański Park Narodowy. Mapa geologiczno-turystyczna. Skala 1:30 000. Wyd. Państw. Inst. Geol.-Państw. Inst. Bad., Warszawa.
93. Krapiec M., Jankowski L., Margielewski W. Krapiec P. 2012. Geopark Kamienny Las na Roztoczu i jego walory geoturystyczne. *Prz. Geol.* 60(9): 468-479+507.
94. Kucharczyk H., Kucharczyk M. 2011. Wciornastki (Thysanoptera) lasów bukowych południowo-wschodniej Polski. *Leśne Prace Badawcze*, 72, 4: 329 – 337.
95. Кураш Р., Слободян В., Чорновол І. 2003. Каталог пам'яток історії та культури Яворівського району Львівської обл. Дрогобицький краєзнавчий збірник. Ред. кол. Л.Тимошенко (голов. ред.), Л.Винар, Л. Зашкільняк, Я.Ісаєвич та ін. Вип. 7. Дрогобич, Коло.
96. Lorens B., Maciejewski Z., Miśta T., Radliński B., Zubel R. 2013. Świat grzybów, porostów i roślin - Rośliny [w:] Reszel R., Grądziel T. (red.), Roztoczański Park Narodowy – przyroda i człowiek. Wyd. RPN, Zwierzyniec: 103-126.
97. Lorens B., Radliński B., Tittenbrun A. 2011. Plan ochrony nieleśnych ekosystemów lądowych Roztoczańskiego Parku Narodowego [w:] Materiały do projektu planu ochrony Roztoczańskiego Parku Narodowego. Wyd. RPN, Zwierzyniec: 51-61.
98. Lorens B., Stachyra P. 2013. Roztoczański Park Narodowy w sieci Natura 2000 [w:] Reszel R., Grądziel T. (red.), Roztoczański Park Narodowy – przyroda i człowiek. Wyd. RPN, Zwierzyniec: 249-260.
99. Maciejewski Z. 2011. Spontaneous regeneration of a Carpathian beech forest in planted pine stands on the Roztocze Highlands (Roztocze National Park, south-east Poland). *Pol. J. Ecol.* 59,2: 285-297.
100. Maciejewski Z., Szwagrzyk J. 2011. Long-term changes in stand composition of natural forest stands on the Roztocze Highlands. *Pol. J. Ecol.* 59,3: 535-549.

101. Marczakowski P., Drożdziel L., Ukalska A., Tronkowska M. 2009. 15 lat działalności Ośrodka Edukacyjno-Muzealnego Roztoczańskiego Parku Narodowego [w:] Grabowski T. (red.), Roztocze – region pogranicza przyrodniczo-kulturowego. Materiały polsko-ukraińskiej konferencji naukowej „35 lat ochrony dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego Roztocza – regionu pogranicza. Z. 2.”, Wyd. RPN, Zwierzyniec: 70-79.
102. Maruszczak H. 2001. Skamieniałe szczątki drzew lasu miocénskiego na Roztoczu (Polska SE i Ukraina NW). *Prz. Geol.* 6: 532-537.
103. Матолич Б.М., Ковальчук І.Л., Іванов Є.А., Шемелинець І.Л., Федик І.З., Шпак О.Я., Ковальчук О.З., Кобак Т.І. 2009. Природні ресурси Львівщини. Львів.
104. Michalczyk Z. (red.). 2001. Źródła Wyżyny Lubelskiej i Roztocza. Wyd. UMCS, Lublin.
105. Michalczyk Z. 2008. Zasoby wodne Roztoczańskiego Parku Narodowego [w:] Marczakowski P. i in. (red.), Roztoczańskie spotkania. Wykłady otwarte z lat 2004 – 2005. T.5. Wyd. RPN, Zwierzyniec, 207-218.
106. Michalczyk Z., Kowalczyk I. 2002. Stosunki wodne [w:] Buraczyński J. (red.), Roztocze. Środowisko przyrodnicze. Wyd. Lubelskie, Lublin: 227-258.
107. Michalczyk Z., Chmiel S., Głowacki S., Zielińska B. 2009. Występowanie, wydajność i cechy fizykochemiczne wód źródeł w rejonie Roztoczańskiego Parku Narodowego [w:] Reszel R., Grabowski T. (red.), Roztocze region pogranicza przyrodniczo-kulturowego. Materiały polsko – ukraińskiej konferencji naukowej „35 lat ochrony dziedzictwa przyrodniczo – kulturowego Roztocza – regionu pogranicza”. Wyd. RPN, Zwierzyniec: 43-53.
108. Michalczyk Z., Paszczyk J., Sobolewski W. 2000. Tectonic conditions of spring occurrence in Roztocze region (SE Poland). *Journal of Hydrology and Hydromechanics* 48, 3: 197–211.
109. Міжнародна науково-дослідна програма „Kompleksowe badania środowiska przyrodniczego Roztocza“ (1995-2000 pp.)
110. Mleczek T. 2009. Jaskinie Roztocza Południowego – stan rozpoznania [w:] Szelerewicz M., Urban J., Dobrowolski R. (red.), Materiały 43. Sympozjum Speleologicznego. Zamość, 16-18.10.2009. Sekcja Speleologiczna Polskiego Towarzystwa Przyrodników im. Kopernika, Kraków: 24–25.
111. Mulawa M. 2010. Ekoturystyka szansą rozwoju Roztocza [w:] Ekoturystyka szansą rozwoju Roztocza. Publikacja wydana w ramach projektu „Eko-Roztocze”, realizowanego w ramach PO Kapitał Ludzki Priorytetu VIII Działania 8.1, Poddziałania 8.1.1 „Wspieranie rozwoju kwalifikacji zawodowych i doradztwo dla przedsiębiorstw”. Projekt realizowany w okresie 17.08.2009-16.08.2010.
112. Mułenko W., Kozłowska M., Radliński B. 2013. Świat grzybów, porostów i roślin – Grzyby [w:] Reszel R., Grądziel T. (red.), Roztoczański Park Narodowy – przyroda i człowiek. Wyd. RPN, Zwierzyniec: 93-98.
113. Niezabitowska B. 2005. Zanim przyszli Słowianie czyli Roztocze u schyłku starożytności [w:] Banasiewicz-Szykuła E. (red.), Archeologia Roztocza. Krajobraz przyrodniczo-kulturowy, Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Lublinie, Lublin: 73-102.
114. Nobis R., Reicken U.I., Yatsiv I., Horban I. 2008. Economic use of ecotones with high nature conservation value [in:] Roth M., Nobis R., Stetsiuk V., Kruhlov I. (ed.) Transformation processes in the Western Ukraine - Concepts for a sustainable land use. Weibensee Verlag, Berlin: 419-430.
115. Номінаційна форма на Міжнародний біосферний резерват «Розточчя» (розділи «Функції біосферного резервату», «Наявність всіх типів основних біогеографічних регіонів», «Важливість збереження біорізноманіття», «Зонування», «Біогеографічна область (регіон)», «Біологічні характеристики», «Функції збереження»). Львів, 2006. – 31с.
116. Parcej M. 2005. Starodawnia Żovkva, Lviv.

117. Підкова О. М. 2006а. Дерново-карбонатні ґрунти Розточчя. Вісник Львів. ун-ту., Серія географічна, вип.33, Львів: 326-332.
118. Підкова О. М. 2006b. Чинники ґрунтоутворення Розточчя. Наук. вісн. ВДУ ім. Л. Українки, Серія географія, 2, Луцьк: 139-145.
119. Підкова О. М. 2008. Особливості літогенної дивергенції ґрунтоутворення Розточчя / Оксана Підкова // Генеза, географія та екологія ґрунтів: збірник наукових праць. – Л. : вид. центр Львів. нац. ун-ту ім. І. Франка: 410-416.
120. Підкова О. М., Кіт М. Г., 2010. Літоголо-генетична зумовленість формування ґрунтового покриву Розточчя. Монографія. Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, Львів: 1-246 с.
121. Piotrowski M. 2005. Słowianie na Roztoczu w okresie wczesnego średniowiecza [w:] Banasiewicz-Szykuła E. (red.), Archeologia Roztocza. Krajobraz przyrodniczo-kulturowy, Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Lublinie, Lublin: 103-118.
122. *Plan zagospodarowania przestrzennego województwa lubelskiego*. 2002. Biuro Planowania Przestrzennego, Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego, Lublin.
123. Pohoralskyj J. 2012. *Stanowiska archeologiczne z okresu wczesnego średniowiecza na Roztoczu Wschodnim* [w:] Łysiak W. (red.), Roztocze i jego mieszkańcy. Historia i kultura. Tomaszów Lubelski, Lubaczów: 75-84.
124. Проект організації території Природного заповідника Розточчя: 1. Флора вищих рослин; 1.1. Флора мохоподібних; 1.2. Флора судинних рослин; 2. Рослинність. – Івано-Франкове, 2001. – 36 с.
125. Проект Міжнародного біосферного резервату «Розточчя» (розділи «Короткий нарис історії ботанічних досліджень на Розточчі», «Флора території, зарезервованої під створення Міжнародного біосферного резервату «Розточчя», «Флора мохоподібних», «Флора судинних рослин», «Рідкісні та зникаючі види», «Репатріативні проекти», «Рослинність території, зарезервованої під створення Міжнародного біосферного резервату «Розточчя», «Лісова рослинність», «Гігрофільна рослинність», «Лучна рослинність», «Вересові та пустищні луки», «Лучно-степова рослинність», «Псаммофільна рослинність», «Рослинність узлісь та галявин», «Рослинність скельних виходів», «Синантропна рослинність», «Раритетні рослинні ценози», «Динамічні тенденції рослинності»). – Львів, 2006. – 84 с.
126. Rabyk I.W., Danyłkiv I.S. 2004. Mochopodibni (Bryophyta) ta antocerotopodibni (Anthocerotophyta) Ukrajins'koho Roztoččâ. "Paczos'kyj i suczasna botanika" Zbirnyk naukowych prac' miżnarodnoji naukowoji konferenci "IV botaniczni czytannia pamjati J. K. Paczos'koho" (22-24 weresnia 2004, Cherson), Chersoń: 66-72.
127. Radliński B. 2011. Stanowiska gatunków roślin dziko występujących, objętych ochroną gatunkową oraz zagrożonych wyginięciem lub rzadko występujących. Plan ochrony Roztoczańskiego Parku Narodowego na lata 2011-2030. Mapa w skali 1:25 000 [w:] Materiały do projektu planu ochrony Roztoczańskiego Parku Narodowego. Wyd. RPN, Zwierzyniec: CD, mapa nr 5.
128. Radliński B., Kaproń B. 2011. Plan ochrony przyrody nieożywionej i gleb Roztoczańskiego Parku Narodowego [w:] Materiały do projektu planu ochrony Roztoczańskiego Parku Narodowego. Wyd. RPN, Zwierzyniec: 7-20.
129. Radliński B., Lorens B., Zubel R. 2011. Plan ochrony flory Roztoczańskiego Parku Narodowego [w:] Materiały do projektu planu ochrony Roztoczańskiego Parku Narodowego. Wyd. RPN, Zwierzyniec: 77-86.
130. Rąkowski G. 2007. Ziemia Lwowska. Przewodnik krajoznawczo-historyczny po Ukrainie Zachodniej, cz. 3. Oficyna Wydawnicza „Rewasz”, Pruszków.
131. Reszel R., Gosztyła A. 2003. Działalność Roztoczańskiego Parku Narodowego w ocenie turystów i okolicznych mieszkańców [w:] Biosferyjny rezerwat jak model stałego rozwoju teritorij ta obiektów przyrodniczo-zapowidniowego fondu. Materiały międzynarodowej naukowo-praktycznej konferencji. Wyd. Merkator, Lwów: 131-135.

132. Rodzik J., Schmidt A., Zgłobicki W. 2004. Warunki rozwoju wąwozów Roztocza Szczebrzeszyńskiego [w:] Dobrowolski R., Terpiłowski S. (red.), Stan i zmiany środowiska geograficznego wybranych regionów wschodniej Polski. Wyd. UMCS, Lublin: 117–123.
133. Roth M., Nobis R., Stetsiuk V., Kruhlov I. (red.). 2008. Transformation processes in the Western Ukraine - Concepts for a sustainable land use. WeibenseeVerlag, Berlin.
134. Розточанський збір 2000. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції с. Старичі. 17-18 листопада 2000 р. (у двох книгах). Меркатор, Львів.
135. Rozwałka R. 2004. Materiały do znajomości pajaków (Araneae) Roztocza. Nowy Pam. Fizjogr., 3(1-2): 101 –116.
136. Sawicki B., Golian S. 2010. Dziedzictwo kulturowe Środkowego Roztocza jako czynnik rozwoju turystyki [w:] Rychling A. (red.), Krajobrazy rekreacyjne – kształtowanie, wykorzystanie, transformacja. Problemy Ekologii Krajobrazu, t. 27. Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej, Polska Asocjacja Ekologii Krajobrazu: 345-351.
137. Skowronek E. 2002. Zarys rozwoju osadnictwa na Roztoczu Rawskim. Annales UMCS, sec. B., 57, 10: 179-192.
138. Skowronek E. 2004. Krajobraz kulturowy Roztocza [w:] Dobrowolski R., Terpiłowski S. (red.), Stan i zmiany środowiska geograficznego wybranych regionów wschodniej Polski. Wyd. UMCS, Lublin: 125-134.
139. Skowronek E., Krukowska R., Świeca A. 2003. Transformations of cultural landscape: the case of the Polish-Ukrainian borderland. [in:] Palang H., Fry G.L.A. (eds.), Monographs in Landscape Ecology: Landscape Interfaces, Cultural Heritage in Changing Landscapes. Kluwer Academic Publishers, Dordrecht Harbound: 71-91.
140. Skowronek E., Wołoszyn W., Speck T., Born K.M. (red.). 2006. Cultural Landscapes of the Lublin Upland and Roztocze. Kartpols.c., Lublin.
141. Skowronek E., Wołoszyn W. 2010. Effects of socioeconomic factors on the cultural landscape development in the Roztocze region [w:] Warowna J., SchmittA. (red.), Human impact on upland landscapes of the Lublin Region. Kartpol S.C., Lublin: 77-95.
142. Soroka M. 2008. Roślinność Ukraińskiego Roztocza. Monografia. Wyd. Svit, Lwów.
143. Soroka M. 2009. Szata roślinna Roztocza Ukraińskiego [w:] Reszel R., Grabowski T. (red.), Roztocze region pogranicza przyrodniczo - kulturowego. Materiały polsko - ukraińskiej konferencji naukowej „35 lat ochrony dziedzictwa przyrodniczo – kulturowego Roztocza – regionu pogranicza.”. Wyd. RPN, Zwierzyniec: 75 – 86.
144. Сорока М. І. Флора судинних рослин Українського Розточчя / Сорока М. І. – Львів, 2002. – 154 с.
145. Сорока М. І. Рослинність Українського Розточчя / Сорока М.І. – Львів : Вид-во "Світ", 2008. – 432 с.
146. Сорока М. І. Флора та рослинність території, зарезервованої під створення міжнародного біосферного резервату "Розточчя". Матеріали до проекту та номінаційної форми / Сорока М.І. – Львів : Вид-во НЛТУ України, 2008. – 115 с.
147. Сорока М.І. Рослинність Розточчя: диференціація, синтаксономія, тенденції розвитку: Автореф. ...докт. біол. наук. - Львів, 2010.- 32 с.
148. Яворівський національний природний парк. До 10-річчя створення. – Львів : Вид-во ЗУКЦ, 2008. – 166 с.
149. Сорока М.І. Динаміка трав'яного вкриття на сосново-дубовому стаціонарі / Біогеоценози заповідника "Розточчя" і розробка наукових основ їх збереження (Літопис природи) Природ. заповід. "Розточчя"/ Укр. держ. лісотехн. ун-т.- Івано-Франкове, 1999. - Кн. 12. - Деп. в ДНТБ України 04.01.2000.- УДК 502.72:5. - ДРНТІ 87.31.- №1-Ук2000.- -С.113-121.
150. Сорока М.І. Флора та рослинність / Біогеоценози заповідника "Розточчя" і розробка наукових основ їх збереження (Літопис природи) Природ. заповід.

- "Розточчя"/ Укр. держ. лісотехн. ун-т.- Івано-Франкове, 1999. - Кн. 12. - Деп. в ДНТБ України 04.01.2000. - УДК 502.72:5. - ДРНТІ 87.31.-№1-Ук2000.- С.46-47.
151. Сорока М.І. Монтанний елемент у флорі Українського Розточчя // Лісове господарство, лісова, паперова і деревообробна промисловість.- Львів, 1999.- Вип. 26.- С. 38-41.
 152. Сорока М. І. Аналіз флори Українського Розточчя // Праці Наукового товариства ім. Т.Г. Шевченка. – Сер.: Екологічний зб. – 2. – Львів, 2001. – Т., вип. VII. – С. 143-158.
 153. Сорока М.І. Синтаксономія лучної рослинності Українського Розточчя (клас *Molinio-Arrhenatheretea* R. Тх. 1937) / Розточанський збір – 2000. - Львів: Меркатор, 2001.- Т.2.- С. 232-235.
 154. Сорока М. І. Рослинність вирубок Українського Розточчя // Науковий вісник УкрДЛТУ : зб. наук.-техн. праць. – Львів : Вид-во УкрДЛТУ. – 2002. – Вип. 12.2. – С. 31-35.
 155. Сорока М.І. Рідкісні рослинні угруповання Українського Розточчя / Роль природно-заповідних територій Західного Поділля та Юри Ойцовської у збереженні біологічного та ландшафтного різноманіття.- Гримайлів, 2002.- С. 373 – 379.
 156. Сорока М. І. Букові ліси Розточчя – синтаксономія та генезис // Науковий вісник УкрДЛТУ : зб. наук.-техн. праць. – Лісівницькі дослідження в Україні (IX Погребняківські читання). – Львів : РВВ УкрДЛТУ. – 2003. – Вип. 13.3. – С. 106-116.
 157. Сорока М. І. Флора та рослинність Природного заповідника "Розточчя" // Науковий вісник УкрДЛТУ : зб. наук.-техн. праць. – Львів : РВВ УкрДЛТУ. – 2004. – Вип. 14.8. – С. 170-179.
 158. Сорока М.І. Рідкісні рослини природного регіону Розточчя / Й.К. Пачоський та сучасна ботаніка.– Херсон: Айлант, 2004. – С. 298 - 302.
 159. Сорока М. І. Генетичні типи сосново-букових лісів Українського Розточчя // Наукові праці ЛАН України : зб. наук. праць. – Львів : НУ "Львівська політехніка". – 2007. – Вип. 5. – С. 92-97.
 160. Сорока М. І. Ординація рослинності Українського Розточчя // Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.-техн. праць. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2008. – Вип. 18.7. – С. 23-29.
 161. Сорока М. І. Хвойні та змішані ліси (клас *VACCINIO-PICEETEA* Br.-Bl. 1939) та передумови їх природного формування на Розточчі // Наукові праці ЛАН України : зб. наук. праць. – Львів : НУ "Львівська політехніка". – 2008. – Вип. 6. – С. 85-91.
 162. Сорока М.І. Флора судинних рослин природного регіону Розточчя // Дослідження біотичного й ландшафтного розмаїття та його збереження. Праці Наукового товариства ім. Т.Г. Шевченка. Екологічний збірник.-.- Львів, 2008.- Т. XXIII. - С. 70-85.
 163. Сорока М. Територіальна диференціація рослинності природного регіону Розточчя // Праці Наукового товариства ім. Т.Г. Шевченка. Екологічний збірник. На пошану професора Івана Верхратського - Львів, 2014.- Т. XXXIII. - С. 37- 43.
 164. Сорока М.І. Хвойні та змішані ліси Яворівського НПП: ідентифікація та класифікація фітоценозів класу *VACCINIO-PICEETEA* Br.-Bl. 1939 / Сорока М. І. // Збірник методичних матеріалів з питань природно-заповідної справи. Навчальний посібник (За матеріалами міжнародної науково-практичної конференції „Національні природні парки в системі екомережі: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку”). – Київ, 2009. – С. 76-80.
 165. Сорока М. І. Рідкісні види рослин території проектного Міжнародного біосферного резервату "Розточчя" // Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.-техн. праць. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2009. – Вип. 19.4. – С. 21-29.

166. Сорока М. І. Флора та рослинність території проектного Міжнародного біосферного резервату "Розточчя" / Сорока М. І. // Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.-техн. праць. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2009. – Вип. 19.3. – С. 7-13.
167. Сорока М. І. Созологічна категоризація синтаксонів природної лісової рослинності Розточчя // Наукові праці ЛАН України : зб. наук. праць. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2010. – Вип. 8.. – С. 136-142.
168. Сорока М.І. Раритетний компонент фітобіоти Розточчя // Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.-техн. праць. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2010. – Вип. 20.16. – С. 187 - 194.
169. Сорока М. І. Біотопи мережі *Natura 2000* на Розточчі [електронний ресурс, доступний з [http // ekontsh.civicua.org/tezy2011/soroka.pdf](http://ekontsh.civicua.org/tezy2011/soroka.pdf)
170. Сорока М. І. Об'єкти охорони мережі *NATURA 2000* на території Природного заповідника „Розточчя // Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.-техн. праць. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2011 – Вип. 21.15 – С.13-17 .
171. Сорока М. І. Висотна диференціація рослинності на Розточчі “/ Сорока М. І. // Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.-техн. праць. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2011. – Вип. 21.17. – С. 21- 27.
172. Сорока М. І. Структурні елементи гірських комплексів рослинності на Розточчі // Науковий вісник НЛТУ України : Урбанізаційні процеси в гірських ландшафтах і шляхи їхнього регулювання. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2011. – Вип. 21.16. – С.71-74 .
173. Сорока М.І. Лучно-степова рослинність Гаврилової Гори (Українське Розточчя) // Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.-техн. праць. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2012. – Вип. 22.03. – С. 15-22.
174. Сорока М.І. Екологічні передумови формування та диференціації рослинності Розточчя // Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.-техн. праць. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2012. – Вип. 22.6. – С.8-13.
175. Сорока М.І. Ренатуралізація рослинності як пріоритетний напрям діяльності біосферного резервату «Розточчя»// Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.-техн. праць. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2012. – Вип. 22.7. – С.8-14.
176. Сорока М. І. Особливості функціонування біосферного резервату „Розточчя“ як білатерального утвору // Подільські читання: Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції, (23-24 травня 2013 року). – Тернопіль: СМП «Тайп», 2013. – с. 29-35.
177. Soroka M. Flora Roztocza Ukraińskiego / Roztoczańskie Spotkania. Wykłady otwarte w Ośrodku Edukacyjno – Muzealnym Roztoczańskiego Parku Narodowego. – Zwierzyniec, 2005. - Tom IV. – S. 227 – 237.
178. Сорока М. Охрана редких видов сосудистых растений и их местообитаний на территории Международного Биосферного Резервата „Расточье”// Zarządzanie ochroną przyrody w lasach. – Tuchola: Wydawnictwo Wyższej Szkoły Zarządzania Środowiskiem w Tucholi, 2012. - Tom VI. – S. 129 – 145.
179. Ќідієґ Ё. Синтаксономическая дифференциация и генезис сосново-буковых лесов Расточья // Zarządzanie ochroną przyrody w lasach. – Tuchola: Wydawnictwo Wyższej Szkoły Zarządzania Środowiskiem w Tucholi, 2013. - Tom VII. – S. 126- 139.
180. Сорока М., Возняк А. Созологічна оцінка раритетних видів рослин української частини біосферного заповідника «Розточчя» // Вісник Львівського університету. Серія біологічна. – 2013. – Вип. 63. – С. 75-85.
181. Сорока М.І. Динамічні тенденції лісової рослинності Українського Розточчя /Лісівництво України в контексті світових тенденцій розвитку лісового господарства: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 150-річчю витоків кафедри лісівництва НЛТУ України. - Львів, 2006.- С. 257 - 259.

182. Сорока М.І. Созологічна оцінка фітобіоти території проектного Міжнародного біосферного резервату „Розточчя” // Стан і біорізноманіття екосистем Шацького національного природного парку: матеріали наукової конференції. – Львів: Сполом, 2009. – С.106-107.
183. Сорока М. І. Ботанічні дослідження на території Природного заповідника «Розточчя»// Матеріали XIII з'їзду Українського ботанічного товариства. – Львів, 2011. – С. 231.
184. Возняк А., Сорока М. Синтаксономічна та екологічна диференціація лісової рослинності Українського Розточчя // Перспективи розвитку лісового та садово-паркового господарства. Матеріали міжнародної наукової конференції. - Умань, 2014. – С. 58 – 62.
185. Sowińska B., Chmielewski T. J. 2008. Metoda delimitacji i analiza typologicznego zróżnicowania jednostek przyrodniczo – krajobrazowych Roztocza i Równiny Białgorajskiej [w:] Chmielewski T. J. (red.), Struktura i funkcjonowanie systemów krajobrazowych. Meta-analizi, modele, teorie i ich zastosowania. Problemy Ekologii Krajobrazu, T. 21, Lublin – Warszawa: 161–176.
186. Stachyra P., Maciejewski Z. 2013. Badania naukowe - podstawa wiedzy oraz potrzeb ochrony przyrody [w:] Reszel R., Grądziel T. (red.), Roztoczański Park Narodowy – przyroda i człowiek. Wyd. RPN, Zwierzyniec: 213-218.
187. Stachyra P., Michalczyk W. 2011. Plan ochrony korytarzy ekologicznych Roztoczańskiego Parku Narodowego [w:] Materiały do projektu planu ochrony Roztoczańskiego Parku Narodowego. Wyd. RPN, Zwierzyniec: 129-147.
188. Stachyra P., Radliński B., Tittenbrun A., Michalczyk W. 2011. Plan ochrony obszarów Natura 2000 w zarządzie Roztoczańskiego Parku Narodowego [w:] Materiały do projektu planu ochrony Roztoczańskiego Parku Narodowego. Wyd. RPN, Zwierzyniec: 149-187.
189. Stachyra P., Tchórzewski M., Marczakowski P. 2013. Świat zwierząt [w:] Reszel R., Grądziel T. (red.), Roztoczański Park Narodowy – przyroda i człowiek. Wyd. RPN, Zwierzyniec: 127-178.
190. Stachyra P., Tchórzewski M., Marczakowski P., Michalczyk W. 2011. Europejska sieć ekologiczna Natura 2000. Stanowiska i główne obszary występowania gatunków ptaków z Zał. I Dyrektywy Ptasiej oraz gatunków zwierząt z Zał. II Dyrektywy Siedliskowej w Roztoczańskim Parku Narodowym i otulinie. Plan ochrony Roztoczańskiego Parku Narodowego na lata 2011-2030. Mapa w skali 1:25 000 [w:] Materiały do projektu planu ochrony Roztoczańskiego Parku Narodowego. Wyd. RPN, Zwierzyniec: CD, mapa nr 20.
191. Stachyra P., Tchórzewski M., Marczakowski P., Piskorski M. 2011. Stanowiska i najważniejsze obszary występowania gatunków kręgowców chronionych i zagrożonych, a także mających istotny wpływ na ekosystemy Roztoczańskiego Parku Narodowego. Plan ochrony Roztoczańskiego Parku Narodowego na lata 2011-2030. Mapa w skali 1:25 000 [w:] Materiały do projektu planu ochrony Roztoczańskiego Parku Narodowego. Wyd. RPN, Zwierzyniec: CD, mapa nr 6.
192. Stachyra P., Tchórzewski M., Marczakowski P., Piskorski M., Kolejko M., Michalczyk W. 2011. Plan ochrony fauny Roztoczańskiego Parku Narodowego [w:] Materiały do projektu planu ochrony Roztoczańskiego Parku Narodowego. Wyd. RPN Zwierzyniec: 87-128.
193. Staręga W. 2000. Spinnenaus Roztocze und anliegenden Gebieten. *Fragm. Faun.*, 43: 59 – 89
194. Стрямець Г.В., Андрусів А. Я. 2005. Ресурсний потенціал лісових медоносів борів і суборів Українського Розточчя”. Науковий вісник, т.14, вип. 8, Львів.
195. Структуризація території міжнародного біосферного резервату " Розточчя " за аналізом потенціалів транскордонних лісових вододільних екосистем : звіт про НДР (заключний) ДБ 08. 09-12-09 / Л. І. Копій ; НЛТУ України ; [викон. : С.М.

- Стойко, О.Т.Данчук, О.Г.Часковський, М.І.Сорока, І.М.Горбань, І.О.Плесак, Л.Б.Косик, Г.В.Стрямець, Н.М.Ференц, І.Г.Хомин, І.А.Більський, Т.І.Данчук-Дворецька, Н.С.Стрямець, Р.М.Кравчук, О.Б.Шимків, І.І.Гронь]. – Львів, 2010. – 89с. – № ДР 0109U001468. – Обл. № 0211V006632.
196. Szwagrzyk J., Maciejewski Z. 2013. Główne bogactwo Parku - lasy [w:] Reszel R., Grądziel T. (red.), Roztoczański Park Narodowy – przyroda i człowiek. Wyd. RPN, Zwierzyniec: 67-90.
 197. Świeca A., Brzezińska-Wójcik T., Grabowski T., Kałamucki K., Krukowska R., Tucki A. 2013. Turystyka i edukacja [w:] Reszel R., Grądziel T. (red.), Roztoczański Park Narodowy – przyroda i człowiek. Wyd. RPN, Zwierzyniec: 219-230.
 198. Swipes F. Aquatic plants and rush-plants of the upper Vereshitsa river valley in the region of Lvov Roztocze / Święs F., Soroka M. // Annales UMCS. – 2000. – Vol. LV. – Sectio C, Biologia. – S. 73-105.
 199. Тасенкевич Л., Калінович Н., Сорока М., Борсукевич Л., Данилюк К., Хміль Т., Гончаренко В., Прокопів А., Жук О., Сеник М., Мамчур З., Дика О., Новіков А., Пірогов М. Рідкісні та зникаючі види рослин Львівщини. – Львів, Видавництво «Бона», 2011. – 124 с.
 200. Tchórzewski M. 2009. Czynna ochrona płazów i gadów w Roztoczańskim Parku Narodowym [w:] Grabowski T. (red.), Roztocze – region pogranicza przyrodniczo – kulturowego. Materiały polsko - ukraińskiej konferencji naukowej „35 lat ochrony dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego Roztocza – regionu pogranicza”. Z. 2. Wyd. RPN, Zwierzyniec: 20-27.
 201. Tchórzewski M., Stachyra P. 2014. Parki narodowe i występujące w nich ssaki – Roztoczański Park Narodowy [w:] Jamrozy G. (red.), Ssaki polskich parków narodowych: drapieżne, kopytne, zajączaki, duże gryzonie. Inst. Bioróżnorodności Leśnej Wyd. Leśny Uniwersytetu Rolniczego [etc.], Kraków [etc]: 108-123.
 202. Tchórzewski M., Stachyra P., Tchórzewska M. 2006. Sowy Roztoczańskiego Parku Narodowego - występowanie i ochrona. Wyd. Klubu Przyrodników, Świebodzin.
 203. Tittenbrun A. 2013a. Skład gatunkowy i struktura lasów Roztoczańskiego Parku Narodowego. Wyd. RPN, Zwierzyniec.
 204. Tittenbrun A. 2013b. Cele i sposoby ochrony przyrody Roztoczańskiego Parku Narodowego [w:] Reszel R., Grądziel T. (red.), Roztoczański Park Narodowy – przyroda i człowiek. Wyd. RPN, Zwierzyniec: 201-204.
 205. Tittenbrun A., Łucjan K. 2013. Typy ekosystemów. Mapa w skali 1: 60 000 [w:] Kałamucki K., Grabowski T. (red.), Roztoczański Park Narodowy - przyroda i człowiek. Monografia kartograficzna. Wyd. RPN, Zwierzyniec.
 206. Tittenbrun A., Radliński B. 2011. Plan ochrony ekosystemów leśnych Roztoczańskiego Parku Narodowego [w:] Materiały do projektu planu ochrony Roztoczańskiego Parku Narodowego. Wyd. RPN, Zwierzyniec: 21-50.
 207. Tittenbrun A., Radliński B., Stachyra P., Michalczuk W. 2011. Europejska sieć ekologiczna Natura 2000. Rozmieszczenie siedlisk przyrodniczych z Zał. I Dyrektywy Siedliskowej oraz stanowisk i obszarów występowania roślin z Zał. II Dyrektywy Siedliskowej. Plan ochrony Roztoczańskiego Parku Narodowego na lata 2011-2030. Mapa w skali 1:25 000 [w:] Materiały do projektu planu ochrony Roztoczańskiego Parku Narodowego. Wyd. RPN, Zwierzyniec: CD, mapa nr 19.
 208. Turski R. 2002. Gleby [w:] Buraczyński J. (red.), Roztocze. Środowisko przyrodnicze. Wyd. Lubelskie: 260-270.
 209. Turski R., Uziak S., Zawadzki S. 2008. Gleby[w:] Uziak S., Turski R. (red.) Środowisko przyrodnicze Lubelszczyzny, LTN, Lublin: 211-315.
 210. Urbański A. 2009. Osady, cmentarzyska, grodziska. Ślady osadnictwa pradziejowego i z okresu wczesnego średniowiecza na Roztoczu [w:] Grabowski T. (red.), Roztocze - region pogranicza przyrodniczo – kulturowego, z. 2. Wyd. RPN, Zwierzyniec: 31-43.

211. Urbański A., Feduszka J., Kondraciuk P. 2013. Krótka historia długich tradycji ochrony Roztocza [w:] Reszel R., Grądziel T. (red.), Roztoczański Park Narodowy – przyroda i człowiek. Wyd. RPN, Zwierzyniec: 19-24.
212. Uziak S. Poznyak S.P., Wyszniwskij J. 2010. Gleby Roztocza. Annales UMCS, sec. B, 65, 1: 99-115.
213. Wilgat T. (red.). 2004. Roztoczański Park Narodowy – przyroda i człowiek. Wyd. RPN, Zwierzyniec.
214. Wład P., Wiśniewski M. 2001. Roztocze Wschodnie. Wyd. Naukowe, Turystyczne i Edukacyjne, Mielec.
215. Wójciak H., Radliński B. 2013. Świat grzybów, porostów i roślin - Porosty [w:] Reszel R., Grądziel T. (red.), Roztoczański Park Narodowy – przyroda i człowiek. Wyd. RPN, Zwierzyniec: 90-102.
216. Возняк А., Сорока М. Правові аспекти функціонування білатерального біосферного резервату на Розточчі // Природно-заповідний фонд Львівщини: стан та перспективи розвитку. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 15-річчю створення Яворівського національного природного парку. - смт. Івано-Франкове, 2013. - С. 78-85.
217. Возняк А., Сорока М. Синтаксономія та синфітосозологічна категоризація чорновільхових лісів Західного Поділля // Наукові праці ЛАН України : зб. наук. праць. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2013. – Вип. 11. – С. 69 - 79.
218. Zabytivsky J., Lesnik V., Sytnyk J. 2009. Ichthiofauna ukraińskiej części Roztocza [w:] Reszel R., Grabowski T. (red.), Roztocze – region pogranicza przyrodniczo-kulturowego. Materiały polsko-ukraińskiej konferencji naukowej „35 lat ochrony dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego Roztocza – regionu pogranicza”. Wyd. RPN, Zwierzyniec:121-123.
219. Зінько Ю. В., Брусак В.П, Кравчук Я.С. 2001. Територіальна структура проєктованого міжнародного біосферного заповідника “Розточчя”. Матер. міжнар. наук.-практ. конф. “Розточанський збір-2000”. Кн.1.Меркатор, Львів: 163 –166.

Załącznik nr 4 Wykaz instytucji zarządzających i administrujących poszczególnymi strefami w TRB „Roztocze”.

- I. Instytucje zarządzające i administrujące strefami rdzennymi:
I.A Instytucje zarządzające i administrujące strefami rdzennymi po stronie polskiej:

1. Nazwa: Roztoczański Park Narodowy
Ulica lub skrzynka pocztowa: ul. Plażowa 2
Miasto kod pocztowy: 22-470 Zwierzyniec
Kraj: Polska
Telefon: tel./fax: (+48) 84 6872 070, 84 68 72 066
E-mail: sekretariat@roztoczanskipn.pl
Strona internetowa: www.roztoczanskipn.pl
2. Nazwa: Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Lublinie
Ulica lub skrzynka pocztowa: ul. Bazylianówka 46
Miasto kod pocztowy: 20-144 Lublin
Kraj: Polska
Telefon: tel./fax: (+48) 81 71 06 500
E-mail: sekretariat@rdos.lublin.pl
Strona internetowa: www.lublin.rdos.gov.pl
3. Nazwa: Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Rzeszowie
Ulica lub skrzynka pocztowa: ul. al. Józefa Piłsudskiego 38
Miasto kod pocztowy: 35-001 Rzeszów
Kraj: Polska
Telefon: tel./fax: (+48) 17 78-50-044/ 17 85-21-109,
E-mail: sekretariat@rdos.lublin.pl
Strona internetowa: www.rzeszow.rdos.gov.pl
4. Nazwa: Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Lublinie
Ulica lub skrzynka pocztowa: ul. Czechowska 4
Miasto kod pocztowy: 20-950 Lublin
Kraj: Polska
Telefon: tel./fax: (+48) 81 532 70 31 - 39,
E-mail: rdlp@lublin.lasy.gov.pl
Strona internetowa: www.lublin.lasy.gov.pl
5. Nazwa: Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie
Ulica lub skrzynka pocztowa: ul. Bieszczadzka 2
Miasto kod pocztowy: 38-400 Krosno
Kraj: Polska
Telefon: tel./fax: (+48) 13 43 73 900
E-mail: rdlp@krosno.lasy.gov.pl
Strona internetowa: www.krosno.lasy.gov.pl
6. Nazwa: Nadleśnictwo Zwierzyniec
Ulica lub skrzynka pocztowa: ul. Zamojska 6
Miasto kod pocztowy: 22-470 Zwierzyniec
Kraj: Polska
Telefon: tel./fax: (+48) 84 687 20 19
E-mail: zwierzyniec@lublin.lasy.gov.pl
Strona internetowa: www.zwierzyniec.lublin.lasy.gov.pl

7. Nazwa: Nadleśnictwo Józefów
Ulica lub skrzynka pocztowa: ul. Leśna 46
Miasto kod pocztowy: 23-460 Józefów
Kraj: Polska
Telefon: tel./fax: (+48) 84 687 80 05
E-mail: jozefow@lublin.lasy.gov.pl
Strona internetowa: www.jozefow.lublin.lasy.gov.pl

8. Nazwa: Nadleśnictwo Narol
Ulica lub skrzynka pocztowa: ul. Bohaterów Września 1939 r. Nr 38
Miasto kod pocztowy: 37-610 Narol
Kraj: Polska
Telefon: tel./fax: (+48) (0-16) 63 25 350/ (0-16) 63 25 351
E-mail: narol@krosno.lasy.gov.pl
Strona internetowa: www.narol.krosno.lasy.gov.pl

9. Nazwa: Nadleśnictwo Tomaszów
Ulica lub skrzynka pocztowa: ul. Mickiewicza 1, Pasieki
Miasto kod pocztowy: 22-600 Tomaszów Lubelski
Kraj: Polska
Telefon: tel./fax: (+48) (084) 664 24 50 , (084) 664 24 58/ (84) 665 88 71
E-mail: tomaszow@lublin.lasy.gov.pl
Strona internetowa: www.tomaszow.lublin.lasy.gov.pl

I.B Instytucje zarządzające i administrujące strefą rdzenną po stronie ukraińskiej:

1. Nazwa: Przyrodniczy Zapowiednik Roztocze
Ulica lub skrzynka pocztowa: Siczowych Strzelców 7
Miasto kod pocztowy: 81070 Iwano - Frankowe
Kraj: Ukraina
Telefon: tel./fax: +38 03259 33391
E-mail: zaproz25@gmail.com
Strona internetowa: zaproz.com.ua

2. Nazwa: Jaworowski Przyrodniczy Park Narodowy
Ulica lub skrzynka pocztowa: Zielona 23
Miasto kod pocztowy: 81070 Iwano - Frankowe
Kraj: Ukraina
Telefon: tel./fax: +38 03259 3 31 35
E-mail: yavorivskiynpp@gmail.com
Strona internetowa: www.yavoriv-park.com.ua

3. Nazwa: Regionalny Park Krajobrazowy „Rawskie Roztocze”
Ulica lub skrzynka pocztowa: Proektna 2
Miasto kod pocztowy: 80316 Rawa Ruska
Kraj: Ukraina
Telefon: tel./fax: +380325242141
E-mail: rava-landpark@ukr.net
Strona internetowa:

4. Nazwa: Państwowe przedsiębiorstwo Rawa Ruska Gospodarka Leśna
Ulica lub skrzynka pocztowa: Włodzimierza Wielkiego 85
Miasto kod pocztowy: 80316 Rawa Ruska
Kraj: Ukraina
Telefon: tel./fax: +38 03252 200435/ 03252 210457
E-mail:
Strona internetowa: www.lvivlis.com.ua

II. Instytucje zarządzające i administrujące w strefie buforowej i tranzytowej
II.A Instytucje zarządzające i administrujące w strefie buforowej i tranzytowej po stronie polskiej:

1. Nazwa: Marszałek Województwa Lubelskiego
Ulica lub skrzynka pocztowa: ul. Spokojna 4
Miasto kod pocztowy: 20-074 Lublin
Kraj: Polska
Telefon: tel./fax: (+48) 81 4416600
E-mail: info@lubelskie.pl
Strona internetowa: www.lubelskie.pl
2. Nazwa: Marszałek Województwa Podkarpackiego
Ulica lub skrzynka pocztowa: ul. Łukasza Cieplińskiego 4
Miasto kod pocztowy: 35-010 Rzeszów
Kraj: Polska
Telefon: tel./fax: (+48) 17 850 17 80/ 48 17 860 67 02
E-mail: marszalek@podkarpackie.pl
Strona internetowa: www.podkarpackie.pl
3. Nazwa: Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Lublinie
Ulica lub skrzynka pocztowa: ul. Bazylianówka 46
Miasto kod pocztowy: 20-144 Lublin
Kraj: Polska
Telefon: tel./fax: (+48) 81 71 06 500
E-mail: sekretariat@rdos.lublin.pl
Strona internetowa: www.lublin.rdos.gov.pl
4. Nazwa: Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Rzeszowie
Ulica lub skrzynka pocztowa: al. Józefa Piłsudskiego 38
Miasto kod pocztowy: 35-001 Rzeszów
Kraj: Polska
Telefon: tel./fax: (+48) 17 78-50-044/ 17 85-21-109,
E-mail: sekretariat@rdos.lublin.pl
Strona internetowa: www.rzeszow.rdos.gov.pl
5. Nazwa: Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Lublinie
Ulica lub skrzynka pocztowa: ul. Czechowska 4
Miasto kod pocztowy: 20-950 Lublin
Kraj: Polska
Telefon: tel./fax: (+48) 81 532 70 31 - 39,
E-mail: rdlp@lublin.lasy.gov.pl
Strona internetowa: www.lublin.lasy.gov.pl
6. Nazwa: Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie
Ulica lub skrzynka pocztowa: ul. Bieszczadzka 2
Miasto kod pocztowy: 38-400 Krosno
Kraj: Polska
Telefon: tel./fax: (+48) 13 43 73 900
E-mail: rdlp@krosno.lasy.gov.pl
Strona internetowa: www.krosno.lasy.gov.pl
7. Nazwa: Nadleśnictwo Zwierzyniec
Ulica lub skrzynka pocztowa: ul. Zamojska 6
Miasto kod pocztowy: 22-470 Zwierzyniec
Kraj: Polska
Telefon: tel./fax: (+48) 84 687 20 19
E-mail: zwierzyniec@lublin.lasy.gov.pl
Strona internetowa: www.zwierzyniec.lublin.lasy.gov.pl

8. Nazwa: Nadleśnictwo Józefów
Ulica lub skrzynka pocztowa: ul. Leśna 46
Miasto kod pocztowy: 23-460 Józefów
Kraj: Polska
Telefon: tel./fax: (+48) 84 687 80 05
E-mail: jozefow@lublin.lasy.gov.pl
Strona internetowa: www.jozefow.lublin.lasy.gov.pl
9. Nazwa: Nadleśnictwo Tomaszów
Ulica lub skrzynka pocztowa: ul. Mickiewicza 1, Pasieki
Miasto kod pocztowy: 22-600 Tomaszów Lubelski
Kraj: Polska
Telefon: tel./fax: (+48) (084) 664 24 50, (084) 664 24 58/ (84) 665 88 71
E-mail: tomaszow@lublin.lasy.gov.pl
Strona internetowa: www.tomaszow.lublin.lasy.gov.pl
10. Nazwa: Nadleśnictwo Biłgoraj
Ulica lub skrzynka pocztowa: ul. Zamojska 96
Miasto kod pocztowy: 23-400 Biłgoraj
Kraj: Polska
Telefon: tel./fax: (+48) 84 686002884/ 6864259
E-mail: bilgoraj@lublin.lasy.gov.pl
Strona internetowa: www.bilgoraj.lublin.lasy.gov.pl
11. Nazwa: Nadleśnictwo Lubaczów
Ulica lub skrzynka pocztowa: ul. Słowackiego 20
Miasto kod pocztowy: 37-600 Lubaczów
Kraj: Polska
Telefon: tel./fax: (+48) 16 632 52 00/ 16 632 90 04
E-mail: lubaczow@krosno.lasy.gov.pl
Strona internetowa: www.lubaczow.krosno.lasy.gov.pl
12. Nazwa: Zespół Lubelskich Parków Krajobrazowych
Ulica lub skrzynka pocztowa: ul. Czechowska 4
Miasto kod pocztowy: 20-072 Lublin
Kraj: Polska
Telefon: tel./fax: (+48) 81 532 70 17
E-mail: sekretariat.zlpk@lubelskie.pl
Strona internetowa: www.parki.lubelskie.pl
13. Nazwa: Zespół Parków Krajobrazowych w Przemyślu
Ulica lub skrzynka pocztowa: ul. Wybrzeże Ojca Świętego Jana Pawła II 24
Miasto kod pocztowy: 37-700 Przemyśl
Kraj: Polska
Telefon: tel./fax: (+48) 16 670 48 74
E-mail: parki@zpkprzemysl.pl
Strona internetowa: www.zpkprzemysl.pl
14. Nazwa: Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie
Ulica lub skrzynka pocztowa: ul. Marszałka J. Piłsudskiego 22
Miasto kod pocztowy: 31-109 Kraków
Kraj: Polska
Telefon: tel./fax: (+48) 12 62-84-130, 62-84-106, 12 43-01-035, 42-32-153
E-mail: www.krakow.rzgw.gov.pl
Strona internetowa: poczta@krakow.rzgw.gov.pl

15. Nazwa: Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie
Ulica lub skrzynka pocztowa: ul. Zarzecze 13B
Miasto kod pocztowy:
Kraj: Polska
Telefon: tel./fax: (+48) 22 58 70 211
E-mail: sekretariat@warszawa.rzgw.gov.pl
Strona internetowa: warszawa.rzgw.gov.pl
16. Nazwa: Starostwo Powiatowe w Biłgoraju
Ulica lub skrzynka pocztowa: ul. Tadeusza Kościuszki 94
Miasto kod pocztowy: 23-400 Biłgoraj
Kraj: Polska
Telefon: tel./fax: (+48) 688 20 00, 688 20 01/84 688 20 09
E-mail: sekretariat@bilgorajski.pl
Strona internetowa: www.bilgorajski.pl
17. Nazwa: Starostwo Powiatowe w Janowie Lubelskim
Ulica lub skrzynka pocztowa: ul. J. Zamoyskiego 59
Miasto kod pocztowy: 23-300 Janów Lubelski
Kraj: Polska
Telefon: tel./fax: (+48) 15 8720 309, 15 8725 450/15 8720 559
E-mail: starostwo@powiatjanowski.pl
Strona internetowa: www.powiatjanowski.pl
18. Nazwa: Starostwo Powiatowe w Lubaczowie
Ulica lub skrzynka pocztowa: ul. Jasna 1
Miasto kod pocztowy: 37-600 Lubaczów
Kraj: Polska
Telefon: tel./fax: (+48) 16 632 87 00/ 16 632 87 09
E-mail: starostwo@lubaczow.powiat.pl
Strona internetowa: www.lubaczow.powiat.pl
19. Nazwa: Starostwo Powiatowe w Tomaszowie Lubelskim
Ulica lub skrzynka pocztowa: ul. Lwowska 68
Miasto kod pocztowy: 22-600 Tomaszów Lubelski
Kraj: Polska
Telefon: tel./fax: (+48)
E-mail: starostwo@powiat-tomszowski.com.pl
Strona internetowa: www.powiat-tomszowski.com.pl
20. Nazwa: Starostwo Powiatowe w Zamościu
Ulica lub skrzynka pocztowa: ul. Przemysłowa 4
Miasto kod pocztowy: 22-400 Zamość
Kraj: Polska
Telefon: tel./fax: (+48) 84 530 09 00
E-mail: starostwo@powiatzamojski.pl
Strona internetowa: www.powiatzamojski.pl
21. Nazwa: Urząd Miasta i Gminy Cieszanów
Ulica lub skrzynka pocztowa: ul. Rynek 1
Miasto kod pocztowy: 37-611 Cieszanów
Kraj: Polska
Telefon: tel./fax: (+48) (16) 631-10-76
E-mail: cieszanow@vp.pl
Strona internetowa: www.cieszanow.org

22. Nazwa: Urząd Miejski we Frampolu
Ulica lub skrzynka pocztowa: ul. Radzięcka 8
Miasto kod pocztowy: 23-440 Frampol
Kraj: Polska
Telefon: tel./fax: (+48) 84 685-75-09/ 84 685 75 63
E-mail: umframpol@frampol.pl
Strona internetowa: www.frampol.pl
23. Nazwa: Urząd Miejski w Józefowie
Ulica lub skrzynka pocztowa: ul. Kościuszki 37
Miasto kod pocztowy: 23-460 Józefów
Kraj: Polska
Telefon: tel./fax: (+48) 84 6878133/84 6878133
E-mail: jozefow@ejozefow.pl
Strona internetowa: www.ejozefow.pl
24. Nazwa: Urząd Miejski w Krasnobrodzie
Ulica lub skrzynka pocztowa: 3-go Maja 36
Miasto kod pocztowy: 22-440 Krasnobród
Kraj: Polska
Telefon: tel./fax: (+48) (0-84) 660-76-91, 92
E-mail: um@krasnobrod.pl
Strona internetowa: www.krasnobrod.pl
25. Nazwa: Urząd Miasta i Gminy Narol
Ulica lub skrzynka pocztowa: Rynek 1
Miasto kod pocztowy: 37-610 Narol
Kraj: Polska
Telefon: tel./fax: (+48) 16 631 70 86
E-mail: burmistrz@narol.pl
Strona internetowa: www.narol.pl
26. Nazwa: Urząd Miejski w Szczepieszynie
Ulica lub skrzynka pocztowa: Pl. Tadeusza Kościuszki 1
Miasto kod pocztowy: 22-460 Szczepieszyn
Kraj: Polska
Telefon: tel./fax: (+48) 84 68-21-095
E-mail: um@szczepieszyn.pl
Strona internetowa: www.szczepieszyn.pl
27. Nazwa: Urząd Miejski w Tomaszowie Lubelskim
Ulica lub skrzynka pocztowa: ul. Lwowska 57
Miasto kod pocztowy: 22-600 Tomaszów Lubelski
Kraj: Polska
Telefon: tel./fax: (+48) 84 664-37-40/ 84 664-22-43
E-mail: umtomaszow@tomaszow-lubelski.pl
Strona internetowa: www.tomaszow-lubelski.pl
28. Nazwa: Urząd Miejski w Zwierzyńcu
Ulica lub skrzynka pocztowa: ul. Rynek 1
Miasto kod pocztowy: 22-470 Zwierzyniec
Kraj: Polska
Telefon: tel./fax: (+48) 84 687 20 11/ 84 687 20 37
E-mail: um@zwierzyniec.info.pl
Strona internetowa: www.zwierzyniec.info.pl

29. Nazwa: Urząd Gminy Adamów
Ulica lub skrzynka pocztowa: Adamów 11 b
Miasto kod pocztowy: 22-442 Adamów
Kraj: Polska
Telefon: tel./fax: (+48) 84 6186 102, 84 6187 711
E-mail: poczta@adamow.gmina.pl
Strona internetowa: www.adamow.gmina.pl

30. Nazwa: Urząd Gminy Aleksandrów
Ulica lub skrzynka pocztowa: Aleksandrów II 380
Miasto kod pocztowy: 23-408 Aleksandrów
Kraj: Polska
Telefon: tel./fax: (+48) 84 687 50 02, 84 687 53 21/ 84 687 50 02
E-mail: sekretariat@ealeksandrow.pl
Strona internetowa: www.ealeksandrow.pl

31. Nazwa: Urząd Gminy Bełżec
Ulica lub skrzynka pocztowa: ul. Lwowska 5
Miasto kod pocztowy: 22-670 Bełżec
Kraj: Polska
Telefon: tel./fax: (+48) 84 6652445, 84 6652182/ 84 6652337
E-mail: gmina@belzec.pl
Strona internetowa: www.belzec.pl

32. Nazwa: Urząd Gminy Biłgoraj
Ulica lub skrzynka pocztowa: ul. Kościuszki 88
Miasto kod pocztowy: 23 - 400 Biłgoraj
Kraj: Polska
Telefon: tel./fax: (+48) 84 688 28 30/ fax 84 686 35 84
E-mail: sekretariat@gminabilgoraj.pl
Strona internetowa: www.gminabilgoraj.pl

33. Nazwa: Urząd Gminy Chrzanów
Ulica lub skrzynka pocztowa: Chrzanów Trzeci 112
Miasto kod pocztowy: 23-305 Chrzanów
Kraj: Polska
Telefon: + 48 (15) 875 51 32/ (15) 875 51 33
E-mail: gmina@chrzanow.eurząd.eu
Strona internetowa: www.chrzanow.eurząd.eu

34. Nazwa: Urząd Gminy Goraj
Ulica lub skrzynka pocztowa: ul. Bednarska 1
Miasto kod pocztowy: 23-450 Goraj
Kraj: Polska
Telefon: tel./fax: (+48) 84 685-80-02/ 84 685-81-18
E-mail: poczta@goraj.eurząd.eu
Strona internetowa: goraj.eu

35. Nazwa: Urząd Gminy Horyniec Zdrój
Ulica lub skrzynka pocztowa: Al. Przyjaźni 5
Miasto kod pocztowy: 37 - 620 Horyniec - Zdrój
Kraj: Polska
Telefon: tel./fax: (+48) (016) 631 34 55
E-mail: ug@horyniec-zdroj.pl
Strona internetowa: www.horyniec-zdroj.pl

36. Nazwa: Urząd Gminy Jarczów
Ulica lub skrzynka pocztowa: 3 Maja 24
Miasto kod pocztowy: 22-664 Jarczów
Kraj: Polska
Telefon: tel./fax: (+48) 84 663 45 06
E-mail: ug@gmina-jarczow.pl
Strona internetowa: www.gmina-jarczow.pl

37. Nazwa: Urząd Gminy Łukowa
Ulica lub skrzynka pocztowa: Łukowa 262
Miasto kod pocztowy: 23-412 Łukowa
Kraj: Polska
Telefon: tel./fax: (+48) 84 687 40 02, 84 687 40 18/ 84 687 45 06
E-mail: sekretariat@lukowa.pl
Strona internetowa: www.lukowa.pl

38. Nazwa: Urząd Gminy Księżpol
Ulica lub skrzynka pocztowa: Biłgorajska 12
Miasto kod pocztowy: 23-415 Księżpol
Kraj: Polska
Telefon: tel./fax: (+48) 84 687 74 19, 84 687 74 20/ 84 687 74 19
E-mail: info@ksiezpol.pl
Strona internetowa: www.ksiezpol.pl

39. Nazwa: Urząd Gminy Krynice
Ulica lub skrzynka pocztowa: Krynice 1
Miasto kod pocztowy: 22-610 Krynice
Kraj: Polska
Telefon: tel./fax: (+48) (84)663 02 25/ (84) 663 02 25
E-mail: ugkrynice@krynice.com.pl
Strona internetowa: www.krynice.com.pl

40. Nazwa: Urząd Gminy Lubycza Królewska
Ulica lub skrzynka pocztowa: ul. Kolejowa 1
Miasto kod pocztowy: 22-680 Lubycza Królewska
Kraj: Polska
Telefon: tel./fax: (+48) 846617002/ 846617412
E-mail: gmina@lubycza.pl
Strona internetowa: www.lubycza.pl

41. Nazwa: Urząd Gminy Nielisz
Ulica lub skrzynka pocztowa:
Miasto kod pocztowy: 22-413 Nielisz
Kraj: Polska
Telefon: tel./fax: (+48) 84 631 27 27/ 84 631 27 15
E-mail: ugnielisz@mbnet.pl
Strona internetowa: www.nielisz.pl

42. Nazwa: Urząd Gminy Obsza
Ulica lub skrzynka pocztowa: Obsza 36
Miasto kod pocztowy: 23-413 Obsza
Kraj: Polska
Telefon: tel./fax: (+48) 84 689-10-02, 689-10-17, 689-10-45/ 0-84 627-34-09
E-mail: sekretariat@obsza.pl
Strona internetowa: www.obsza.pl

43. Nazwa: Urząd Gminy Radecznica
Ulica lub skrzynka pocztowa: B. Prusa 21
Miasto kod pocztowy: 22-463 Radecznica
Kraj: Polska
Telefon: tel./fax: (+48) 84 681 80 01/ 84 681 80 41
E-mail: sekretariat@gminaradecznica.pl
Strona internetowa: www.gminaradecznica.pl

44. Nazwa: Urząd Gminy Sulów
Ulica lub skrzynka pocztowa: ul. Sulów 63
Miasto kod pocztowy: 22-448 Sulów
Kraj: Polska
Telefon: tel./fax: (+48) 84 6826202/ 84 6826227
E-mail: ug@sulow.pl
Strona internetowa: www.sulow.pl

45. Nazwa: Urząd Gminy Susiec
Ulica lub skrzynka pocztowa: ul. Tomaszowska 2
Miasto kod pocztowy: 22-672 Susiec
Kraj: Polska
Telefon: tel./fax: (+48) 84 665-48-93/ 84 665-48-93
E-mail: gmina@susiec.pl
Strona internetowa: www.susiec.pl

46. Nazwa: Urząd Gminy Tarnawatka
Ulica lub skrzynka pocztowa: ul. Lubelska 39
Miasto kod pocztowy: 23-460 Tarnawatka
Kraj: Polska
Telefon: tel./fax: (+48) 84 662-47-10/ 662-47-24
E-mail: gmina@tarnawatka.pl, ugtarnawatka@wp.pl
Strona internetowa: www.tarnawatka.pl

47. Nazwa: Urząd Gminy Terespol
Ulica lub skrzynka pocztowa: Długa 234
Miasto kod pocztowy: 23-407 Terespol - Zaorenda
Kraj: Polska
Telefon: tel./fax: (+48) 84 687-66-31/ 84 687-66-32
E-mail: gmina@terespol.pl
Strona internetowa: www.terespol.pl

48. Nazwa: Urząd Gminy Tomaszów Lubelski
Ulica lub skrzynka pocztowa: ul. 29 listopada 9
Miasto kod pocztowy: 22-600 Tomaszów Lubelski
Kraj: Polska
Telefon: tel./fax: (+48) 84 664 30 85
E-mail: sekretariat@tomaszowlubelski.pl
Strona internetowa: www.tomaszowlubelski.pl

49. Nazwa: Urząd Gminy Turobin
Ulica lub skrzynka pocztowa: ul. Rynek 4
Miasto kod pocztowy: 23-465 Turobin
Kraj: Polska
Telefon: tel./fax: (+48) 84 68-33-335
E-mail: sekretariat@turobin.pl
Strona internetowa: www.turobin.pl

50. Nazwa: Urząd Gminy Zamość
Ulica lub skrzynka pocztowa: ul. Peowiaków 92
Miasto kod pocztowy: 22-400 Zamość
Kraj: Polska
Telefon: tel./fax: (+48) 84 639 29 59, 638 47 48/ 84 639 23 64
E-mail: gmina@zamosc.pl
Strona internetowa: www.gminazamosc.pl

II.B Instytucje zarządzające i administrujące w strefie buforowej i tranzytowej po stronie ukraińskiej:

1. Nazwa: Departament Obszarów Chronionych Ministerstwa Ekologii i Zasobów Naturalnych Ukrainy
Ulica lub skrzynka pocztowa: Metropolita Vasyli Lypkivskyi 35
Miasto kod pocztowy: 03035 Kijów
Kraj: Ukraina
Telefon: tel./fax: +38 (044) 206-31-64
E-mail: parks@menr.gov.ua
Strona internetowa: www.menr.gov.ua
2. Nazwa: Lwowski Obwodowy Urząd Gospodarki Leśnej i Łowieckiej
Ulica lub skrzynka pocztowa: Yavornytsky 8b
Miasto kod pocztowy: 79054 Lwów
Kraj: Ukraina
Telefon: tel./fax: +38 (032) 2976121
E-mail: lvivlis@utel.net.ua
Strona internetowa: www.lvivlis.com.ua
3. Nazwa: Państwowe Przedsiębiorstwo Rawa Ruska Gospodarka Leśna
Ulica lub skrzynka pocztowa: Włodzimierza Wielkiego 85
Miasto kod pocztowy: 80316 Rawa Ruska
Kraj: Ukraina
Telefon: tel./fax: +38 03252 200435/ 03252 210457
E-mail:
Strona internetowa: www.lvivlis.com.ua

Załącznik nr 5. Lista wraz z danymi adresowymi Instytucji, stowarzyszeń i podmiotów gospodarczych, które podpisały List intencyjny TRB „Roztocze”.

LIST INTENCYJNY
z dnia 9 maja 2015 roku
potwierdzający poparcie dla utworzenia
Transgranicznego Rezerwatu Biosfery „Roztocze”

Sygnatariusze niniejszego listu uznając wysokie walory przyrodnicze, kulturowe i krajobrazowe Roztocza, jego znaczącą rolę w ogólnym systemie ochrony środowiska Polski i Ukrainy, mając na względzie zrównoważony rozwój regionu z poszanowaniem przyrody i człowieka dostrzegając konieczność promocji i popularyzacji oraz potrzebę rozwoju infrastruktury i produktów turystycznych regionu Roztocza w układzie transgranicznym udzielają poparcia dla utworzenia Transgranicznego Rezerwatu Biosfery „Roztocze” (TRB Roztocze).

Artykuł 1

1. Z uwagi na potrzebę współdziałania ze wszystkimi Partnerami funkcjonującymi w granicach projektowanego TRB „Roztocze” w celu uzyskania certyfikacji UNESCO, kształtowania tożsamości regionalnej, polityki transgranicznej i informacyjnej, w celu poprawy jakości życia i środowiska, promocji i rozwoju produktów turystycznych, Partnerzy zarówno po stronie polskiej jak i ukraińskiej Roztocza uważają za celowe wsparcie działań mających na celu powołanie TRB „Roztocze”.
2. Utworzenie TRB Roztocze realizowane będzie zgodnie z założeniami Międzynarodowego Programu UNESCO „Człowiek i Biosfera” w oparciu o Ramowy Statut Światowej Sieci Rezerwatów Biosfery.

Artykuł 2

1. Przedsięwzięcie będzie tworzone w oparciu o potencjał osobowy, organizacyjny i finansowy Sygnatariuszy Listu Intencyjnego w szczególności Roztoczańskiego Parku Narodowego, który podejmuje się roli koordynatora projektu.
2. Strony podejmą współpracę w celu maksymalizacji korzyści płynących z projektu dla sygnatariuszy Listu, jak i zminimalizowania przewidywanych trudności związanych z jego realizacją.

Artykuł 3

1. Szczegółowe zasady utworzenia i funkcjonowania TRB „Roztocze” zostaną wypracowane i wdrożone w oparciu o odrębne porozumienie, które zawierać będzie plan współpracy oraz strukturę zarządzania i koordynacji projektowanego TRB „Roztocze”.
2. W celu realizacji niniejszego Listu Intencyjnego strony przedsięwzją wszelkie prawne i faktyczne działania niezbędne do wykonania wymienionych w nim porozumień.

Artykuł 4

Niniejszy List intencyjny stanowi wyraz woli podjęcia ze sobą współpracy.

Artykuł 5

1. Każdy z sygnatariuszy Listu otrzymuje jeden jednobrzmiący egzemplarz.
2. Postanowienia Listu wchodzi w życie z dniem podpisania.

Roztoczański Park Narodowy, Zwierzyniec 9 maja 2015 roku

LISTA INTERESARIUSZY

potwierdzających poparcie dla utworzenia
Transgranicznego Rezerwatu Biosfery „Roztocze”

KRAJ
Nazwa instytucji/ dane teleadresowe:
Imię i Nazwisko/ Stanowisko osoby reprezentującej:
Miejscowość/Data:

***Poniżej wykaz Sygnatariuszy listu intencyjnego.
Oryginały podpisanych dokumentów znajdują się
w Roztoczańskim Parku Narodowym***

I. Organizacje rządowe i samorządowe

1. Nazwa: **Marszałek Województwa Podkarpackiego**
Ulica lub skrzynka pocztowa: **ul. Łukasza Cieplińskiego 4**
Miasto kod pocztowy: **35-010 Rzeszów**
Kraj: **Polska**
Telefon: tel./fax: **(+48) 17 850 17 80/ 48 17 860 67 02**
E-mail: **marszalek@podkarpackie.pl**
Strona internetowa: **www.podkarpackie.pl**
2. Nazwa: **Starostwo Powiatowe w Bilgoraju**
Ulica lub skrzynka pocztowa: **ul. Tadeusza Kościuszki 94**
Miasto kod pocztowy: **23-400 Bilgoraj**
Kraj: **Polska**
Telefon: tel./fax: **(+48) 688 20 00, 688 20 01/84 688 20 09**
E-mail: **sekretariat@bilgorajski.pl**
Strona internetowa: **www.bilgorajski.pl**
3. Nazwa: **Starostwo Powiatowe w Janowie Lubelskim**
Ulica lub skrzynka pocztowa: **ul. J. Zamoyskiego 59**
Miasto kod pocztowy: **23-300 Janów Lubelski**
Kraj: **Polska**
Telefon: tel./fax: **(+48) 15 8720 309, 15 8725 450, 15 8720 559**
E-mail: **starostwo@powiatjanowski.pl**
Strona internetowa: **www.powiatjanowski.pl**
4. Nazwa: **Starostwo Powiatowe w Tomaszowie Lubelskim**
Ulica lub skrzynka pocztowa: **ul. Lwowska 68**
Miasto kod pocztowy: **22-600 Tomaszów Lubelski**
Kraj: **Polska**
Telefon: tel./fax: **(+48) 84 664 3535 / 84 664 4111**
E-mail: **starostwo@powiat-tomszowski.com.pl**
Strona internetowa: **www.powiat-tomszowski.com.pl**
5. Nazwa: **Starostwo Powiatowe w Lubaczowie**
Ulica lub skrzynka pocztowa: **ul. Jasna 1**
Miasto kod pocztowy: **37-600 Lubaczów**
Kraj: **Polska**
Telefon: tel. /fax: **(+48) 16 632 87 00, 16 632 87 09**
E-mail: **starostwo@lubaczow.powiat.pl**
Strona internetowa: **www.lubaczow.powiat.pl**
6. Nazwa: **Starostwo Powiatowe w Zamościu**
Ulica lub skrzynka pocztowa: **ul. Przemysłowa 4**
Miasto kod pocztowy: **22-400 Zamość**
Kraj: **Polska**
Telefon: tel. /fax: **(+48)84 530 09 00**
E-mail: **starostwo@powiatzamojski.pl**
Strona internetowa: **www.powiatzamojski.pl**
7. Nazwa: **Urząd Miasta i Gminy Cieszanów**
Ulica lub skrzynka pocztowa: **ul. Rynek 1**
Miasto kod pocztowy: **37-611 Cieszanów**
Kraj: **Polska**
Telefon: tel. /fax: **(16) 631-10-76**
E-mail: **cieszanow@vp.pl**
Strona internetowa: **www.cieszanow.org**

8. Nazwa: **Urząd Miejski w Józefowie**
Ulica lub skrzynka pocztowa: **ul. Kościuszki 37**
Miasto kod pocztowy: **23-460 Józefów**
Kraj: **Polska**
Telefon: tel. /fax: **84 6878 133**
E-mail: **jozefow@ejozefow.pl**
Strona internetowa: **www.ejozefow.pl**
9. Nazwa: **Urząd Miejski w Krasnobrodzie**
Ulica lub skrzynka pocztowa: **3-go Maja 36**
Miasto kod pocztowy: **22-440 Krasnobród**
Kraj: **Polska**
Telefon: tel. /fax: **(+48) (0-84) 660-76-91, 92**
E-mail: **um@krasnobrod.pl**
Strona internetowa: **www.krasnobrod.pl**
10. Nazwa: **Urząd Miasta i Gminy Narol**
Ulica lub skrzynka pocztowa: **Rynek 1**
Miasto kod pocztowy: **37-610 Narol**
Kraj: **Polska**
Telefon: tel. /fax: **(+48) 16 631 70 86**
E-mail: **burmistrz@narol.pl**
Strona internetowa: **www.narol.pl**
11. Nazwa: **Urząd Miejski w Szczebrzeszynie**
Ulica lub skrzynka pocztowa: **Pl. Tadeusza Kościuszki 1**
Miasto kod pocztowy: **22-460 Szczebrzeszyn**
Kraj: **Polska**
Telefon: tel./fax: **(+48) 84 68-21-095**
E-mail: **um@szczebrzeszyn.pl**
Strona internetowa: **www.szczebrzeszyn.pl**
12. Nazwa: **Urząd Miejski w Tomaszowie Lubelskim**
Ulica lub skrzynka pocztowa: **ul. Lwowska 57**
Miasto kod pocztowy: **22-600 Tomaszów Lubelski**
Kraj: **Polska**
Telefon: tel./fax: **(+48) 84 664-37-40, 84 664-22-43**
E-mail: **umtomaszow@tomaszow-lubelski.pl**
Strona internetowa: **www.tomaszow-lubelski.pl**
13. Nazwa: **Urząd Miejski w Zwierzyńcu**
Ulica lub skrzynka pocztowa: **ul. Rynek 1**
Miasto kod pocztowy: **22-470 Zwierzyniec**
Kraj: **Polska**
Telefon: tel. /fax: **(+48) 84 687 20 11, 84 687 20 37**
E-mail: **um@zwierzyniec.info.pl**
Strona internetowa: **www.zwierzyniec.info.pl**

14. Nazwa: **Urząd Gminy Chrzanów**
Ulica lub skrzynka pocztowa: **Chrzanów Trzeci 112**
Miasto kod pocztowy: **23-305 Chrzanów**
Kraj: **Polska**
Telefon: + **48 (15) 875 51 32/ (15) 875 51 33**
E-mail: **gmina@chrzanow.eurząd.eu**
Strona internetowa: **www.chrzanow.eurząd.eu**
15. Nazwa: **Urząd Gminy Horyniec Zdrój**
Ulica lub skrzynka pocztowa: **Al. Przyjaźni 5**
Miasto kod pocztowy: **37 - 620 Horyniec - Zdrój**
Kraj: **Polska**
Telefon: tel./fax: **(+48) (16) 631 34 55**
E-mail: **ug@horyniec-zdroj.pl**
Strona internetowa: **www.horyniec-zdroj.pl**
16. Nazwa: **Urząd Gminy Jarczów**
Ulica lub skrzynka pocztowa: **3 Maja 24**
Miasto kod pocztowy: **22-664 Jarczów**
Kraj: **Polska**
Telefon: tel. /fax: **(+48) 84 663 45 06**
E-mail: **ug@gmina-jarczow.pl**
Strona internetowa: **www.gmina-jarczow.pl**
17. Nazwa: **Urząd Gminy Sulów**
Ulica lub skrzynka pocztowa: **ul. Sulów 63**
Miasto kod pocztowy: **22-448 Sulów**
Kraj: **Polska**
Telefon: tel. /fax: **(+48) 84 6826202, 84 6826227**
E-mail: e-mail: **ug@sulow.pl**
Strona internetowa: **www.sulow.pl**
18. Nazwa: **Urząd Gminy Tarnawatka**
Ulica lub skrzynka pocztowa: **ul. Lubelska 39**
Miasto kod pocztowy: **23-460 Tarnawatka**
Kraj: **Polska**
Telefon: tel. /fax: **(+48) 84 662-47-10/662-47-24**
E-mail: **gmina@tarnawatka.pl, ugtarnawatka@wp.pl**
Strona internetowa: **www.tarnawatka.pl**
19. Nazwa: **Urząd Gminy Terespol**
Ulica lub skrzynka pocztowa: **Długa 234**
Miasto kod pocztowy: **23-407 Terespol - Zaorenda**
Kraj: **Polska**
Telefon: tel. /fax: **(+48) 84 687-66-31/ 84 687-66-32**
E-mail: **gmina@terespol.pl**
Strona internetowa: **www.terespol.pl**
20. Nazwa: **Urząd Gminy Tomaszów Lubelski**
Ulica lub skrzynka pocztowa: **ul. 29 listopada 9**
Miasto kod pocztowy: **22-600 Tomaszów Lubelski**
Kraj: **Polska**
Telefon: tel./fax: **(+48) 84 664 30 85**
E-mail: **sekretariat@tomaszowlubelski.pl**
Strona internetowa: **www.tomaszowlubelski.pl**

21. Nazwa: **Urząd Gminy Zamość**
Ulica lub skrzynka pocztowa: **ul. Peowiaków 92**
Miasto kod pocztowy: **22-400 Zamość**
Kraj: **Polska**
Telefon: tel./fax: **(+48) 84 639 29 59, 638 47 48, 84 639 23 64**
E-mail: **gmina@zamosc.pl**
Strona internetowa: **www.gminazamosc.pl**

II. Instytucje zajmujące się ochroną przyrody

22. Nazwa: **Roztoczański Park Narodowy**
Ulica lub skrzynka pocztowa: **ul. Plażowa 2**
Miasto kod pocztowy: **22-470 Zwierzyniec**
Kraj: **Polska**
Telefon: tel./fax: **(+48) 84 6872 066, 6872 286**
E-mail: **sekretariat@roztoczanski.pn.pl**
Strona internetowa: **www.rpn.pl**
23. Nazwa: **Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Lublinie**
Ulica lub skrzynka pocztowa: **ul. Bazylianówka 46**
Miasto kod pocztowy: **20-144 Lublin**
Kraj: **Polska**
Telefon: tel./fax: **(+48) 81 71-06-500, 81 71-06-501**
E-mail: **sekretariat@rdos.lublin.pl**
Strona internetowa: **lublin.rdos.gov.pl**
24. Nazwa: **Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Rzeszowie**
Ulica lub skrzynka pocztowa: **al. Józefa Piłsudskiego 38**
Miasto kod pocztowy: **35-001 Rzeszów**
Kraj: **Polska**
Telefon: tel./fax: **(+48) 17 78-50-044, 17 85-21-109**
E-mail: **sekretariat.rzeszow@rdos.gov.pl**
Strona internetowa: **rzeszow.rdos.gov.pl**
25. Nazwa: **Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Lublinie**
Ulica lub skrzynka pocztowa: **ul. Obywatelska 13**
Miasto kod pocztowy: **20-092 Lublin**
Kraj: **Polska**
Telefon: tel./fax: **(+48) 81 18 62 01, 81 718 62 55**
E-mail: **dyrektor@wios.lublin.pl**
Strona internetowa: **www.wios.lublin.pl**
26. Nazwa: **Zespół Lubelskich Parków Krajobrazowych**
Ulica lub skrzynka pocztowa: **ul. Czechowska 4**
Miasto kod pocztowy: **20-072 Lublin**
Kraj: **Polska**
Telefon: tel./fax: **(+48) 81 532 70 17**
E-mail: **sekretariat.zlpk@lubelskie.pl**
Strona internetowa: **www.parki.lubelskie.pl**
27. Nazwa: **Zespół Parków Krajobrazowych w Przemyśle**
Ulica lub skrzynka pocztowa: **Wybrzeże Ojca Św. Jana Pawła II 24**
Miasto kod pocztowy: **37-700 Przemyśl**
Kraj: **Polska**
Telefon: tel./fax: **(+48) 16 670-48-74/16 670-48-74**
E-mail: **zpkprzem@pro.onet.pl**
Strona internetowa: **www.zpkprzemysl.pl**

III. Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe

28. Nazwa: Lubelskie Towarzystwo Ornitologiczne
Ulica lub skrzynka pocztowa: ul. Mieszka I
Miasto kod pocztowy: 23-200 Kraśnik
Kraj: Polska
Telefon: tel. /fax: 663502134, 605064371
E-mail: lto@op.pl
Strona internetowa: www.lto.org.pl
29. Nazwa: Zamojskie Towarzystwo Przyrodnicze
Ulica lub skrzynka pocztowa: ul. Partyzantów 74/59
Miasto kod pocztowy: **22-400 Zamość**
Kraj: **Polska**
Telefon: tel. /fax: **(+48) 84 687 64 30**
E-mail: **zamtop@wp.pl**
Strona internetowa: zamtop.org.pl
30. Nazwa: **Liga Ochrony Przyrody Zarząd Okręgu w Lublinie**
Ulica lub skrzynka pocztowa: **ul. Uniwersytecka 4**
Miasto kod pocztowy: **20-029 Lublin**
Kraj: **Polska**
Telefon: tel. /fax: **(+48) 81 532 40 18**
E-mail: **loplubelskie@gmail.com**
Strona internetowa: **lop.esite.pl**
31. Nazwa: **Lokalna Grupa Działania „Serce Rostocza”**
Ulica lub skrzynka pocztowa: **ul. Kościuszki 6**
Miasto kod pocztowy: **37-611 Cieszanów**
Kraj: **Polska**
Telefon: tel. /fax: **(+48) 16 631 11 18, (+48) 16 631 14 40**
E-mail: **sercerostocza@op.pl**
Strona internetowa: **www.sercerostocza.iap.pl**
32. Nazwa: **Lokalna Grupa Działania „Rostocze Tomaszowskie”**
Ulica lub skrzynka pocztowa: **ul. Lwowska 32/104**
Miasto kod pocztowy: **22-600 Tomaszów Lubelski**
Kraj: **Polska**
Telefon: tel./fax: **(+48) 84 664 63 86**
E-mail: **biurolgd@rostoczetomaszowskie.pl**
Strona internetowa: **www.rostoczetomaszowskie.pl**
33. Nazwa: **Lokalna Grupa Działania Stowarzyszenie „G 6 Grzędy Sokalskiej”**
Ulica lub skrzynka pocztowa: **Krótką 2**
Miasto kod pocztowy: **22-650 Łaszczów**
Kraj: **Polska**
Telefon: tel./fax: **(+48) 84 600 00 04**
E-mail: **grzedasokalska@gmail.com**
Strona internetowa: **stowarzyszenieg6.pl**
34. Nazwa: **Stowarzyszenie Euroregion Karpacki Polska**
Ulica lub skrzynka pocztowa: **ul. Rynek 5**
Miasto kod pocztowy: **35-064 Rzeszów**
Kraj: **Polska**
Telefon: tel./fax: **(+48) 17 850 65 67/ (+48) 17 853 68 98**
E-mail: **sekretariat@karpacki.pl**
Strona internetowa: **www.karpacki.pl**

35. Nazwa: **Polskie Towarzystwo Schronisk Młodzieżowych w Biłgoraju**
Ulica lub skrzynka pocztowa: **3 Maja 3**
Miasto kod pocztowy: **23-400 Biłgoraj**
Kraj: **Polska**
Telefon: tel./fax: **(+48) 84 686-07-17**
E-mail:
Strona internetowa:
36. Nazwa: **Stowarzyszenie Roztoczańska Konna Straż Ochrony Przyrody**
Ulica lub skrzynka pocztowa: **ul. Abramowicka 143a**
Miasto kod pocztowy: **20-391 Lublin**
Kraj: **Polska**
Telefon: tel./fax: **514279150**
E-mail: **zarzad.rksop@wp.pl**
Strona internetowa: **www.rksop.pl**
37. Nazwa: **Stowarzyszenie Animacji Kultury Pogranicza Folkowisko**
Ulica lub skrzynka pocztowa: **Gorajec 14**
Miasto kod pocztowy: **37-611 Cieszanów**
Kraj: **Polska**
Telefon: tel. /fax: **510 820 855**
E-mail: **stowarzyszeniefolkowisko@gmail.com**
Strona internetowa: **folkowisko.gorajec.info**
38. Nazwa: **Stowarzyszenie Kwaterodawców Miasta i Gminy Zwierzyniec**
Ulica lub skrzynka pocztowa: **ul. Słowackiego 2**
Miasto kod pocztowy: **22-470 Zwierzyniec**
Kraj: **Polska**
Telefon: tel. /fax: **(+48) 668 840 003**
E-mail: **agrozwierzyniec@wp.pl**
Strona internetowa: **www.agroturystykazwierzyniec.pl**
39. Nazwa: **Stowarzyszenie na Rzecz Pomocy Rodzinie „Podaj Dłoń”**
Ulica lub skrzynka pocztowa: **ul. Górnicza 21 A**
Miasto kod pocztowy: **23-460 Józefów**
Kraj: **Polska**
Telefon: tel./fax: **(+48) 84 687 85 31**
E-mail: **podajdlon@op.pl**
Strona internetowa: **www.podajdlon.pl**
40. Nazwa: **Stowarzyszenie Józefowska Kawaleria Rowerowa**
Ulica lub skrzynka pocztowa: **ul. Kościuszki 37**
Miasto kod pocztowy: **23-460 Józefów**
Kraj: **Polska**
Telefon: tel. /fax: **502 241 983**
E-mail: **jkrowerowa@gmail.com**
Strona internetowa: **jkr.org.pl**
41. Nazwa: **Stowarzyszenie Rozwoju Ziemi Lubaczowskiej**
Ulica lub skrzynka pocztowa: **ul. Kard. St. Wyszyńskiego 31**
Miasto kod pocztowy: **37-600 Lubaczów**
Kraj: **Polska**
Telefon: tel./fax: **(+48) 16 632 11 26**
E-mail:
Strona internetowa:

42. Nazwa: **Stowarzyszenie NASZE MIASTO**
Ulica lub skrzynka pocztowa: **ul. Reja 9**
Miasto kod pocztowy: **22-600 Tomaszów Lubelski**
Kraj: **Polska**
Telefon: tel./fax: **504 915 575**
E-mail:
Strona internetowa:
43. Nazwa: **Stowarzyszenie Bilgorajskie Towarzystwo Regionalne**
Ulica lub skrzynka pocztowa: **ul. Kościuszki 87**
Miasto kod pocztowy: **23-400 Bilgoraj**
Kraj: **Polska**
Telefon: tel./fax: **+48 (84) 686 27 33, 603 127 916**
E-mail: **info@btr.lbl.pl**
Strona internetowa: **www.btr.lbl.pl**
44. Nazwa: **Towarzystwo Dla Natury i Człowieka**
Ulica lub skrzynka pocztowa: **ul. Głęboka 8A,**
Miasto kod pocztowy: **20 -612 Lublin**
Kraj: **Polska**
Telefon: tel./fax: **+48 (81) 743-71-04**
E-mail: **oikos@ekolublin.pl**
Strona internetowa: **www.ekolublin.pl**
45. Nazwa: **Polski Klub Ekologiczny Okręg Środkowo-Wschodni Koło w Bilgoraju**
Ulica lub skrzynka pocztowa: **ul. Polna 3**
Miasto kod pocztowy: **23-400 Bilgoraj**
Kraj: **Polska**
Telefon: tel. /fax: **84 688 07 93**
E-mail: **pke-lublin@wp.pl**
Strona internetowa: **www.pkelublin.ubf.p**

IV. Lokalne organizacje turystyczne:

46. Nazwa: **P.P. QUAND Andrzej Kudlicki**
Ulica lub skrzynka pocztowa: **ul. Zamojska 2**
Miasto kod pocztowy: **22-600 Tomaszów Lubelski**
Kraj: **Polska**
Telefon: tel./fax: **(+48) 665 89 90, 664 21 37, 782 300 400**
E-mail: **tomaszow@quand.com.pl**
Strona internetowa: **www.quand.com.pl**
47. Nazwa: **Lokalna Organizacja Turystyczna „Roztocze”**
Ulica lub skrzynka pocztowa: **ul. Kościelna 9**
Miasto kod pocztowy: **22-600 Tomaszów Lubelski**
Kraj: **Polska**
Telefon: tel./fax: **(+48)84 665 85 05**
E-mail: **biuro@lot.roztocze.com**
Strona internetowa: **www.roztozewita.pl**
48. Nazwa: **Lubelska Regionalna Organizacja Turystyczna**
Ulica lub skrzynka pocztowa: **ul. Kościelna 9**
Miasto kod pocztowy: **22-600 Tomaszów Lubelski**
Kraj: **Polska**
Telefon: tel./fax: **(+48) 84 665 85 05**
E-mail: **biuro@lot.roztocze.com**
Strona internetowa: **www.roztozewita.pl**

49. Nazwa: **PTTK Oddział w Zamościu**
Ulica lub skrzynka pocztowa: **ul. St. Staszica 31**
Miasto kod pocztowy: **22-400 Zamość**
Kraj: **Polska**
Telefon: tel./fax: **(+48)84 639 31 43**
E-mail: **pttk.zamosc@pro.onet.pl**
Strona internetowa: **http://www.zamosc.pttk.pl**

50. Nazwa: **PTTK Oddział w Bilgoraju**
Ulica lub skrzynka pocztowa: **T. Kościuszki 28**
Miasto kod pocztowy: **23-400 Bilgoraj**
Kraj: **Polska**
Telefon: tel./fax: **(+48) 84 686 07 17**
E-mail: **sp1bilgoraj@op.pl**
Strona internetowa: **www.bilgoraj.pttk.pl**

V. Inne:

51. Nazwa: **Podkarpackie Biuro Planowania Przestrzennego**
Ulica lub skrzynka pocztowa: **ul. Targowa 1**
Miasto kod pocztowy: **35-064 Rzeszów**
Kraj: **Polska**
Telefon: tel. /fax: **(+48) 17 85 286 51**
E-mail: **sekretariat@pbpp.pl**
Strona internetowa: **www.pbpp.pl**

52. Nazwa: **Agencja Rozwoju Roztocza Sp. z o.o.**
Ulica lub skrzynka pocztowa: **ul. Łaszczywiecka 9**
Miasto kod pocztowy: **22-600 Tomaszów Lubelski**
Kraj: **Polska**
Telefon: tel./fax: **tel. 846645622 , tel. 846645622 , fax. 846645622**
E-mail: **arr.tomaszow@gmail.com**
Strona internetowa: **www.arr.tomaszowskie.pl**

53. Nazwa: **Spółdzielnia Socjalna Józefowskie Centrum Rehabilitacji Zawodowej i Społecznej**
Ulica lub skrzynka pocztowa : **Kościuszki 54A**
Miasto kod pocztowy : **23-460 Józefów**
Kraj: **Polska**
Telefon: **517 330 793**
E-mail:
Strona internetowa:

54. Nazwa: **Centrum Turystyki „Roztocze” Spółdzielnia Socjalna**
Ulica lub skrzynka pocztowa: **ul. Broniewskiego 14 A**
Miasto kod pocztowy: **23-460 Józefów**
Kraj: **Polska**
Telefon: tel./fax: -
E-mail: -
Strona internetowa: -

55. Nazwa: **Fundusz Aktywizacji Niepełnosprawnych w Józefowie „Spółdzielnia Socjalna”**
Ulica lub skrzynka pocztowa: **ul. Plac Wyzwolenia2/12**
Miasto kod pocztowy: **23-460 Józefów**
Kraj: **Polska**
Telefon: tel./fax: **602 513 118**
E-mail: -
Strona internetowa: -

56. Nazwa: **Wydawnictwo Agencja Rozwoju Roztocza Sp. z o.o.**
Ulica lub skrzynka pocztowa: **ul. Łaszczywiecka 9**
Miasto kod pocztowy: **22-600 Tomaszów Lubelski**
Kraj: **Polska**
Telefon: tel./fax:
E-mail:
Strona internetowa:
57. Nazwa: **Kwatera Agroturystyczna „POLANA”**
Ulica lub skrzynka pocztowa: **Lipowiec 185**
Miasto kod pocztowy: **23-407 Teresopol**
Kraj: **Polska**
Telefon: tel. /fax: **(+48) 84 687 64 30**
E-mail: **polana@polana.info.pl**
Strona internetowa: **www.polana.info.pl**

Załącznik nr 6 Strategia Współpracy Transgranicznej Województwa Lubelskiego, Obwodu Lwowskiego, Obwodu Wołyńskiego i Obwodu Brzeskiego na lata 2014 – 2020 (wyciąg z dokumentacji).

Uchwała Nr XLIV/673/2014 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO z dnia 30 kwietnia 2014r.

Deklaracja przedstawicieli władz Województwa Lubelskiego, Obwodu Lwowskiego, Obwodu Wołyńskiego i Obwodu Brzeskiego.

Table of content.

**STRATEGIA WSPÓŁPRACY TRANSGRANICZNEJ
WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO, OBWODU LWOWSKIEGO,
OBWODU WOŁYŃSKIEGO I OBWODU BRZESKIEGO
NA LATA 2014-2020**

Lublin, kwiecień 2014 r.

„Budowanie partnerstwa na rzecz wypracowania
Strategii Transgranicznej na lata 2014-2020”

Projekt współfinansowany ze środków Ministerstwa Spraw Zagranicznych

**UCHWAŁA Nr XLIV/873/2014
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO
z dnia 30 kwietnia 2014 r.**

w sprawie przyjęcia „Strategii Współpracy Transgranicznej Województwa Lubelskiego, Obwodu Lwowskiego, Obwodu Wołyńskiego i Obwodu Brzeskiego na lata 2014 – 2020”

Na podstawie art. 18 pkt 14 i art. 77 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2013 r. poz. 596, z późn. zm.) - Sejmik Województwa Lubelskiego uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się, przedłożoną przez Zarząd Województwa Lubelskiego „Strategię Współpracy Transgranicznej Województwa Lubelskiego, Obwodu Lwowskiego, Obwodu Wołyńskiego i Obwodu Brzeskiego na lata 2014 – 2020”, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Województwa Lubelskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Sejmiku

Tomasz Zając

Deklaracja
przedstawicieli władz Województwa Lubelskiego, Obwodu Lwowskiego,
Obwodu Wołyńskiego i Obwodu Brzeskiego

w sprawie realizacji „Strategii Współpracy Transgranicznej Województwa Lubelskiego, Obwodu Lwowskiego, Obwodu Wołyńskiego i Obwodu Brzeskiego na lata 2014 – 2020”

Mając na względzie:

- troskę o rozwój społeczno – gospodarczy, budowanie dobrosąsiedzkich stosunków i partnerskiej współpracy, poprawę bezpieczeństwa, wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, łagodzenie barier, ułatwianie i zacieśnianie wspólnych kontaktów międzyludzkich;
- szczególną rolę współpracy transgranicznej regionów w europejskich procesach integracyjnych, a także w realizacji celów polityki regionalnej, wykorzystanie najlepszych w tym zakresie praktyk i doświadczeń wypracowanych w Unii Europejskiej;
- wypełnienie zapisów zawartych umów o współpracy międzyregionalnej między Województwem Lubelskim, Obwodem Brzeskim, Obwodem Wołyńskim, Obwodem Lwowskim oraz umowę o utworzeniu Związku Transgranicznego Euroregion Bug.

Strony deklorują:

- Współpracę w realizacji wspólnie opracowanej Strategii Transgranicznej, gotowość do wzajemnego wspierania w realizacji wspólnych projektów i inicjatyw oraz działania na rzecz efektywnego wykorzystania transgranicznych potencjałów rozwojowych sąsiadujących regionów przy wzajemnym poszanowaniu i respektowaniu interesów i korzyści.

Województwo Lubelskie

Krzysztof Hetman

Sławomir Sosnowski

Obwód Wołyński

Grigorij Pustowit

Valentyn Viter

Obwód Lwowski

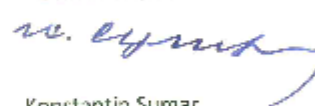

Irina Sekh

Petro Kolodij

Obwód Brzeski

Konstantin Sumar

Lublin 7 maja 2014 rok

Spis treści

1. Wprowadzenie	1
1.1. Przesłanki i uwarunkowania opracowania <i>Strategii</i>	1
1.2. Metodologia prac nad <i>Strategią</i>	3
1.3. Rozwój regionów i współpracy transgranicznej – doświadczenia europejskie ..	6
2. Potencjały współpracy transgranicznej	11
2.1. Potencjał gospodarczy	11
2.2. Potencjał ekologiczny	25
2.3. Potencjał społeczno-demograficzny	33
2.4. Potencjał infrastrukturalny	48
2.5. Potencjał turystyczny	60
2.6. Podsumowanie – analiza SWOT regionu transgranicznego	66
3. Cele i kierunki współpracy transgranicznej	68
3.1. Cel generalny <i>Strategii</i>	68
3.2. Cele i kierunki współpracy w dziedzinach działań strategicznych	68
3.2.1. Współpraca gospodarcza	68
3.2.2. Środowisko naturalne, kultura i turystyka	70
3.2.3. Infrastruktura komunikacyjna i graniczna	72
3.2.4. Nauka i szkolnictwo wyższe	73
4. System realizacji	76
5. Źródła finansowania	77
6. System monitoringu	77
Aneks 1 Lista zgłoszonych projektów rekomendowanych	79
Aneks statystyczny	81
Stan gospodarki	81
Stan i ochrona środowiska	85
Ludność i zasoby pracy	86
Infrastruktura komunikacyjna i graniczna	100
Szkolnictwo wyższe, turystyka i kultura	100

Strategia współpracy transgranicznej
województwa lubelskiego, obwodów lubelskiego i opolskiego
na lata 2014-2020
(projekt)

Załącznik nr 7 Wykaz dokumentów prawnych

1. Projekt Planu ochrony Roztoczańskiego Parku Narodowego przedłożony Ministrowi Środowiska w dniu 20 października 2011 roku, na lata 2011-2031.

Plany zadań ochronnych:

1. Lubelskie Towarzystwo Ornitologiczne. 2012. Projekt Planu Zadań Ochronnych dla obszaru Natura 2000 Roztocze PLB060012. Dokumentacja Planu Zadań Ochronnych dla Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 Roztocze PLB060012 w województwach lubelskim i podkarpackim. Lubelskie Towarzystwo Ornitologiczne, Kraśnik (maszynopis).
2. Michalczyk W., Radliński B., Urban D., Wójciak H., Krawczyk R., Cwener A., Stachyra P., Piskorski M., Kolejko M. 2013. Projekt Planu Zadań Ochronnych dla obszaru Natura 2000 Uroczyska Puszczy Solskiej PLH060034 w województwach lubelskim i podkarpackim. Dokumentacja Planu Zadań Ochronnych dla obszaru Natura 2000 Uroczyska Puszczy Solskiej PLH060034 w województwach lubelskim i podkarpackim. LTO, Lublin (maszynopis).
3. Stachyra P., Cymbała R., Wierzchowski J., Leniak - Tomczyk A. 2012. Projekt Planu Zadań Ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Sołokiji PLB060021. Dokumentacja Planu Zadań Ochronnych dla Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 Dolina Sołokiji PLB060021 w województwie lubelskim. DrogMost Lubelski, Zamość-Lublin (maszynopis).
4. Stachyra P., Wierzchowski J., Leniak - Tomczyk A. 2012. Projekt Planu Zadań Ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Górnej Łabuńki PLB060013. Dokumentacja Planu Zadań Ochronnych dla Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 Dolina Górnej Łabuńki PLB060013 w województwie lubelskim. DrogMost Lubelski, Zamość-Lublin (maszynopis).
5. Stachyra P., Szewczyk P. (red.) 2013. Projekt Planu Zadań Ochronnych dla obszaru Natura 2000 Puszcza Sol ska PLB060008. Dokumentacja Planu Zadań Ochronnych dla Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 Puszcza Sol ska PLB060008 w województwach lubelskim i podkarpackim. Lubelskie Towarzystwo Ornitologiczne, Kraśnik (maszynopis).

2.2. Plany urządzenia lasów:

1. Plan Urządzenia Lasu sporządzony na lata 2014-2023 dla Nadleśnictwa Zwierzyniec w Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Lublinie na podstawie stanu lasu w dniu 1 stycznia 2014 r.
2. Plan Urządzenia Lasu sporządzony na lata 2010-2019 dla Nadleśnictwa Biłgoraj w Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Lublinie na podstawie stanu lasu w dniu 1 stycznia 2010 r.
3. Plan Urządzenia Lasu sporządzony na lata 2010-2019 dla Nadleśnictwa Józefów w Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Lublinie na podstawie stanu lasu w dniu 1 stycznia 2010 r.
4. Plan Urządzenia Lasu sporządzony na lata 2010-2019 dla Nadleśnictwa Tomaszów w Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Lublinie na podstawie stanu lasu w dniu 1 stycznia 2010 r.

5. Plan urządzania lasu sporządzony dla Nadleśnictwa Narol w Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie na lata 2013 – 2022 na podstawie stanu lasu w dniu 1 stycznia 2013 r.
6. Plan Urządzania Lasu sporządzony na lata 2009-2018 dla Nadleśnictwa Lubaczów w Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie na podstawie stanu lasu w dniu 1 stycznia 2009 r.

2.2. Dokumenty planistyczne gmin i miejscowości:

1. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego Uchwała Nr XLIX/783/06 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dn. 28 sierpnia 2006 r.
2. Zmiana Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego. Uchwała nr XLV/597/02 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dn. 29 lipca 2002 r.
3. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego. Uchwała Nr XLVIII/552/2002 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dn. 30 sierpnia 2002 r.
4. Uchwała Nr XXV/89/09 Rady Gminy Chrzanów z dnia 23 czerwca 2009 r. w sprawie uchwalenia zmian w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Chrzanów.
5. Uchwała nr V/22/03 Rady Gminy Chrzanów z dnia 28 lutego 2003 r. w sprawie uchwalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Chrzanów.
6. Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego terenu ośrodka rekreacyjno-agroturystycznego w Chrzanowie Czwartym uchwała nr XX/69/05 Rady Gminy Chrzanów z dnia 15 lutego 2005 r.
7. Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego terenu siłowni wiatrowej w obrębie wsi Chrzanów Drugi - uchwała nr XXX/113/10 Rady Gminy Chrzanów z dnia 29 stycznia 2010r.
8. **Uchwała Nr XXXVII/233/14 Rady Miejskiej we Frampolu z dnia 14 lutego 2014 r. w sprawie zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Frampol.**
9. Uchwała nr XL/261/14 Rady Miejskiej we Frampolu z dnia 26 czerwca 2014 r. w sprawie uchwalenia zmian w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego części Gminy Frampol – II etap.
10. Uchwała nr XL/263/14 Rady Miejskiej we Frampolu z dnia 26 czerwca 2014 r. w sprawie uchwalenia zmian w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego miasta Frampola - etap II.
11. Uchwała nr XXXV/225/13 Rady Miejskiej we Frampolu z dnia 29 listopada 2013 r. w sprawie uchwalenia zmian w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego części Gminy Frampol - I etap.
12. Uchwała nr III/5/10 Rady Miejskiej we Frampolu z dnia 29 grudnia 2010 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Frampola.
13. Uchwała nr XLI/230/10 Rady Miejskiej we Frampolu z dnia 28 września 2010 r. w sprawie uchwalenia zmian miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części gminy Frampol.
14. Uchwała nr XXXV/198/10 Rady Miejskiej we Frampolu z dnia 5 lutego 2010 r. w sprawie uchwalenia zmian miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Frampola.
15. Uchwała nr XXV/152/09 Rady Miejskiej we Frampolu z dnia 30 kwietnia 2009 r. w sprawie uchwalenia zmian miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części gminy Frampol.
16. Uchwała nr XXV/153/09 Rady Miejskiej we Frampolu z dnia 30 kwietnia 2009 r. w sprawie uchwalenia zmian miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Frampola.
17. Uchwała nr XXXI/142/05 Rady Miejskiej we Frampolu z dnia 23 czerwca 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części Gminy Frampol.
18. Uchwała nr XXXI/141/05 Rady Miejskiej we Frampolu z dnia 23 czerwca 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Frampola.
19. Uchwała Nr XXIV/170/05 Rady Gminy Goraj z dnia 30 marca 2005r. w sprawie uchwalenia zmian w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Goraj

20. Uchwała Nr XXIII/147/2013 Rady Gminy Sułów z dnia 8 lutego 2013r. w sprawie uchwalenia zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Sułów
21. Uchwała Nr XXXVIII/272/2010 z dnia 30 września 2010 r. w sprawie uchwalenia zmian "Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krynice"
22. Uchwała Nr IX/49/99 Rady Miejskiej w Szczepieszynie z dn.26.03.1999r. w sprawie uchwalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Szczepieszyn
23. Uchwała Nr XLIII/243/10 Rady Miejskiej w Szczepieszynie z dn. 26.03.2010r. w sprawie uchwalenia zmian w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Szczepieszyn
24. Uchwała nr XXXIV/192/05 Rady Miejskiej w Szczepieszynie z dn.13.06.2005 w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów leśnych i gruntów do zalesienia na obszarze gminy Szczepieszyn
25. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Obsza. Uchwała Rady Gminy w Obszy Nr XXIII / 85 /2008 r. z dnia 20 października 2008 r.
26. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Turobin. Uchwała Rady Gminy Turobin Nr LIXIV/271/2010 z dnia 28 października 2010 r.
27. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nielisz. Uchwała Rady Gminy Nielisz Nr XX/92/12 z dnia 24 sierpnia 2012r. w sprawie uchwalenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nielisz. Uchwała Rady Gminy Nielisz Nr V/19/2011 z dnia 08 luty 2011 w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nielisz.
28. Uchwała Rady Gminy Jarczów Nr IX/51/03 z dnia 15 grudnia 2003 roku w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Jarczów. Uchwała Rady Gminy Jarczów NR VII/35/11 z dnia 25 sierpnia 2011r. w sprawie uchwalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Jarczów.
29. Uchwała Nr XXIV/134/09 Rady Gminy Bełżec z dnia 16 kwietnia 2009 r. w sprawie uchwalenia zmian w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bełżec”.
30. Uchwała Nr IX/61/2007 Rady Gminy Lubycza Królewska z dnia 22 sierpnia 2007 w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lubycza Królewska.
31. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lubycza Królewska. Uchwała nr XVII/128/2008 Rady Gminy Lubycza Królewska z dnia 27 sierpnia 2008 r. w sprawie uchwalenia zmian.
32. Uchwała Nr XVIII/130/2000 Rady Miasta Tomaszów Lubelski z dnia 28 stycznia 2000 roku
33. Uchwała nr XXXIX/429/2010 Rady Miasta Tomaszów Lubelski z dnia 26 marca 2010 roku (zmiana studium). Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Tomaszów Lub.
34. Uchwała Nr XXII/109/2001 Rady Gminy Tomaszów Lubelski z dnia 22 stycznia 2001 roku.
35. Uchwała Nr XXXIII/227/2010 Rady Gminy Tomaszów Lubelski z dnia 24 lutego 2010 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego do realizacji farm wiatrowych. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Tomaszów Lub.
36. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Narol . Uchwała Rady Miasta i Gminy Nr 187/XX/2000 z dnia 29 listopada 2000 r.
37. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Horyniec Zdrój. Uchwała nr 248/XXX/02 z dnia 27 lutego 2002 roku

38. UCHWAŁA Nr XI/106/11 Rady Gminy Zamość z dnia 5 października 2011 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w miejscowościach Kalinowice i Wólka Panieńska
[Dziennik Urzędowy Województwa Lubelskiego Nr 183 z dnia 30 listopada 2011 r. poz. 2871]
39. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Zamość – w opracowaniu
Uchwała nr XKIX/690/10 z 29.09.2010 r.
36. Uchwała Nr XLV/499/06 Rady Miejskiej w Zamościu z dnia 26 czerwca 2006 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Zamość
37. Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Aleksandrów. Uchwała Nr XI/46/03 Rady Gminy Aleksandrów z dn. 11 grudnia 2003 r.
38. Uchwała Nr IX/42/11 Rady Gminy Aleksandrów z dn. 31 października 2011 r. w sprawie uchwalenia zmian Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Aleksandrów
39. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Aleksandrów Uchwała Nr XXVUU85/97 Rady Gminy w Aleksandrowie z dn. 2 grudnia 1977
40. Pierwsza zmiana Studium UiKZP Gminy Aleksandrów Uchwała Nr XVI/71/08 Rady Gminy Aleksandrów z dn. 17 listopada 2008 r.
41. Druga Zmiana Studium UiKZP Gminy Aleksandrów Uchwała Nr VIII/40/11 Rady Gminy Aleksandrów z dn. 30 września 2011 r.
42. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Biłgoraj Uchwała Nr XV/72/2011 Rady Gminy Biłgoraj z d. 28 października 2011 r. w sprawie zmiany Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Biłgoraj terenów leśnych i zalesień
43. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Józefów Uchwała Rady Miejskiej nr XLII/266/2002 z dnia 30 września 2002 r.
43. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Księżpol Uchwała Nr IV/17/2002 Rady Gminy Księżpol z dn. 30 grudnia 2002 r. w sprawie uchwalenia zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Księżpol
44. Uchwała Nr XIV/53/2003 Rady Gminy Księżpol z dn. 10 grudnia 2003 r.
45. Uchwała Nr XXVIII/118/2012 Rady Gminy Księżpol z dn. 28 września 2012 r. w sprawie zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Księżpol
46. Uchwała Nr XXXI/130/2012 Rady Gminy Księżpol z dn. 15 grudnia 2012 r.
47. Strategia Rozwoju Lokalnego Gminy Łukowa 2007-2015 Uchwała Nr XIX/103/08 Rady Gminy Łukowa z dn. 17 grudnia 2008 r.
48. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Terespol Uchwała Rady Gminy nr XX/110/2001 z dnia 30 marca 2001 r. z późniejszymi zmianami (Uchwała Rady Gminy Terespol nr XL1181/06 z dnia 02 czerwca 2006 r.)
49. Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego gminy Terespol obejmujący obszary w obrębie miejscowości: Terespol-Zaorenda, Terespol-Kukielki, Terespol-Zygmunt, Lipowiec, Szozdy, Panasówka Bukownica. Uchwała Rady Gminy nr VI/21/07 z dnia 23 lutego 2007 r. (Dz. Urz. Woj. Lub. nr 98, poz. 2016)
50. Strategia Rozwoju Gminy Radecznica na lata 2008-2015.
Uchwała Nr XVI/81/2008 Rady Gminy Radecznica z dn. 24 kwietnia 2008 r.
51. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Adamów. Uchwała nr X/73/2003 z 14.11.2003 r.
52. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krasnobród. Uchwała Rady Miejskiej nr XXVI/214/08 z dnia 2008 r.
53. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Susiec. Uchwała nr XXVI/164/10 Rady Gminy Susiec z dnia 30 kwietnia 2010 roku
54. Uchwała nr XV/81/2004 Rady Gminy Tarnawatka z dnia 23 marca 2004 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Tarnawatka.
(Dz. U. woj. lubelskiego nr 94, poz. 1571 z dnia 8 czerwca 2004 r.)
55. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obszaru miasta Zwierzyniec.

- Uchwała Nr XIII/70/07 Rady Miejskiej w Zwierzyńcu z dnia 14 czerwca 2007 r. Dz. Urz. Woj. Lub. Nr 166, poz. 2955 z dnia 15.11.2007 r.
56. Uchwała Nr XVI/81/07 Rady Miejskiej w Zwierzyńcu z dnia 26 lipca 2007 r. Dz. Urz. Woj. Lub. Nr 166, poz. 2956 z dnia 15.11.2007 r. Uchwała Nr XXXIX/242/09 Rady miejskiej w Zwierzyńcu z dnia 22 stycznia 2009 r. Dz. Urz. Woj. Lub. Nr 40, poz. 1017 z dnia 03.04.2009 r.
57. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Zwierzyniec Uchwała Nr LV/354/10 Rady Miejskiej w Zwierzyńcu z dnia 28 stycznia 2010 r.
58. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów do zalesienia Uchwała nr LXIV/330/06 RM z 19.10.2006 r. (Dz. Urz. Woj. Lub. Nr 43, poz. 1060 z 14.03.2007 r.)
60. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego wsi Bagno, Guciów, Obrocz i Sochy Uchwała nr XVII/82/07 RM z 20.09.2007 r. (Dz. Urz. Woj. Lub. Nr 170, poz. 1029 z 27.11.2007)
63. Zmiany w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Zwierzyniec. Uchwała nr LVI/369/10 RM z 24.02.2010 r.
65. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Susiec Uchwała nr XXVI/164/10 Rady Gminy Susiec z dnia 30 kwietnia 2010 r.
66. Uchwała nr XVIII/120/08 Rady Gminy Tarnawatka z dnia 1 grudnia 2008 roku w sprawie: uchwalenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Tarnawatka.
67. Uchwała Nr VII/38/07 Rady Gminy Tarnawatka z dnia 26 kwietnia 2007 roku w sprawie uchwalenia zmian miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Tarnawatka.
68. Uchwała Nr X/53/2003 Rady Gminy Tarnawatka Z dnia 10 lipca 2003 roku w sprawie uchwalenia „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Tarnawatka”.

Załącznik nr 8 Porozumienie w sprawie funkcjonowania i zarządzania Transgranicznym Rezerwatem Biosfery „Roztocze”

Porozumienie w sprawie funkcjonowania i zarządzania Transgranicznym Rezerwatem Biosfery „Roztocze”

Komitet Sterujący TRB „Roztocze” uznając wysokie walory przyrodnicze, kulturowe i krajobrazowe regionu Roztocza, jego znaczącą rolę w ogólnym systemie ochrony środowiska Polski i Ukrainy, mając na względzie zrównoważony rozwój regionu z poszanowaniem przyrody i człowieka, dostrzegając konieczność ochrony dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, potrzebę rozwoju regionu Roztocza w układzie transgranicznym oraz jego promocję i popularyzację w świecie, deklarują swoje poparcie i chęć współpracy w tworzeniu i realizacji wspólnego planu i zarządzania Transgranicznym Rezerwatem Biosfery „Roztocze”.

§1.

1. Transgraniczny Rezerwat Biosfery „Roztocze” (TRB „Roztocze”) utworzony zostanie w regionie Roztocza na bazie przygranicznych obszarów chronionych Polski i Ukrainy oraz obszarów funkcjonalnie z nimi powiązanych, w ramach programu UNESCO „Człowiek i Biosfera” (MAB) tym samym wchodząc w skład światowej sieci rezerwatów biosfery.
2. Obszar i strefowanie TRB „Roztocze” przedstawia załącznik nr 1 do Porozumienia.

§2.

1. Funkcjonowanie TRB „Roztocze” realizowane będzie zgodnie z założeniami Międzynarodowego Programu UNESCO „Człowiek i Biosfera” w oparciu o Ramowy Statut Światowej Sieci Rezerwatów Biosfery, Strategię Sewilską (1995), Rekomendacje z Pampeluny dla powoływania i funkcjonowania Transgranicznych Rezerwatów Biosfery (2000) oraz rekomendacje Międzynarodowej Rady Koordynacyjnej Programu MAB (ICC MAB).
2. Funkcjonowanie TRB „Roztocze” nie narusza autonomii działających na jego terytorium podmiotów gospodarczych, administracji samorządowej, organów zajmujących się ochroną przyrody oraz różnymi dziedzinami życia społecznego i gospodarczego, organizacji pozarządowych - partnerów tworzących TRB.
3. Wymienione wyżej instytucje, pod względem organizacyjnym i finansowym, funkcjonują w oparciu o krajowe przepisy prawne obowiązujące niezależnie w dwóch państwach.
4. Funkcjonowanie TRB „Roztocze” wynika z dobrej woli wszystkich podmiotów zarządzających i administrujących na terenie Rezerwatu oraz równego partnerstwa pomiędzy nimi.

§3.

1. Zarządzanie obszarami chronionymi w TRB „Roztocze” realizowane jest w oparciu o istniejące obecnie prawne formy ochrony przyrody w Polsce i na Ukrainie (parki narodowe, zapowiednik, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszar chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000), zgodnie z ogólnokrajowymi aktami prawa.

2. W Polsce obszarami leśnymi leżącymi na gruntach Skarbu Państwa zarządza PGL „Lasy Państwowe” zgodnie z obowiązującym prawem w RP (Ustawa o lasach), na Ukrainie Państwowy Komitet Gospodarki Leśnej, zgodnie z obowiązującym Kodeksem Leśnym Ukrainy.
3. O sposobie zagospodarowania przestrzennego, a w szczególności o lokalizacji inwestycji i sposobie zabudowy terenu, decyduje samorząd terytorialny oraz odpowiedzialne za to instytucje w Polsce i na Ukrainie.

Regulamin działalności Komitetu Sterującego TRB „Roztocze”

§4.

1. W celu usprawnienia wspólnych działań związanych z realizacją celów transgranicznego rezerwatu biosfery powołany został Komitet Sterujący TRB „Roztocze” wybrany spośród wszystkich interesariuszy TRB „Roztocze” składający się z Dyrektorów/Przedstawicieli Instytucji zarządzających projektowanym Rezerwatem, przedstawicieli sektora prywatnego, NGO’S, przedstawicieli środowisk naukowych prowadzących badania i monitoring w obszarze projektowanego Rezerwatu.
2. Komitet Sterujący TRB „Roztocze” stanowią:

ze strony Polski

1. Z-ca Dyrektora Departamentu Leśnictwa i Ochrony przyrody w Ministerstwie Środowiska RP,
2. Dyrektor Roztoczańskiego Parku Narodowego z siedzibą w Zwierzyńcu,
3. Dyrektor Departamentu Rolnictwa i Środowiska UM w Lublinie,
4. Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Lublinie,
5. Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie,
6. Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Lublinie,
7. Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie,
8. Dyrektor Zespołu Lubelskich Parków Krajobrazowych w Lublinie,
9. Dyrektor Zespołu Parków Krajobrazowych w Przemyśle,
10. Starosta Zamojski,
11. Starosta Lubaczowski,
12. Burmistrz Zwierzyńca,
13. Burmistrz Tomaszowa Lubelskiego,
14. Burmistrz Józefowa,
15. Dziekan Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej UMCS,
16. Kierownik Zakładu Ochrony Środowiska UMCS,
17. Prezes Lokalnej Organizacji Turystycznej „Roztocze”,
18. Właściciel P.P. QUAND,
19. Przewodniczący Zarządu Lubelskiego Towarzystwa Ornitologicznego.

ze strony Ukrainy

1. Dyrektor Departamentu Obszarów Chronionych Ministerstwa Ekologii i Zasobów Naturalnych Ukrainy,
2. Dyrektor Departamentu Ekologii i Zasobów Naturalnych Lwowskiej Regionalnej Administracji Państwowej,
3. Dyrektor Przyrodniczego Zapowiednika „Roztocze”,
4. Dyrektor Jaworowskiego Przyrodniczego Parku Narodowego,
5. Dyrektor Regionalnego Parku Krajobrazowego „Rawskie Roztocze”,

6. Starosta Żółkiewski,
7. Z-ca Dyrektora Jaworowskiej Administracji Rejonowej,
8. Profesor Wydziału Geograficznego Uniwersytetu im. Iwana Franki we Lwowie,
9. Profesor Wydziału Botaniki Narodowego Uniwersytetu Leśnictwa Ukrainy,
10. Starszy pracownik naukowy Przyrodniczego Zapowiednika „Roztocze”,
11. Dyrektor Stowarzyszenia „Ecogefond” przedstawiciel pozarządowych organizacji proekologicznych.

§5.

1. Procesowi budowania porozumienia, a także wspólnej polityki w zakresie zrównoważonego rozwoju regionu i ochrony dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego służyć będą spotkania komitetu Sterującego TRB „Roztocze”.
2. Za główne cele współpracy w ramach Transgranicznego Rezerwatu Biosfery „Roztocze” przyjmuje się:
 - a. Harmonijny rozwój regionu zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju w układzie transgranicznym,
 - b. Ochronę różnorodności biologicznej i zrównoważone korzystanie z jej części składowych,
 - c. Promocję, ochronę i zachowanie dziedzictwa przyrodniczo – kulturowego regionu,
 - d. Ochronę krajobrazów,
 - e. Promocję walorów przyrodniczo – kulturowych regionu w układzie transgranicznym,
 - f. Wzmacnianie potencjału przyrodniczego i kulturowego dla rozwoju turystyki zrównoważonej,
 - g. Wdrożenie i prowadzenie monitoringu środowiska, wspólnych programów badawczych, edukacji ekologicznej, szkoleń i wymiany pomiędzy specjalistami,
 - h. Wsparcie dla wspólnych inicjatyw (projektów dotyczących np. odnawialnych źródeł energii, poprawy bezpieczeństwa, transgranicznych imprez: turystycznych, ekologicznych kulturalnych, wymiany doświadczeń w zakresie zarządzania),
 - i. Pozyskiwanie środków finansowych na ochronę przyrody i dziedzictwa kulturowego,
 - j. Opracowanie wspólnej transgranicznej strategii zrównoważonego rozwoju TRB „Roztocze”.

§6.

1. Wymiana informacji pomiędzy środowiskami naukowymi z Polski i Ukrainy prowadzącymi badania i pracującymi na rzecz ochrony przyrody w TRB „Roztocze” określona została na podstawie osobnych porozumień o współpracy podpisanych przez jednostki naukowe.
2. W ramach TRB „Roztocze” wdrażane będą wspólne projekty i programy naukowo-badawcze, organizowane będą wspólne szkolenia i warsztaty z zakresu monitoringu środowiska przyrodniczego, ochrony przyrody, edukacji ekologicznej, ochrony dziedzictwa kulturowego, udostępniania i zagospodarowania turystycznego oraz wymiany personelu naukowego.

§7.

1. Komitet Sterujący tworzyć będzie plany i programy wspólnych działań związanych z celami transgranicznego rezerwatu biosfery- pod warunkiem jednomyślności wszystkich stron.
2. Zakres i sposoby współpracy muszą respektować obowiązujące w poszczególnych krajach normy prawne.
3. Za przestrzeganie krajowych norm prawnych przy realizacji wspólnych przedsięwzięć odpowiadają:

- a) na terenie Polski - polskie instytucje tworzące TRB „Roztocze”,
 - b) na terenie Ukrainy - ukraińskie instytucje tworzące TRB „Roztocze”.
4. Posiedzenia Komitetu Sterującego TRB „Roztocze”, odbywać się będą nie rzadziej niż raz w roku, na zmianę w Polsce i na Ukrainie.
 5. Przewodniczącym posiedzenia będzie dyrektor instytucji będącej „Gospodarzem” spotkania.
 6. Miejsce, termin oraz „Gospodarz” kolejnego spotkania Komitetu Sterującego wyznaczany będzie na wcześniejszym posiedzeniu komitetu Sterującego TRB „Roztocze”.
 7. Koszty jednodniowych lub ewentualnie dwudniowych spotkań opłacać będzie Instytucja będąca „Gospodarzem”.
 8. Z posiedzeń Komitetu Sterującego, sporządzane będą niezależnie dwa protokoły w języku polskim i ukraińskim, przez krajowych sekretarzy d/s TRB „Roztocze”, które wraz z tłumaczeniami w języku angielskim, zostaną niezwłocznie przesłane do „Gospodarza”.
 9. Funkcję sekretarza krajowego pełni z urzędu:
 - a) ze strony Polski pracownik wyznaczony przez Dyrektora Roztoczańskiego Parku Narodowego,
 - b) ze strony Ukrainy pracownik wyznaczony przez Dyrektora Przyrodniczego Zapowiednika „Roztocze”.
 10. Na podstawie w/w protokołów „Gospodarz” zredaguje, w języku angielskim, dwa dokumenty: „Syntetyczny protokół wspólnych uzgodnień” i „Syntetyczny protokół rozbieżności”, które będą przysyłane do sprawdzenia i podpisu przez wszystkich członków Komitetu Sterującego. Ewentualne nieporozumienia w dokumentach wyjaśniane będą pocztą elektroniczną przed ich podpisaniem.
 11. „Syntetyczny protokół wspólnych uzgodnień” po podpisaniu przez wszystkich członków Komitetu Sterującego będzie uważany za dokument programowy i stanowić będzie podstawę wspólnego działania.
 12. Komitet Sterujący będzie sterować przygotowywaniem dla UNESCO wspólnego raportu przeglądu okresowego do oceny TRB „Roztocze”.
 13. Wspólny raport okresowy TRB „Roztocze” będzie podlegać analizie i ocenie przez Komitet Sterujący TRB „Roztocze”.
 14. Pozytywnie oceniony raport, poświadczony swoimi podpisami Komitet Sterujący Transgranicznego Rezerwatu Biosfery „Roztocze”.
 15. Wszelkie zmiany w treści Porozumienia wymagają formy pisemnej pod rygorem nieważności i mogą być dokonane na podstawie jednomyślnego stanowiska Komitetu Sterującego.
 16. Porozumienie wchodzi w życie z dniem podpisania przez członków Komitetu Sterującego.

Zwierzyniec 31 lipca 2015 roku

Członkowie Komitetu Sterującego Polska/Ukraina:

Anna Klisowska Zastępca Dyrektora Departamentu Leśnictwa i Ochrony Przyrody w Ministerstwie Środowiska RP	
Zdzisław Strupieniuk Dyrektor Roztoczańskiego Parku Narodowego	
Sławomir Struski Dyrektor Departamentu Rolnictwa i Środowiska UM w Lublinie	
Beata Siewicz Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Lublinie	
Lech Kotkowski Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie	
Jan Kraczek Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Lublinie	
Bogusław Famielec Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie	
Justyna Jędruch Dyrektor Zespołu Lubelskich Parków Krajobrazowych	
Jerzy Wolski Dyrektor Zespołu Parków Krajobrazowych w Przemyślu	
Henryk Matej Starosta Zamojski	
Józef Michalik Starosta Lubaczowski	
Jan Skiba Burmistrz Zwierzyńca	
Wojciech Żukowski Burmistrz Miasta Tomaszów Lubelski	
Roman Dziura Burmistrz Józefowa	
Prof. dr hab. Radosław Dobrowolski Dziekan Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej UMCS Przedstawiciel Naukowych Doradców	
Prof. dr hab. Marian Harasimiuk Kierownik Zakładu Ochrony Środowiska UMCS w Lublinie Przedstawiciel Naukowych Doradców	
Marzena Puzio Przewodnicząca Zarządu Lubelskiego Towarzystwa Ornitologicznego	
Michał Basiński Prezes Lokalnej Organizacji Turystycznej "Roztocze"	
Andrzej Kudlicki Właściciel P.P. QUAND	

Hryhorii Parchuk Dyrektor Departamentu Rozwoju Obszarów Chronionych w Ministerstwie Ekologii i Zasobów Naturalnych Ukrainy	
Oleksiy Balytski Dyrektor Departamentu Ekologii i Zasobów Naturalnych Lwowskiej Regionalnej Administracji Państwowej	
Yurii Rudy Dyrektor Regionalnego Parku Krajobrazowego "Roztocze Rawskie"	
Mikheylo Bilyak Dyrektor Jaworowskiego Przyrodniczego Parku Narodowego	
Yaroslav Bovt Dyrektor Przyrodniczego Zapowiednika "Roztocze"	
Nadiia Shchur Starosta Żółkiewski	
Roman Kurash Zastępca Dyrektora Administracji Obwodowej Lwowskiej	
Yurij Zinko Dyrektor NGO "Ekogeofond"	
Dr Igor Gorban Przedstawiciel naukowych doradców Przyrodniczy Zapowiednik "Roztocze"	
Prof. Volodymyr Shushniak Przedstawiciel naukowych doradców Uniwersytet im. Iwana Franki we Lwowie	
Prof. Myroslawa Soroka Przedstawiciel naukowych doradców Narodowy Uniwersytet Leśnictwa Ukrainy	

***Oryginał podpisanego porozumienia
znajduje się w Roztoczańskim Parku Narodowym.***

